

CVRIA

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

Éves jelentés
2014

AZ EURÓPAI UNIÓ BÍRÓSÁGA

ÉVES JELENTÉS 2014

Az Európai Unió Bírósága, az Európai Unió Törvényszéke
és az Európai Unió Közzolgálati Törvényszéke tevékenységének áttekintése

Luxembourg, 2015

www.curia.europa.eu

Bíróság
L-2925 Luxembourg
Tel. (352) 43 03-1

Törvényszék
L-2925 Luxembourg
Tel. (352) 43 03-1

Közzolgálati Törvényszék
L-2925 Luxembourg
Tel. (352) 43 03-1

A Bíróság honlapja: <http://www.curia.europa.eu>

Szerkesztés lezárva: 2015. január 1-jén

A kiadvány csak a forrás megjelölésével sokszorosítható. A képek kizárólag jelen kiadvánnyal összefüggésben jelentethetők meg. Minden egyéb felhasználáshoz az Európai Unió Kiadóhivatalának engedélyét kell kérni.

Bővebb tájékoztatást az Európai Unióról az interneten talál (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Az Európai Unió Kiadóhivatala, 2015

Print	ISBN 978-92-829-1983-5	ISSN 1831-8509	doi:10.2862/36487	QD-AG-15-001-HU-C
PDF	ISBN 978-92-829-1960-6	ISSN 2315-2370	doi:10.2862/33773	QD-AG-15-001-HU-N

© Európai Unió, 2015

Printed in Belgium

FEHÉR, KLÓRMENTES PAPIRRA NYOMTATVA

Tartalomjegyzék

Oldal

Vassilios Skouris, a Bíróság elnökének előszava	5
--	---

I. fejezet

Bíróság

A – A Bíróság fejlődése és tevékenysége 2014-ben	9
B – A Bíróság ítélkezési gyakorlata 2014-ben	11
C – A Bíróság összetétele	69
1. A Bíróság tagjai	71
2. A Bíróság összetételének változásai 2014-ben	89
3. Protokolláris sorrendek	91
4. A Bíróság korábbi tagjai	93
D – A Bíróság igazságügyi statisztikái	97

II. fejezet

Törvényszék

A – A Törvényszék tevékenysége 2014-ben	129
B – A Törvényszék összetétele	169
1. A Törvényszék tagjai	171
2. A Törvényszék összetételének változásai 2014-ben	181
3. Protokolláris sorrend	183
4. A Törvényszék korábbi tagjai	185
C – A Törvényszék igazságügyi statisztikái	187

III. fejezet*Közszolgálati Törvényszék*

A – A Közszolgálati Törvényszék tevékenysége 2014-ben	209
B – A Közszolgálati Törvényszék összetétele	219
1. A Közszolgálati Törvényszék tagjai	221
2. A Közszolgálati Törvényszék összetételének változásai 2014-ben	225
3. Protokolláris sorrend	227
4. A Közszolgálati Törvényszék korábbi tagjai	229
C – A Közszolgálati Törvényszék igazságügyi statisztikái	231

Előszó

E jelentés célja, hogy tömören, de hűen bemutassa az olvasóknak az intézmény 2014-ben végzett tevékenységét. Amint az megszokott, a jelentés nagy része a Bíróság, a Törvényszék és a Közzolgálati Törvényszék szűkebb értelemben vett igazságszolgáltatási tevékenységét ismerteti, követve az ítélkezési gyakorlat főbb irányvonalait.

A statisztikai kimutatások emellett minden egyes igazságszolgáltatási fórum tekintetében részletezik az eléjük terjesztett peres ügyek jellegét és számát. 2014-ben új rekord született: a három igazságszolgáltatási fórum elé összesen 1691 ügy érkezett, ami az Unió igazságszolgáltatási rendszerének létrehozatala óta a legnagyobb számot jelenti. Másrészt 1685 befejezett ügygel az intézmény működésének eredményessége szintén a fennállása óta elért legmagasabb szintet érte el. Ez a fokozott hatékonyság az eljárás időtartamának szintjén is megmutatkozott, amely rövidebb lett.

E jó teljesítmény azonban nem nyújt védelmet a jövőbeli fennakadási veszélyek ellen. Ugyanis bár az igazságszolgáltatási fórumok állandó munkaterhe és főleg a Törvényszék előtti eljárások megsokszorozódása tagadhatatlanul az intézmény sikerének bizonyítékai, mindezek veszélybe is sodorhatják utóbbi hatékonyságát.

Másfelől 2014. december 1-je óta, a Lisszaboni Szerződés által a büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés területén az uniós jogi aktusok bírósági felülvizsgálata tekintetében bevezetett átmeneti időszak lejártával, a Bíróság az EUMSZ 258. cikk alapján korlátlan jogkörrel rendelkezik az e területen az uniós jogi rendelkezéseket megsértő bármely tagállam (egy kivételével) elleni jogsértési eljárások vizsgálatára.

Ezen okok miatt mind jogalkotási szinten, mind a munkamódszerek szintjén állandó és folyamatos a lehetőségek keresése az Unió igazságszolgáltatási rendszere hatékonyságának fokozása érdekében.

E tekintetben fontos lépésre került sor 2014-ben a Törvényszék új eljárási szabályzata tervezetével, amelyet a Tanács elfogadott. Ez az új eljárási szabályzat olyan intézkedéseket foglal magában, amelyek célja, hogy hatékonyabbá tegyék az igazságszolgáltatási fórum munkáját, és lehetővé teszi annak biztosítását, hogy az Unió és a tagállamai biztonságát vagy a nemzetközi kapcsolataik fenntartását érintő információk vagy bizonyítékok – az ezen igazságszolgáltatási fórum általi kezelésük során – védelemben részesüljenek.

Egy még fontosabb lépést kell azonban megtenni a jövőben. 2014 második félévében a Tanács olasz elnöksége által tett ez irányú felkérés nyomán ugyanis a Bíróság arra irányuló javaslatot terjesztett a Tanács elé, hogy három egymást követő lépésben 2019-ig megduplázzák a Törvényszék bíráinak számát. Mivel e javaslatot a Tanács elvi szinten elfogadta, a Bíróságnak azt 2015 első hónapjaiban kell kidolgoznia.

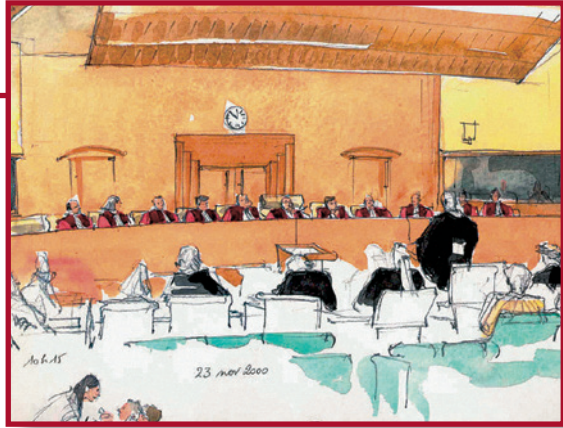
Az intézmény 2014. november 20-án és 21-én ünnepelte a Törvényszék fennállásának 25. évfordulóját. Az ennek kapcsán szervezett események lehetővé tették ezen, az Unió igazságszolgáltatási rendszere szempontjából tartalmas időszak áttekintését, de a körvonalazódó kilátások felismerését is.

A 2014-es év alkalmat adott az Európai Unió 2004. május 1-jei tíz új tagállammal való bővítése tizedik évfordulójának megünneplésére is, a 2014. június 5-én tartott, „A Bíróság 2004-től 2014-ig: történelmi visszatekintés” című konferenciával.

Ez az éves jelentéshez fűzött utolsó olyan előszó, amelyet az intézmény elnökeként én írhatok. Szeretném tehát megragadni az alkalmat, hogy köszönetet mondjak bírósági kollégáimnak ismételt bizalmukért, amellyel kitüntettek, valamint a Törvényszék és a Közzolgálati Törvényszék tagjainak az intézményünk által ellátandó feladathoz való hozzájárulásukért. Köszönetem azokhoz is szól, akik a kabinetekben vagy az intézményt segítő szervezeti egységeknél a háttérben ugyan, de meghatározó módon tettek azért, hogy az Európai Unió Bírósága elláthassa igazságszolgáltatási feladatait.

V. Skouris
A Bíróság elnöke

I. fejezet

Bíróság

A – A Bíróság fejlődése és tevékenysége 2014-ben

Vassilios Skouris elnök

Ezen első fejezet összefoglaló jelleggel mutatja be a Bíróság 2014. évi tevékenységét. Ebben a részben először is az igazságszolgáltatási fórum elmúlt évi fejlődését tekinti át, másodsor elemzi a Bíróság munkaterhének alakulásával és az eljárások átlagos időtartamával kapcsolatos statisztikákat. Ezután található a második (B) rész, amely, mint minden évben, tárgykörönként ismerteti az ítélkezési gyakorlat lényegesebb fejlődési irányait, a harmadik (C) rész, amely a Bíróság összetételét részletezi a vonatkozó időszakban, majd a negyedik (D) részben a 2014-es ítélkezési évre vonatkozó statisztikák kerülnek bemutatásra.

1. Az általános fejlődés szempontjából az intézményt nem érintették nagyobb események, kivéve a ciprusi bíró, G. Arestis lemondását, és helyébe C. Lycourgos bíró lépését, aki 2014. október 8-án lépett hivatalba.

Az eljárási szabályokat illetően csak emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság új eljárási szabályzatának 2012-es hatálybalépését követően 2014. február 1-jén egy új kiegészítő szabályzat (HL 2014. L 32., 37. o.) – amely naprakésszé teszi a jogsegély iránti megkeresésekre, a költségmentességre és a hamis tanúvallomás vagy a hamis szakértői vélemény miatt tett feljelentésre vonatkozó rendelkezéseket –, valamint a *Gyakorlati útmutató a felek részére a Bíróság elé terjesztett ügyekre vonatkozóan* című dokumentum (HL 2014. L 31., 1. o.) lépett hatályba.

2. A Bíróság 2014-re vonatkozó igazságügyi statisztikáit általában véve példátlan számok jellemzik. Az elmúlt év a Bíróság története legeredményesebb évének mutatkozott.

Így a Bíróság 719 ügyet fejezett be 2014-ben (bruttó szám, az egyesített ügyeket figyelmen kívül hagyva nettó 632), ami növekedést jelent az előző évhez képest (701 befejezett ügy 2013-ban). Ezen ügyek közül a Bíróság 416-ban ítéletet, 214-ben pedig végzést hozott.

A Bíróságra 622 új ügy érkezett (figyelmen kívül hagyva az összefüggés miatti egyesítéseket), a 2013. évi 699-cel szemben, ami 11%-os csökkenést jelent. Az összes érkezett ügy számának e viszonylagos csökkenése lényegében a fellebbezésekből és az előzetes döntéshozatalra utalásokból tevődik össze. Ez utóbbiak száma 2014-ben 428 volt.

Az eljárások időtartamára vonatkozó statisztikai adatok nagyon kedvezőek. Ami az előzetes döntéshozatali eljárásokat illeti, ezen időtartam 15 hónap. A 2013. év adatához (16,3 hónap) képest megállapított csökkenés a 2005 óta tartó egyértelmű tendenciát támasztja alá. A közvetlen keresetek, illetve a fellebbezések elintézésének átlagos időtartama 20, illetve 14,5 hónap, ami további csökkenést jelent 2013-hoz képest.

Ezek az adatok azon állandó éberségnek köszönhetőek, amellyel a Bíróság a munkaterhét követi. A Bíróságnak az ügyek elintézésével kapcsolatos hatékonysága terén tapasztalható javulás a munkamódszereit érintően az elmúlt évek során véghezvitt reformjain kívül azon különböző eljárásjogi eszközök fokozott használatának is köszönhető, amelyek a rendelkezésére állnak bizonyos ügyek elintézésének gyorsítása érdekében (sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás, soron kívüli elbírálás, gyorsított eljárás, egyszerűsített eljárás és a főtanácsnok indítványa nélkül történő határozathozatal lehetősége).

A sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárást 6 ügyben kérték, ebből a kijelölt tanács 4 ügyben ítélte meg úgy, hogy az eljárási szabályzat 107. és azt követő cikkeiben előírt feltételek teljesültek. A Bíróság ezen ügyeket – ugyanúgy, mint 2013-ban – átlagosan 2,2 hónap alatt fejezte be.

Gyorsított eljárás lefolytatását 12 alkalommal kérték, ám az eljárási szabályzat által előírt feltételek csak 2 esetben teljesültek. A 2004-ben kialakított gyakorlatnak megfelelően a gyorsított eljárás iránti kérelmeknek indokolt végzéssel a Bíróság elnöke ad helyt, illetve ő utasítja el azokat. Egyébíránt 3 ügyben rendelték el soron kívüli eljárást.

Ezenkívül a Bíróság egyes előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket az eljárási szabályzat 99. cikkében szereplő egyszerűsített eljárásban válaszolt meg. E rendelkezés alapján összesen 31 ügyet fejezett be végzéssel.

Végül a Bíróság meglehetősen gyakran alkalmazta az alapokmányának 20. cikke által biztosított azon lehetőséget, hogy a főtanácsnok indítványa nélkül határozzon, ha az ügy semmilyen új jogkérdést nem vet fel. Így 2014-ben 208 ítéletet (228 ügyben, figyelembe véve az egyesítéseket) a főtanácsnoki indítvány mellőzésével hoztak meg.

Ami az ügyeknek a Bíróság különböző ítélkező testületei közötti megoszlását illeti, megemlítenéd, hogy a 2014-ben ítélettel vagy ügydöntő végzéssel befejezett összes ügy mintegy 8,7%-át a Bíróság nagytanácsa, 55%-át az öt bíróból álló tanácsok, míg megközelítőleg 37%-át a három bíróból álló tanácsok bírálták el. Az előző évhez képest az állapítható meg, hogy a nagytanács által elbírált ügyek aránya (2013-ban 8,4%) állandóságot mutat, az öt bíróból álló tanácsok által elbírált ügyek aránya (2013-ban 59%) pedig enyhén csökkent.

Az elmúlt ítélkezési év igazságügyi statisztikai adataival kapcsolatos további, részletesebb információkat a 2014. évi jelentés I. fejezetének a kifejezetten e statisztikákról szóló (D) része tartalmazza.

B – A Bíróság ítélezési gyakorlata 2014-ben

I. Alapvető jogok

1. Az Európai Uniónak az emberi jogok európai egyezményéhez való csatlakozása

Az Európai Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményhez (a továbbiakban: EJEE)¹ való csatlakozására vonatkozó tárgyalások eredményeképpen 2013. április 5-én megállapodás jött létre a csatlakozási dokumentumok tervezeteire vonatkozóan. 2014. december 18-án a Bíróság, amelyhez az EUMSZ 218. cikk (11) bekezdése szerinti kérelemmel fordultak, teljes ülésén kiadta a tervezett megállapodásnak a Szerződésekkel való összeegyeztethetőségéről szóló 2/13 véleményt (EU:C:2014:2454).

A vélemény iránti kérelem elfogadhatóságát illetően² a Bíróság mindenekelőtt kifejtette, hogy ahhoz, hogy dönthessen a tervezett megállapodás rendelkezéseinek a Szerződések szabályaival való összeegyeztethetőségéről, kellő ismeretekkel kell rendelkeznie magának az említett megállapodásnak a tartalmát illetően. E tekintetben a jelen esetben a Bizottság által átadott csatlakozási dokumentumok tervezeteinek összessége kellően teljes és pontos keretét adja azon részletszabályoknak, amelyek szerint a tervezett csatlakozás végbemehetne. Ezenkívül, ami az uniós jog azon belső szabályait illeti, amelyek elfogadása szükséges a csatlakozási megállapodás hatékonyra tételéhez, és amelyeket szintén érint a vélemény iránti kérelem, a Bíróság kimondta, hogy e szabályok jellege kizárja, hogy a vélemény iránti eljárás tárgyai lehessenek, amely ugyanis kizárólag olyan nemzetközi megállapodásokra irányulhat, amelyek megkötését az Unió tervezi. Ugyanis – mivel ellenkező esetben jogtalanul gyakorolná az e szabályok megállapításával megbízott többi intézmény hatásköreit – a Bíróságnak arra kell szorítkoznia, hogy e megállapodás Szerződéseknek való megfelelését vizsgálja.

A vélemény iránti kérelem érdemét illetően a Bíróság – miután előzetesen emlékeztetett az Unió alkotmányos keretének alapvető elemire – megvizsgálta az uniós jog sajátos jellemzőinek és autonómiájának tiszteletben tartását, ideértve a közös kül- és biztonságpolitika (a továbbiakban: KKBP) területén fennálló jellemzőket is, valamint az uniós jogrendszer autonómiája EUMSZ 344. cikkben foglalt elvének tiszteletben tartását. Megvizsgálta az uniós jog sajátos jellemzőinek megőrzését az alperesi pertársaság mechanizmusa és a Bíróság előzetes bevonására irányuló eljárás tekintetében is. E vizsgálat alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a megállapodástervezet az EUSZ 6. cikk (2) bekezdésével és az EU-Szerződéshez csatolt, e rendelkezésről szóló 8. jegyzőkönyvvel³ sem egyeztethető össze.

A Bíróság elsősorban megjegyezte, hogy az Unió az EJEE-hez való csatlakozással az összes többi szerződő félhez hasonlóan külső ellenőrzés alá kerülne, amelynek tárgya az ezen egyezményben foglalt jogok és szabadságok tiszteletben tartása. E külső ellenőrzés keretében egyrészt az EJEE-nek az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) általi értelmezése kötné az Uniót és valamennyi intézményét, ideértve a Bíróságot is, másrészt az ezen egyezmény által elismert

¹ Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-én Rómában aláírt egyezmény.

² A vélemény iránti kérelmek elfogadhatóságával kapcsolatos kérdésekre vonatkozóan lásd továbbá az 1/13 véleményt (EU:C:2014:2303) a „Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés” című IX. részben.

³ Az Európai Unióról szóló szerződés 6. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben az Uniónak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezményhez történő csatlakozásáról szóló (8.) jegyzőkönyv.

valamely jog Bíróság általi értelmezése nem kötné az EJEB-et. A Bíróság rámutatott azonban arra, hogy ez nem lehet érvényes azon értelmezésre, amelyet maga a Bíróság végez az uniós jog és különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Alapjogi Charta) tekintetében. Erre tekintettel, mivel az EJEE 53. cikke biztosítja a lehetőséget a szerződő felek számára, hogy magasabb védelmi szintet írjanak elő, mint amelyet ezen egyezmény biztosít, biztosítani kell e rendelkezés és az Alapjogi Charta 53. cikke közötti összhangot annak érdekében, hogy e lehetőség a Chartában és az egyezményben egyaránt elismert jogok tekintetében olyan szintre korlátozódjon, amely a Chartában foglalt védelmi szint, valamint az uniós jog elsőbbsége, egységessége és hatékonysága veszélyeztetésének elkerüléséhez szükséges. Azonban a megállapodástervezet egyetlen rendelkezése sem irányul ezen összhang biztosítására. Másodsorban, amennyiben az EJEE megkövetelné valamely tagállamtól, hogy vizsgálja meg az alapvető jogok más tagállam általi tiszteletben tartását, noha az uniós jog bizonyos területeken különösen a kölcsönös bizalmat írja elő e tagállamok között, a csatlakozás alkalmas az Unió alapjául szolgáló egyensúly, valamint az uniós jog autonómiájának veszélyeztetésére. Harmadsorban a tervezett megállapodás – mivel nem tartalmaz semmilyen előírást az EJEE-hez csatolt tizenhatodik jegyzőkönyv által bevezetett azon rendszer, amely lehetővé teszi a tagállam legmagasabb szintű bíróságai számára, hogy tanácsadó vélemény iránti kérelmet intézzenek az EJEB-hez, valamint az EUMSZ 267. cikkben foglalt, a Szerződések által létrehozott bírósági rendszer sarokkövének minősülő előzetes döntéshozatali eljárás viszonyára vonatkozóan – alkalmas arra, hogy megsértse ez utóbbi eljárás autonómiáját és hatékonyságát.

A tervezett megállapodásnak az EUMSZ 344. cikkel való összeegyeztethetőségét illetően a Bíróság megállapította, hogy a megállapodástervezet fenntartja azon lehetőséget, hogy az Unió vagy a tagállamok az EJEB-hez fordulhassanak egy olyan kérelemmel, amelynek tárgya az EJEE-nek valamely tagállam, illetve az Unió általi, az uniós joggal kapcsolatos állítólagos megsértése. Az EUMSZ 344. cikk azonban éppen a Szerződések értelmezésére vagy alkalmazására vonatkozó viták rendezési módjai kizárólagos jellegének és különösen a Bíróság ezzel kapcsolatos igazságszolgáltatási jogkörének megőrzését célozza, és e cikkel így ellentétes minden előzetes vagy utólagos külső felülvizsgálat. E körülmények között a megállapodástervezet csak akkor lenne összeegyeztethető az EUM-Szerződéssel, ha az EJEB hatásköre kifejezetten ki lenne zárva a tagállamok egymás közötti, illetve a tagállamok és az Unió közötti, az EJEE-nek az uniós jog keretébe tartozó alkalmazása tárgyában indult jogviták tekintetében.

A Bíróság ehhez hasonlóan megállapította, hogy a tervezett megállapodás nem írja elő az alperesi pertársaság mechanizmusa és a Bíróság előzetes bevonására irányuló eljárás működésének olyan részletszabályait, amelyek lehetővé teszik az Unió és az uniós jog sajátos jellemzőinek megőrzését. Az alperesi pertársaság mechanizmusát illetően a Bíróság különösen kiemelte, hogy a tervezett megállapodásnak megfelelően az EJEB az Unió vagy valamely tagállam alperesi pertársaként való beavatkozására vonatkozó feltételek vizsgálata keretében hivatott lehet az Unió és a tagállamai közötti hatáskörmegosztásra, valamint az Unió aktusainak vagy mulasztásainak betudhatósági szempontjaira vonatkozó uniós jogi szabályok vizsgálatára. Az ilyen ellenőrzés alkalmas lehet arra, hogy megzavarja az Unió és a tagállamai közötti hatáskörmegosztást.

A megállapodástervezetben szereplő, a Bíróság előzetes bevonására irányuló eljárással kapcsolatban a Bíróság először is úgy ítélte meg, hogy az Unió sajátos jellemzőinek megőrzéséhez az szükséges, hogy azon kérdést, hogy a Bíróság foglalt-e már állást ugyanazon kérdésről, az Unió hatáskörrel rendelkező intézménye válaszolhassa meg, és határozatának kötelezőnek kell lennie az EJEB-re, amit azonban nem ír elő a megállapodástervezet. E tekintetben, ha az EJEB-nek lehetősége lenne egy ilyen kérdésről határozni, az a Bíróság ítélezési gyakorlatának értelmezésére vonatkozó hatáskör biztosítását jelentené számára. Másodsorban a Bíróság megállapította, hogy az előzetes bevonására irányuló eljárás terjedelmének a másodlagos jog tekintetében – az

értelmezési kérdések kizárásával – kizárólag az érvényességi kérdésekre való korlátozása sérti az Unió és a Bíróság hatásköreit, mivel nem teszi lehetővé ez utóbbi számára, hogy végérvényesen értelmezze a másodlagos jogot az EJEE által biztosított jogok tekintetében.

Végül a Bíróság megállapította, hogy a tervezett megállapodás nem tartja tiszteletben az uniós jognak az Unió jogi aktusai, fellépései és mulasztásai bírósági felülvizsgálata tekintetében a KKBP területén fennálló sajátos jellemzőit. Ugyanis jöllehet az uniós jog jelen állapotában bizonyos aktusok, fellépések és mulasztások kívül esnek a Bíróság felülvizsgálatán, a megállapodástervezet szerint azonban az EJEB jogosult lenne arról határozni, hogy megfelelnek-e az EJEE-nek ezen aktusok. Márpedig a bírósági felülvizsgálatra irányuló ilyen hatáskör, beleértve az alapvető jogok tekintetében történő felülvizsgálatot, nem ruházható át kizárólagosan egy olyan nemzetközi bíróságra, amely az Unió intézményi és igazságszolgáltatási keretén kívül helyezkedik el.

2. Az Európai Unió Alapjogi Chartája

2014-ben a Bíróságnak számos határozatában kellett értelmeznie és alkalmaznia az Alapjogi Chartát, amelyek közül a legfontosabbak e jelentés különböző részeiben kerülnek bemutatásra.⁴ E részben két határozat kerül ismertetésre: az első a Charta magánszemélyek közötti jogvitában való közötti felhívhatóságára, a második pedig az alkalmazási körére vonatkozik.

A 2014. január 15-én kihirdetett *Association de médiation sociale* ítéletben (C-176/12, EU:C:2014:2) a Bíróság nagytanácsának az *Alapjogi Charta 27. cikkének, valamint a munkavállalók tájékoztatásáról és a velük folytatott konzultációról szóló 2002/14 irányelvnek*⁵ a magánszemélyek közötti jogvitában való felhívhatóságáról kellett határoznia. A francia Cour de cassation előtt egy munkáltató, az Association de médiation sociale (AMS) és az Union locale des syndicats CGT, illetve az AMS-nál létrehozott szakszervezeti egység képviselőjeként kijelölt személy között folyamatban lévő jogvitáról volt szó. E szövetség úgy határozott, hogy nem választ üzemi megbízottat, mivel úgy ítélte meg, hogy a francia munkatörvénykönyv szerint a szakképzettség megszerzésére irányuló szerződéssel rendelkező munkavállalókat (a továbbiakban: támogatott szerződéssel rendelkező munkavállalók) figyelmen kívül kell hagyni a munkavállalók létszámának kiszámításánál a munkavállalói képviselet intézményeinek létrehozásához szükséges törvényes küszöbértékek meghatározása során, és mivel az AMS szerint ezeket a küszöbértékeket nem érték el.

A Bíróság kimondta, hogy a 2002/14 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes azon nemzeti rendelkezés, amely az említett küszöbértékek kiszámításánál figyelmen kívül hagyja azokat a munkavállalókat, akik támogatott szerződések alanyai. Pontosította azonban, hogy e rendelkezés kizárólag magánszemélyek egymás közötti jogvitájában még akkor sem alkalmazható, ha az máskülönben teljesíti a közvetlen hatály kiváltásához szükséges feltételeket.

⁴ A „Megsemmisítés iránti kereset” című IV.3. részben ismertetett, 2014. szeptember 17-i *Liivimaa Lihaveis* ítéletre (C-562/12, EU:C:2014:2229), „A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága” című VI.2. részben ismertetett, 2014. április 30-i *Pfleger és társai* ítéletre (C-390/12, EU:C:2014:281), a „Menekültügyi politika” című VII.2. részben ismertetett, 2014. január 30-i *Diakite*-ítéletre (C-285/12, EU:C:2014:39), a „Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés” című IX. részben ismertetett, 2014. október 14-i véleményre (1/13, EU:C:2014:2303); a „Közlekedés” című X. részben ismertetett, 2014. március 18-i *International Jet Management* ítéletre (C-628/11, EU:C:2014:171), valamint „A személyes adatok védelme” című XIII.2. részben ismertetett, 2014. április 8-i *Digital Rights Ireland és társai* ítéletre (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238), illetve 2014. május 13-i *Google Spain és Google* ítéletre (C-131/12, EU:C:2014:317) kell felhívni a figyelmet.

⁵ Az Európai Közösség munkavállalóinak tájékoztatása és a velük folytatott konzultáció általános keretének létrehozásáról szóló, 2002. március 11-i 2002/14/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 80., 29. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 219. o.).

A Bíróság továbbá kimondta, hogy a Charta – önmagában, vagy a 2002/14 irányelv rendelkezéseivel összefüggésben értelmezett – 27. cikkére nem lehet magánszemélyek közötti jogvitában hivatkozni az uniós joggal ellentétes nemzeti rendelkezés alkalmazásának mellőzése céljából, amennyiben az ezen irányelvet átültető nemzeti rendelkezés az uniós joggal összeegyeztethetetlen. A Bíróság ugyanis úgy ítélte meg, hogy ahhoz, hogy a Charta 27. cikke teljes mértékben kifejthesse hatásait, azt uniós jogi vagy nemzeti jogi rendelkezésekben kell pontosítani. Márpedig közvetlenül alkalmazandó jogi szabályként sem a Charta 27. cikkének szövegéből, sem az említett cikkel kapcsolatos magyarázatokból nem lehet levezetni a 2002/14 irányelvben előírt azon tilalmat, amely szerint a vállalkozások munkavállalói létszámának kiszámításából nem zárható ki a munkavállalók meghatározott kategóriája. A Bíróság mindazonáltal hangsúlyozta, hogy az a fél, akit a nemzeti jog uniós joggal való összeegyeztethetlensége következtében sérelem ért, hivatkozhat a *Francovich és társai* ítéletből⁶ eredő ítélezési gyakorlatra annak érdekében, hogy adott esetben kártérítést kapjon.

2014. július 10-én a *Julian Hernández és társai* ítéletben (C-198/13, EU:C:2014:2055) a Bíróságnak alkalma volt arra, hogy pontosításokkal szolgáljon az *Alapjogi Charta alkalmazási körére*⁷ vonatkozóan annak 20. cikkével és a munkáltató fizetésektelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló 2008/94 irányelvvel⁸ kapcsolatos előzetes döntéshozatal iránti kérelem keretében. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem egy olyan nemzeti szabályozásra vonatkozott, amely szerint a munkavállaló törvényi engedményezés alapján bizonyos feltételek esetén közvetlenül a tagállamtól kérheti a felmondás jogellenességének megállapítására irányuló eljárás során esedékessé vált munkabérek kifizetését, amennyiben a munkáltatója nem fizette meg ezeket a munkabéreket, és átmenetileg fizetésektelenné nyilvánították. A Bíróság megvizsgálta, hogy a nemzeti szabályozás a 2008/94 irányelv alkalmazási köre alá tartozik-e, és ezért lehet-e azt az Alapjogi Chartában biztosított alapjogok alapján értékelni.

E tekintetben kiemelte, hogy ahhoz, hogy valamely nemzeti szabályozást úgy lehessen tekinteni, hogy az az uniós jognak az Alapjogi Charta 51. cikke értelmében vett végrehajtása, bizonyos fokú kapcsolatnak kell fennállnia az uniós jogi aktus és a szóban forgó nemzeti intézkedés között, amely meghaladja az érintett területek közötti közelséget, illetve az egyik terület által a másikra gyakorolt közvetett hatásokat. Pusztán az, hogy a nemzeti intézkedés olyan területre tartozik, amelyen az Unió hatáskörökkel rendelkezik, nem vonhatja azt az uniós jog hatálya alá, ekként pedig nem járhat az Alapjogi Charta alkalmazandóságával. Így annak meghatározása céljából, hogy valamely nemzeti intézkedés az uniós jog végrehajtása alá tartozik-e, egyebek között azt kell megvizsgálni, hogy a szóban forgó nemzeti szabályozás uniós jogi rendelkezés végrehajtására irányul-e, hogy milyen jellegű ez a szabályozás, és hogy az uniós jog hatálya alá tartozó célokon kívül más célok elérésére is irányul-e – még akkor is, ha közvetetten érintheti az uniós jogot –, végül hogy létezik-e olyan uniós jogi különös szabályozás, amely az adott területre vonatkozik, vagy amely azt érintheti.

Ami a szóban forgó nemzeti szabályozást illeti, a Bíróság megállapította, hogy az a munkáltató fizetésektelensége esetén a munkavállalók minimális védelmének garantálására vonatkozó, a 2008/94 irányelvben említettől eltérő célkitűzésre irányul, és hogy a nemzeti szabályozásban szereplő kártérítés nyújtása nem érintheti és nem is korlátozhatja az irányelvben előírt minimális

⁶ A Bíróság 1991. november 19-i *Francovich és Bonifaci kontra Olaszország* ítélete (C-6/90 és C-9/90, EU:C:1991:428).

⁷ A Charta alkalmazási körét illetően „A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága” című VI.2. részben ismertetett, 2014. április 30-i *Pfleger és társai* ítéletre (C-390/12, EU:C:2014:281) kell felhívni a figyelmet.

⁸ A munkáltató fizetésektelensége esetén a munkavállalók védelméről szóló, 2008. október 22-i 2008/94/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 283., 36. o.).

védelmet. Másfelől a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az irányelv 11. cikke, amely előírja, hogy nem érinti az államok azon lehetőségét, hogy a munkavállalókra nézve kedvezőbb rendelkezéseket vezessenek be, nem ruházza fel a tagállamokat ilyen lehetőséggel, hanem annak elismerésére korlátozódik. Ezért nem tekinthető az irányelv hatálya alá tartozónak a szóban forgó nemzeti szabályozás.

3. Az uniós jog általános elvei

A 2014. július 3-án hozott *Kamino International Logistics és társai* ítéletben (C-129/13, EU:C:2014:2041) a Bíróság a Vámkódex⁹ alkalmazási körében vizsgálta a védelemhez való jog és a meghallgatáshoz való jog közigazgatási szervek általi tiszteletben tartásának elvét. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet két vámügynököt érintő jogvitában terjesztették elő, akik részére vámhatósági ellenőrzést követően vámok utólagos beszedése iránti fizetési felszólítást bocsátottak ki az előzetes meghallgatásuk nélkül.

A Bíróság e tekintetben kiemelte, hogy a magánszemélyek közvetlenül hivatkozhatnak a nemzeti bíróságok előtt a Vámkódex keretében alkalmazandó védelemhez való jog és az abból mindenki számára eredő azon jog közigazgatási szervek általi tiszteletben tartásának elvére, hogy ismertethessék álláspontjukat minden olyan határozat elfogadása előtt, amely az érdekeiket hátrányosan érintheti. Az említett elv tiszteletben tartására irányuló kötelezettség ugyanis akkor is a tagállamok közigazgatási szerveire hárul, amennyiben azok az uniós jog hatálya alá tartozó határozatokat fogadnak el, noha maga az alkalmazandó szabályozás nem ír elő kifejezetten ilyen alakszerűséget. Amennyiben továbbá a fizetési felszólításhoz hasonló határozat címzettjét a közigazgatási szerv nem hallgatja ugyan meg, de a későbbi közigazgatási jogi panaszeljáráásban elő tudja adni álláspontját, a védelemhez való jogot megsértették, ha a nemzeti szabályozás nem teszi lehetővé e határozatok címzettjeinek, hogy kérjék a határozatok végrehajtásának azok esetleges megváltoztatásáig történő felfüggesztését. Mindenesetre a nemzeti bíróság, mivel kötelezettsége az uniós jog teljes érvényesülésének biztosítása, figyelembe veheti azt, hogy az ilyen jogsértés csak akkor vonja maga után a határozat megsemmisítését, ha e szabálytalanság hiányában ez az eljárás más eredményhez vezethetett volna.

II. Uniós polgárság

Az uniós polgárság területén hat ítélet érdemel különös figyelmet. Az első ítélet a valamely tagállamba való beutazási jogra, a következő négy ítélet az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjainak tartózkodási jogára, a hatodik ítélet pedig a szociális ellátások olyan uniós polgárok számára való nyújtására vonatkozik, akik gazdaságilag nem aktívak, és nem keresnek állást.

⁹ A 2000. november 16-i 2700/2000/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 311., 17. o.) módosított, a Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK tanácsi rendelet (HL L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.).

A 2014. december 18-án hozott *McCarthy és társai* ítéletben (C-202/13, EU:C:2014:2450) a Bíróság nagytanácsa kimondta, hogy sem a 2004/38 irányelv¹⁰ 35. cikke, sem pedig az EU-Szerződéshez csatolt 20. jegyzőkönyv¹¹ 1. cikke nem teszi lehetővé valamely tagállam számára, hogy a harmadik állam olyan állampolgárait, akik egy másik tagállam hatóságai által kiállított „Tartózkodási kártya uniós polgár családtagjai számára” jogosultjai, általános megelőzési céllal arra kötelezze, hogy a területére történő beutazáshoz beutazási engedéllyel rendelkezzenek.

H. P. McCarthy Rodriguez, kolumbiai állampolgár, Spanyolországban tartózkodott férjével, S. A. McCarthy-val, aki brit és ír kettős állampolgár. Ahhoz, hogy H. P. McCarthy Rodriguez beutazhasson az Egyesült Királyságba, az alkalmazandó nemzeti szabályozás értelmében családi beutazási engedély kiállítását kellett előzetesen kérnie; e feltétel uniós joggal való összeegyeztethetőségét vonta kétségbe a kérdést előterjesztő bíróság.

Ítéletében a Bíróság, miután megerősítette, hogy a házastársak a 2004/38 irányelv „kedvezményezettjei”, először is emlékeztetett arra, hogy a H. P. McCarthy Rodriguez helyzetéhez hasonló helyzetben lévő olyan személyt, aki valamely uniós polgár családtagja, nem terheli vízumkötelezettség, illetve azzal egyenértékű kötelezettség ahhoz, hogy beutazhasson az ezen uniós polgár származási tagállamának területére.

Továbbá a 2004/38 irányelv 35. cikkét illetően, amely előírja, hogy joggal való visszaélés¹² vagy csalás esetében a tagállamok elfogadhatják a szükséges intézkedéseket, hogy megtagadják, megszüntessék vagy visszavonják az ezen irányelv által biztosított bármely jogot, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az e rendelkezés alapján elfogadott intézkedéseknek összhangban kell állniuk az említett irányelvben megállapított eljárási biztosítékokkal, és az adott eset egyedi vizsgálatán kell alapulniuk. E tekintetben a visszaélésszerű gyakorlat bizonyításához objektív körülmények együttes fennállása és egy szubjektív elem szükséges. Így az, hogy valamely tagállam a joggal való visszaélés vagy csalás eseteinek magas számával szembesül, nem igazolhatja általános megelőzési megfontolásokon alapuló, az érintett személy magatartása bármiféle egyedi értékelésének mellőzésével történő elfogadását. Az ilyen intézkedések ugyanis automatikus jellegüknél fogva lehetővé tennék a tagállamok számára a 2004/38 irányelv rendelkezései alkalmazásának mellőzését, továbbá az uniós polgárok szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való alapvető és egyéni jogának, valamint azon származtatott jogoknak magát a lényegét sértének, amelyeket e polgároknak a valamely tagállam állampolgárságával nem rendelkező családtagjai élveznek.

Végül noha a 20. jegyzőkönyv 1. cikke feljogosítja az Egyesült Királyságot annak vizsgálatára, hogy a területére beutazni kívánó személyek esetében ténylegesen teljesülnek-e az előírt feltételek, e rendelkezés ezzel szemben nem engedi meg ezen állam számára azt, hogy meghatározza az uniós jog alapján beutazási joggal rendelkező személyek beutazásával kapcsolatos feltételeket,

¹⁰ Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű közkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o., helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.).

¹¹ Az Európai Unió működéséről szóló szerződés 26. cikke egyes vonatkozásainak az Egyesült Királyságra és Írországra történő alkalmazásáról szóló (20.) jegyzőkönyv.

¹² Két másik, e jelentésben összefoglalt ítélet vonatkozik a joggal való visszaélésre: „A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága” című VI.2. részben ismertetett, 2014. július 17-i *Torresí*-ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088), valamint a „Mezőgazdaság” című V. részben ismertetett, 2014. március 13-i *SICES és társai* ítélet (C-155/13, EU:C:2014:145).

és különösen azt, hogy velük szemben az uniós jogban előírtakat kiegészítő vagy azoktól eltérő feltételeket írjon elő.

A Bíróság nagytanácsának két ítéletben volt alkalma értelmezni az EUMSZ 21. cikket és az EUMSZ 45. cikket, valamint a 2004/38 irányelvet az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjainak tartózkodási joga tekintetében. 2014. március 12-én az O.-ítéletben (C-456/12, EU:C:2014:135) előzetesen emlékeztetett arra, hogy a 2004/38 irányelvnek nem célja, hogy származékos tartózkodási jogot biztosítson olyan uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának, aki abban a tagállamban tartózkodik, amelynek állampolgára. Olyan helyzetben azonban, amikor az uniós polgár harmadik állam állampolgárával családi életet alakított ki vagy szilárdított meg valamely, az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamban való tényleges tartózkodás folyamán, és az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésével összhangban visszatér származási tagállamába a családtagjával, az irányelv rendelkezései alkalmazandók analógia útján. Ezért a származékos tartózkodási jog biztosításának feltételei nem lehetnek szigorúbbak az ezen irányelvben arra az esetre előírt feltételeknél, amikor az uniós polgár az állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamban telepedik le¹³. A Bíróság mindazonáltal kiemelte, hogy az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamtól eltérő tagállamban való rövid idejű tartózkodások, mint az ott töltött hétvégek vagy szünidők, együttesen tekintve sem felelnek meg az említett feltételeknek.

Megjegyezte továbbá, hogy valamely harmadik állam olyan állampolgáraként, aki – legalábbis a fogadó tagállamban való tartózkodásának egy része folyamán – nem rendelkezett családi minőséggel, nem élvezhetett e tagállamban származékos tartózkodási jogot a 2004/38 irányelv említett cikkei címén, és nem hivatkozhat az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdésére sem abból a célból, hogy származékos tartózkodási jogot szerezzen az uniós polgár állampolgársága szerinti tagállamba való visszatérésekor.

A 2014. március 12-én kihirdetett S. és G. ítéletben (C-457/12, EU:C:2014:136) a Bíróság kimondta, hogy a 2004/38 irányelv rendelkezéseivel nem ellentétes, hogy valamely tagállam megtagadja a tartózkodási jogot uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjától, amennyiben az említett uniós polgár az említett tagállam állampolgára, és ugyanebben az államban rendelkezik lakóhellyel, de szakmai tevékenységének keretében rendszeresen egy másik tagállamba utazik. Ezen irányelv rendelkezései kizárólag akkor biztosítanak saját tartózkodási jogot az uniós polgár javára és származékos tartózkodási jogot családtagjai számára, ha ezen uniós polgár a szabad mozgáshoz való jogát az állampolgársága szerinti tagállamon kívüli más tagállamban való letelepedés útján gyakorolta.

A Bíróság ellenben – az EUMSZ 56. cikk *Carpenter*-ítéletben¹⁴ alkalmazott értelmezéséből merítve – úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 45. cikk az uniós polgár harmadik állam állampolgárságával rendelkező családtagjának származékos tartózkodási jogot biztosít, ha az említett uniós polgár az érintett tagállam állampolgára és ott lakóhellyel rendelkezik, de munkavállalóként rendszeresen egy másik tagállamba utazik, amennyiben a tartózkodási jognak a harmadik állam állampolgárától való megtagadása visszatartó hatással van a munkavállaló EUMSZ 45. cikkből eredő jogainak tényleges gyakorlására. A Bíróság e tekintetben kiemelte, hogy azon körülmény, hogy a harmadik állam állampolgárságával rendelkező személy viseli gondját az uniós polgár gyermekének, tekinthető olyan releváns tényezőnek, amelyet a nemzeti bíróságnak figyelembe kell vennie. Azonban önmagában az, hogy kívánatosnak tűnhet, hogy a gyermek gondozását a harmadik

¹³ Lásd különösen a 2004/38 irányelv 7. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint 16. cikkét.

¹⁴ A Bíróság 2002. július 11-i *Carpenter*-ítélete (C-60/00, EU:C:2002:434).

állam állampolgárságával rendelkező személy – a jelen esetben az uniós polgár házastársának édesanyja – biztosítsa, önmagában nem elegendő az ilyen visszatartó jelleg megállapításához.

A Bíróságnak a 2014. január 16-án hozott *Reyes*-ítéletben (C-423/12, EU:C:2014:16) alkalma volt az *uniós polgár által eltartott családtag fogalmának pontosítására* is. Az alapeljárás egy 21. életévét betöltött Fülöp-szigeteki állampolgárságú személy és a svéd bevándorlási hivatal között az érintett személy által benyújtott, német állampolgárságú édesanyja és annak norvég állampolgárságú élettársa családtagjakénti minőségben Svédországban történő tartózkodásának engedélyezése iránti kérelem elutasítása tárgyában folyt.

A Bíróság ezzel összefüggésben emlékeztetett arra, hogy ahhoz, hogy az uniós polgár 21. életévét betöltött közvetlen leszármazottja e polgár „eltartottjának” minősüljön, valós függőségi helyzet fennállását kell bizonyítani az érintett családtag származási országában. Nem szükséges viszont meghatározni az említett függőség okait. Így olyan körülmények esetén, amikor valamely uniós polgár a 21. életévét betöltött egyenes ági leszármazottnak hosszú időn keresztül rendszeresen küld bizonyos összegű pénzt, amely ez utóbbinak a származási országban felmerült alapvető szükségleteinek fedezéséhez szükséges, 2004/38 irányelv 2. cikke 2. pontjának c) alpontja nem teszi lehetővé valamely tagállam számára, hogy annak bizonyítására kötelezze e leszármazottat, hogy a munkakeresésre, illetve arra irányuló próbálkozása, hogy a megélhetéséhez a származási országa szerinti hatóságoktól segítséget kérjen, illetve magát más módon eltartsa, sikertelen maradt. Az ilyen további – a gyakorlatban nem könnyen kivitelezhető – bizonyítás követelménye ugyanis túlságosan nehezévé teheti e leszármazott számára a fogadó tagállam területén való tartózkodás lehetőségét.

Másrészt a Bíróság rámutatott arra, hogy az, hogy valamely családtag – az életkorából, végzettségéből és egészségi állapotából adódó személyes körülmények miatt – úgy tekinthető, hogy ésszerű esélyekkel rendelkezik arra, hogy munkát találjon, továbbá munkába kíván állni a fogadó tagállamban, nincs kihatással az 2004/38 irányelv e rendelkezése szerinti eltartottnak minősülés értelmezésére.

2014. július 10-én, még mindig a 2004/38 irányelv területén, a Bíróság az *Ogieriakhi*-ítéletben (C-244/13, EU:C:2014:2068) az *irányelv 16. cikke (2) bekezdésében foglalt, az „uniós polgárral fennálló jogszerű, folyamatos tartózkodás” fogalmát* értelmezte. Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések egy harmadik állam állampolgára által Írország ellen indított kártérítési keresetből eredtek. Az alapügy felperese az őt amiatt ért kárra hivatkozott, hogy az uniós polgár házastársától való különválását követően megtagadták a tartózkodási jog megadását. A megtagadást azon nemzeti szabályozás alapján támadta meg, amely az alapügy felperese szerint nem megfelelően ültette át a 2004/38 irányelvet.

A Bíróság ebben az ügyben úgy ítélte meg, hogy valamely harmadik országbeli állampolgárt – aki az ezen irányelv átültetésének időpontját megelőző folyamatos ötéves időszakban valamely tagállamban tartózkodott az említett tagállamban munkavállaló uniós polgár házastársaként – úgy kell tekinteni, mint aki megszerezte a 2004/38 irányelvben előírt huzamos tartózkodási jogot, jöllehet a házastársak az említett időszakban úgy döntöttek, hogy különválnak, és más élettársakkal kezdtek együtt élni, az említett állampolgár által elfoglalt lakást pedig uniós polgár házastársa már nem nyújtotta számára, és nem is bocsátotta a rendelkezésére. A 2004/38 irányelv 16. cikke (2) bekezdésének olyan értelmezése ugyanis, amely szerint a huzamos tartózkodási jog megszerzése érdekében az uniós polgárral való tartózkodás kötelezettsége csak abban a meghatározott esetben tekinthető teljesítettnek, ha a házastárs – aki az uniós polgárral a fogadó tagállamban tartózkodik – nem szakított meg minden házastársi életközösséget az utóbbival, nem tűnik koherensnek ezen irányelv említett céljával, amely az uniós polgár családtagjainak

nyújtandó jogi védelemre irányul, különösen pedig a tartózkodás tekintetében a korábbi házastársak javára – bizonyos feltételek mellett – a házasság felbontása esetén elismert jogokkal összefüggésben.

A jelen ügyben továbbá, amennyiben a huzamos tartózkodási jog megszerzése céljából figyelembe veendő ötéves időszak megelőzi a 2004/38 irányelv átültetésének időpontját, a tartózkodás szabályszerűségét az 1612/68 rendelet¹⁵ 10. cikkének (3) bekezdésében foglalt szabályoknak megfelelően kell értékelni. A Bíróság e tekintetben úgy ítélte meg, hogy az e cikkben előírt, a lakással rendelkezésre vonatkozó feltétel nem követeli meg, hogy az érintett családtag állandó jelleggel ott lakjon, csupán azt, hogy a munkavállalónak a családja fogadása tekintetében átlagosnak tekinthető lakással kell rendelkeznie. E rendelkezés tiszteletben tartása csak abban az időpontban értékelhető, amikor a harmadik ország állampolgára megkezdte közös életét az uniós házastárral a fogadó tagállamban.

Végül a Bíróság rámutatott arra, hogy az uniós jog tagállam általi megsértése miatti kártérítési jogot illetően az a tény, hogy a nemzeti bíróság szükségesnek ítélte a szóban forgó uniós jogra vonatkozó kérdés előzetes döntéshozatalra való előterjesztését, nem tekinthető döntő tényezőnek annak meghatározásához, hogy fennáll-e ezen jognak a tagállam általi nyilvánvaló megsértése.

A 2014. november 11-én kihirdetett *Dano*-ítélet (C-333/13, EU:C:2014:2358) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság nagytanácsa azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy *valamely tagállam kizárhatja-e a megélhetési költségeket fedező, nem járulékalapú szociális ellátásokban való részesülésből más tagállamok gazdaságilag nem aktív uniós polgárait, holott azokat az azonos helyzetben levő saját állampolgárainak biztosítja*. Az alapügy egy olyan román állampolgárra vonatkozott, aki nem álláskereső céljából utazott be Németországba, azonban az álláskereső alapellátását kérte.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésre válaszolva a Bíróság nagytanácsa megállapította, hogy a 883/2004 rendelet¹⁶ értelmében vett, „különleges, nem járulékalapú pénzübeli ellátások” a 2004/38 irányelv 24. cikkének (2) bekezdése szerinti „szociális segítségnyújtási ellátások” fogalmába tartoznak. Megállapította, hogy ez utóbbi irányelv rendelkezéseivel, valamint a 883/2004 rendelet¹⁷ rendelkezéseivel nem ellentétes az a tagállami szabályozás, amely más tagállamok állampolgárait kizárja bizonyos szociális ellátásokból, holott ezeket az ellátásokat biztosítják az azonos helyzetben lévő saját állampolgárok számára, amennyiben a más tagállamok állampolgárai nem rendelkeznek a 2004/38 irányelv alapján tartózkodási joggal a fogadó tagállamban. A Bíróság szerint az uniós polgár a fent említett szociális ellátásokhoz való hozzáférés érdekében csak akkor igényelhet a fogadó tagállam állampolgárait megilletővel egyenlő bánásmódot, ha a fogadó tagállam területén tartózkodása megfelel a 2004/38 irányelv feltételeinek. Az olyan, gazdaságilag nem aktív uniós polgárokra alkalmazandó feltételek között, akiknek a fogadó tagállamban való tartózkodásuk időtartama meghaladja a három hónapot, de nem éri el az öt évet, szerepel azon kötelezettség, hogy elegendő forrásokkal rendelkezzenek önmaguk és családtagjaik számára.¹⁸ Következésképpen a tagállamoknak lehetőségük van arra,

¹⁵ A munkavállalók Közösségen belüli szabad mozgásáról szóló, 1968. október 15-i 1612/68/EGK tanácsi rendelet (HL L 257., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 15. o.).

¹⁶ Lásd a 2010. december 9-i 1244/2010/EU bizottsági rendelettel (HL L 338., 35. o.) módosított, a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 166., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 72. o.) 70. cikkének (2) bekezdését.

¹⁷ A 883/2004 rendelet 7. cikke (1) bekezdésének b) pontjával és 4. cikkével együttesen értelmezett 2004/38 irányelv 24. cikkének (1) bekezdése.

¹⁸ Lásd különösen a 2004/38 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének b) pontját.

hogy megtagadják a szociális ellátások nyújtását a gazdaságilag nem aktív olyan uniós polgárok esetében, akik kizárólag azzal a céllal gyakorolják szabad mozgáshoz való jogukat, hogy szociális segélyben részesüljenek valamely másik tagállamban, noha nem rendelkeznek elegendő forrásokkal ahhoz, hogy tartózkodási jog illesse meg őket. E tekintetben konkrétan és az igényelt szociális ellátások figyelmen kívül hagyásával kell megvizsgálni minden egyes érintett személy gazdasági helyzetét.

III. Intézményi rendelkezések

1. Az uniós jogi aktusok jogalapja

2014-ben a Bíróság több ítéletet hozott az uniós jogi aktusok jogalapjára vonatkozóan. Ezen ítéletek közül a közlekedéspolitika területén egy ítéletre, és a Tanács nemzetközi megállapodásokra irányuló jogi aktusaival kapcsolatban öt ítéletre kell felhívni a figyelmet.

2014. május 6-án a *Bizottság kontra Parlament és Tanács* ítéletben (C-43/12, EU:C:2014:298) a Bíróság nagytanácsa helyt adott a Bizottság által a közúti közlekedési jogsértést elkövető személyek azonosítására vonatkozó információk határokon átnyúló cseréjéről szóló 2011/82 irányelvvel¹⁹ szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetnek, mivel úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 87. cikk (2) bekezdése téves jogalap.

Mindenekelőtt emlékeztetett azon állandó ítélkezési gyakorlatára, amely szerint valamely uniós jogi aktus jogalapja megválasztásának olyan objektív elemeken kell alapulnia, amelyek alkalmasak arra, hogy bírósági felülvizsgálat tárgyát képezzék; ilyen elemnek számít többek között a jogi aktus célja és tartalma. Másrészt a Bíróság emlékeztetett arra, hogy ha az uniós jogi aktus vizsgálatából az derül ki, hogy az két cél elérésére irányul, vagy két összetevőt foglal magában, és ezek egyike elsődlegesnek vagy túlnyomó súlyúnak mutatkozik, míg a másik csak járulékos jellegű, az aktust csak egy jogalapra kell alapítani, mégpedig arra, amelyet az elsődleges vagy döntő cél vagy összetevő megkövetel.

A Bíróság ezt követően megállapította, hogy ezen irányelv elsődleges vagy döntő célja a közúti közlekedésbiztonság javítása. A Bíróság ugyanis – miután megvizsgálta az irányelv tartalmát és a tagállamok között az említett információk cseréjére vonatkozó eljárás lefolytatását – már kimondta²⁰, hogy a szóban forgó intézkedések főként a közlekedéspolitika alá tartoznak, mivel lehetővé teszik a közúti közlekedésbiztonság javítását, és hogy ezen irányelv nem kötődik közvetlenül a rendőrségi együttműködés célkitűzéseéhez. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy azt az EUMSZ 91. cikk (1) bekezdésének c) pontja alapján kellett volna elfogadni, és nem lehetett érvényesen a többek között a releváns információknak az említett együttműködés céljából történő cseréjére vonatkozó EUMSZ 87. cikk (2) bekezdése alapján elfogadni.

Ami a nemzetközi megállapodásokkal kapcsolatos jogi aktusokat illeti, a Bíróság nagytanácsa a 2014. június 11-én kihirdetett *Bizottság kontra Tanács* ítéletben (C-377/12, EU:C:2014:1903) megsemmisítette az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Fülöp-szigeteki

¹⁹ A közúti közlekedésbiztonságot veszélyeztető közlekedési jogsértésekre vonatkozó információk határokon átnyúló cseréjének elősegítéséről szóló, 2011. október 25-i 2011/82/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 288., 1. o.).

²⁰ A Bíróság 2004. szeptember 9-i *Spanyolország és Finnország kontra Parlament és Tanács* ítélete (C-184/02 és C-223/02, EU:C:2004:497).

*Köztársaság közötti partnerségi és együttműködési keretmegállapodás aláírásáról szóló 2012/272 tanácsi határozatot*²¹. Mivel az említett határozatban szereplő keretmegállapodás különösképpen a Fülöp-szigetek mint fejlődő ország igényeinek figyelembevétele érdekében kötött együttműködést és partnerséget ír elő, a Bizottság e keretmegállapodás aláírása céljából a közös kereskedelempolitikára vonatkozó EUMSZ 207. cikken, illetve a fejlesztési együttműködésre vonatkozó EUMSZ 209. cikken alapuló határozatra irányuló javaslatot fogadott el. A Tanács viszont – mivel úgy ítélte meg, hogy a szóban forgó keretmegállapodásban előírt partnerség és együttműködés átfogó jelleggel rendelkezik, és nem kizárólag a „fejlesztési együttműködés” területére szorítkozik – ezen cikkeken kívül jogalapként a harmadik országok állampolgárainak visszafogadására vonatkozó EUMSZ 79. cikk (3) bekezdését, a közlekedésre vonatkozó EUMSZ 91. cikket és EUMSZ 100. cikket, illetve a környezetvédelemre vonatkozó EUMSZ 191. cikk (4) bekezdését is figyelembe vette. Az e jogalapokkal való kiegészítés az EUM-Szerződéshez csatolt, az Egyesült Királyságnak és Írországnak a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség tekintetében fennálló helyzetéről szóló 21. jegyzőkönyv, illetve a Dánia helyzetéről szóló 22. jegyzőkönyv alkalmazásához vezetett, amelyek értelmében e tagállamok nem vesznek részt a Tanács által az Unió nemzetközi megállapodásainak az EUM-Szerződés harmadik részének V. címe alapján történő aláírásában és megkötésében, kivéve ha bejelentik az abban való részvételre irányuló szándékukat.

Ebben az összefüggésben a Bíróság, amelynek először volt alkalma az EUMSZ 209. cikk hatályáról állást foglalni, a Lisszaboni Szerződést megelőző ítélezési gyakorlatát²² megerősítve kifejtette, hogy az EUMSZ 208. cikk alapján az uniós fejlesztési együttműködési politika nem korlátozódik a közvetlenül a szegénység felszámolását célzó intézkedésekre, hanem ezen elsődleges cél elérése érdekében az EUSZ 21. cikk (2) bekezdésében szereplő más célkitűzéseket is követ, úgymint a fejlődő országok fenntartható gazdasági, társadalmi és környezeti fejlődésének elősegítése. A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy tekintettel arra, hogy a szegénység felszámolásának több aspektusa van, az Unió 2006. évi fejlesztési politikájáról szóló, a Tanács és a tagállamok kormányainak képviselői által elfogadott együttes nyilatkozat²³ szerint e célok megvalósítása azt igényli, hogy számos, különösen a gazdasági és szociális reformokra, a társadalmi igazságosságra, a közszolgáltatásokhoz való egyenlő hozzáférésre, konfliktusmegelőzésre, a környezetvédelemre, a természetes erőforrásokkal való fenntartható kezelésre, a migrációra és a fejlesztésre irányuló fejlesztési tevékenységet végezzenek.

2014. június 24-én a *Parlament kontra Tanács* ítéletben (C-658/11, EU:C:2014:2025) a nagytanácsban ülő Bíróság helyt adott a Parlament által az *Európai Unió és a Mauritiusi Köztársaság közötti megállapodás aláírásáról és megkötéséről szóló 2011/640/KKBP tanácsi határozat*²⁴ (a továbbiakban: *EU–Mauritius megállapodás*) ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetnek.

²¹ Az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Fülöp-szigeteki Köztársaság közötti partnerségi és együttműködési keretmegállapodás Unió nevében történő aláírásáról szóló, 2012. május 14-i 2012/272/EU tanácsi határozat (HL L 134., 3. o.).

²² 1996. december 3-i *Portugália kontra Tanács* ítélet (C-268/94, EU:C:1996:461).

²³ Lásd különösen az Európai Unió fejlesztési politikájáról szóló, a Tanács és a tagállamok kormányainak a Tanács keretében ülő képviselői, az Európai Parlament és a Bizottság által elfogadott, „Az európai konszenzus” című együttes nyilatkozat (HL 2006. C 46., 1. o.) 12. pontját.

²⁴ Az egyfelől az Európai Unió és a Mauritiusi Köztársaság közötti, a kalóztámadások elkövetésével gyanúsított személyeknek és a kalóztámadásokkal összefüggésben lefoglalt javaknak az Európai Unió által vezetett tengeri erők részéről a Mauritiusi Köztársaság részére történő átadására vonatkozó feltételekről, valamint a kalóztámadások elkövetésével gyanúsított személyekre az átadást követően vonatkozó feltételekről szóló megállapodás aláírásáról és megkötéséről szóló, 2011. július 12-i 2011/640/KKBP tanácsi határozat (HL L 254., 1. o.).

A Bíróság először is megalapozatlannak ítélte meg azon jogalapot, amelyben a Parlament arra hivatkozott, hogy azon körülmény, hogy az EU–Mauritius megállapodás – igaz, járulékos jelleggel – a KKBP-be tartozóktól eltérő célkitűzéseket követ, elegendő annak kizárásához, hogy az említett határozat kizárólag e politikába tartozik az EUMSZ 218. cikk (6) bekezdése értelmében, és ily módon a Parlamentet be kellett volna vonni a határozat elfogadásába. A Bíróság e tekintetben megjegyezte, hogy az EUMSZ 218. cikk (6) bekezdése szimmetriát teremt az uniós intézkedések belső elfogadásának eljárása és a nemzetközi megállapodások elfogadásának eljárása között annak biztosítása céljából, hogy – egy adott jogterület viszonylatában – a Parlament és a Tanács ugyanazon hatáskörökkel rendelkezzen a Szerződésekben rögzített intézményi egyensúly tiszteletben tartása mellett. E körülményekre figyelemmel, éppen a célból, hogy ügyelni lehessen e szimmetria tényleges tiszteletben tartására, azon szabály, miszerint a jogi aktus anyagi jogi jogalapja határozza meg az annak elfogadása céljából követendő eljárásokat, nemcsak a belső aktusok elfogadása tekintetében előírt eljárásokra érvényes, hanem a nemzetközi megállapodások megkötésére alkalmazandó eljárásokra is. Következésképpen a valamely nemzetközi megállapodásnak az EUMSZ 218. cikknek megfelelően történő megkötésére irányuló eljárás keretében a megállapodás megkötésére vonatkozó határozat anyagi jogi jogalapja az, amely meghatározza az alkalmazandó eljárást az e cikk (6) bekezdése értelmében. Mivel a jelen ügyben a Tanács határozata érvényesen alapul kizárólag a KKBP-be tartozó rendelkezésen, e rendelkezés értelmében el lehetett azt a Parlament egyetértése, illetve a vele való konzultáció nélkül fogadni.

A Bíróság viszont helyt adott egy másik, az EUMSZ 218. cikk (10) bekezdésének megsértésére alapított jogalpnak, amely bevezeti azon kötelezettséget, hogy a Parlamentet tájékoztassák a nemzetközi megállapodások tárgyalására és megkötésére irányuló eljárás minden szakaszáról. Mivel a Parlamentet a jelen ügyben nem tájékoztatták haladéktalanul, a Tanács megsértette e cikket. Márpedig tekintettel arra, hogy e szabály lényeges eljárási szabálynak minősül, megsértése az ezzel érintett aktus semmisségét vonja maga után, mivel a jogalkotási eljárásban való részvétele azon alapvető demokratikus elvet tükrözi uniós szinten, amely szerint a nép képviselői testületen keresztül vesz részt a hatalomgyakorlásban.

Figyelembe véve azonban azt, hogy a szóban forgó határozat megsemmisítése alkalmas arra, hogy akadályozza az EU–Mauritius megállapodás alapján végzett műveletek lefolytatását, a Bíróság fenntartotta a megsemmisített határozat joghatásait.

A 2014. szeptember 4-én hozott *Bizottság kontra Tanács* ítélet (C-114/12, EU:C:2014:2151) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság nagytanácsa megsemmisítette *a Tanács és a tagállamok kormányainak képviselői által elfogadott, az Uniónak és tagállamainak az Európa Tanács műsorsugárzó szervezetek jogainak védelméről szóló egyezményére irányuló tárgyalásokon való együttes részvétel engedélyezéséről szóló határozatot*. A Bizottság szerint az Unió az EUMSZ 3. cikk (2) bekezdése értelmében kizárólagos külső hatáskörrel rendelkezik a tervezett egyezmény területén, és ezért kizárandó az együttes részvétel.

A Bíróság helyt adott ezen állításnak, tekintettel arra, hogy a szóban forgó megállapodás azon, ez utóbbi cikkben megjelölt megállapodások közé tartozik, amelyek érintik a Szerződés céljainak megvalósítása érdekében megállapított közös szabályokat. A jelen ügyben az Európa Tanácsnak a műsorsugárzó szervezetek szomszédos jogainak védelméről szóló egyezményéről folyó tárgyalások tartalma jelentős részben az uniós közös szabályok által lefedett területre tartozik.

A 93/83,²⁵ 2001/29,²⁶ 2004/48,²⁷ 2006/115²⁸ és 2006/116²⁹ irányelvből ugyanis az következik, hogy az említett jogok az uniós jogban harmonizált jogi keretbe tartoznak, amely különösen a belső piac megfelelő működésének biztosítására irányul, és amely a műsorsugárzó szervezetek számára műsoraik vonatkozásában magas szintű és homogén védelmi rendszert hozott létre.

Márpedig amennyiben az Unió kizárólagos külső hatásköre fennállásának a tervezett nemzetközi megállapodás és a hatályos uniós jog közötti viszony konkrét elemzéséből levont következtetéseken kell alapulnia, azon körülmény, hogy az érintett uniós jog jogi keretét különböző jogi eszközök hozták létre, nem kérdőjelezi meg e megközelítés megalapozottságát. Annak értékelése ugyanis, hogy fennáll-e az uniós közös szabályok megsértésének, vagy azok alkalmazási köre megváltoztatásának veszélye az egyes nemzetközi kötelezettségvállalások következtében, nem lehet azon mesterséges elhatárolás függvénye, hogy e szabályok ugyanazon uniós jogi aktusban szerepelnek-e, vagy sem.

2014. október 7-én a *Németország kontra Tanács* ítélet (C-399/12, EU:C:2014:2258) alapjául szolgáló ügyben a Bíróság nagytanácsa elutasította a Németország által a *Nemzetközi Szőlészeti és Borászati Szervezet* (a továbbiakban: *OIV*) keretében szavazásra bocsátandó egyes állásfoglalások tekintetében az *Európai Unió* nevében képviselendő álláspont kialakításáról szóló, 2012. június 18-i tanácsi határozat ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetet.

Az egyetlen, a megtámadott határozat jogalapjának minősülő EUMSZ 218. cikk (9) bekezdésének megsértésére alapított kereseti jogalapjával Németország több tagállam támogatásával egyrészt azt állította, hogy e rendelkezés nem alkalmazható az olyan, az OIV-megállapodáshoz hasonló nemzetközi megállapodással összefüggésben, amelyet a tagállamok kötöttek meg, és nem az Unió, másrészt kizárólag az Unióra kötelező nemzetközi jogi aktusok minősülnek e rendelkezés értelmében vett „joghatással bíró jogi aktusoknak”.

A Bíróság legelőször is megjegyezte, hogy az EUMSZ 218. cikk (9) bekezdésének szövege nem akadályozza meg azt, hogy az Unió határozatot fogadjon el az olyan nemzetközi megállapodással létrehozott szervben általa képviselendő álláspont kialakításáról, amelyben nem részes. E tekintetben a Bíróság különösen kiemelte, hogy azon tagállamoknak az álláspont kialakításáról szóló határozata, amelyek az OIV-nak is tagjai, a közös mezőgazdasági politika alá tartoznak, még pontosabban a borszárművelet közös szervezésére, amely területet az uniós jogalkotó az EUMSZ 43. cikk alapján fennálló hatáskörében igen nagy mértékben szabályozott. Ennélfogva amennyiben az érintett terület az unió ilyen jellegű hatáskörébe tartozik, az, hogy az Unió nem részese a szóban forgó nemzetközi megállapodásnak, nem akadályozza annak, hogy az Unió gyakorolja e hatáskörét az

²⁵ A műholdas műsorsugárzásra és a vezetékes továbbközvetítésre alkalmazandó egyes szerzői és szomszédos jogi szabályok összehangolásáról szóló, 1993. szeptember 27-i 93/83/EGK tanácsi irányelv (HL L 248., 15. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 134. o.).

²⁶ Az információs társadalomban a szerzői és szomszédos jogok egyes vonatkozásainak összehangolásáról szóló, 2001. május 22-i 2001/29/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 167., 10. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 1. kötet, 230. o.).

²⁷ A szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 157., 45. o.; magyar nyelvű különkiadás 17. fejezet, 2. kötet, 32. o.).

²⁸ A bérleti jogról és a használati jogról, valamint a szellemi tulajdon területén a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról [helyesen: a szellemi tulajdon területén a bérleti jogról, a használati jogról és a szerzői joggal szomszédos bizonyos jogokról] szóló, 2006. december 12-i 2006/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (egységes szerkezetbe foglalt változat) (HL L 376., 28. o.).

²⁹ A szerzői jog és egyes szomszédos jogok védelmi idejéről szóló, 2006. december 12-i 2006/116/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (egységes szerkezetbe foglalt változat) (HL L 372., 12. o.).

e megállapodással létrehozott szervben általa képviselendő álláspontnak az intézményei keretében való kialakításával, többek között az Unió érdekében közösen eljáró, az említett megállapodásban részes tagállamok közvetítésével.

A Bíróság ezt követően megvizsgálta, hogy az OIV által elfogadandó ajánlások, amelyek a jelen ügyben új borászati eljárásokra, a borágazati termékek összetételének megállapítását lehetővé tévő analitikai módszerekre, továbbá az ilyen eljárások során alkalmazott anyagokra vonatkozó tisztasági és azonosítási előírásokra vonatkoznak, az EUMSZ 218. cikk (9) bekezdése értelmében vett „joghatással bíró jogi aktusoknak” minősülnek-e. A Bíróság e tekintetben megjegyezte, hogy az említett ajánlások az e szervezet célkitűzéseinek megvalósításához való hozzájárulásra irányulnak, és többek között az uniós jogba – az 1234/2007 rendelet³⁰ 120f. cikkének a) pontja, 120g. cikke, valamint a 158a. cikkének (1) és (2) bekezdése, továbbá a 606/2009 rendelet³¹ 9. cikke (1) bekezdésének első albekezdése alapján – történő beépítésük miatt e területen az EUMSZ 218. cikk (9) bekezdése értelmében véve joghatással bírnak. Ezért az Unió, jóllehet az OIV-megállapodásban nem részes, jogosult az ezen ajánlások tekintetében általa képviselendő álláspont kialakítására, tekintettel az uniós vívmányokra e területen gyakorolt közvetlen hatásukra.

A 2014. november 26-án hozott *Parlament és Bizottság kontra Tanács* ítélet (C-103/12 és C-165/12, EU:C:2014:2400) alapjául szolgáló ügyekben a Bíróság nagytanácsa megsemmisítette a *Venezuelai Bolíviai Köztársaság lobogója alatt közlekedő hajók részére a Francia Guyana partjainál húzódó kizárólagos gazdasági övezet uniós vizein halászati lehetőségek engedélyezéséről szóló nyilatkozatnak az Európai Unió nevében történő jóváhagyásáról szóló 2012/19 határozatot*³². A felperesek szerint e határozatot nem az EUMSZ 218. cikk (6) bekezdésének b) pontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 43. cikk (3) bekezdés alapján kellett volna elfogadni, hanem az EUMSZ 218. cikk (6) bekezdése a) pontjának v. alpontjával összefüggésben értelmezett EUMSZ 43. cikk (2) bekezdése alapján.

A Bíróság egyetértett a felperesek érvelésével, és kiemelte, hogy a közös agrárpolitika megvalósítására irányuló EUMSZ 43. cikk (2) bekezdésében foglalt intézkedések elfogadásához az uniós jogalkotónak fenntartott politikai döntésre van szükség. A halászati lehetőségek meghatározására és elosztására vonatkozó intézkedéseknek az EUMSZ 43. cikk (3) bekezdése szerinti elfogadása viszont nem tesz ilyen mérlegelést szükségessé, mivel az ilyen intézkedések alapvetően technikai jellegűek, és azokat az ugyanezen cikk (2) bekezdése alapján elfogadott rendelkezések végrehajtása érdekében kell meghozni.

A Bíróság továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezetének tengerjogi egyezményére³³ (a továbbiakban: Montego Bay-i egyezmény) és azon megállapított feltételekre utalva, amelyek

³⁰ A mezőgazdasági piacok közös szervezésének létrehozásáról, valamint egyes mezőgazdasági termékekre vonatkozó egyedi rendelkezésekről szóló, 2007. október 22-i 1234/2007/EK tanácsi rendelet („az egységes közös piacszerkezetről szóló rendelet”) (HL L 299., 1. o.).

³¹ A 479/2008/EK tanácsi rendeletnek a szőlőből készült termékek kategóriái, a borászati eljárások és az azokhoz kapcsolódó korlátozások tekintetében történő végrehajtására vonatkozó egyes szabályok megállapításáról szóló, 2009. július 10-i 606/2009/EK bizottsági rendelet (HL L 193., 1. o.).

³² A Venezuelai Bolíviai Köztársaság lobogója alatt közlekedő hajók részére a Francia Guyana partjainál húzódó kizárólagos gazdasági övezet uniós vizein halászati lehetőségek engedélyezéséről szóló nyilatkozatnak az Európai Unió nevében történő jóváhagyásáról szóló, 2011. december 16-i 2012/19/EU tanácsi határozat (HL L 6., 8. o.).

³³ Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Montego Bayben, 1982. december 10-én aláírt tengerjogi egyezménye, amelyet az Európai Közösség nevében az 1998. március 23-i 98/392/EK tanácsi határozat (HL L 179., 1. o.; magyar nyelvű kiadás 4. fejezet, 3. kötet, 260. o.) hagyott jóvá.

lehetővé teszik valamely parti államnak a kizárólagos gazdasági övezetében fellelhető élő erőforrások kiaknázását, arra a következtetésre jutott, hogy ha az érdekelt állam elfogadja a parti állam ajánlatát, az az ezen egyezmény értelmében vett megállapodásnak minősül. Ezért a halászati lehetőségeknek a parti állam helyett az Unió által biztosított, a Venezuelai Bolívari Köztársaság számára történő engedélyezéséről szóló vitatott nyilatkozat, amelyet ez utóbbi elfogadott, megállapodásnak minősül.

Ami azon kérdést illeti, hogy e nyilatkozat az uniós jogalkotónak fenntartott kizárólagos hatáskörbe tartozik-e, a Bíróság megállapította, hogy a célja egy általános keret meghatározása annak érdekében, hogy engedélyezzék a venezuelai lobogó alatt közlekedő halászhajóknak a parti állam kizárólagos gazdasági övezetében való halászatot. Következésképpen az ajánlat nem technikai vagy végrehajtási intézkedés, hanem egy olyan intézkedés, amely egy önálló határozat elfogadását feltételezi, amelyet az Uniónak a közös politikáit, különösen a halászati politikát vezérlő politikai érdekeire tekintettel kell meghozni. Az ilyen nyilatkozat az uniós jogalkotó döntését feltételező hatáskörbe tartozik, és ezért az EUMSZ 43. cikk (2) bekezdésének, és nem az EUMSZ 43. cikk (3) bekezdésének hatálya alá tartozik. Mivel továbbá valamely nemzetközi megállapodás alkotóelemét is képezi, az EUMSZ 218. cikk (6) bekezdése a) pontja v. alpontjának hatálya alá tartozik.

Jóllehet a Bíróság helyt adott a kereseteknek, a jogbiztonságot érintő jelentős indokok fennállására tekintettel úgy határozott, hogy a megfelelő jogalapon alapuló új határozat hatálybalépéséig fenntartja a határozat joghatásait.

2. Az Unió intézményei és szervei

Az Unió intézményeinek és szerveinek hatásköreit illetően két ítéletre kell felhívni a figyelmet: ez egyik az Európai Értékpapír-piaci Hatóság (a továbbiakban: EMSA) jogköreit, a másik pedig a Bizottság végrehajtási hatásköreit érinti.

A 2014. január 22-én kihirdetett *Egyesült Királyság kontra Parlament és Tanács* ítélet (C-270/12, EU:C:2014:18) arra vonatkozott, hogy *megfelel-e az uniós jognak az EMSA azon jogköre, hogy sürgősséggel beavatkozzon a tagállamok pénzügyi piacain a short ügyletek szabályozása vagy betiltása érdekében*. A Bíróság nagytanácsa az Egyesült Királyság által a 236/2012 rendeletnek³⁴ az EMSA ilyen jogkörét előíró 28. cikkével szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetről határozva kimondta, hogy e rendelkezés nem ellentétes az uniós joggal.

A Bíróság először is elutasította azon kifogást, miszerint az EMSA számára biztosított jogkörök túlmennek azon, amelyet az uniós intézmények más szervezetekre átruházhatnak.³⁵ Egyrészt ugyanis az EMSA csak akkor jogosult intézkedéseket hozni, ha ezek a pénzügyi piacok megfelelő működését és integritását, vagy az Unió pénzügyi rendszerének stabilitását fenyegető veszély kezelésére irányulnak, és határokon átnyúló következmények merülnek fel. Ezenkívül az ilyen beavatkozásnak az a feltétele, hogy még semmilyen nemzeti hatóság nem hozott ilyen intézkedéseket, vagy olyan intézkedéseket hozott, amelyek nem megfelelőek annak kezelésére. Másrészt az EMSA-nak meg kell vizsgálnia, hogy az e hatóság által elfogadott intézkedések jelentős mértékben lehetővé teszik-e az ilyen veszély kezelését, vagy fokozzák a nemzeti hatóságok képességét annak figyelemmel kísérésére. Végül az EMSA mérlegelési mozgásterét korlátozza

³⁴ A short ügyletekről és a hitel-nemteltjesítési csereügyletekkel kapcsolatos egyes szempontokról szóló, 2012. március 14-i 236/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 86., 1. o.).

³⁵ A Bíróság 1958. június 13-i *Meroni kontra Főhatóság* ítélete (C-9/56, EU:C:1958:7).

mind az Európai Rendszerkockázati Testülettel fennálló egyeztetési kötelezettség, mind pedig az engedélyezett intézkedések ideiglenes jellege.

Másodsorban a Bíróság cáfolta az Egyesült Királyság azon állítását, mely szerint a *Romano*-ítélet³⁶ alapján nem lehet az EMSA-hoz hasonló szervet normatív aktusok elfogadásának képességével felruházni. E tekintetben emlékeztetett arra, hogy az EUM-Szerződés és különösen az EUMSZ 263. cikk első bekezdése, valamint az EUMSZ 277. cikk által létrehozott intézményi keret lehetővé teszi az Unió szervei és hivatalai részére általános hatályú aktusok elfogadását.

Harmadsorban a Bíróság szerint a 236/2012 rendelet 28. cikke nem összeegyeztethetetlen az EUMSZ 290. cikkben és az EUMSZ 291. cikkben szabályozott felhatalmazási rendszerrel. E rendelkezést ugyanis nem lehet elszigetelten vizsgálni, hanem úgy kell értelmezni, mint amely azon szabályösszesség részét képezi, amely arra irányul, hogy az illetékes nemzeti hatóságok és az EMSA részére beavatkozási hatásköröket biztosítson annak érdekében, hogy kezeljék az Unió pénzügyi stabilitását és a piacokba vetett bizalmat fenyegető kedvezőtlen fejleményeket.

Végül a Bíróság megállapította, hogy az EUMSZ 114. cikk a 236/2012 rendelet 28. cikke elfogadásának megfelelő jogalapját képezi. E tekintetben megjegyezte, hogy az EUMSZ 114. cikk szövegéből egyáltalán nem vonható le az a következtetés, hogy az e rendelkezés alapján elfogadott intézkedéseknek kizárólag a tagállamokra kell korlátozódniuk. Egyébként e rendelkezés csak akkor alkalmazható, ha az annak alapján elfogadott jogi aktus célja a belső piac megteremtése és működési feltételeinek javítása a pénzügyi területen is. A 236/2012 rendelet 28. cikke megfelel e feltételeknek, mivel e rendelkezés révén az uniós jogalkotó célja a short ügyletekből és a hitel-nemteltjesítési csereügyletekből eredő lehetséges kockázatok összehangolt módon történő kezelése, valamint fokozott összhang és egységesség biztosítása a tagállamok között a kivételes körülmények fennállása esetén meghozandó intézkedések tekintetében.

A 2014. október 15-i *Parlament kontra Bizottság* ítéletében (C-65/13, EU:C:2014:2289) a Bíróság elutasította a Parlament megsemmisítés iránti keresetét, amely arra irányult, hogy a Bizottság tiszteletben tartotta-e a *munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló 492/2011 rendeletnek*³⁷ az *Európai Foglalkoztatási Szolgálat (EURES) kialakítása tekintetében történő végrehajtásáról szóló 2012/733 határozat*³⁸ elfogadásával összefüggésben fennálló végrehajtási hatásköreinek korlátait.

A Bíróság legelőször is emlékeztetett arra, hogy a Bizottságra ruházott végrehajtási hatáskört mind az EUMSZ 291. cikk (2) bekezdése, mind pedig az említett rendelet korlátozza. Egy végrehajtási rendelet ugyanis akkor pontosítja a jogalkotási aktust, ha az első rendelkezései tiszteletben tartják a második által elérni kívánt alapvető célkitűzéseket, valamint e rendelkezések a jogalkotási aktus egységes végrehajtásához szükségesek vagy hasznosak, anélkül, hogy azt kiegészítsenek vagy módosítsanak. A jelen ügyben a Bíróság megállapította, hogy a megtámadott határozat – a 492/2011 rendelethez hasonlóan – a munkavállalók határokon átívelő földrajzi mobilitásának megkönnyítését célozza azáltal, hogy egy együttes fellépés, nevezetesen az EURES keretében előmozdítja az átláthatóságot és az információcserét az európai munkaerőpiacokon. Ezt követően a Bíróság megállapította, hogy e határozat rendelkezései megfelelnek e célnak. Egyebekben

³⁶ A Bíróság 1981. május 14-i *Romano*-ítélete (C-98/80, EU:C:1981:104).

³⁷ A munkavállalók Unión belüli szabad mozgásáról szóló, 2011. április 5-i 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 141., 1. o.).

³⁸ A 492/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet állásajánlatok és állaspályázatok közvetítése és az EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat) újbóli kialakítása tekintetében történő végrehajtásáról szóló, 2012. november 26-i 2012/733/EU bizottsági végrehajtási határozat (HL L 328., 21. o.).

a Bíróság szerint a tagállamok foglalkoztatási politikáinak bizonyos összehangolása, amelynek jellemzője a szabad mozgással és a foglalkoztatással kapcsolatban felmerülő problémákra és az azokkal kapcsolatos adatokra vonatkozó információk cseréje, a 492/2011 rendelet alkalmazása érdekében szükséges intézkedések részét képezik.

Konkrétan a 492/2011 rendelet 11. cikke (1) bekezdésének második albekezdése arra vonatkozó jogkört ruház a Bizottságra, hogy az Unión belüli munkaközvetítés és az álláspályázatok területén, továbbá a munkavállalók elhelyezése területén a Bizottság és a tagállamok általi, az EURES-hez hasonló együttes fellépés működésének szabályait kidolgozza. Az EURES Igazgatótanácsának létrehozása és konzultációs szereppel való felruházása nem egészíti ki és nem is módosítja e keretet, hiszen csak az együttes fellépés hatékony működésének biztosítását célozza. E megfontolások alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság nem lépte túl a végrehajtási hatáskörét.

3. A dokumentumokhoz való hozzáférés

A dokumentumokhoz való nyilvános hozzáférés területén a 2014. július 3-án kihirdetett *Tanács kontra in 't Veld* ítéletre (C-350/12 P, EU:C:2014:2039) kell felhívni a figyelmet, amelyben a Bíróság fellebbezés keretében helybenhagyta a Törvényszék ítéletét³⁹, amelyben ez utóbbi részben helyt adott az Európai Parlament tagja által a Tanács azon határozata ellen benyújtott megsemmisítés iránti keresetnek, amely megtagadta a teljes körű hozzáférést a Tanács Jogi Szolgálatának az Unió és az Amerikai Egyesült Államok között a pénzügyi üzenetadatoknak a terrorizmus megelőzése érdekében történő továbbításáról szóló megállapodás (SWIFT-megállapodás) megkötésére irányuló tárgyalások megkezdésére vonatkozó véleményéhez.

A Bíróság e tekintetben először is emlékeztetett arra, hogy amennyiben valamely intézmény az 1049/2001 rendelet⁴⁰ 4. cikkének (2) és (3) bekezdésében foglalt kivételeket alkalmazza, akkor ezen intézmény feladata, hogy egyensúlyt teremtsen az érintett dokumentum hozzáférhetővé tételének mellőzésével védeni kívánt különleges érdek, valamint különösen az e dokumentum hozzáférhetővé tételéhez fűződő közérdek között, tekintettel azokra az előnyökre, amelyek a nagyobb átláthatóságból származnak, vagyis hogy a polgárok még inkább részt vehetnek a döntéshozatali folyamatban, valamint biztosítva legyen a polgárok irányában az igazgatás nagyobb legitimitása, hatékonysága és felelőssége a demokratikus rendszerben. Noha rendkívüli jelentőséggel bírnak ezek a megfontolások abban az esetben, amikor az intézmény jogalkotói minőségben jár el, az intézmények nem jogalkotási tevékenysége is az 1049/2001 rendelet hatálya alá tartozik.

Ami az 1049/2001 rendelet 4. cikke (2) bekezdésének második francia bekezdésében foglalt, a jogi vélemények védelmére vonatkozó kivételt illeti, ha kérelmet nyújtanak be valamely dokumentum hozzáférhetővé tétele iránt, az intézmény által lefolytatandó vizsgálatnak az e rendelkezésben szereplő három kritériumnak megfelelően szükségképpen három lépésben kell történnie. Így ha kérelmet nyújtanak be valamely dokumentum hozzáférhetővé tétele iránt, első lépésben arról kell meggyőződnie az intézménynek, hogy az említett dokumentum valóban jogi véleményre vonatkozik-e. Második lépésben azt kell megvizsgálnia, hogy a kérdéses dokumentum jogi véleményekre vonatkozóként azonosított részeinek a felek számára hozzáférhetővé tétele

³⁹ A Törvényszék 2012. május 4-i *In 't Veld kontra Tanács* ítélete (T-529/09, EU:T:2012:215).

⁴⁰ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésekről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.).

sértené-e ésszerűen előre látható módon és nem pusztán feltételezetten az utóbbiak számára biztosított védelmet. Végül harmadik és utolsó lépésként, amennyiben az intézmény úgy ítéli meg, hogy a dokumentum hozzáférhetővé tétele sértené a jogi véleményeket megillető védelmet, meg kell bizonyosodnia arról, hogy nem áll fenn olyan nyomós közérdek, amely igazolná a hozzáférhetővé tételt.

4. Pénzügyi rendelkezések

A 2014. november 13-án hozott *Nencini kontra Parlament* ítélet (C-447/13 P, EU:C:2014:2372) alapjául szolgáló ügyben az Európai Parlament korábbi tagja fordult fellebbezéssel a Bírósághoz a Törvényszék azon ítélete tárgyában, amelyben a Törvényszék elutasította a többek között az *utazási és parlamenti asszisztensi költségek megtérítéseként kapott és számára jogalap nélkül kifizetett bizonyos összegek behajtására vonatkozó parlamenti határozat, valamint az ezzel kapcsolatos terhelési értesítés megsemmisítése iránti keresetét*⁴¹. Fellebbezésének alátámasztására többek között arra hivatkozott a fellebbező, hogy a Törvényszék megsértette az alkalmazandó elévülési szabályokat.

A Bíróság megállapította, hogy sem az 1605/2002 rendelet (költségvetési rendelet)⁴², sem pedig a 2342/2002 rendelet (végrehajtási rendelet)⁴³ nem pontosítja azon határidőt, amelyen belül a terhelési értesítést közölni kell a szóban forgó követelést keletkeztető időpontot követően. Kimondta, hogy a jogbiztonság elve azonban megköveteli, hogy az alkalmazandó jogszabályok hallgatása esetén az érintett intézmény ésszerű határidőn belül eleget tegyen e közlésnek. E tekintetben a költségvetési rendelet 73a. cikkében előírt ötéves elévülési időre figyelemmel a terhelési értesítés közlésének határidejét ésszerűtlennek kell tekinteni, amennyiben e közlésre ezen idő eltelte után kerül sor azt követően, hogy az intézménynek általában módjában állt követelésének érvényesítésére. E feltevést csak az döntené meg, ha a szóban forgó intézmény bizonyítja, hogy az általa tanúsított gondosság ellenére az eljárási késedelem az adós magatartásának – különösen a halogató taktikájának vagy rosszhiszeműségének – tudható be. Ilyen bizonyíték hiányában azt kell tehát megállapítani, hogy az intézmény nem teljesítette az ésszerű határidő elvéből eredő kötelezettségeit.

IV. Az Unió peres eljárásai

2014-ben a Bíróságnak az Unió peres eljárásainak több aspektusáról kellett állást foglalnia, mind az előzetes döntéshozatal iránti kérelem, mind pedig egyes közvetlen keresetek tekintetében.

⁴¹ A Törvényszék 2013. június 4-i *Nencini kontra Parlament* ítélete (T-431/10 és T-560/10, EU:T:2013:290).

⁴² A 2006. december 13-i 1995/2006/EK, Euratom tanácsi rendelettel (HL L 390., 1. o.; helyesbítés: HL 2008. L 48., 88. o.) módosított, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló, 2002. június 25-i 1605/2002/EK, Euratom tanácsi rendelet (HL L 248., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 74. o.; helyesbítés: HL 2007. L 99., 18. o.).

⁴³ A 2007. április 23-i 478/2007/EK, Euratom bizottsági rendelettel (HL L 111., 13. o.) módosított, az Európai Közösségek általános költségvetésére alkalmazandó költségvetési rendeletről szóló 1605/2002/EK, Euratom rendelet végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2002. december 23-i 2342/2002/EK, Euratom bizottsági rendelet (HL L 357., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 4. kötet, 145. o.; helyesbítés: HL 2005. L 345., 35. o.).

1. Előzetes döntéshozatal iránti kérelem

A 2014. szeptember 11-én kihirdetett, a polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területére⁴⁴ vonatkozó A-ítéletben (C-112/13, EU:C:2014:2195) a Bíróságnak alkalma nyílt azt megállapítani, hogy az EUMSZ 267. cikkel ellentétes-e az olyan nemzeti szabályozás, amelynek értelmében a másod-, illetve végső fokon eljáró rendes bíróságoknak, ha úgy vélik, hogy valamely nemzeti jogszabály ellentétes a Chartával, az előttük folyamatban lévő eljárás keretében a szóban forgó jogszabály általános jellegű megsemmisítése iránti kérelemmel kell fordulniuk az alkotmánybírósághoz, ahelyett hogy beérnék a jogszabály konkrét ügyben történő alkalmazásának mellőzésével.

A Bíróság – a *Melki és Abdeli* ítéletben⁴⁵ megállapított elvekre emlékeztetve – kimondta, hogy az uniós jogot és különösen az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás, amennyiben ezen eljárás elsődleges jellegének az a következménye, hogy – mind az ilyen kérelemnek a jogszabályok alkotmányossági vizsgálatát végző nemzeti bíróságnak való benyújtása előtt, mind az adott esetben e bíróság határozata után – meggátolja, hogy e rendes bíróságok éljenek a Bírósághoz előzetes döntéshozatal iránti kérelem benyújtására vonatkozó lehetőségükkel, vagy teljesítsék erre irányuló kötelezettségüket.

A Bíróság e tekintetben megjegyezte, hogy amennyiben az alkotmányossági vizsgálatra irányuló közbenső eljárás olyan nemzeti jogszabályra irányul, amelynek tartalma valamely uniós irányelv kötelező rendelkezéseinek átültetésére korlátozódik, ezen eljárás nem sértheti a Bíróság valamely uniós jogi aktus érvénytelenségének megállapítására irányuló kizárólagos hatáskörét. Azt megelőzően, hogy az ilyen jogszabály alkotmányosságának közbenső vizsgálatára ugyanezen, az irányelv érvényességét megkérdőjelező indokok alapján sor kerülne, azok a tagállami bíróságok, amelyeknek határozatai ellen a belső jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, az EUMSZ 267. cikk harmadik bekezdése értelmében főszabály szerint kötelesek kérdést terjeszteni a Bíróság elé az említett irányelv érvényességére vonatkozóan, majd ezt követően levonni a Bíróság által az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletből eredő következményeket, kivéve abban az esetben, ha maga az alkotmányosság közbenső vizsgálatát kezdeményező bíróság fordult a Bírósághoz ezzel a kérdéssel az említett cikk második bekezdése alapján. A valamely irányelvet átültető nemzeti jogszabály esetében ugyanis – figyelemmel az annak átültetésére irányuló kötelezettségre – jellegét tekintve előzetes az a kérdés, hogy az irányelv érvényes-e.

2. Kötelezettségszegés megállapítása iránti kereset

A Bíróság három, nagytanácsban hozott határozatban pontosításokkal szolgált az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdésében előírt eljárásra vonatkozóan a kötelezettségszegést megállapító ítélet tagállam általi végrehajtásának elmulasztása esetén.

Elsőként, a 2014. január 15-i *Bizottság kontra Portugália* ítélet (C-292/11 P, EU:C:2014:3) alkalmat adott a Bíróság számára, hogy a Bizottságnak az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján hozott ítélet végrehajtásának vizsgálata keretében fennálló hatásköréről foglaljon állást. 2008-ban hozott ítéletében⁴⁶ a Bíróság megállapította, hogy Portugália nem felelt meg egy 2004-ben kihirdetett,

⁴⁴ Az ítélet polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködésre vonatkozó részének ismertetése tekintetében lásd az e területtel foglalkozó IX. részt.

⁴⁵ A Bíróság 2010. június 22-i *Melki és Abdeli* ítélete (C-188/10 és C-189/10, EU:C:2010:363).

⁴⁶ A Bíróság 2008. január 10-i *Bizottság kontra Portugália* ítélete (C-70/06, EU:C:2008:3).

kötelezettségszegést megállapító ítéletnek⁴⁷, és ezért kényszerítő bírság megfizetésére kötelezte e tagállamot. Az e kényszerítő bírság behajtására irányuló eljárásban a Bizottság határozatot fogadott el, amelyben megállapította, hogy az e tagállam által elfogadott intézkedések nem biztosítják az említett 2004. évi ítélet megfelelő végrehajtását. Portugália megtámadta e határozatot a Törvényszék előtt, amely helyt adott e keresetnek, és megállapította, hogy a Bizottság említett értékelése a Bíróság hatáskörébe tartozik⁴⁸. A Bizottság ezen ítélettel szemben fellebbezést nyújtott be.

Az e fellebbezés nyomán hozott ítéletében a Bíróság emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 258. cikkel bevezetett eljárással ellentétben, amely valamely tagállam uniós jogot sértő magatartásának megállapítására és megszüntetésére irányul, az EUMSZ 260. cikk szerinti eljárás célja sokkal inkább körülhatárolt, mivel csak arra irányul, hogy a kötelezettségszegő tagállamot a kötelezettségszegést megállapító ítéletben foglaltak teljesítésére ösztönözze. Következésképpen ez utóbbi eljárást a Bíróság ítéleteinek végrehajtására irányuló külön bírósági eljárásnak, vagyis végrehajtási eljárásnak kell tekinteni. Ezért az ezen állam által az ezen ítéletnek való megfelelés érdekében hozott intézkedések vizsgálata és a fizetendő összegek behajtása során a Bizottságnak figyelembe kell vennie azt, hogy a Bíróság hogyan határolta be ítéletében a kötelezettségszegést. Ebből következik, hogy amikor az EUMSZ 260. cikk alapján hozott ítélet végrehajtása során a Bizottság és az érintett tagállam között nézeteltérés van azzal kapcsolatban, hogy valamely gyakorlat vagy szabályozás alkalmas-e a tagállami kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtására, a Bizottság nem döntheti el maga ezt e nézeteltérést, és nem vonhatja le ebből a kényszerítő bírság kiszámításával kapcsolatos következtetéseket.

Ehhez hasonlóan a Bíróság szerint az ilyen határozat jogszerűségének megítélésére hivatott Törvényszék sem határozhat a Bizottság arra vonatkozó értékeléséről, hogy valamely, a Bíróság által korábban meg nem vizsgált nemzeti gyakorlat vagy szabályozás alkalmas-e arra, hogy biztosítsa a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtását. Ez esetben ugyanis a Törvényszéknek elkerülhetetlenül határoznia kellene az ilyen gyakorlat vagy szabályozás uniós joggal való összeegyeztethetőségéről, és így jogtalanul gyakorolná a Bíróság e tekintetben fennálló kizárólagos hatáskörét.

Másodsorban a Bíróság nagytanácsa a Bizottság által az EUMSZ 260. cikk (2) bekezdése alapján benyújtott két keresetet követően 2014. december 2-án két ítéletben – a *Bizottság kontra Olaszország* ítéletben (C-196/13, EU:C:2014:2407) és a *Bizottság kontra Görögország* (C-378/13, EU:C:2014:2405) ítéletben – a hulladékkezelés területén kötelezettségszegést megállapító ítéletek végrehajtásának Olaszország és Görögország általi elmulasztásával kapcsolatban *a pénzügyi szankcióknak a kötelezettségszegést megállapító ítélet nem teljesítése esetén történő megállapítását szabályozó szempontokról* foglalt állást⁴⁹.

E tekintetben pontosította, hogy amennyiben – ahogyan ezen ügyekben is – valamely tagállam kényszerítő bírság megfizetésére való kötelezése megfelelő pénzügyi eszköz arra, hogy ez utóbbit ösztönözze a megállapított kötelezettségszegés megszüntetéséhez szükséges intézkedések megtételére, az ilyen szankciót annak tükrében kell meghatározni, hogy milyen mértékű meggyőzésre van szükség ahhoz, hogy a kötelezettségszegést megállapító ítélet végrehajtását elmulasztó tagállam változtasson magatartásán, és véget vessen a kifogásolt jogsértésnek.

⁴⁷ A Bíróság 2004. október 14-i *Bizottság kontra Portugália* ítélete (C-275/03, EU:C:2004:632).

⁴⁸ A Törvényszék 2011. március 29-i *Portugália kontra Bizottság* ítélete (T-33/09, EU:T:2011:127).

⁴⁹ A Bíróság 2007. április 26-i *Bizottság kontra Olaszország* ítélete (C-135/05, EU:C:2007:250) és 2005. október 6-i *Bizottság kontra Görögország* ítélete (C-502/03, EU:C:2005:592).

Ennélfogva a Bíróság mérlegelése keretében az uniós jog egységes és hatékony alkalmazása céljából előírt kényszerítő bírság kényszerítő jellegének biztosítása érdekében figyelembe veendő alapvető szempontok főszabály szerint a következők: a jogsértés súlya, időtartama és az érintett tagállam fizetőképessége. E szempontok alkalmazásához a Bíróságnak figyelembe kell vennie különösen az ítéletben foglaltak teljesítése elmaradásának a magán- és közérdekeket érintő következményeit, továbbá azt, hogy a tagállamot milyen sürgősen kell a kötelezettségei teljesítésére szorítani. A kényszerítő bírság teljes összegét a Bíróság ítéletében foglaltak maradéktalan teljesítésének biztosítása érdekében mindaddig követelni kell, amíg a tagállam nem tesz meg minden szükséges intézkedést a megállapított kötelezettségszegés megszüntetéséhez. Mindazonáltal egyes különleges esetekben előírható olyan, csökkenő mértékű kényszerítő bírság, amely figyelembe veszi a tagállam által a kötelezettségei végrehajtásában elért esetleges eredményeket.

Egyebekben a Bíróság – kiemelve, hogy az érintett területen rendelkezésre álló mérlegelési jogkörének gyakorlása során jogosult halmazatban kiszabni kényszerítő bírságot és átalányösszeget – ezt követően megállapította, hogy az átalányösszeg megfizetésére kötelezés elve alapvetően az érintett tagállam kötelezettségei végrehajtása elmulasztásának a magán- és közérdeket érintő következményei értékelésén alapul, különösen ha a kötelezettségszegés az azt először megállapító ítélet kihirdetése óta tartó hosszú időszakon keresztül tartósan fennállt. E megfizetésre való kötelezésre minden egyes esetben a megállapított kötelezettségszegés jellemzőivel, valamint a kötelezettségét megszegő tagállam által tanúsított magatartással összefüggő, releváns tényezők összessége alapján kell, hogy sor kerüljön.

3. Megsemmisítés iránti kereset

Elsőként 2014. december 9-én a nagytanácsban ülésező Bíróság a *Schönberger kontra Parlament* ítéletben (C-261/13 P, EU:C:2014:2423) – a Törvényszék ítéletét⁵⁰ helybenhagyva – azon feltételekről határozott, amelyek mellett a Parlament petíciós bizottságának a petíció vizsgálatát lezáró határozata megtámadható aktusnak minősül.

A Bíróság mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy az ítélezési gyakorlata szerint azok az intézkedések minősülnek megsemmisítés iránti keresettel megtámadható jogi aktusoknak az EUMSZ 263. cikk első bekezdése értelmében, amelyek olyan kötelező joghatásokat váltanak ki, amelyek a jogi helyzetét jelentősen módosítva érinthetik a felperes érdekeit.

A Bíróság ezt követően kiemelte, hogy a petíciós jog az alapvető jogok részét képezi, az EUMSZ 227. cikkben meghatározott feltételek mellett gyakorolható, és a polgároknak az Unió demokratikus életében való részvételének eszköze. E tekintetben a Bíróság rámutatott arra, hogy egy olyan határozat, amelyben a valamely petíció alapján eljáró Parlament úgy határoz, hogy az nem felel meg az EUMSZ 227. cikkben meghatározott feltételeknek, bírósági felülvizsgálat tárgyát kell, hogy képezhesse, mivel az érdekelt petíciós jogát érintheti. Ugyanez vonatkozik arra a határozatra, amelyben a Parlament – magát a petíciós jog lényegét sértve – a hozzá benyújtott petíció vizsgálatát megtagadja vagy elmulasztja, és ezáltal nem győződik meg arról, hogy teljesíti-e a petíció az említett feltételeket.

Továbbá a Parlament azt megállapító határozatát, hogy az EUMSZ 227. cikkben meghatározott feltételek nem teljesülnek, indokolni kell oly módon, hogy a petíció benyújtója számára kiderüljön,

⁵⁰ A Törvényszék 2013. március 7-i *Schönberger kontra Parlament* ítélete (T-186/11, EU:T:2013:111).

hogy melyik feltétel nem teljesült az esetében. E tekintetben a rövidített indokolás megfelel e követelménynek.

A Bíróság viszont kimondta, hogy amikor – a jelen ügghöz hasonlóan – olyan petícióról van szó, amely a Parlament szerint teljesíti az EUMSZ 227. cikkben meghatározott feltételeket, a Parlament széles körű, politikai jellegű mérlegelési jogkörrel rendelkezik az e petíció alapján megteendő intézkedéseket illetően. Ebből következik, hogy az e tekintetben hozott határozat nem képezheti bírósági felülvizsgálat tárgyát, függetlenül attól, hogy egy ilyen határozat alapján a Parlament maga teszi-e meg a meghatározott intézkedéseket, vagy úgy ítéli meg, hogy nem áll módjában azt megtenni, és a petíciót ezen intézkedések megtétele érdekében továbbítja a hatáskörrel rendelkező intézménynek vagy hivatalnak. Ezért az ilyen határozat nem támadható meg az uniós bíróság előtt.

Másodsorban a 2014. szeptember 17-én hozott *Liivimaa Lihaveis* ítéletben (C-562/12, EU:C:2014:2229) a Bíróság pontosításokkal szolgált egyrészt az uniós bíróság előtt megtámadható jogi aktusok, másrészt pedig a tagállamok azon kötelezettségei tekintetében, hogy az uniós bíróság előtti jogorvoslati lehetőségek hiánya esetén biztosítsák az Alapjogi Charta 47. cikkében kimondott, a hatékony jogorvoslathoz való jog tiszteletben tartását. Ebben az ügyben a valamely tagállam által felállított, a gazdasági és társadalmi kohéziós politika hatálya alá tartozó operatív program végrehajtásával megbízott monitoringbizottság azon határozatáról volt szó, amely elutasított egy vállalkozás által benyújtott támogatási kérelmet.

A Bíróság emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 263. cikkben foglalt bírósági felülvizsgálati mechanizmus alkalmazandó az uniós jogalkotó által létrehozott olyan szervekre és hivatalokra, amelyek meghatározott területeken természetes és jogi személyek számára jogi kötelező erővel rendelkező aktusok kibocsátására rendelkeznek hatáskörrel. Az európai területi együttműködés előmozdítására irányuló, az 1083/2006 rendelet⁵¹ által létrehozotthoz hasonló operatív program keretében valamely tagállam által létrehozott monitoringbizottság viszont nem uniós intézmény, sem pedig uniós szerv vagy hivatal. Ezért az uniós bíróság nem rendelkezik hatáskörrel az ilyen bizottság által hozott, a támogatási kérelmet elutasító határozathoz hasonló jogi aktus jogszerűségének elbírálására. Egyebekben arra sincs hatásköre, hogy az ilyen jellegű bizottság által elfogadott programútmutatók érvényességét vizsgálja.

A Bíróság ugyanakkor kimondta, hogy az Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben az 1083/2006 rendeletet úgy kell értelmezni, hogy azzal ellentétes a monitoringbizottság által elfogadott programútmutató olyan rendelkezése, amely nem írja elő, hogy a monitoringbizottság támogatási kérelmet elutasító határozataival szemben a tagállami bíróság előtt jogorvoslatnak van helye. Az Alapjogi Charta 47. cikkében foglalt hatékony jogorvoslathoz való jog Unión belüli tiszteletben tartásának biztosítása érdekében az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése kötelezi a tagállamokat azon jogorvoslati lehetőségek megteremtésére, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken a hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek.

4. Kártérítési kereset

2014. július 10-én a *Nikolaou kontra Számvevőszék* ítéletben (C-220/13 P, EU:C:2014:2057) a Bíróságnak, amikor helybenhagyta a Törvényszéknek az Unió elleni kártérítési keresetet

⁵¹ Az Európai Regionális Fejlesztési Alapra, az Európai Szociális Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó általános rendelkezések megállapításáról és az 1260/1999/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2006. július 11-i 1083/2006/EK tanácsi rendelet (HL L 210., 25. o.; helyesbítés: HL 2008. L 301., 40. o.).

elutasító ítéletét⁵², arról kellett határoznia, hogy *a jóhiszemű együttműködés elvére tekintettel az uniós bíróság köteles-e figyelembe venni olyan tényállási elemeknek a nemzeti bíróság által egy belső büntetőeljárásban történő jogi minősítését, amelyek megegyeznek az említett kártérítési kereset keretében vizsgált tényállási elemekkel*. Ebben az ügyben a Számvevőszék egyik tagja indított kártérítési keresetet a Számvevőszék által egy belső vizsgálattal összefüggésben elkövetett szabálysértések, illetve az uniós jog megsértése folytán őt állítólagosan ért kár megtérítése iránt. Fellebbezésében többek között arra hivatkozott a fellebbező, hogy az ártatlanság vélelmét úgy kell értelmezni, hogy az kizárja, hogy a Törvényszék annak ellenére megkérdőjelezze ártatlanságát, hogy őt jogerős nemzeti büntetőbírósági határozat korábban már felmentette.

A Bíróság e tekintetben megjegyezte, hogy az Uniót az EK 235. cikk és az EK 288. cikk⁵³ alapján az intézményei cselekményeiért vagy mulasztásaiért terhelő, szerződésen kívüli felelősséghez kapcsolódó kártérítési kereset a többi bírósági eljáráshoz képest önálló jogorvoslati lehetőségként került létrehozásra, a jogorvoslati rendszerben külön funkciót tölt be, és sajátos tárgyára figyelemmel meghatározott feltételekkel vehető igénybe.

Következésképpen, jóllehet az eljáró uniós bíróság figyelembe veheti a nemzeti büntetőeljárás során olyan tényállási elemekre vonatkozóan tett megállapításokat, amelyek megegyeznek az említett EK 235. cikk alapján indult eljárás keretében vizsgált tényállási elemekkel, az uniós bíróságot nem köti a büntetőeljárás során az említett tényekre vonatkozóan tett jogi minősítés. Mérlegelési jogkörét teljes körűen gyakorolva hatásköre kiterjed arra, hogy önállóan megvizsgálja az Unió szerződésen kívüli felelősségének megállapítására vonatkozó feltételek teljesülését. Ezért nem róható fel az uniós bíróságnak az, hogy megsértette az EK 10. cikkben⁵⁴ foglalt jóhiszemű együttműködés elvét azáltal, hogy bizonyos tényállási elemeket a nemzeti bíróság által tett megállapításoktól eltérően értékelt.

V. Mezőgazdaság

A mezőgazdaság területén a 2014. március 13-án kihirdetett *SICES és társai* ítéletben (C-155/13, EU:C:2014:145) a Bíróságnak alkalma nyílt arra, hogy a fohagymára vonatkozó behozatali engedélyek 341/2007 rendelettel⁵⁵ létrehozott rendszerének értelmezése keretében állást foglaljon *a joggal való visszaélés fogalmáról*. A jelen ügyben a Bíróságnak többek között azt kellett pontosítania, hogy az említett rendelet 6. cikkének (4) bekezdése kizárja-e az olyan ügyleteket, amelyek keretében a csökkentett tarifával való behozatalra vonatkozó engedéllyel rendelkező importőr az Unióba való behozatal előtt az árut megvásárolja valamely más olyan piaci szereplőtől, aki e rendelet értelmében maga hagyományos importőrnek minősül, de aki a saját csökkentett vámtarifával való behozatalra vonatkozó engedélyének kereteit kimerítette, majd e piaci szereplőnek az Unióba való behozatalt követően ezen árut ismételtelen eladja. A kérdést előterjesztő

⁵² A Törvényszék 2013. február 20-i *Nikolaou kontra Számvevőszék* ítélete (T-241/09, EU:T:2013:79).

⁵³ Jelenleg EUMSZ 268. cikk, illetve EUMSZ 340. cikk.

⁵⁴ Jelenleg EUSZ 4. cikk, (3) bekezdés.

⁵⁵ A harmadik országokból behozott fohagymára és más mezőgazdasági termékekre vonatkozóan vámkontingensek megnyitásáról és kezeléséről, valamint származási bizonyítványok rendszerének bevezetéséről szóló, 2007. március 29-i 341/2007/EK bizottsági rendelet (HL L 90., 12. o.).

bíróság arra várt választ, hogy az említett cikkel, amely nem ilyen ügyletekre irányul, ellentétesek-e ezen ügyletek, és hogy joggal való visszaélésnek minősülnek-e⁵⁶.

Ezen ügy lehetővé tette a Bíróság számára, hogy emlékeztessen arra, nem lehet az uniós jogi normákra család módon vagy visszaélésszerűen hivatkozni, és a visszaélésszerű magatartás fennállásának megállapításához egy objektív és egy szubjektív elem együttes fennállása szükséges. A jelen esetben az objektív elemet illetően a Bíróság megállapította, hogy nem valósul meg a rendelet célja, amely arra irányul, hogy a vámkontingensek kezelése tekintetében fenntartsák a versenyt a tényleges importőrök között annak érdekében, hogy a piacot egyetlen importőr se tudja ellenőrzése alá vonni. A szóban forgó ügyletek ugyanis lehetővé tehetik az olyan vásárló számára, aki a saját engedélyeinek kereteit kimerítette, és többé nem importálhat kedvezményes tarifával fokhagymát, hogy kedvezményes tarifával importált fokhagymát vásároljon, és a piacon fennálló befolyását a számára kiosztott vámkontingens keretein túl kiterjessze. A szubjektív elemet illetően a Bíróság rámutatott arra, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló körülmények között ahhoz, hogy az érintett ügyleteket úgy lehessen tekinteni, hogy azok elsődleges célja jogtalan előny biztosítása a vásárló számára az Unióban, az szükséges, hogy az importőrök szándéka arra irányuljon, hogy az említett vásárlóra ilyen előnyt ruházzanak, és hogy az ügyleteknek ezen importőrök szempontjából ne legyen semmilyen gazdasági és kereskedelmi igazolása, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell vizsgálnia.

Ezért a Bíróság kimondta, hogy habár az említett rendelkezéssel főszabály szerint nem ellentétes a szóban forgó adásvétel, behozatal és ismételt adásvétel, az ilyen ügyletek joggal való visszaélésnek minősülnek, ha azokat mesterségesen, elsődlegesen a kedvezményes vámtarifában való részesülés céljából hozták létre.

VI. Szabad mozgás

1. A munkavállalók szabad mozgása és szociális biztonság

Két fontos ítéletben kellett a Bíróságnak az EUMSZ 45. cikk értelmében vett „munkavállaló” és „közszolgálati alkalmazás” fogalmáról határoznia.

2014. június 19-én a *Saint Prix* ítéletben (C-507/12, EU:C:2014:2007) a Bíróság az EUMSZ 45. cikk és a 2004/38 irányelv⁵⁷ 7. cikkének értelmében vett munkavállaló fogalmának értelmezéséről határozott. Az alapeljárás egy francia állampolgárra vonatkozott, aki jövedelemtámogatás iránti kérelmet nyújtott be azt követően, hogy a terhességével összefüggő okok miatt megszüntette kereső tevékenységét az Egyesült Királyságban. A brit hatóságok megtagadták ezen ellátás nyújtását azzal az indokkal, hogy az irányadó nemzeti szabályozás szerint a kérelmező elveszítette munkavállalói minőségét, és következésképpen a jövedelemtámogatáshoz való jogát.

A Bíróság kiemelte, hogy a „munkavállaló” EUMSZ 45. cikk értelmében vett fogalmát kiterjesztően kell értelmezni, és hogy a 2004/38 irányelv nem korlátozhatja e fogalom terjedelmét. Ezen irányelv értelmezésekor a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a kérelmező helyzete nem hasonlítható az említett

⁵⁶ Az e jelentésben összefoglalt két ítélet vonatkozik a joggal való visszaélés kérdésére: „A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága” című VI.2. részben ismertetett, 2014. július 17-i *Torresi*-ítélet (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088) és az „Unió polgárság” című II. részben ismertetett, 2014. december 18-i *McCarthy és társai* ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450).

⁵⁷ Hivatkozás a fenti, 10. lábjegyzetben.

irányelv 7. cikke (3) bekezdésének a) pontja értelmében vett, betegség következtében ideiglenesen munkaképtelenné vált személy helyzetéhez, mivel a terhesség nem betegséggel függ össze.

A Bíróság továbbá úgy ítélte meg, hogy az említett 7. cikkből és az irányelv más rendelkezéseiből sem következik, hogy az olyan nő, aki a terhesség előrehaladott szakasza, valamint a szülést követő időszak által okozott fizikai korlátok miatt felhagy a munkával vagy a munkakereséssel, az EUMSZ 45. cikk értelmében szisztematikusan elveszíti a „munkavállalói” minőségét. Megőrzi e minőségét, ha a gyermeke megszületését követő ésszerű időn belül visszatér az állásába, vagy más állást talál. Az EUMSZ 45. cikk értelmében vett „munkavállalói” minőség, valamint az e jogállásból származó jogok ugyanis nem szükségszerűen függnek attól, hogy fennáll-e munkaviszony, vagy az ténylegesen folytatódik-e. Így a munkaerőpiacról való pár hónapos távollét nem jelenti azt, hogy a személy többé nem tartozik e piacra ezen időszak során, feltéve, hogy a szülést követő ésszerű határidőn belül visszatér az állásába, vagy más állást talál. Az említett határidő ésszerű jellegét illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az adott ügy valamennyi sajátos körülményét, valamint a szülési szabadság tartamára irányadó nemzeti szabályokat figyelembe kell venni a 92/85 irányelvnek⁵⁸ megfelelően.

A 2014. szeptember 10-én hozott *Haralambidis*-ítéletben (C-270/13, EU:C:2014:2185) a Bíróságot az EUMSZ 45. cikk (4) bekezdésének értelmezésére kérték fel, amely kizárja a munkavállalók szabad mozgásának alkalmazási köre alól a közszolgáltatásban betöltött állásokat. Ebben az ügyben egy görög állampolgárnak a brindisi kikötői hatóság elnöki posztjára való kinevezését vitatta az egyik versenytársa azzal az indokkal, hogy az olasz jog kötelezően előírta az olasz állampolgárságot.

A Bíróság legelőször is kimondta, hogy a kikötői hatóság elnökét az EUMSZ 45. cikk (1) bekezdése értelmében vett munkavállalónak kell tekinteni. Ezt követően megállapította, hogy a számára elismert jogkörök, vagyis hogy azonnali és sürgős szükség esetén kötelező erejű határozatokat hozzon, főszabály szerint a munkavállalók szabad mozgásától való, az EUMSZ 45. cikk (4) bekezdésében szereplő eltérés körébe tartozhatnak.

Az ilyen jogkörök gyakorlása azonban csak kiegészítő részét alkotja a kikötői hatóság elnöke által végzett tevékenységének, amely általában technikai és gazdasági irányítási jelleget mutat, továbbá e jogkörök rendeltetése az, hogy azokat kizárólagosan alkalmi jelleggel és kivételes körülmények között gyakorolják. E feltételek mellett a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a többi tagállam állampolgárainak a kikötői hatóság elnöke tisztségének betöltéséből történő általános kizárása az EUMSZ 45. cikk által tiltott, állampolgárság alapján történő, hátrányos megkülönböztetésnek minősül, és a szóban forgó állampolgársági feltételt nem igazolja e rendelkezés (4) bekezdése.

2. A letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága

Ami először is a természetes személyek szabad mozgását illeti, a Bíróság nagytanácsban eljárva a 2014. július 17-én hozott *Torresi*-ítéletben (C-58/13 és C-59/13, EU:C:2014:2088) határozott a képzés megszerzése országától eltérő tagállamokban az ügyvédi hivatásról szóló 98/5 irányelv⁵⁹

⁵⁸ A várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) (HL L 348., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 110. o.). A Bíróság többi, ezen irányelvre vonatkozó ítélete a „Szociálpolitika” című XIV. részben kerül ismertetésre.

⁵⁹ Az ügyvédi hivatásnak a képzés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítéséről szóló, 1998. február 16-i 98/5/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 77., 36. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 3. kötet, 83. o.).

értelmezéséről, a joggal való visszaélés fennállása feltételeinek megállapítása érdekében. A jelen ügyben két olasz állampolgár, röviddel azt követően, hogy Spanyolországban megszerezték az „abogado” szakmai címet, kérték az ügyvédi kamarai névjegyzékbe való felvételüket annak érdekében, hogy gyakorolhassák az ügyvédi hivatást Olaszországban. E kérelmet elutasította a hatáskörrel rendelkező ügyvédi kamara tanácsa.

A Bíróság megállapította, hogy ezen irányelv célja az ügyvédi hivatásnak a képesítés megszerzése országától eltérő tagállamokban történő folyamatos gyakorlásának elősegítése. Valamely tagállam állampolgárainak azon joga, hogy megválaszthassák egyrészt azt a tagállamot, amelyben a szakmai képesítésüket meg akarják szerezni, és másrészt azt a tagállamot, ahol a szakmájukat gyakorolni kívánják, a Szerződések által biztosított alapvető szabadságok egységes piacon belüli gyakorlásának velejárója. E körülmények között a Bíróság megállapította, hogy sem az, hogy valamely tagállam olyan állampolgára, aki e tagállamban egyetemi diplomát szerzett, valamely más tagállamba távozik annak érdekében, hogy ott megszerezze az ügyvédi szakmai képesítést, majd ezt követően visszatér az állampolgársága szerinti tagállamba abból a célból, hogy ott az ügyvédi szakmát a szakmai képesítés helye szerinti tagállamban megszerzett szakmai címmel gyakorolja, sem az a körülmény, hogy az említett állampolgár azt választotta, hogy a szakmai képesítését a lakóhelye szerinti tagállamtól eltérő tagállamban szerzi meg annak érdekében, hogy ott kedvezőbb szabályozásban részesüljön, önmagában nem teszi lehetővé annak a megállapítását, hogy joggal való visszaélés áll fenn.⁶⁰

Egyébiránt a Bíróság megállapította, hogy a 98/5 irányelvvel bevezetett szabályozás nem érintheti a fogadó tagállam EUSZ 4. cikk (2) bekezdése értelmében vett alapvető politikai és alkotmányos berendezkedését vagy alapvető funkcióit, mivel nem szabályozza az ügyvédi szakma gyakorlásának megkezdését, sem pedig e szakmának a fogadó tagállamban adott szakmai címmel történő gyakorlását.

Ezt követően a jogi személyeket illetően a letelepedés szabadsága és a szolgáltatásnyújtás szabadsága területén négy ítélet érdemel említést. Közülük kettő a nemzeti adórendszert érinti. 2014. április 1-jén a *Felixstowe Dock and Railway Company és társai* ítéletben (C-80/12, EU:C:2014:200), a Bíróság nagytanácsa az Egyesült Királyság egy olyan jogszabályáról határozott, amely kizárólag akkor tette lehetővé, hogy adóelőnyre tegyenek szert a kapcsolt társaságok közötti veszteségátvitel révén, ha a veszteséget átadó társaság és a nyereségére azt elszámoló társaság ugyanezen országban telepedett le, vagy ott rendelkezett állandó telephellyel.

E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a kapocstársaság tekintetében előírt illetőségre vonatkozó feltétel ily módon eltérően bánik egyrészt a nemzeti adószabályozás alapján a belföldi kapocstársaság által összekapcsolt azon belföldi illetőségű társaságokkal, amelyek részesülnek a cégcsoportkedvezményből eredő adóelőnyből, másrészt pedig a más tagállamban letelepedett kapocstársaság által összekapcsolt belföldi illetőségű társaságokkal, amelyek nem részesülnek ezen előnyből. Márpedig ez az eltérő bánásmód a kapocstársaságok más tagállamban való alapítását adózási szempontból kevésbé vonzóvá teszi. Ez az eltérő bánásmód csak akkor lenne összeegyeztethető az EUM-Szerződéseknek a letelepedés szabadságára vonatkozó rendelkezéseivel, ha az érintett társaságok nincsenek objektíve összehasonlítható helyzetben azon lehetőség szempontjából, hogy a konzorciumok keretében biztosított cégcsoportkedvezmény útján átadhatják egymásnak az elszenvedett veszteségeiket.

⁶⁰ Az e jelentésbe foglalt két másik ítélet érinti a joggal való visszaélés kérdését: az „Uniós polgárság” című II. részben bemutatott 2014. december 18-i *McCarthy és társai* ítélet (C-202/13, EU:C:2014:2450), és a „Mezőgazdaság” című V. részben bemutatott 2014. március 13-i *SICES és társai* ítélet (C-155/13, EU:C:2014:145).

Ráadásul a Bíróság kiemelte, hogy az ilyen adórendszer főszabály szerint igazolható az adóztatási joghatóság tagállamok közötti kiegyensúlyozott megosztásával, az olyan egyértelműen mesterséges képződmények elleni küzdelemmel kapcsolatos nyomós közérdeken alapuló indokkal, amelyek célja az érintett tagállam jogszabályainak megkerülése vagy az adóparadicsomok elleni küzdelem. Mindazonáltal a Bíróság megállapította, hogy nem ez az eset áll fenn az olyan nemzeti jogszabályok esetében, amelyek semmilyen módon nem követnek egyetlen, az egyértelműen mesterséges képződmények elleni küzdelmet szolgáló célt sem, hanem arra irányulnak, hogy adóelőnyt biztosítsanak az általánosan célcsoportokhoz, különösen pedig a konzorciumokhoz tartozó társaságoknak. Így a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az ilyen nemzeti jogszabályok összeegyeztethetetlenek az uniós joggal.

Továbbra is a letelepedés szabadsága területét illetően a 2014. július 17-én kihirdetett *Nordea Bank Danmark* ítélet (C-48/13, EU:C:2014:2087) *célcsoportok határon átnyúló ügyletei adóztatásának* kérdésére vonatkozik. Ezen ügy a másik tagállamban vagy az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (a továbbiakban: EGT-megállapodás)⁶¹ más részes államában található állandó telephelyekre – amely telephelyeket átruházták ugyanazon csoport külföldi illetőségű társaságának – tekintettel korábban levont veszteségek belföldi illetőségű társaság adóköteles nyereségébe történő bevonását előíró dán jogszabályt érintette.

Ezzel összefüggésben, nagytanácsban eljárva a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az uniós joggal ellentétes az ilyen jogszabály, mivel a tagállam megadóztatja mind az említett telephely által az átruházását megelőzően elért nyereséget, mind az említett átruházás során elért tőkejövedelemből adódó nyereséget. Megállapította ugyanis, hogy az említett jogszabály túlmegy azon, ami az adóztatási joghatóság kiegyensúlyozott megosztása megőrzésének szükségességére vonatkozó arra irányuló cél eléréséhez szükséges, hogy megőrizze a nyereség adóztatásához való jog és a veszteséglevonás lehetősége közötti szimmetriát.

Egyébiránt a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az adóhatóságok csoporton belüli átruházás esetén másik tagállamban átruházott üzlet piaci értékének ellenőrzésére irányuló, Dánia által hivatkozott nehézségei nem határon átnyúló helyzetekre jellemző sajátosságok, mivel ugyanezen ellenőrzéseket végzik el, ha az üzlet értékesítése egy belföldi telephely csoporton belüli átruházásának a keretében történik. Ráadásul a hatóságok kikérhetik az átruházó társaságtól az ellenőrzés céljából szükséges dokumentumokat.

A 2014. április 30-án hozott *Pfleger és társai* ítélet (C-390/12, EU:C:2014:281) azon kérdést érinti, hogy az uniós joggal ellentétes-e az olyan *nemzeti szabályozás, amely a közigazgatási hatóságok előzetes engedélyének hiányában tiltja a játékautomaták üzemeltetését*.

Határozatában a Bíróság előzetesen megállapította az ERT-ítéletben⁶² kialakított ítélkezési gyakorlatára emlékeztetve, hogy ha valamely tagállam nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okokra hivatkozik az olyan szabályozás igazolása érdekében, amely akadályozhatja a szolgáltatásnyújtás szabadságának gyakorlását, az ilyen, uniós jog által előírt igazolást az általános uniós jogelvek és különösen a Charta által biztosított alapvető jogok fényében kell értelmezni. Így a nemzeti szabályozást tehát csak akkor lehet a szolgáltatásnyújtás szabadsága alóli kivételnek tekinteni, ha összhangban van a Bíróság által védelemben részesített alapvető jogokkal.

⁶¹ Az Európai Gazdasági Térségről szóló, 1992. május 2-i megállapodás (HL 1994.L 1., 3. o.).

⁶² A Bíróság 1991. június 18-i *ERT kontra DEP* ítélete (C-260/89, EU:C:1991:254).

Ezen, az alapvető jogokkal való összhangra vonatkozó kötelezettség nyilvánvalóan az uniós jog és ezzel a Charta alkalmazási körébe tartozik.⁶³

A jelen esetben a Bíróság először is megállapította, hogy az alapeljárásban szereplőhöz hasonló szabályozás az EUMSZ 56. cikk szerinti korlátozásnak minősül. Annak értékeléséhez, hogy e korlátozás igazolható-e közrendi, közbiztonsági vagy közegészségügyi okokkal vagy nyomós közérdeken alapuló kényszerítő okokkal, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a játékosok szerencsejáték-kínálat korlátozásával történő védelmének és az e játékokhoz kapcsolódó bűnözés elleni küzdelemnek a célja elismert az alapvető szabadságok szerencsejáték-ágazatban történő korlátozásának igazolására alkalmas célként. E tekintetben a szabályozásnak alkalmasnak kell lennie e célok megvalósítására. Márpedig amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság szerint a korlátozó rendszer valódi célja az állami bevételek maximalizálása, a szóban forgó rendszert összeegyeztethetetlennek kell tekinteni az uniós joggal.

Ezt követően ami az Alapjogi Charta 15–17. cikkében biztosított, a foglalkozás megválasztása szabadságának, a vállalkozás szabadságának és a tulajdonhoz való jognak a korlátozását illeti, a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a Charta 52. cikkének (1) bekezdése szerint e korlátozás csak akkor engedhető meg, ha arról törvény rendelkezik, és az említett jogok és szabadságok lényeges tartalmát tiszteletben tartja, valamint hogy az arányosság elvének tiszteletben tartása feltételezi, hogy korlátozásra csak akkor és annyiban kerülhet sor, ha az az elengedhetetlen és ténylegesen az Unió által elismert általános érdekű célkitűzéseket szolgálja. Ennélfogva, ha a szolgáltatásnyújtás szabadságának az EUMSZ 56. cikk értelmében nem igazolt vagy nem arányos a korlátozása, nem engedhető meg az említett 52. cikk (1) bekezdése szerint sem az Alapjogi Charta 15–17. cikkében foglalt jogok és szabadságok összefüggésében.

Végül a Bíróság a 2014. december 11-i *Azienda sanitaria locale n.5 „Spezzino” és társai* ítéletben (C-113/13, EU:C:2014:2440) úgy ítélte meg, hogy az EUMSZ 49. cikkel és az EUMSZ 56. cikkel nem ellentétes *az olyan nemzeti szabályozás, amely előírja, hogy a sürgősségi és baleseti egészségügyi szállítás nyújtását elsődlegesen – közvetlen odaítélés útján és bármilyen közzététel nélkül – a szerződő önkéntes szervezeteknek kell odaítélni.*

A Bíróság az említett szabályozást először is a közbeszerzésekről szóló 2004/18 irányelvre⁶⁴ tekintettel vizsgálta meg. E tekintetben megállapította, hogy abban az esetben, ha a szolgáltatás meghaladja az irányelv 7. cikkében rögzített irányadó értékhatárt, és a szállítási szolgáltatások értéke meghaladja az egészségügyi szolgáltatások értékét, alkalmazni kellene a 2004/18 irányelvet, és tehát a szerződés odaítélése azzal ellentétes lenne.

Ezzel szemben abban az esetben, ha az említett értékhatárt nem érték el, vagy az egészségügyi szolgáltatások értéke meghaladja a szállítási szolgáltatások értékét, egyedül az EUMSZ 49. cikkből és az EUMSZ 56. cikkből következő átláthatóság és egyenlő bánásmód általános elveit lehetne alkalmazni, amelyek a második esetben a 2004/18 irányelv 23. cikkével és 35. cikkének (4) bekezdésével összefüggésben alkalmazandók. Márpedig a Szerződés e rendelkezéseivel nem ellentétes az ilyen szabályozás, amennyiben az a jogi és megállapodási keret, amelyben

⁶³ Az Alapjogi Charta hatályát illetően hivatkozni kell „Az Európai Unió Alapjogi Chartája” című I.2. részben bemutatott *Julian Hernández és társai* (C-198/13, EU:C:2014:2055) ítéletre is.

⁶⁴ Az építési beruházásra, az árubeszerzésre és a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzési szerződések odaítélési eljárásainak összehangolásáról szóló, 2004. március 31-i 2004/18/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 134., 114. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 7. kötet, 132. o.).

e szervezetek a tevékenységüket kifejtik, ténylegesen hozzájárul a szociális célhoz, valamint az e szabályozás alapját képező szolidaritási és költségvetési hatékonysági célok eléréséhez.

Annak ellenére ugyanis, hogy az önkéntes szervezetektől eltérő jogalanyoknak az érintett piac jelentős részéről történő kizárása a szolgáltatásnyújtás szabadsága korlátozásának minősül, az igazolható közérdeken alapuló olyan kényszerítő indokkal, mint a kiegyensúlyozott és mindenki számára hozzáférhető orvosi és kórházi ellátás közegészségügyi okokból való fenntartása. Ez tehát azokra az intézkedésekre vonatkozik, amelyeknek egyrészt az az általános célja, hogy az adott tagállam területén biztosítsák a minőségi és kiegyensúlyozottan sokrétű egészségügyi ellátásokhoz való megfelelő és állandó hozzáférést, másrészt hozzájárulnak a költséghatékonyság biztosításához, valamint ahhoz, hogy amennyire csak lehetséges, elkerüljék az anyagi, műszaki és emberi erőforrások pazarlását.

3. A tőke szabad mozgása

A Bíróság a 2014. június 5-én hozott *X és TBG* ítéletben (C-24/12 és C-27/12, EU:C:2014:1385) úgy ítélte meg, hogy *az uniós joggal nem ellentétes az olyan tagállami adóintézkedés, amely az említett tagállam és a hozzá tartozó TOT közötti tőke mozgásokat az adóelkerülés elleni küzdelem célját hatékonyan és arányosan követve korlátozza.*

A Hollandia és a Holland Antillák közötti tőke mozgásokra vonatkozó adórendszernek a tőke szabad mozgására vonatkozó uniós joggal való összeegyeztethetőségére irányuló kérdésre válaszolva a Bíróság pontosította, hogy az Unió és a tengerentúli országok vagy területek (TOT) közötti különleges társulási rendszer fennállása okán az EK-Szerződés általános rendelkezései, azaz azon rendelkezések, amelyek nem az említett Szerződés negyedik részében találhatók, kifejezett utalás nélkül nem alkalmazandók a TOT-okra. Ennélfogva a Bíróság a szóban forgó adóintézkedést az Európai Közösség és a tengerentúli országok és területek társulásáról szóló 2001/822 határozatra (a továbbiakban: TOT-határozat)⁶⁵ tekintettel vizsgálta.

E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy bár a TOT-határozat más korlátozások mellett megtiltja az Unió és a TOT-ok közötti osztalékfizetések korlátozásait az ilyen, különösen a tagállamok és harmadik országok közötti kapcsolatokat érintő intézkedéseknek az EK 56. cikkben⁶⁶ kimondott tilalmához hasonlóan, az említett határozat olyan adókedvezményi záradékot tartalmaz, amelynek kifejezett célja az adóelkerülés megelőzése.

Így a Bíróság megállapította különösen, hogy az olyan adóintézkedés, amely a Holland Antillák felé irányuló túlzott tőke mozgások megelőzésére és ily módon ezen TOT mint adóparadicsom vonzereje elleni küzdelemre irányul, ezen adókedvezményi záradék hatálya alá tartozik, következésképpen a TOT-határozat hatályán kívül esik, feltéve hogy az említett intézkedés e célt hatékonyan és arányosan követi.

⁶⁵ Az Európai Közösség és a tengerentúli országok és területek társulásáról szóló, 2001. november 27-i 2001/822/EK tanácsi határozat („tengerentúli társulási határozat”) (HL L 314., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 38. kötet, 319. o.).

⁶⁶ Jelenleg EUMSZ 63. cikk.

VII. Határellenőrzések, menekültügy és bevándorlás

1. Határátlépés

A külső határok ellenőrzésével kapcsolatos előírásokra és eljárásokra vonatkozó közös szabályok kapcsán a 2014. október 2-án hozott *U*-ítélet (C-101/13, EU:C:2014:2249) érdemel említést. Ebben az ügyben egy német bíróság a „*családi névnek és születési névnek*” az útlevél személyazonosító adatokat tartalmazó adatoldalán való feltüntetését előíró nemzeti szabályozásnak az útvelekről és úti okmányokról szóló 2252/2004 rendeletről⁶⁷ tekintettel való megengedhetőségére irányuló kérdést terjesztett elő. Ez a kérdés egy arra vonatkozó jogvita keretében merült fel, hogy valamely nemzeti hatóság megtagadta az alapeljárás felperese születési neve feltüntetésének módosítását, amely születési név annak ellenére szerepelt családi neve mellett, hogy az jogilag nem képezi a neve részét.

A Bíróság mindenekelőtt megállapította, hogy a 2252/2004 rendelet melléklete megköveteli, hogy az útvelek géppel olvasható, személyazonosító adatokat tartalmazó adatoldala megfeleljen a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (a továbbiakban: ICAO)⁶⁸ által előírt valamennyi kötelező előírásnak. Ezután, ezzel a melléklettel nem ellentétes, hogy ha valamely tagállam joga szerint valamely személy neve utóneveiből és családi nevéből áll, ezen állam emellett a születési nevet is bejegyezhesse elsődleges azonosító jellemzőként az útlevél géppel olvasható, személyazonosító adatokat tartalmazó adatoldalának 06. rovatába, másodlagos azonosító jellemzőként ugyanezen oldal 07. rovatába, vagy az említett 06. és 07. rovatokból álló egyetlen rovatba. Az ICAO dokumentumában szereplő, „teljes név, amint azt a kiállító állam meghatározza” kifejezés mérlegelési mozgásteret hagy az államoknak a „teljes név” alkotóelemeinek megválasztása tekintetében. A 2252/2004 rendelet mellékletével azonban ellentétes, hogy – ha valamely tagállam joga szerint valamely személy neve utóneveiből és családi nevéből áll – ezen állam a születési nevet is bejegyezhesse a csak választható személyes adatokat tartalmazó, géppel olvasható adatoldal 13. rovatába.

A Bíróság végezetül megállapította, hogy a 2252/2004 rendelet mellékletét az Alapjogi Charta magánélet tiszteletben tartására vonatkozó 7. cikkének fényében akként kell értelmezni, hogy ha valamely tagállam joga szerint valamely személy neve utóneveiből és családnévéből áll, amennyiben ezen állam mindazonáltal úgy dönt, hogy az útlevél géppel olvasható, személyazonosító adatokat tartalmazó adatoldala 06. és/vagy 07. rovatába bejegyzik az útlevél birtokosának születési nevét, egyértelmű módon fel kell tüntetnie e rovatok megnevezésében, hogy azokba a születési nevet jegyzik be. Ugyanis a tagállamoknak bár lehetőségük van arra, hogy az útlevél birtokosának nevéhez más elemeket is – például a születési nevet – hozzátegyenek, ettől még e lehetőség csak olyan módon gyakorolható, amely tiszteletben tartja az érintett személy az Alapjogi Charta 7. cikkében megállapított magánélethez való jogát, amelynek egyik alkotóeleme a név tiszteletben tartása.

⁶⁷ A 2009. május 28-i 444/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelettel (HL L 142., 1. o.; helyesbítés: HL L 188., 127. o.) módosított, a tagállamok által kiállított útvelek és úti okmányok biztonsági jellemzőire és biometrikus elemeire vonatkozó előírásokról szóló, 2004. december 13-i 2252/2004/EK tanácsi rendelet (HL L 385., 1. o.).

⁶⁸ Lásd a Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet (ICAO) 9303-as dokumentuma 1. része IV. szakaszának 8.6. pontját.

2. Menekültügyi politika

Az alábbiakban a menedéjjoggal kapcsolatos – többek között a menekült jogállásról szóló 2004/83 irányelvre (ún. elismerési irányelv)⁶⁹ vonatkozó – három ítélet említhető.

Elsősorban, a 2014. január 30-i *Diakite*-ítéletben (C-285/12, EU:C:2014:39) a Bíróságnak arról a kérdésről kellett határoznia, hogy a „belső fegyveres konfliktushelyzetnek” a 2004/83 irányelvben előírt fogalmát a nemzetközi humanitárius jogban elfogadott fogalommeghatározáshoz képest önállóan kell-e értelmezni, igenlő válasz esetén pedig, hogy e fogalmat milyen szempontok alapján kell értékelni.⁷⁰ Az alapeljárásban egy guineai állampolgár Belgiumban kért nemzetközi védelmet arra hivatkozva, hogy Guineában – a hatalmon lévők elleni tiltakozó mozgalmakban való részvételét követően – erőszakos cselekmények áldozatává vált. A kiegészítő védelem ezen utóbbi számára történő biztosítását azon az alapon tagadták meg, hogy ezen utóbbi országban nem áll fenn a nemzetközi humanitárius jog értelmében vett „belső fegyveres konfliktushelyzet”.

A Bíróság megállapította, hogy a „belső fegyveres konfliktushelyzet” fogalma a 2004/83 irányelv sajátja, és azt önállóan kell értelmezni. Ez a fogalom ugyanis nem tükröződik közvetlenül a nemzetközi humanitárius jogban, mivel az csak a „nem nemzetközi jellegű fegyveres összeütközéseket” ismeri. Mivel egyébként a kiegészítő védelem rendszerét a nemzetközi humanitárius jog nem írja elő, ez utóbbi nem határozza meg azokat a helyzeteket, amelyekben ilyen védelem szükséges, és az irányelv alapjául szolgálótól egyértelműen eltérő védelmi mechanizmusokat vezet be. Ezen túlmenően, a nemzetközi humanitárius jog nagyon szoros kapcsolatban áll a nemzetközi büntetőjoggal, míg az ilyen kapcsolat nem jellemző az irányelv szerinti védelmi mechanizmusra.

Az e fogalom 2004/83 irányelv szerinti értékelésével kapcsolatos szempontokat illetően a Bíróság pontosította, hogy a „belső fegyveres konfliktushelyzet” kifejezés egy állam reguláris hadereje és egy vagy több fegyveres csoport közötti összecsapásokat, illetve a két vagy több fegyveres csoport közötti összecsapásokat takarja. Ennélfogva a fegyveres konfliktushelyzet csak akkor eredményezheti a kiegészítő védelem biztosítását, ha a megkülönböztetés nélküli erőszak olyan szintet ér el, hogy a kérelmező – pusztán az érintett területen való tartózkodása miatt – az életének vagy sértetlenségének súlyos és egyedi fenyegetettsége tényleges veszélyének lenne kitéve. Ebben az esetben az ilyen konfliktushelyzet fennállása megállapításának nem kell sem az abban részt vevő fegyveres erők szervezettségének meghatározott szintjétől, sem pedig a konfliktushelyzet időtartamának különös hosszúságától függenie.

Másodsorban, a 2014. december 2-i *A, B és C* ítéletben (C-148/13, C-149/13 és C-150/13, EU:C:2014:2406) a Bíróság nagytanácsának arról a kérdésről kellett határoznia, hogy az uniós jog korlátozza-e a tagállamok fellépését az olyan kérelmező által előterjesztett menedéjjog iránti kérelem értékelése során, aki szexuális irányultága miatt üldözéstől fél a származási országában. A Bíróság mindenekelőtt úgy vélte, hogy az ilyen menedéjjog iránti kérelem vizsgálatáért felelős illetékes hatóságok nem kötelesek kizárólag e kérelmező nyilatkozatai alapján bizonyított ténynek tekinteni a menedékkérő állítólagos irányultságát. A nyilatkozatok – figyelembe véve a menedéjjog iránti kérelmek sajátos összefüggéseit – a 2004/83 irányelv 4. cikkében előírt, tények és körülmények

⁶⁹ A harmadik országok állampolgárainak, illetve a hontalan személyeknek menekültként vagy a más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről [helyesen: feltételeire] és az e státuszok tartalmára vonatkozó minimumszabályokról szóló, 2004. április 29-i 2004/83/EK tanácsi irányelv (HL L 304., 12. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 7. kötet, 96. o.).

⁷⁰ Lásd többek között a 2004/83 irányelv 15. cikkének c) pontját.

vizsgálatára irányuló eljárásnak csupán a kiindulópontját képezhetik. Ezek a nyilatkozatok szükségessé tehetik a bizonyítást. A nyilatkozatok és az ilyen kérelmek alátámasztására benyújtott dokumentumok vagy egyéb bizonyítékok illetékes hatóságok általi értékelési módjai meg kell, hogy feleljenek a 2004/83 irányelv és a 2005/85 irányelv⁷¹ (ún. eljárási irányelv) rendelkezéseinek, valamint az Alapjogi Charta 1. cikkében szereplő, az emberi méltóság tiszteletben tartásához való jognak, továbbá az ennek 7. cikke által biztosított, a magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jognak.

A Bíróság a jelen ügyben úgy vélte, hogy ezekkel a rendelkezésekkel ellentétes a kérelmezőnek a kizárólag a homoszexuálisokra vonatkozó sztereotipikus fogalmakon alapuló kikérdezése, valamint szexuális szokásaira vonatkozó részletes kikérdezése, mivel az ilyen értékelés nem teszi lehetővé egyéni és személyes körülményeinek a nemzeti hatóságok általi figyelembevételét. Ennélfogva az, hogy a menedékkérő nem képes válaszolni ilyen kérdésekre, önmagában nem elégséges indok hitelessége hiányának a megállapításához. A menedékkérő által előterjesztett bizonyítékokat illetően a Bíróság azt is megállapította, hogy a 2004/83 irányelvnek az – Alapjogi Charta 1. cikkével összefüggésben értelmezett – 4. cikkével ellentétes az, hogy a menedékjog iránti kérelmek vizsgálata során az említett hatóságok elfogadjanak olyan bizonyítékokat, hogy a menedékkérő homoszexuális cselekményeket végez, illetve azt, hogy e személy a homoszexualitásának bizonyítása érdekében „teszteknek” veti alá magát, vagy hogy ilyen cselekményekről készült videofelvételeket szolgáltat. Azon túlmenően ugyanis, hogy az ilyen bizonyítékoknak nincsen feltétlenül bizonyító erejük, sértik az emberi méltóságot, amelynek tiszteletben tartását az Alapjogi Charta 1. cikke biztosítja. A Bíróság végezetül pontosította, hogy figyelembe véve a valamely személy magánszférájára és különösen a szexualitására vonatkozó kérdések kényes jellegét, az a körülmény, hogy a kérelmező nem hivatkozott a „lehető leggyorsabban” a homoszexualitására, nem teszi lehetővé az illetékes nemzeti hatóság számára, hogy megállapítsa a 2004/83 és a 2005/85 irányelv vonatkozó rendelkezései⁷² tekintetében a kérelmező szavahihetőségének hiányát.

Harmadsorban, a 2014. december 18-i *M'Bodj*-ítéletben (C-542/13, EU:C:2014:2452) a nagytanácsban eljáró Bíróság a kiegészítő védelmi jogállásnak a valamely súlyos betegségben szenvedő személy számára történő biztosításával kapcsolatos ügyben értelmezte a 2004/83 irányelvet⁷³.

A belga alkotmánybíróság az alapeljárásban szóban forgó, a súlyos betegségben szenvedő, harmadik országbeli állampolgárok között aszerint különbséget tevő nemzeti jogszabály kapcsán fordult a Bírósághoz, hogy a 2004/83 irányelv értelmében menekült jogállással, vagy az említett állam által kiállított, egészségügyi okokra alapított tartózkodási engedéllyel rendelkeznek-e. A kérdést előterjesztő bíróság – többek között – arra kívánt választ kapni, hogy az ezen irányelvben foglalt és az Emberi Jogok Európai Bíróságának a súlyos betegségben szenvedő személyek kitoloncolására vonatkozó ítélezési gyakorlatában alkalmazott feltételekre tekintettel az ilyen tartózkodási engedély kiállítása nem minősül-e valójában a nemzetközi védelem kiegészítő formájának, amely következtésképpen jogosultságot keletkeztet az említett irányelvben előírt gazdasági és szociális előnyökre.

⁷¹ A menekültstátusz megadására és visszavonására vonatkozó tagállami eljárások minimumszabályairól szóló, 2005. december 1-jei 2005/85/EK tanácsi irányelv (HL L 326., 13. o.).

⁷² Lásd többek között a 2004/83 irányelv 4. cikkének (3) bekezdését és a 2005/85 irányelv 13. cikke (3) bekezdésének a) pontját.

⁷³ A súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgárokat illetően a „Bevándorlási politika” című VII. 3. részben ismertetett 2014. december 18-i *Abdida*-ítéletre (C-562/13, EU:C:2014:2453) is hivatkozni kell.

A Bíróság megállapította, hogy a 2004/83 irányelvnek a 2. cikke e) pontjával, 3., 15. és 18. cikkével összefüggésben értelmezett 28. és 29. cikkét úgy kell értelmezni, hogy egy tagállam nem köteles biztosítani a szociális védelmet és egészségügyi ellátást valamely harmadik országbeli állampolgárnak, aki olyan nemzeti jogszabály alapján rendelkezik e tagállamban tartózkodási engedéllyel, amely kimondja, hogy az említett tagállamban való tartózkodást engedélyezni kell annak a külföldinek, aki súlyos betegségben szenved, amennyiben származási országában, vagy abban a harmadik országban, ahol korábban tartózkodott, nem létezik megfelelő kezelés, anélkül hogy e külföldi személy egészségügyi ellátásának ezen országban való szándékos megtagadásáról lenne szó.

A Bíróság pontosította, hogy a valamely harmadik ország súlyos betegségben szenvedő állampolgára egészségi állapotának a megfelelő kezelésnek a származási országában való hiánya miatti romlásának veszélye, anélkül hogy e harmadik országbeli állampolgár egészségügyi ellátásának szándékos megtagadásáról lenne szó, nem elegendő ahhoz, hogy ez a harmadik országbeli állampolgár kiegészítő védelemben részesüljön. A Bíróság szerint ellentétes a 2004/83 irányelv általános rendszerével és célkitűzéseivel az, ha az irányelvben meghatározott jogállásokat a nemzetközi védelem logikájával egyáltalán össze nem függő helyzetben lévő, harmadik országbeli állampolgároknak biztosítják. E nemzeti védelmi jogállásnak valamely tagállam általi – az irányelv 2. cikkének a) pontja szerinti nemzetközi védelem szükségességétől eltérő okok miatt, azaz szolidaritásból vagy humanitárius okból hozott diszkrecionális döntés alapján történő – megadása nem tartozik az irányelv hatálya alá. A Bíróság megállapította, hogy a harmadik országbeli állampolgárok, akiknek ilyen nemzeti jogszabály alapján engedélyezték a tartózkodást, tehát nem tekinthetők olyan kiegészítő védelmi jogállásban részesülő személyeknek, akikre az említett irányelv 28. és 29. cikke vonatkozik.

3. Bevándorlási politika

Ezt az évet a 2008/115 irányelvvel (ún. visszatérési irányelv)⁷⁴ foglalkozó számos jelentős határozat jellemezte.

Két ítélet vonatkozik ezen irányelv 16. cikkére, amely szerint a kitoloncolásra váró harmadik országbeli állampolgárok őrizetét – főszabály szerint – különleges idegenrendészeti fogdában kell végrehajtani, és azt csak kivételes jelleggel lehet büntetés-végrehajtási intézetben végrehajtani, a tagállamnak pedig biztosítani kell e külföldi állampolgárok többi fogvatartotttól való elkülönítését.

2014. július 17-én a Bíróság nagytanácsának azt kellett meghatároznia a *Pham*-ítéletben (C-474/13, EU:C:2014:2096), valamint a *Bero és Bouzalmate* ítéletben (C-473/13 és C-514/13, EU:C:2014:2095), hogy *a tagállamnak akkor is különleges idegenrendészeti fogdában kell-e elhelyeznie a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgárokat, ha az ilyen elhelyezésről való döntés és az elhelyezés végrehajtása tekintetében illetékes szövetségi tartomány nem rendelkezik ilyen idegenrendészeti fogdával.* A *Pham*-ítéletben az érintett beleegyezésének kérdése is felmerült.

Az őrizetbe vétel végrehajtásával kapcsolatos feltételeket illetően a Bíróság megállapította, hogy a visszatérési irányelv értelmében a nemzeti hatóságoknak – függetlenül tagállamuk közigazgatási vagy alkotmányos felépítésétől – képesnek kell lenniük arra, hogy az őrizetet különleges fogdában

⁷⁴ A harmadik országok illegálisan [helyesen: jogellenesen] tartózkodó állampolgárainak visszatérésével kapcsolatban a tagállamokban használt közös normákról és eljárásokról szóló, 2008. december 16-i 2008/115/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 348., 98. o.).

hajtásáig végre. Ily módon nem tekinthető a visszatérési irányelv megfelelő átültetésének az, ha valamely tagállam bizonyos szövetségi tartományaiban az illetékes hatóságoknak lehetőségük van az őrizetbe vétel foganatosítására, ugyanezen tagállam más szövetségi tartományainak illetékes hatóságai pedig nem rendelkeznek ezzel a lehetőséggel. Következésképpen, jóllehet valamely szövetségi tagozódású tagállam nem köteles valamennyi szövetségi tartományban különleges idegenrendészeti fogdákat kialakítani, ennek a tagállamnak mindazonáltal biztosítania kell, hogy azt, hogy az ilyen fogdákkal nem rendelkező szövetségi tartomány illetékes hatóságai a harmadik országbeli állampolgárokat a más szövetségi tartományokban található különleges idegenrendészeti fogdákkal helyezhessék el.

A Pham-ítéletben a Bíróság hozzáfűzte, hogy valamely tagállam nem veheti figyelembe az érintett harmadik országbeli állampolgár azon akaratát, hogy őrizetbe vételét büntetés-végrehajtási intézetben hajtásáig végre. A visszatérési irányelv keretében ugyanis – a külföldieknek az őrizetbe vétel területén fennálló jogai tiszteletben tartásának ily módon történő biztosítása céljából –, a jogellenesen tartózkodó harmadik országbeli állampolgároknak a büntetés-végrehajtás jogcímén fogvatartottaktól való elkülönítésére irányuló kötelezettsége alól semmilyen kivétel nem megengedett. Még pontosabban: az elkülönítésre irányuló kötelezettség meghaladja a büntetés-végrehajtási intézetekben történő őrizet egyszerű különös végrehajtási módját, és ezen elhelyezés alapfeltételének minősül, amely nélkül az elhelyezés főszabály szerint nem felelne meg a 2008/115 irányelvnek.

A 2014. június 5-én kihirdetett *Mahdi*-ítélet (C-146/14 PPU, EU:C:2014:1320) olyan szudáni állampolgárra vonatkozik, akit Bulgáriában a vele szemben hozott kitoloncolási intézkedés végrehajtása céljából különleges idegenrendészeti fogdában helyeztek el, holott az eredeti őrizetre vonatkozó határozatban előírt hat hónapos határidő lejárt. Mivel az érintett nem volt hajlandó önként távozni, nagykövetsége megtagadta úti okmányoknak a részére történő kiállítását, ami miatt a kitoloncolást nem lehetett végrehajtani.

A bolgár bíróság sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében két eljárási kérdés előterjesztése céljából fordult a Bírósághoz, azaz hogy az illetékes közigazgatási hatóságnak a tényállás ismertetésével és jogi indokolással ellátott új írásbeli aktust kell-e elfogadnia akkor, amikor az őrizet eredeti határidejének lejártakor az érintett helyzetét felülvizsgálja, valamint hogy az ilyen aktus jogszerűségének felülvizsgálata megköveteli-e, hogy az illetékes igazságügyi hatóság határozatot tudjon hozni az ügy érdeméről.

Az első kérdést illetően a Bíróság emlékeztetett arra, hogy – a visszatérési irányelv keretében – az irányelv 15. cikkében az írásbeli aktus meghozatalára vonatkozóan kifejezetten előírt egyetlen követelmény az, amelyet e cikk (2) bekezdése tartalmaz, amelynek értelmében az őrizet írásban, a tényállás ismertetésével és jogi indokolással ellátva kell elrendelni. Ezt a követelményt úgy kell érteni, mint amely minden, az őrizet meghosszabbítását elrendelő határozatra is vonatkozik, tekintettel arra, hogy az őrizet és annak meghosszabbítása hasonló természetű, és hogy az állampolgárnak lehetősége kell, hogy legyen a vele szemben hozott határozat indokainak a megismerésére. A Bíróság tehát megállapította, hogy amennyiben a bolgár hatóságok – a közigazgatási bírósághoz fordulást megelőzően – az őrizet fenntartásáról határoztak, a ténybeli és jogi indokok ismertetését tartalmazó, indokolással ellátott írásbeli aktusra is szükség volt. Amennyiben ezzel szemben a bolgár hatóságok mindössze felülvizsgálták B. M. A. Mahdi helyzetét anélkül, hogy az őrizet meghosszabbítása iránti kérelemről határozatot hoztak volna, a 2008/115 irányelvben szereplő ilyen értelmű rendelkezések hiányában nem voltak kötelesek kifejezett aktust elfogadni.

Ezenfelül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy az eredeti őrizet meghosszabbítására vonatkozó határozat jogszerűségéről határozatot hozó igazságügyi hatóságnak szükségszerűen minden annak meghatározásához releváns ténybeli és jogi körülményről tudnia kell határoznia, hogy a meghosszabbítás igazolt-e, ami az ilyen határozat meghozatala tekintetében releváns tényállás elmélyült vizsgálatát teszi szükségessé. Ebből következően az igazságügyi hatóságnak az ilyen felülvizsgálat során gyakorolt hatáskörét semmilyen esetben sem határolhatják le az érintett közigazgatási hatóság által előadott körülmények.

Az ügy érdemét illetően a kérdést előterjesztő bíróság arra kívánt választ kapni a Bíróságtól, hogy az eredeti őrizet kizárólag azon okból is meghosszabbítható-e, hogy a harmadik országbeli állampolgár nem rendelkezik személyazonosító okmánnyal, és hogy következésképpen fennáll ezen említett állampolgár szökésének a veszélye. A Bíróság e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a szökés veszélye olyan tényező, amelyet az eredeti őrizettel összefüggésben kell figyelembe venni. Az őrizet meghosszabbítását illetően azonban a szökés veszélye nem szerepel a visszatérési irányelvnek a meghosszabbításra vonatkozóan előírt két feltétele között. Ennek a kockázata ezért kizárólag az őrizetet eredetileg eredményező feltételek felülvizsgálatát illetően releváns. Ez tehát az érintett személy helyzetét jellemző ténybeli körülmények annak vizsgálata céljából történő értékelését teszi szükségessé, hogy vele szemben nem lehet-e hatékonyan valamely kevésbé kényszerítő intézkedést alkalmazni. Kizárólag a szökés veszélye tartós fennállásának esetében lehet figyelembe venni a személyazonosító okmányok hiányát. Ebből következik, hogy az ilyen okmányok hiánya önmagában nem igazolhatja az őrizet meghosszabbítását.

A 2014. november 5-én hozott *Mukarubega*-ítélet (C-166/13, EU:C:2014:2336) a valamely kiutasítási határozatnak a 2008/115 irányelven alapuló elfogadását megelőző, az Alapjogi Charta 41. cikke (2) bekezdésének a) pontjában előírt, meghallgatáshoz való jog jellegére és hatályára vonatkozik. A Bírósághoz azzal a kérdéssel fordultak, hogy ha valamely harmadik országbeli állampolgárt tartózkodásának jogellenes jellegével kapcsolatban megfelelően meghallgattak, feltétlenül meg kell-e újból hallgatni a kiutasítási határozat elfogadása előtt.

A Bíróság úgy ítélte meg, hogy a visszatérési irányelvvel – és különösen annak 6. cikkével – összefüggésben alkalmazandó, bármely eljárásban történő meghallgatáshoz való jogot úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, ha valamely nemzeti hatóság nem hallgat meg egy harmadik országbeli állampolgárt külön egy kiutasítási határozattal kapcsolatban abban az esetben, amikor vele szemben kiutasítási határozatot kíván hozni azt követően, hogy egy olyan eljárásban, amelynek során teljes mértékben tiszteletben tartotta az érintett meghallgatáshoz való jogát, megállapította az államterületen történő tartózkodásának jogellenességét, függetlenül attól, hogy ez a határozat kapcsolódik-e tartózkodási engedély megtagadásához. A Bíróság e tekintetben hangsúlyozta, hogy a kiutasítási határozat az említett irányelv alapján szorosan kapcsolódik a tartózkodás jogellenességének megállapításához, és ahhoz, hogy az érintettnek lehetősége volt arra, hogy hasznos és hatékony módon ismertesse álláspontját a tartózkodás jogellenességével, és azokkal az indokokkal kapcsolatban, amelyek a nemzeti jog alapján igazolhatják azt, hogy az említett hatóság nem hoz kiutasítási határozatot.

A Bíróság mindazonáltal megállapította, hogy az ezen irányelv 6. cikkének (1) bekezdésében előírt, a kiutasítási határozat meghozatalára vonatkozó kötelezettségből a tisztességes és átlátható eljárás értelmében az következik, hogy a tagállamoknak az őket megillető eljárási autonómia keretében egyrészt a nemzeti jogukban kifejezetten elő kell írniuk jogellenes tartózkodás esetében az államterület elhagyásának kötelezettségét, másrészt gondoskodniuk kell arról, hogy az érintettet a tartózkodás iránti kérelmére, illetve adott esetben a tartózkodása jogellenességére vonatkozó eljárásban jogszerűen meghallgassák. E tekintetben, a meghallgatáshoz való jog azonban nem válhat a közigazgatási eljárás korlátlan újbóli megnyitásának eszközévé, tekintettel arra, hogy meg

kell őrizni az egyensúlyt az érintettnek a számára sérelmet okozó határozat meghozatala előtti meghallgatáshoz fűződő alapvető joga és a tagállamok illegális bevándorlás elleni küzdelemre irányuló kötelezettsége között.

Végezetül, 2014. december 18-án, a nagytanácsban eljáró Bíróság – egy belga hatóság és egy AIDS-ben szenvedő nigeri állampolgár között folyamatban lévő jogvita keretében – meghozta az *Abdida*-ítéletet (C-562/13, EU:C:2014:2453). A jogvita azokra az eljárási garanciákra és szociális előnyökre vonatkozott, amelyeket a visszatérési irányelv értelmében valamely tagállam olyan harmadik országbeli állampolgár számára köteles biztosítani, akinek egészségi állapota orvosi ellátást igényel, amennyiben ez utóbbi az egészségügyi okokra alapított tartózkodási engedély iránti kérelmét elutasító és a kiutasítását elrendelő határozat jogszerűségére vonatkozó ítélet meghozatalára vár.⁷⁵

A Bíróság megállapította, hogy a visszatérési irányelvnek az Alapjogi Charta 19. cikkének (2) bekezdésével és 47. cikkével összefüggésben értelmezett 5. és 13. cikkét, valamint 14. cikke (1) bekezdésének b) pontját úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely nem biztosítja a súlyos betegségben szenvedő harmadik országbeli állampolgárt kiutasító határozat elleni jogorvoslat felfüggesztő hatályát, amikor e határozat végrehajtása a szóban forgó harmadik országbeli állampolgárt az egészségi állapota súlyos és visszafordíthatatlan romlása komoly veszélyének teheti ki.⁷⁶

A Bíróság továbbá úgy vélte, hogy a fent hivatkozott rendelkezésekkel ellentétes az olyan nemzeti jogszabály, amely nem írja elő az említett harmadik országbeli állampolgár alapvető szükségleteiről való gondoskodást a sürgősségi egészségügyi ellátás és a betegségek alapvető kezelésének hatékony nyújtása érdekében – a lehetőségekhez mérten – mindaddig, amíg e tagállam az ugyanezen harmadik országbeli állampolgárral szemben hozott kiutasítási határozat elleni jogorvoslat következtében köteles elhalasztani a kitoloncolást.

VIII. Büntetőügyekben folytatott rendőrségi és igazságügyi együttműködés

A büntetőügyekben folytatott igazságügyi együttműködés területét illetően a *ne bis in idem* elvnek a schengeni térségben történő alkalmazásával kapcsolatos két ítélet érdemel figyelmet.

2014. május 27-én a sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárás keretében elbírált *Spasic*-ítéletben (C-129/14 PPU, EU:C:2014:586) a Bíróság a *ne bis in idem elv schengeni térségben való egyik korlátozásának az Alapjogi Chartával való összeegyeztethetőségét* vizsgálta.

Ez a kérdés olyan csalás miatt Németországban eljárás alá vont szerb állampolgárt érintő ügy keretében merült fel, amely miatt Olaszországban már szabadságvesztés-büntetésre és pénzbüntetésre ítélték. Z. Spasic, aki egy más bűncselekményekért kiszabott szabadságvesztés-büntetését töltötte Ausztriában, a pénzbüntetést kifizette, szabadságvesztés-büntetését azonban még nem hajtották végre. A német hatóságok úgy vélték, hogy a Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló

⁷⁵ A súlyos betegségekben szenvedő harmadik országbeli állampolgárokat illetően utalni kell a „Menekültügyi politika” című VII.2. részben ismertetett, 2014. december 18-i *M'Bodj*-ítéletre (C-542/13, EU:C:2014:2452) is.

⁷⁶ Az Alapjogi Charta 19. cikke (2) bekezdésének – a Charta 52. cikke (3) bekezdése alapján történő – értelmezéséhez a Bíróság figyelembe vette az Emberi Jogok Európai Bíróságának ítélezési gyakorlatát, különösen a 2008. május 27-i *N. kontra Egyesült Királyság* ítéletet (26565/05. sz. keresetlevél).

egyezményre (a továbbiakban: SMVE)⁷⁷ tekintettel a *ne bis in idem* elve nem alkalmazandó, mivel a szabadságvesztés-büntetést még nem hajtották végre Olaszországban.

Noha az SMVE 54. cikke, amely a *ne bis in idem* elv alkalmazását ahhoz a feltételhez köti, hogy marasztaló ítélet esetén a büntetést „már végrehajtották”, vagy „végrehajtása folyamatban van”, az Alapjogi Charta 50. cikke a *ne bis in idem* elvét úgy fogalmazza meg, hogy nem utal kifejezetten erre a feltételre.

A Bíróság nagytanácsa mindenekelőtt rámutatott, hogy a *ne bis in idem* elvét illetően az Alapjogi Chartára vonatkozó magyarázatok kifejezetten hivatkoznak az SMVE-re, éppen ezért ez utóbbi korlátozza a *ne bis in idem* Chartában biztosított elvét. Ezután megállapította, hogy az SMVE 54. cikkében előírt végrehajtási feltétel a *ne bis in idem* elv – a Charta 52. cikkének (1) bekezdése értelmében vett, törvény általi – korlátozásának minősül, és nem kérdőjelezi meg az említett elvet, mint olyat, hiszen e feltétel célja csupán annak elkerülése, hogy a valamely tagállamban már jogerősen elítélt olyan személyek, akik esetében a büntetést még nem hajtották végre, egy másik tagállamban büntetlenek maradjanak. Végezetül, a Bíróság szerint, a végrehajtási feltétel arányos a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térségben a magas szintű biztonság biztosítására irányuló céllal, és nem haladja meg az elítélt személyek büntetlenségének elkerüléséhez szükséges mértéket. Mindazonáltal a feltétel valamely konkrét esetre való tényleges alkalmazása keretében nem kizárt, hogy a nemzeti bíróságok egymással kapcsolatba lépjenek, és konzultációkat kezdenek annak érdekében, hogy megbizonyosodjanak arról, hogy az első marasztaló ítélet szerinti tagállam a kiszabott büntetést valóban végre akarja-e hajtani.

A Bíróság egyébként úgy vélte, hogy amennyiben főbüntetésként szabadságvesztés-büntetést és pénzbüntetést szabnak ki, csupán a pénzbüntetés végrehajtása alapján nem lehet úgy tekinteni, hogy a szankciót az SMVE értelmében végrehajtották, vagy végrehajtása folyamatban van.

Az SMVE 54. cikke a 2014. június 5-én kihirdetett *M*-ítéletben (C-398/12, EU:C:2014:1057) is értelmezés tárgyát képezte, amelyben a Bíróság a *büntetőeljárás megszüntetésének a ne bis in idem elvre tekintettel fennálló terjedelmére* vonatkozóan hozott határozatot.

A terhelttel kapcsolatban kiskorú sérelmére elkövetett zaklatás tekintetében Belgiumban eljárást megszüntető végzést hoztak, amelyet a Cour de cassation helyben hagyott. Ugyanezen tényállás miatt azonban Olaszországban büntetőeljárás indult.

A Bíróság hangsúlyozta, hogy annak meghatározása céljából, hogy a vizsgálóbíró valamely határozata valamely személy ügyét jogerősen elbíráló bírósági határozatnak minősül-e az SMVE 54. cikke értelmében, arról kell megbizonyosodni, hogy e határozatot az ügy érdemére vonatkozó értékelést követően hozták, és hogy a büntetőjogi felelősségre vonhatóság véglegesen megszűnt. Ez a helyzet az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló olyan határozat esetén, amellyel a terheltet bizonyítékok hiányában jogerősen felmentették, és amely kizárja az eljárás ugyanezen bizonyítékok csoportja alapján történő újbóli megindítását, és amelynek az a hatása, hogy a büntetőjogi felelősségre vonhatóság véglegesen megszűnt.

⁷⁷ A Benelux Gazdasági Unió államai, a Németországi Szövetségi Köztársaság és a Francia Köztársaság kormányai között a közös határaitokon történő ellenőrzések fokozatos megszüntetéséről szóló, 1985. június 14-i Schengeni Megállapodás végrehajtásáról szóló, 1990. június 19-én Schengenen aláírt és 1995. március 26-án hatályba lépő egyezmény (HL 2000. L 239., 19. o.; magyar nyelvű kiadás 19. fejezet, 2. kötet, 9. o.).

A Bíróság azt is pontosította, hogy a büntetőeljárás új bizonyítékok feltárása okán történő újraindításának lehetősége nem kérdőjelezheti meg az eljárást megszüntető végzés jogerős jellegét. Ebből a lehetőségből ugyanis inkább egy eltérő bizonyítékokon alapuló külön eljárás megindítása következik, mintsem a már lezárt eljárás egyszerű folytatódása. Egyébiránt, új eljárás ugyanazon személlyel szemben, ugyanazon tényállás miatt kizárólag azon államban indítható, amelynek területén e végzést hozták.

A Bíróság ebből arra a következtetésre jutott, hogy egy büntetőeljárást megszüntető végzést, amely az egyik államban, ahol e végzést hozták, akadályát képezi az azon személlyel szemben ugyanazon tényállás miatti új büntetőeljárásnak, akire e végzés vonatkozott, hacsak nem tárnak fel újabb terhelő bizonyítékokat e személlyel szemben, úgy kell minősíteni, mint az SMVE 54. cikke értelmében vett jogerős döntést tartalmazó határozatot, amely ily módon akadályát képezi az ugyanezen személlyel szemben ugyanazon tényállás miatti új eljárás lefolytatásának egy másik szerződő államban.

IX. Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés

Ezen a területen a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásaival kapcsolatos egy-egy véleményt és ítéletet, valamint egy, a 44/2001 rendeletre⁷⁸ vonatkozó ítéletet kell kiemelni.

2014. október 14-i véleményében (1/13 vélemény, EU:C:2014:2303) a Bíróság nagytanácsát annak meghatározására kérték, hogy valamely harmadik ország a gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló egyezményhez (a továbbiakban: 1980. évi Hágai Egyezmény)⁷⁹ való csatlakozásának elfogadása az Unió kizárólagos hatáskörébe tartozik-e.

A Bíróság elsősorban a saját konzultatív hatáskörének bizonyos vonatkozásait pontosította⁸⁰. Megállapította, hogy a csatlakozási okmány és a valamely nemzetközi egyezményhez való csatlakozást elfogadó nyilatkozat, együttesen az érintett államok akaratának találkozását fejezik ki, tehát olyan nemzetközi megállapodást alkotnak, amellyel kapcsolatban a Bíróság vélemény meghozatalára irányuló hatáskörrel rendelkezik. Ilyen véleményt – amely vonatkozhat valamely megállapodás harmadik államokkal történő megkötésével kapcsolatos hatásköröknek az Unió és a tagállamok közötti megosztására – akkor lehet kérni, ha a Bizottság megállapodásra irányuló javaslatát a Tanács elé terjesztették, és a Bírósághoz fordulás időpontjáig nem vonták vissza. Az viszont nem szükséges, hogy a Tanácsnak ebben a szakaszban már kinyilvánított szándéka legyen az ilyen megállapodás megkötése. Ilyen körülmények között ugyanis úgy tűnik, hogy a vélemény iránti kérelmet az érintett intézmények azon jogos törekvése vezérli, hogy az érintett megállapodásra vonatkozó döntés meghozatala előtt megismerjék az Unió, illetve a tagállamok hatásköreinek terjedelmét.

⁷⁸ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.).

⁷⁹ A gyermekek jogellenes külföldre vitelének polgári jogi vonatkozásairól szóló, 1980. október 25-i Hágai Egyezmény.

⁸⁰ A vélemény iránti kérelmek elfogadhatóságával kapcsolatos kérdések tekintetében lásd még „Az Európai Uniónak az emberi jogok európai egyezményéhez való csatlakozása” című I. 1. részben szereplő 2/13 véleményt (EU:C:2014:2454).

Másodsorban, a Bíróság a kérdés érdemi részét illetően mindenekelőtt megállapította, hogy a csatlakozást elfogadó nyilatkozat, és ebből következően az azzal kapcsolatos nemzetközi megállapodás az 1980. évi Hágai Egyezmény járulékos eleme. Ezenkívül az említett egyezmény több államra kiterjedő családjogi kérdések területére vonatkozik, amely területen az Unió az EUMSZ 81. cikk (3) bekezdése értelmében belső hatáskörrel rendelkezik. Az Unió – azután, hogy a 2201/2003 rendelet⁸¹ elfogadásával gyakorolta e hatáskörét – az ezen egyezmény tárgyát képező területen külső hatáskörrel rendelkezik. Az említett rendelet rendelkezései ugyanis nagyrészt lefedik az 1980. évi Hágai Egyezményben szabályozott két eljárást, vagyis a jogellenesen elvitt gyermek visszavitelére és a láthatási jog gyakorlásának biztosítására vonatkozó eljárást.

A Bíróság végezetül hangsúlyozta, hogy a 2201/2003 rendeletnek az említett egyezménnyel szemben biztosított elsőbbség ellenére az e rendelettel bevezetett közös szabályok hatályát és hatékony érvényesülését érintheti harmadik államok az 1980. évi Hágai Egyezményhez való csatlakozásának a tagállamok általi heterogén elfogadása. Fennállna ugyanis a 2201/2003 rendelet egységes és koherens alkalmazása sérelmének kockázata, minden olyan esetben, amikor a gyermek jogellenes külföldre vitele valamely harmadik államot és két olyan tagállamot érint, amelyek közül az egyik elfogadta e harmadik állam ezen egyezményhez való csatlakozását, a másik pedig nem.

Ugyanezen a területen a Bíróság – amelyhez sürgősségi eljárás keretében elbírált előzetes döntéshozatal iránti kérelemmel fordultak – 2014. október 9-én hozta meg a C-ítéletet (C-376/14 PPU, EU:C:2014:2268), amely *a valamely gyermek jogellenes elvitelének vagy visszatartásának a 2201/2003 rendelet szerinti fogalmára, valamint az akkor követendő eljárásra vonatkozott, amikor az 1980. évi Hágai Egyezmény alapján a valamely másik tagállamba jogellenesen elvitt vagy ott visszatartott gyermek visszavitele iránti kérelemmel fordulnak valamely bírósághoz.*

A francia állampolgár C felbontotta a brit állampolgárságú házastársával kötött házasságát. A házasság felbontására vonatkozó, Franciaországban hozott ítélet gyermekük szokásos tartózkodási helyét az anyánál jelölte ki, és engedélyezte ezen utóbbi számára, hogy tartózkodási helyét Írországba helyezze át, amit az anya meg is tett. C fellebbezést nyújtott be ezen ítélettel szemben. Mivel a francia fellebbviteli bíróság helyt adott C arra irányuló kérelmének, hogy a gyermek tartózkodási helyéül az apa lakóhelyét jelölje ki, C az e határozat végrehajthatóvá nyilvánítása és a gyermek Franciaországba való visszavitelének elrendelése iránti kérelemmel fordult az ír elsőfokú bírósághoz. A kérdést előterjesztő ír bíróság – amelyhez az ezen utóbbi kérelem elutasítását követő fellebbezéssel fordultak – többek között arra a kérdésre kívánt választ kapni a Bíróságtól, hogy a 2201/2003 rendeletet akként kell-e értelmezni, hogy abban az esetben, ha a gyermek elvitelére olyan, ideiglenesen végrehajtható bírósági határozatnak megfelelően került sor, amelyet a fellebbezési eljárás keretében hatályon kívül helyezett egy, a gyermek tartózkodási helyét a származási tagállamban kijelölő bírósági határozat, a gyermek e tagállamba való visszavitelének megtagadása e második határozat meghozatalát követően jogellenes.

Elsősorban, a gyermek visszavitele iránti kérelmet illetően a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a gyermek valamely államba történő jogellenes elvitele vagy ottani visszatartása megvalósulásának feltétele egyrészt az, hogy a gyermek közvetlenül elvitelét vagy visszatartását megelőzően a származási tagállamban rendelkezett szokásos tartózkodási hellyel, valamint másrészt, hogy

⁸¹ A házassági ügyekben és a szülői felelősségre vonatkozó eljárásokban a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, illetve az 1347/2000/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2003. november 27-i 2201/2003/EK tanácsi rendelet (HL L 338., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 6. kötet, 243. o.).

ez az elvitel vagy visszatartás az e tagállam joga alapján biztosított felügyeleti jog megsértéséből ered. E tekintetben a gyermek elvitelének helye szerinti tagállam – a jelen esetben Írország – bíróságának kell meghatároznia a gyermek visszavitele iránti kérelem elbírálása során, hogy a gyermek közvetlenül az állítólagos jogellenes visszatartást megelőzően még a származási tagállamban (Franciaország) rendelkezett-e szokásos tartózkodási hellyel. Ebben a kontextusban nem támasztja alá a gyermek szokásos tartózkodási helye áthelyezésének megállapítását az a körülmény, hogy az elvitelt engedélyező bírósági határozat ideiglenesen végrehajtható volt, azonban hogy az ellen fellebbezést nyújtottak be. Ezt a körülményt ugyanakkor szembe kell állítani az olyan tényekkel, amelyek bizonyíthatják, hogy a gyermek elvitele óta a szociális és családi környezetbe beilleszkedett, különösen azzal az idővel, amely ezen elvitel és az elsőfokú határozatot hatályon kívül helyező, valamint a gyermek tartózkodási helyéül a származási tagállamban élő szülő lakóhelyét kijelölő bírósági határozat meghozatala között eltelt, tudva azt, hogy az e határozat meghozatala óta eltelt idő semmiképpen nem vehető figyelembe.

Másodsorban, a fellebbviteli bíróság által hozott, a felügyeleti jogot a származási tagállamban élő apa részére biztosító ítélet végrehajtását illetően az a körülmény, hogy a gyermek szokásos tartózkodási helye az elsőfokú ítélet meghozatalát követően megváltozhatott, és hogy ezt a változást adott esetben megállapítja az a bíróság, amelyhez visszavitel iránti kérelemmel fordultak, nem tekinthető olyan tényezőnek, amelyre az a szülő, aki a gyermeket a felügyeleti jog megsértésével visszatartja, hivatkozhatna a jogellenes magatartása által előidézett tényhelyzet fenntartása céljából, továbbá a határozat végrehajtásának megakadályozása céljából.

Végezetül, 2014. szeptember 11-én az A-ítéletben (C-112/13, EU:C:2014:2195)⁸² a Bíróságnak a 44/2001 rendelet 24. cikkét kellett értelmeznie, amely cikk szerint *amennyiben az alperes nem azért bocsátkozott perbe, hogy kifogásolja annak a bíróságnak a joghatóságát, amelyhez a keresetet benyújtották, az e bíróság joghatóságának automatikus kiterjesztését eredményezi*⁸³, noha – az említett rendelettel bevezetett szabályok értelmében – ez a bíróság nem rendelkezne joghatósággal.

Az alapügy az eljáró osztrák bíróság illetékességi területén állandó lakóhellyel rendelkező A-val szemben benyújtott kártérítési keresetre vonatkozott. Több, a keresetlevél kézbesítésére irányuló sikertelen kísérletet követően ez a bíróság – a felperesek kérelmére – ügygondnokot rendelt ki, aki ellenkérelmet terjesztett elő, amelyben a kereset elutasítását kérte, és számos érdemi kifogást fogalmazott meg, anélkül hogy az osztrák bíróságok joghatóságának fennállását vitatta volna. Csupán ezek után lépett fel – az Ausztria területét időközben elhagyó – „A” képviselőjében egy általa meghatalmazott ügyvédi iroda, és vitatta az osztrák bíróságok joghatóságának fennállását.

A Bíróság megállapította, hogy a távol lévő alperes nemzeti jognak megfelelően kijelölt ügygondnokának perbebocsátkozása nem minősül a 44/2001 rendelet – Alapjogi Charta 47. cikkével összefüggésben értelmezett – 24. cikke értelmében vett perbebocsátkozásnak. A 44/2001 rendelet 24. cikkének első mondata szerinti, joghatóságról való hallgatóságos megállapodás ugyanis az eljárás feleinek e joghatóságra vonatkozó tudatos döntésén alapul, ami azt feltételezi, hogy az alperesnek tudomása van a vele szemben indított eljárásról. Ellenben a távol lévő alperes, akinek a keresetlevelet nem kézbesítették, és akinek nincsen tudomása a vele szemben indított eljárásról, nem tekinthető úgy, mint aki hallgatóságosan elismeri az eljáró bíróság joghatóságát. E tekintetben a felperesnek az Alapjogi Charta 47. cikkében biztosított hatékony

⁸² Ezt az ítéletet az „Előzetes döntéshozatal iránti kérelem” című IV. 1. rész is ismerteti.

⁸³ A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendelet (HL L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás: 19. fejezet, 4. kötet, 42. o.; helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o., HL 2011. L 124., 47. o.).

jogorvoslathoz való joga – amelyet az alperesnek a 44/2001 rendelet keretében biztosított védelemhez való jogával együttesen kell érvényre juttatni – nem követeli meg e rendelet 24. cikkének eltérő értelmezését.

X. Közlekedés

A közlekedés területén három ítéletet lehet megemlíteni.

Elsősorban, 2014. március 18-án az *International Jet Management* ítéletben (C-628/11, EU:C:2014:171) a nagytanácsban eljáró Bíróság az állampolgárságon alapuló hátrányos megkülönböztetés EUMSZ 18. cikkben szereplő tilalma szempontjából vizsgált egy olyan tagállami szabályozást, amely azt írta elő, hogy az ezen állam által kiadott működési engedéllyel nem rendelkező uniós légi fuvarozóknak a valamely harmadik országból induló minden egyes járat tekintetében engedélyt kell szerezniük.

A Bíróság – miután először is megállapította, hogy nem zárhatja ki a Szerződéseknek az EUMSZ 18. cikk értelmében vett alkalmazási köréből ezt a helyzetet az a körülmény, hogy az érintett szolgáltatásokat harmadik országból indulva nyújtják – a vitatott nemzeti szabályozás e rendelkezéssel való összeegyeztethetőségét igyekezett megvizsgálni. E tekintetben megállapította, hogy megkülönböztető jellegűnek kell tekinteni az első tagállam azon szabályozását, amely megköveteli a második tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozótól, hogy szerezze be az első tagállam légterébe való berepülésre vonatkozó engedélyt ahhoz, hogy harmadik országokból érkező és az ezen első tagállamba tartó nem menetrend szerinti járatokat működtessen, holott az ezen első tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozók esetében nem követel meg ilyen engedélyt. Az ilyen szabályozás ugyanis olyan megkülönböztetési kritériumot vezet be, amely valójában az állampolgárságon alapuló kritériumával azonos eredményre vezet. Gyakorlatilag kizárólag azon légi fuvarozókat érinti hátrányosan, amelyek székhelye az 1008/2008 rendelet⁸⁴ 4. cikke a) pontjának megfelelően valamely másik tagállamban van, és amelyek működési engedélyét ezen utóbbi tagállam illetékes hatósága adja ki. A Bíróság úgy vélte, hogy ez még inkább igaz egy olyan tagállami szabályozás esetében, amely ezektől a fuvarozóktól azt követeli meg, hogy olyan rendelkezésre nem állási nyilatkozatot mutassanak be, amely azt igazolja, hogy az e tagállam által kiadott működési engedéllyel rendelkező légi fuvarozók vagy nem kívánják, vagy nem tudják működtetni ezeket a járatokat. A Bíróság szerint egy ilyen szabályozás az állampolgárságon alapuló olyan hátrányos megkülönböztetést képez, amely nem igazolható a nemzetgazdaság védelmével és a biztonsággal kapcsolatos célkitűzésekkel.

Másodsorban, 2014. május 22-én a *Glatzel*-ítéletben (C-356/12 EU:C:2014:350) a Bíróság a vezetői engedélyekről szóló 2006/126 irányelv⁸⁵ III. melléklete 6.4. pontjának az Alapjogi Charta 20. cikke, 21. cikkének (1) bekezdése és 26. cikke tekintetében fennálló érvényességéről hozott határozatot. Ezúttal az említett irányelv által támasztott látásélességi követelményekkel kapcsolatos fogyatékonyságon alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvével való összeegyeztethetőségről volt szó. Az alapeljárásban ugyanis a felperes az említett látásélességi követelmények miatt nem folytathatott közúti gépjárművezetői szakmai tevékenységet.

⁸⁴ A Közösségben a légi járatok működtetésére vonatkozó közös szabályokról szóló, 2008. szeptember 24-i 1008/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 293., 3. o.).

⁸⁵ A 2009. augusztus 25-i 2009/113/EK bizottsági irányelvvel (HL L 223., 31. o.) módosított, a vezetői engedélyekről szóló, 2006. december 20-i 2006/126/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 403., 18. o.).

A Bíróság mindenekelőtt a fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetés az Alapjogi Charta 21. cikkének (1) bekezdésében foglalt fogalmának hatályát pontosította. Megállapította, hogy ez a rendelkezés megköveteli az uniós jogalkotótól, hogy ne alkalmazzon eltérő bánásmódot az elsősorban valamilyen hosszan tartó testi, szellemi vagy lelki ártalomból eredő olyan korlátozottságok alapján, amelyek számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatják az érintett személy teljes, hatékony és más munkavállalókkal egyenlő szerepvállalását a szakmai életben, hacsak ez a különbségtétel objektív módon nem igazolható. A Bíróság ezután konkrétabban a 2006/126 irányelv III. melléklete 6.4. pontjának érvényességével foglalkozott, és megállapította, hogy az azon alapuló eltérő bánásmód, hogy az adott személy rendelkezik-e a gépjárművezetéshez szükséges látásélességgel, főszabály szerint nem ellentétes a fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek az Alapjogi Charta 21. cikke (1) bekezdése értelmében vett tilalmával, amennyiben az ilyen követelmény valóban közérdekű célt szolgál, szükséges és nem tekinthető aránytalan tehernek. Márpedig – a Bíróság szerint – a 2006/126 irányelv azáltal, hogy III. mellékletében minimális látásélességi értéket állapít meg a vezetők, különösen a nehézgépjármű-vezetők vonatkozásában, a közúti közlekedésbiztonság javítását célozza, és ennél fogva az annak javítására irányuló közérdekű célt szolgálja. A gépjárművezetőkre vonatkozó látásélességi minimumszabályok szükségességének megállapítása céljából a közúti közlekedésbiztonság biztosítása érdekében elengedhetetlen, hogy a vezetői engedélyek jogosultjai – különösen látásukat illetően – megfelelő testi adottságokkal rendelkezzenek, mivel a fizikai hiányosságoknak súlyos következményei lehetnek. A Bíróság tehát megállapította, hogy az uniós jogalkotó oly módon mérlegelte a közúti közlekedésbiztonsági követelményeket és a látásfogyatékosok jogát, amely az elérni kívánt célokhoz képest nem tekinthető aránytalanak.

Vizsgálata során egyébként a Bíróság rámutatott, hogy a fogyatékoságról szóló ENSZ-egyezmény⁸⁶ rendelkezéseinek végrehajtása vagy hatásai a szerződő felek későbbi aktusaitól függ, ily módon ezen egyezmény rendelkezései nem minősülnek feltétel nélkülinek és kellően pontosnak ahhoz, hogy lehetővé tegyék az uniós jogi aktus érvényességének az említett egyezmény rendelkezéseire tekintettel történő felülvizsgálatát⁸⁷.

Végezetül a Bíróság úgy ítélte meg, hogy jóllehet az Alapjogi Charta 26. cikke megköveteli a fogyatékkal élő személyek beilleszkedést célzó intézkedésekhez fűződő jogának tiszteletben tartását és elismerését, az e cikkben megfogalmazott elv nem foglalja magában azt, hogy az uniós jogalkotó köteles lenne valamilyen különleges intézkedést elfogadni.

Utolsósorban, a 2014. július 8-án kihirdetett *Fonnship és Svenska Transportarbetarförbundet* ítélet (C-83/13, EU:C:2014:2053) lehetővé tette a Bíróság nagytanácsának, hogy *pontosítsa a tengeri szállításban a szolgáltatásnyújtás szabadságáról szóló 4055/86 rendelet személyi hatályát*.⁸⁸

A Bíróság megállapította, hogy e rendelet 1. cikkét úgy kell értelmezni, hogy valamely, az EGT-Megállapodásban⁸⁹ részes államban letelepedett társaság, amely egy olyan, harmadik ország lobogója alatt közlekedő hajó tulajdonosa, amellyel tengeri szállítási szolgáltatásokat nyújtanak

⁸⁶ Az Egyesült Nemzetek Szervezetének a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló, az Európai Közösség nevében a 2009. november 26-i 2010/48/EK tanácsi határozattal (HL 2010. L 23., 35. o.) jóváhagyott egyezménye.

⁸⁷ Ezen egyezménynek az uniós jogrendben fennálló hatásait illetően utalni kell továbbá „A születési szabadsághoz való jog” című XIV. 2. részben ismertetett, 2014. március 18-i Z-ítéletre (C-363/12, EU:C:2014:159).

⁸⁸ A tagállamok közötti, illetve a tagállamok és harmadik országok közötti tengeri szállításban a szolgáltatásnyújtás szabadsága elvének alkalmazásáról szóló, 1986. december 22-i 4055/86/EGK tanácsi rendelet (HL L 378., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 6. fejezet, 1. kötet, 174. o.).

⁸⁹ Hivatkozás a fenti 61. lábjegyzetben.

az e megállapodásban részes államból, illetve ilyen államba, főszabály szerint hivatkozhat a szolgáltatásnyújtás szabadságára. Ez a helyzet akkor, ha e társaságot e hajó üzemeltetése okán e szolgáltatások nyújtójának lehet minősíteni, és ha e szolgáltatások igénybe vevői az említett megállapodásban részes – a szóban forgó társaság letelepedésének helye szerinti államtól eltérő – államokban letelepedett személyek.

A 4055/86 rendelet alkalmazását egyáltalán nem érinti az a körülmény, hogy a hajón harmadik ország állampolgárait foglalkoztatják munkavállalóként. Ezen túlmenően, e rendelet alkalmazása magában foglalja a Szerződéseknek a szolgáltatásnyújtás szabadságára vonatkozó, a Bíróság által – különösen a szakszervezeti fellépések szolgáltatásnyújtás szabadságával való összeegyeztethetőségére vonatkozó ítélezési gyakorlatában⁹⁰ – értelmezett szabályainak tiszteletben tartását.

XI. Versenyjog

1. Kartellek

A kartellekre vonatkozó uniós szabályok értelmezését és alkalmazását illetően a Bíróság négy ítéletére kell felhívni a figyelmet, melyek közül az első a kartell által okozott károk megtérítéséhez való jogot érinti, két másik ítélet a kartell megállapítására vonatkozik, az utolsó pedig a versenyjogi szabályok alkalmazására vonatkozó eljárással kapcsolatos.

A 2014. június 5-én kihirdetett *Kone és társai* ítélet (C-557/12, EU:C:2014:1317) olyan ügyre vonatkozott, amelyben az alapeljárás felperese a versenyjog által tiltott kartellben részt nem vevő harmadik vállalkozásoktól magasabb áron vásárolt felvonókat és mozgólépcsőket, mint amilyen árakat a kartell hiányában határoztak volna meg. Az alapeljárás felperese szerint e harmadik vállalkozások, amelyek a beszállítói voltak, a kartell létezését kihasználva árakat magasabb szinten állapították meg. A kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezte a Bíróságtól, hogy *ha valakit a kartellben részt nem vevő személy magatartása folytán kár ért, az EUMSZ 101. cikk alapján jogosult-e arra, hogy a kartell tagjaitól kártérítést követeljen?*

A Bíróság mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 101. cikk teljes érvényesülését és különösen az (1) bekezdésében megfogalmazott tilalom hatékony érvényesülését veszélyeztetné, ha nem igényelhetne bármely személy kártérítést olyan szerződés vagy magatartás által okozott kárért, amely alkalmas a verseny korlátozására vagy torzítására. Ezt követően a Bíróság megállapította, hogy valamely kartell azzal a hatással járhat, hogy a kartellben részt nem vevő vállalkozásokat árak emelésére ösztönzi, annak érdekében hogy azokat a kartellból eredő piaci árakhoz igazítsák, amit a kartell tagjai nem hagyhatnak figyelmen kívül. Ezért noha a kínálati ár meghatározása a kartellben részt nem vevő egyes vállalkozások tisztán önálló döntésének is tekinthető, e döntést az említett kartell által torzított piaci ár figyelembevételével is meghozhatják. Következésképpen amennyiben bizonyítást nyer, hogy a kartell azzal a következménnyel járhatott, hogy a kartellben részt nem vevő versenytársak emelték árakat, ezen áremelkedés károsultjai szükségszerűen követelhetik a keletkezett kár megtérítését a kartell tagjaitól.

A Bíróság szerint az EUMSZ 101. cikk hatékony érvényesülését veszélyeztetné, ha a keletkezett kár megtérítéséhez való jogot a nemzeti jog kategorikusan és az adott ügy sajátos körülményeitől

⁹⁰ 2007. november 18-i *Laval un Partneri* ítélet (C-341/05, EU:C:2007:809).

függetlenül a kartell és a kár közötti közvetlen okozati összefüggés fennállásától tenné függővé, és e jogot azon okból zárná ki, hogy az érintett személyt nem a kartell valamely tagjához, hanem a kartellben részt nem vevő vállalkozáshoz fűzték szerződéses kapcsolatok, annak ellenére, hogy a kartell befolyásolta ez utóbbi árpolitikáját.

A 2014. szeptember 11-én hozott *MasterCard és társai kontra Bizottság* ítéletben (C-382/12 P, EU:C:2014:2201) a Bírósnak – amelyhez a Törvényszék azon ítélete ellen benyújtott fellebbezéssel fordultak, amelyben ez utóbbi ügy ítélte meg, hogy a *MasterCard* kártyákkal történő fizetési rendszerben alkalmazott multilaterális bankközi alapidíjak (MIF) ellentétesek a versenyjoggal⁹¹ –, lehetősége nyílt pontosítani az EK 81. cikk⁹² különböző részeinek értelmezését. A jelen ügyben a multilaterális bankközi alapidíjak (a továbbiakban: MIF) a bankkártyás tranzakciók díjának bizonyos hányadát teszik ki, amelyet a kártyát kibocsátó bank számít fel. A Bizottság miután rámutatott arra, hogy ezen alapidíjak – mivel azokat felszámítják a kereskedőknek a kártyahasználatért kiszámlázott költségek általánosabb keretében –, azzal a hatással járnak, hogy növelik e költségek alapját, amelyek egyébként alacsonyabbak lennének, a Törvényszék előtt megtámadott határozatában megállapította, hogy ezen alapidíjak korlátozzák az elfogadó bankok közötti árversenyt.

A Bíróság az EK 81. cikkből eredő feltételek vizsgálata keretében először is a Törvényszék által elfogadott értelmezést megerősítve kimondta, hogy a MasterCard és a MIF meghatározásában részt vevő pénzügyi intézmények a közös érdekeikre tekintettel az EK 81. cikk (1) bekezdése értelmében vett „vállalkozások társulásának” minősíthetők. E tekintetben a Bíróság többek között hangsúlyozta, hogy noha az EK 81. cikk megkülönbözteti az „összehangolt magatartás” fogalmát a „vállalkozások közötti megállapodás”, illetve a „vállalkozások társulásai által hozott döntés” fogalmától, ezt annak elkerülése érdekében teszi, hogy a vállalkozások kivonhassák magukat a versenyszabályok hatálya alól kizárólag azon forma miatt, amelyben e magatartást egyeztetik.

A Bíróság emellett eldöntötte, hogy a MasterCard fizetési rendszerhez viszonyított járulékos jellegére tekintettel a MIF kikerülhet-e az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alól. Ezzel kapcsolatban a Bíróság többek között emlékeztetett arra, hogy a kereskedelmi önállóság korlátozására akkor nem terjed ki az EK 81. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom elve, ha e korlátozás valamely, e jelleggel nem rendelkező ügylet vagy tevékenység megvalósításához objektíve szükséges, és annak célkitűzésével arányos. Ennek keretében a Bíróság először is azt vizsgálta, hogy MIF hiányában lehetetlen volna-e a MasterCard rendszer működése. E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a fellebbezők állításával ellentétben azon tény, hogy az említett ügylet a szóban forgó korlátozás hiányában egyszerűen nehezebben megvalósítható vagy kevésbé előnyös, nem tekinthető úgy, hogy e korlátozásnak olyan „objektíve szükséges” jelleget kölcsönöz, amely megkövetelt ahhoz, hogy járulékosnak lehessen minősíteni. Másodszor, arra vonatkozóan, hogy a MIF arányos-e a MasterCard rendszer célkitűzéseivel viszonyítva, a Bíróság pontosította, hogy összehasonlító esetként nem csupán azt a helyzetet kell figyelembe venni, amely e korlátozás hiányában állna fenn, hanem más alternatív helyzeteket is, amelyek esetleg előállhatnának, feltéve, hogy ezen elképzelések reálisak.

E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot azáltal, hogy a MIF hiányán alapuló elképzelés elemzésekor nem tért ki az *ex post* díjszabás tilalmának valószínű, sőt hihető jellegére, hanem kizárólag az említett alapidíjak nélkül működő rendszer gazdasági életképességének kritériumára támaszkodott. Mindazonáltal mivel a jelen ügyben a Bizottság megállapításainak megfelelően a kizárólag az *ex post* díjszabás tilalma alapján

⁹¹ A Törvényszék 2012. május 24-i *MasterCard és társai kontra Bizottság* ítélete (T-111/08, EU:T:2012:260).

⁹² Jelenleg EUMSZ 101. cikk.

működő rendszerre vonatkozó elképzelés volt az egyetlen más lehetőség, amely MIF hiányában is lehetővé tette a MasterCard rendszer működését, e téves jogalkalmazás nem befolyásolta a MIF versenyellenes hatásainak Törvényszék általi elemzését, sem a Törvényszék ítéletének rendelkező részét, amely szerint a MIF-nek versenykorlátozó hatása volt.

Végül a Bíróság megvizsgálta, hogy a MIF az EK 81. cikkének (3) bekezdése szerinti mentesség tárgyát képezhette-e. A Bíróság hangsúlyozta, hogy a jelen ügyben figyelembe kellett venni az objektív előnyök összességét, nem csupán az érintett piacon, hanem a kapcsolódó, de elkülönülő piacon is. A Törvényszék figyelembe vette, hogy a MIF milyen szerepet játszik a MasterCard rendszer „kibocsátási” és „elfogadási” részének kiegyensúlyozásában, elismerve az e két rész közötti kölcsönhatás fennállását. Ugyanakkor a kereskedők tekintetében az elfogadási piacon a MIF-nek tulajdonítható érzékelhető, objektív előnyök fennállására vonatkozó bármely bizonyíték hiányában a Törvényszéknek nem kellett megvizsgálnia a MIF-ből a kártyabirtokosok számára eredő előnyöket, mivel azok önmagukban nem ellensúlyozhatták az e díjakból eredő hátrányokat.

Ebből következően a Bíróság helybenhagyta a Törvényszék ítéletét, amely olyan kartell fennállását állapította meg, amely nem részesülhet mentességben.

A Bíróság 2014. szeptember 11-én, a bankkártyákkal kapcsolatos másik ítéletben, nevezetesen a *CB kontra Bizottság* ítéletben (C-67/13 P, EU:C:2014:2204) hatályon kívül helyezte a Törvényszék ítéletét azon az alapon, hogy a Törvényszék nem vonhatta le megalapozottan azt a következtetést, hogy a *Groupement français des cartes bancaires által alkalmazott díjszabás jellegénél fogva versenykorlátozásnak minősül*.

A bankkártyákat kibocsátó nagy francia pénzügyi intézetek által létrehozott Groupement des cartes bancaires (CB) (a továbbiakban: Groupement) a csoportosuláshoz való csatlakozás díjait megállapító intézkedéseket fogadott el azon tagjaira nézve, akiknek CB-kártyakibocsátási tevékenysége meghaladta az új kereskedők rendszerhez való csatlakozásának tevékenységét, valamint az inaktív vagy kevésbé aktív tagokra nézve.

A Törvényszék a Bizottsághoz hasonlóan azt állapította meg, hogy a Groupement vállalkozások társulása által hozott döntést fogadott el, amellyel „cél általi” versenykorlátozást valósított meg. Ennélfogva a Törvényszék úgy vélte, hogy ezen intézkedések piacra gyakorolt hatásának vizsgálatára nem volt szükség.

E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor nem értelmezte helyesen a cél általi versenykorlátozás fennállását, amely fogalmat megszorítóan kell értelmezni, és csak a vállalkozások közötti bizonyos típusú összejátszásokra alkalmazható. Közelebbről, noha a Törvényszék kifejtette, hogy a szóban forgó intézkedések milyen okokból alkalmasak a piacra újonnan belépők által támasztott verseny korlátozására, azt egyáltalán nem indokolta meg, hogy e versenykorlátozás miért mutat elegendő károssági fokot ahhoz, hogy cél általi korlátozásnak lehessen minősíteni. Ugyanis mivel a szóban forgó intézkedések célja az volt, hogy pénzügyi hozzájárulásra kötelezzék a Groupement azon tagjait, amelyek élvezik a CB rendszer elfogadása érdekében más tagok által tett erőfeszítések eredményeit, az ilyen cél a Bíróság szerint nem tekinthető jellegénél fogva károsnak a rendes verseny megfelelő működésére.

Másfelől a Bíróság megállapította, hogy a Törvényszék a Groupement tagjai számára a bankkártyák fizetési és készpénzfelvételi rendszerei átjárhatóságának megvalósítására nyitva álló lehetőségek vizsgálatakor valójában az említett intézkedések potenciális hatásait értékelte, és nem azok célját, így saját maga tárta fel, hogy a szóban forgó intézkedések nem tekinthetők „jellegüknél fogva” károsnak a rendes verseny megfelelő működésére.

A Bíróság ezért visszautalta az ügyet a Törvényszék elé annak megvizsgálása céljából, hogy a szóban forgó megállapodásoknak „célja-e” a verseny EK 81. cikk⁹³ értelmében vett korlátozása.

A 2014. június 12-i *Delfina kontra Bizottság* ítéletben (C-578/11 P, EU:C:2014:1742) a Bíróság a fellebbezésről határozva pontosította a versenyjogi szabályok alkalmazására vonatkozó eljárás bizonyos vetületeit. A Bíróság *a bírság összegének a megvádolt vállalkozás Bizottsággal való együttműködése ellentételezéseként való csökkentését* illetően kimondta, hogy a vállalkozást az együttműködés bizalmas jellegének megóvására vonatkozó kötelezettség terheli. Így a Bizottsággal való együttműködésének érintett vállalkozás általi felfedése a kartellben részt vevő más vállalkozások számára az együttműködési kötelezettség megsértésének minősül.

Ezen ítéletben a Bíróság azt is megvizsgálta, hogy a Törvényszék megsértette-e a tisztességes eljáráshoz való jogot azáltal, hogy a tárgyaláson meghallgatta a felek képviselőinek szóbeli tanúvallomását, és e tanúvallomások egyikére támaszkodott. A Bíróság megállapította, hogy a Törvényszék valóban túllépett azon, amit a technikai kérdésekre vagy összetett tényekre vonatkozó kikérdezés bevett gyakorlata keretében megtehet, ugyanis a Törvényszék általi kikérdezés olyan tényekre vonatkozott, amelyeket a Törvényszék eljárási szabályzatának megfelelően kellett volna bizonyítani. Mindazonáltal a Bíróság úgy ítélte meg, hogy ezen eljárási szabálytalanság nem minősül a tisztességes eljáráshoz való jog megsértésének, mivel a kérdéses tanúvallomásokat csupán mellékesen vették figyelembe, és a Törvényszék következtetései kizárólag a rendelkezésére álló okirati bizonyítékokon is alapulhattak.

Végül a Bíróság az eljárás túlzott időtartamára vonatkozó érvről is határozott. Ítélezési gyakorlatát⁹⁴ megerősítve egyrészt emlékeztetett arra, hogy amennyiben nem létezik olyan valószínűsítő körülmény, amely arra utalna, hogy a Törvényszék előtti eljárás túlzott időtartama hatással lett volna a jogvita kimenetelére, az ésszerű időn belüli határozathozatal elmulasztása nem vezethet a megtámadott ítélet hatályon kívül helyezéséhez. Másrészt a Bíróság megerősítette, hogy amennyiben a Törvényszék megsérti az Alapjogi Charta 47. cikkének második bekezdéséből eredő azon kötelezettségét, hogy az előtte folyamatban levő ügyeket ésszerű időn belül tárgyalja, ezt kártérítési kereset keretében kell szankcionálni. Az ilyen kártérítési keresetet a Törvényszék elé kell terjeszteni, amely a megsemmisítésre irányuló keresetet tárgyaló tanácstól eltérő összetételű tanácsban hoz határozatot, így az ilyen kereset hatékony jogorvoslatnak minősül.

2. Állami támogatások

Az állami támogatások terén a 2014. április 3-án kihirdetett *Franciaország kontra Bizottság* ítéletben (C-559/12 P, EU:C:2014:217) a Bíróság kimondta, hogy a Törvényszék helyesen utasította el a Franciaország által azon 2010. január 26-i határozattal szemben benyújtott megsemmisítés iránti keresetet,⁹⁵ amelyben *a Bizottság megállapította, hogy a Franciaország által a La Poste javára nyújtott korlátlan kezességvállalás a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatást képez.*⁹⁶ A francia La Poste-ot az állami tulajdonú részvénytársasággá történő 2010. március 1-jei átalakításáig olyan ipari és kereskedelmi jellegű közintézményként (a továbbiakban: IKKI) kezelték, amellyel szemben nem alkalmazhatóak az általános szabályok szerinti fizetéseképtelenségi és csődeljárások.

⁹³ Jelenleg EUMSZ 101. cikk.

⁹⁴ A Bíróság 2013. november 26-i *Gasconne Sack Deutschland kontra Bizottság* ítélete (C-40/12 P, EU:C:2013:768).

⁹⁵ A Törvényszék 2012. szeptember 20-i *Franciaország kontra Bizottság* ítélete (T-154/10, EU:T:2012:452).

⁹⁶ A La Poste számára nyújtott C 56/07. (korábbi E 15/05.) számú állami támogatásról szóló, 2010. január 26-i 2010/605/EU bizottsági határozat [az értesítés a C(2010) 133. számú dokumentummal történt] (HL L 274., 1. o.).

E fellebbezés keretében Franciaország többek között azt rótta fel a Törvényszéknek, hogy az egyfelől úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megfordíthatja a kezességvállalás fennállására vonatkozó bizonyítási terhet azzal az indokkal, hogy a La Poste nem tartozott a nehéz helyzetben lévő vállalkozások elleni fizetéseképtelenségi és csődeljárások általános szabályainak hatálya alá, másfelől figyelmen kívül hagyta az ilyen kezességvállalás fennállásának bizonyításához szükséges bizonyítási szintre vonatkozó szabályokat. Mindazonáltal a Bíróság megállapította, hogy a Törvényszék nem hagyta jóvá semmilyen negatív vélelem alkalmazását, sem a bizonyítási terhet Bizottság általi bármilyen megfordítását. A Bíróság szerint ugyanis a Bizottság pozitívan megvizsgálta a La Poste javára történő korlátlan állami kezességvállalás fennállását, figyelembe véve az ilyen kezességvállalás bizonyítását lehetővé tevő több körülményt. A Bíróság hasonlóképpen megerősítette, hogy a Bizottság a hallgatóságos kezességvállalás fennállásának bizonyítása érdekében alkalmazhatja a komoly, pontos és egybehangzó valószínűsítő körülmények együttesének módszerét annak vizsgálatakor, hogy az állam a belső jog alapján köteles-e a nem fizető IKKI veszteségeit saját forrásaiból fedezni, következésképpen fennáll-e az állami költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata.

Franciaország azt is felrótta a Törvényszéknek, hogy tévesen alkalmazta a jogot, amikor kimondta, hogy a Bizottság a jogilag megkövetelt módon bizonyította a La Poste-nak nyújtott állítólagos állami kezességvállalásból eredő előny fennállását. Erre vonatkozóan a Bíróság kijelentette, hogy fennáll azon egyszerű vélelem, mely szerint az olyan vállalkozás javára nyújtott hallgatóságos és korlátlan állami kezességvállalás következtében, amely nem tartozik a fizetéseképtelenségi és csődeljárások általános szabályainak hatálya alá, javul a kedvezményezett pénzügyi helyzete azon terhek könnyítése révén, amelyek rendes körülmények között a költségvetésére hárulnak. Így az ilyen kezességvállalás által a kedvezményezett vállalkozásnak nyújtott előny bizonyítása érdekében elegendő, ha a Bizottság megállapítja magának e kezességvállalásnak a fennállását, anélkül hogy bizonyítania kellene a kezességvállalás által annak nyújtásától kezdődően kiváltott tényleges hatásokat.

XII. Adórendelkezések

2014. január 16-án, az *Ibero Tours* ítéletében (C-300/12, EU:C:2014:8) a Bíróság megállapította, hogy az *Elida Gibbs*-ítéletben⁹⁷ a hozzáadottérték-adó (héta) alapjának megállapítása tekintetében a gyártó által az értékesítési láncban keresztül nyújtott árengedmények figyelembevételére vonatkozóan meghatározott elvek nem alkalmazandók, amikor valamely utazási iroda közvetítői minőségében eljárva a saját kezdeményezésére és költségére az utazásszervező által nyújtott főszolgáltatás tekintetében árengedményt ad a végső fogyasztónak.

Az *Elida Gibbs*-ítéletben a Bíróság úgy ítélte meg, hogy amennyiben valamely termék gyártója, amely nem áll szerződéses kapcsolatban a végső fogyasztóval, hanem a hozzá vezető üzleti lánc első láncszeme, és az említett végső fogyasztónak árengedményt ad a kiskereskedők által beváltott, és a gyártó által ez utóbbiaknak visszatérített, kedvezményre jogosító utalványok révén, a héa alapját csökkenteni kell az említett engedménnyel. A jelen ügyben a Bíróság megállapította, hogy a hatodik irányelv⁹⁸ 26. cikkében az utazási irodákra vonatkozó különös szabályozással követett cél teljesítéséhez egyáltalán nem szükséges eltérni az említett irányelv 11. cikke A. része

⁹⁷ A Bíróság 1996. október 24-i *Elida Gibbs*-ítélete (C-317/94, EU:C:1996:400).

⁹⁸ A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o.).

(1) bekezdésének a) pontjában foglalt általános szabálytól, amely az adóalap-megállapítás céljából „a teljesítés ellenérték[e] [...], amelyet [...] a szolgáltatást teljesítő [...] a szolgáltatás címzettjétől vagy harmadik személytől kap vagy kapnia kell” fogalomra hivatkozik. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az *Elida Gibbs*-ügytől eltérően a jelen ügy nem a gyártó által az értékesítési láncban keresztül nyújtott árengedményre vonatkozik, hanem arról van szó, hogy valamely utazási iroda közvetítői minőségben eljárva az utazás árát részben maga finanszírozza, ami az utazás végfelhasználója számára az utazás árából adott árengedményt jelent. Mivel az említett árengedmény nem befolyásolja sem az utazásszervező által az említett utazás értékesítéséért kapott ellenértéket, sem azt az ellenértéket, amelyet az utazási iroda kap a közvetítési szolgáltatásáért, a Bíróság kimondta, hogy a hatodik irányelv 11. cikke A. része (1) bekezdésének a) pontja alapján az ilyen árengedmény nem vonja maga után az adóalap csökkenését sem az utazásszervező által teljesített alapügylet, sem az utazási iroda által teljesített szolgáltatásnyújtási ügylet vonatkozásában.

A 2014. szeptember 17-én hozott *Skandia America (USA), filial Sverige* (C-7/13, EU:C:2014:2225) ítélet azon kérdésre vonatkozott, hogy a 2006/112 irányelv⁹⁹ értelmében a *héa hatálya alá tartozik-e* – és ha igen, milyen módon –, *ha valamely társaság harmadik országbeli székhelye ellenérték fejében nyújt szolgáltatásokat ugyanezen társaság valamely tagállamban található fióktelepe részére*, és az említett fióktelep e tagállamban az említett irányelv 11. cikke alapján létrehozott héacsoport tagja.

A Bíróság mindenekelőtt az anyavállalat által a fióktelepe részére történő szolgáltatásnyújtás héa hatálya alá tartozásának kérdését vizsgálta, a fent ismertetett helyzetre tekintettel. Ezzel kapcsolatban a Bíróság hangsúlyozta, hogy noha az alapügyben szereplő fióktelep az anyavállalattól függött, ennél fogva a 2006/112 irányelv 9. cikke értelmében önmaga nem minősülhet adóalanynak, ugyanakkor héacsoport tagja volt, következésképpen nem az anyavállalattal, hanem az említett csoport többi taggal együtt alkot egyetlen jogalanyt. A Bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy az ilyen szolgáltatás nyújtása a 2006/112 irányelv 2. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében adóköteles tevékenységnek minősül, ugyanis az anyavállalat által az említett fióktelepnek ellenérték fejében nyújtott szolgáltatásokat kizárólag a héa szempontjából úgy kell tekinteni, mint amelyeket a héacsoport részére nyújtottak. A Bíróság ezt követően kimondta, hogy ilyen helyzetben a 2006/112 irányelv 56., 193. és 196. cikkét úgy kell értelmezni, hogy a héacsoport mint az ezen irányelv 56. cikkében szereplő szolgáltatások igénybevevője köteles a felszámítandó hozzáadottérték-adó megfizetésére. Az említett irányelv 196. cikke ugyanis előírja, hogy az ezen irányelv 193. cikkében szereplő azon főszabály alóli kivételként, amely szerint a héát az adóztatandó szolgáltatást nyújtó adóalany köteles valamely tagállamban megfizetni, a héát az említett irányelv 56. cikkében meghatározott szolgáltatások esetén az említett szolgáltatást igénybe vevő adóalanynak kell megfizetnie, amennyiben a szolgáltatást nem az érintett tagállamban letelepedett adóalany nyújtja.

XIII. Jogszabályok közelítése

1. Szellemi tulajdon

A szellemi tulajdon területén öt határozat érdemel különös említést. Az első a biotechnológiai találmányok szabadalmazhatóságára, a következő három a szerzői és szomszédos jogokra, az ötödik pedig a térbeli védjegyekre vonatkozik.

⁹⁹ A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv (HL L 347., 1. o.).

A 2014. december 18-án kihirdetett *International Stem Cell Corporation* ítéletben (C-364/13, EU:C:2014:2451) a Bíróság nagytanácsa a biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról szóló 98/44 irányelv¹⁰⁰ 6. cikke (2) bekezdésének c) pontját értelmezte, mely szerint *nem részesülhet szabadalmi oltalomban az emberi embriók ipari vagy kereskedelmi célra történő alkalmazása*, mivel az ilyen célra történő hasznosításuk közrendbe vagy a közérdeklődésbe ütközne.

E tekintetben a Bíróság többek között úgy ítélte meg, hogy azok a megtermékenyítetlen emberi petesejtek, amelyeket szűznemzés útján osztódásra és továbbfejlődésre ösztönöztek, nem minősülnek az említett 6. cikk (2) bekezdésének c) pontja értelmében vett „emberi embrióknak”, ha – a tudomány jelenlegi állására tekintettel – mint ilyenek nem rendelkeznek az emberi egyeddé fejlődés bennerejlő képességével.

E következtetés alátámasztása érdekében a Bíróság először is emlékeztetett arra, hogy az „emberi embrió” fogalmát tágan kell értelmezni, mivel az uniós jogalkotó ki kívánta zárni a szabadalmazhatóság lehetőségét mindazon esetekben, amikor az emberi méltóság tiszteletben tartása sérülhet¹⁰¹. E minősítést kell ugyanis elfogadni azon megtermékenyítetlen emberi petesejtekre, amelyekbe egy érett emberi sejtből származó sejtmagot ültettek át, valamint azon megtermékenyítetlen emberi petesejtekre, amelyeket szűznemzés útján osztódásra és továbbfejlődésre ösztönöztek, amennyiben ezek az organizmusok a petesejt megtermékenyítésével létrejött embrióhoz hasonlóan a kinyerésükre alkalmazott eljárás révén képesek beindítani az emberi egyeddé fejlődés folyamatát.

Ezen értelmezési szempontoknak megfelelően a Bíróság a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett tényállításokra tekintettel arra a megállapításra jutott, hogy a szabadalmazhatóság alóli említett kizárás nem alkalmazandó az emberi egyeddé fejlődés bennerejlő képességével nem rendelkező partenotákra.

A szerzői és szomszédos jogokat illetően a 2014. január 23-án hozott *Nintendo és társai* ítélet (C-355/12, EU:C:2014:25) lehetővé tette a Bíróság számára, hogy pontosítsa *azon jogi védelem terjedelmét, amely a szerzői jogok jogosultját a szerzői és szomszédos jogokról szóló 2001/29 irányelv*¹⁰² *címén megilleti játékkonzoljainak az e konzolokhoz szánt programok hamisítványainak használatával szembeni védelmére bevezetett műszaki intézkedések megkerülése elleni küzdelem céljából.*

A Bíróság elsőként emlékeztetett arra, hogy a videojátékok összetett eszközöknek minősülnek, amelyek nemcsak számítógépi programból állnak, hanem olyan képi és hangelemekből is, amelyek noha számítógépes nyelven vannak kódolva, saját alkotási értékkel bírnak. Mivel a szerzőjük szellemi alkotásainak minősülnek, az eredeti számítógépi programok az irányelvben szereplő szerzői jogi védelemben részesülnek tehát. A Bíróság szerint az olyan műszaki intézkedések, amelyek részben a játékok fizikai hordozóiba vannak beépítve, részben pedig a konzolokba, és amelyek a kettő között interakciót tesznek szükségessé, a 2001/29 irányelv szerinti „hatásos műszaki intézkedések” fogalma alá tartoznak, és az irányelv által biztosított védelemben részesülnek, amennyiben azok célja a jogosult jogait sértő cselekmények megakadályozása vagy korlátozása. E jogi védelemnek tiszteletben kell tartania az arányosság elvét, és nem tilthatja meg azon eszközöket vagy tevékenységeket, amelyek gazdaságilag jelentős célja vagy használata nem arra irányul, hogy jogellenes célból megkerülje a műszaki védelmet. A jelenlegihez hasonló

¹⁰⁰ A biotechnológiai találmányok jogi oltalmáról szóló, 1998. július 6-i 98/44/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 213., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 20. kötet, 395. o.).

¹⁰¹ A Bíróság 2014. október 18-i *Brüstle*-ítélete (C-34/10, EU:C:2011:669).

¹⁰² Hivatkozás a fenti 26. lábjegyzetben.

ügyben a szóban forgó jogi védelem terjedelmének értékelését nem a konzoloknak a szerzői jog jogosultja által meghatározott sajátos rendeltetése alapján kell végezni, hanem figyelembe kell venni a 2001/29 irányelv 6. cikkének (2) bekezdésében a hatásos műszaki intézkedések védelmének megkerülésére alkalmas eszközökre, termékekre vagy alkatrészekre vonatkozóan szereplő szempontokat.

A 2014. március 27-én kihirdetett *UPC Telekabel Wien* ítéletben (C-314/12, EU:C:2014:192) a Bíróságnak a szerzői jog jogosultjai számára az alapvető jogok védelme tekintetében biztosított előjogokról volt alkalma határozni. Az ügy két olyan filmgyártó céget érintett, amelyek egy Ausztriában letelepedett, hozzáférést nyújtó szolgáltató közvetítésével a nyilvánosság számára egy weboldalon hozzáférhetővé tett filmek jogosultjai voltak. Az osztrák bíróság megtiltotta e szolgáltatónak, hogy hozzáférést biztosítson az oldalhoz, amennyiben ez utóbbi a filmgyártó cégek engedélye nélkül tett olyan filmalkotásokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé, amelyek tekintetében az említett filmgyártó cégek voltak a szerzői jogi szomszédos jogok jogosultjai.

A Bíróság e tekintetben megállapította, hogy azon internet-hozzáférést nyújtó szolgáltató, amely a valamely harmadik fél által interneten hozzáférhetővé tett, védelem alatt álló teljesítményekhez való hozzáférést tesz lehetővé az ügyfelei részére, olyan közvetítő szolgáltató, amelynek a szolgáltatásait a 2001/29 irányelv 8. cikkének (3) bekezdése értelmében szerzői jogok vagy szomszédos jogok megsértése céljából veszik igénybe. E következtetést megerősíti az irányelv célkitűzése. Az internet-hozzáférést biztosító szolgáltatóknak az e rendelkezés hatálya alóli kizárása lényegesen csökkentené a jogosultaknak az irányelv által megvalósítani kívánt védelmét. A Bíróság – amelyhez az alapvető jogok tekintetében is kérdést intéztek olyan ideiglenes intézkedés elrendelésének lehetőségére vonatkozóan, amely nem határozza meg pontosan azt, hogy az internet-hozzáférést nyújtó szolgáltatónak milyen intézkedéseket kell megtennie, és azon lehetőségre vonatkozóan, hogy ez utóbbi mentesülhet az ideiglenes intézkedésben foglaltak megszegése esetén járó bírság megfizetésének kötelezettsége alól annak bizonyításával, hogy minden elvárható intézkedést megtett – pontosította, hogy az érintett alapvető jogokkal, nevezetesen a vállalkozás szabadságával és az információs szabadsággal nem ellentétes az ilyen ideiglenes intézkedés, amennyiben két feltétel teljesül. Egyrészt a hozzáférést nyújtó szolgáltató által hozott intézkedések nem foszthatják meg szükségtelenül a felhasználókat attól a lehetőségtől, hogy a rendelkezésre álló információkhoz megengedett módon hozzáférjenek. Másrészt ezen intézkedéseknek azzal a hatással kell járniuk, hogy megakadályozzák, vagy legalábbis nehezen kivitelezhetővé teszik a védelem alatt álló művek engedély nélküli megtekintéseit, és komoly visszatartó erőt gyakorolnak a felhasználókra a szellemi tulajdonjog megsértésével számukra hozzáférhetővé tett művek megtekintését illetően.

Továbbra is a szerzői és a szomszédos jogok területén, 2014. szeptember 3-án a nagytanácsban ülő Bíróság a *Deckmyn és Vrijheidsfonds* ítéletben (C-201/13, EU:C:2014:2132) pontosította a „paródia” mint a többszörözési jog, a művek nyilvánossághoz közvetítésének, valamint a védelem alatt álló egyéb teljesítmények nyilvánosság számára történő hozzáférhetővé tételének joga alól a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdése k) pontjának értelmében vett kivétel fogalmát.

A Bíróság legelőször is rámutatott arra, hogy a „paródia” fogalmát az uniós jog önálló fogalmának kell tekinteni. Mivel a 2001/29 irányelv egyáltalán nem határozza meg e fogalmat, e kifejezés jelentésének és tartalmának meghatározása érdekében az általános nyelvhasználatban elfogadott szokásos jelentését kell alapul venni, figyelembe véve azon szövegkörnyezetet, amelyben e kifejezést használják, és azon szabályozás célkitűzéseit, amelynek e kifejezés részét képezi. A Bíróság ezt követően megállapította, hogy a paródia lényeges jellemzője egyrészt egy létező mű felidézése, bemutatva ugyanakkor az e műtől való érzékelhető eltéréseket, másrészt a humor vagy gúny kifejezése. A paródia fogalma nem függ olyan feltételektől, amelyek szerint a paródiának

eredeti, sajátos jellegről kell tanúskodnia, amely különbözik a parodizált eredeti műtől való érzékelhető eltérések bemutatásától, ésszerűen az eredeti mű szerzőjétől eltérő személynek kell legyen tulajdonítható, magára az eredeti műre kell irányulnia, vagy meg kell jelölnie az eredeti mű forrását. Mindemellett a 2001/29 irányelv 5. cikke (3) bekezdésének k) pontja értelmében a paródiára vonatkozó kivétel konkrét helyzetben történő alkalmazásának tiszteletben kell tartania egyrészt a szerzők és jogosultak irányelv által védelemben részesített érdekeit és jogait, másrészt valamely védelemben részesülő mű paródiára vonatkozó kivételre hivatkozó felhasználójának a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő joga közötti megfelelő egyensúlyt.

Végül a védjegyek területén a 2014. július 10-én hozott *Apple*-ítélet (C-421/13, EU:C:2014:2070) alapjául szolgáló ügyben a Bíróságnak *egy üzlet színes, a méret és az arány bármilyen feltüntetését nélkülöző tervrajzának ábrázolásából álló térbeli megjelölésnek az ezen üzletben nyújtott szolgáltatások tekintetében történő lajstromozásának lehetőségével* kellett foglalkoznia.

A szóban forgó megjelölés lajstromozható jellegét illetően a Bíróság először a védjegy 2008/95 irányelv¹⁰³ rendelkezéseinek megfelelően történő lajstromozására vonatkozó feltételekre emlékeztetett. A Bíróság szerint az olyan ábra, amely egy üzlethelyiség belső kialakítását jeleníti meg vizuálisan, különféle vonalak, kontúrok és alakzatok összességéből álló tervrajz segítségével, védjegynek minősülhet, amennyiben alkalmas arra, hogy valamely vállalkozás áruit és szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások áruitól és szolgáltatásaitól. Valamely megjelölés azon általános képességéből, hogy védjegyoltalom tárgya lehet, ugyanakkor nem következik, hogy e megjelölés szükségképpen rendelkezik az irányelv értelmében vett megkülönböztető képességgel. E képességet a gyakorlatban egyrészt az érintett árukra és szolgáltatásokra, másrészt az érintett vásárlóközönség észlelésére tekintettel kell értékelni. A Bíróság emellett pontosította, hogy amennyiben az nem ütközik a 2008/95 irányelvben felsorolt, lajstromozást kizáró okok egyikébe sem, a valamely termékgyártó cég mintaüzleteinek belső kialakítását ábrázoló megjelölés érvényesen lajstromozható nem csupán e termékek tekintetében, hanem a szolgáltatásnyújtások tekintetében is, amikor e szolgáltatásnyújtások nem képezik szerves részét e termékek értékesítésének. Következésképpen valamely üzlethelyiség belső kialakításának a méretek és az arányok feltüntetését nem tartalmazó, egyszerű tervrajzzal történő megjelenítése védjegyként lajstromozható olyan szolgáltatások tekintetében, amelyek e termékekkel kapcsolatosak, de nem képezik szerves részét azok értékesítésének, amennyiben e megjelenítés alkalmas arra, hogy a védjegybejelentő szolgáltatásait megkülönböztesse más vállalkozások szolgáltatásaitól, és nem ütközik a kizáró okok egyikébe sem.

2. A személyes adatok védelme

A személyes adatok védelme területén a Bíróság három említésre érdemes ítéletet hirdetett ki. Két ítélet a hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozásokat és a keresőmotorokat működtető vállalkozásokat terhelő adatvédelemi kötelezettségre vonatkozik. A harmadik ítélet az adatvédelmet felügyelő nemzeti hatóságok autonómiáját érinti.

¹⁰³ A védjegyekre vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2008. október 22-i 2008/95/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (egységes szerkezetbe foglalt változat) (HL L 299., 25. o.).

A Bíróság nagytanácsa által 2014. április 8-án kihirdetett *Digital Rights Ireland és társai* ítélet (C-293/12 és C-594/12, EU:C:2014:238) az adatok megőrzéséről szóló 2006/24 irányelv¹⁰⁴ érvényességének a magánéletnek és a személyes adatok védelmének tiszteletben tartásához való alapvető jog tekintetében történő értékelésére vonatkozó kérelmen alapul. A kérelem arra irányult, hogy az ezen irányelv alapján a nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtóit vagy a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatóit terhelő azon kötelezettség, hogy valamely személy magánéletére és közléseire vonatkozó adatokat bizonyos időtartamig megőrizzenek, és azokhoz hozzáférést biztosítsanak az illetékes nemzeti hatóságoknak, indokolatlan beavatkozást valósít-e meg az említett alapvető jogokba.

A Bíróság először is kimondta, hogy a 2006/24 irányelv rendelkezései – azáltal, hogy e szolgáltatók számára ilyen kötelezettségeket írnak elő – különösen súlyos beavatkozást jelentenek meg az Alapjogi Charta 7., illetve 8. cikkében kimondott, a magánélet tiszteletben tartásába, illetve a személyes adatok védelmébe. Ezt követően a Charta 52. cikke (1) bekezdésének megfelelően a Bíróság megállapította, hogy az említett beavatkozás igazolható az olyan közérdekű célkitűzéssel, mint a szervezett bűnözés elleni küzdelem.

A Bíróság mindazonáltal érvénytelennek nyilvánította az irányelvet, mivel úgy ítélte meg, hogy az széles körben és különösen súlyosan beavatkozik az említett alapvető jogokba, anélkül hogy azt pontosan körülhatárolnák olyan rendelkezések, amelyek lehetővé teszik, hogy e beavatkozás ténylegesen a feltétlenül szükséges mértékre korlátozódjon.

E megállapítás alátámasztása érdekében a Bíróság először is megjegyezte, hogy a 2006/24 irányelv általános jelleggel vonatkozik valamennyi személyre és valamennyi elektronikus hírközlési eszközre, valamint az adatforgalommal kapcsolatos adatok összességére, anélkül hogy a súlyos bűncselekmények elleni küzdelem célja alapján bármilyen megkülönböztetést, korlátozást vagy kivételt alkalmazna. Másodsorban az illetékes nemzeti hatóságoknak az adatokhoz való hozzáférését és azok későbbi felhasználását illetően ezen irányelv nem tartalmaz olyan objektív szempontokat, amelyek biztosíthatnák, hogy az adatokat kizárólag az ilyen beavatkozás igazolásához kellően súlyosnak tekinthető bűncselekményekhez kapcsolódó megelőzési, felderítési és büntető célokra használják fel, továbbá az ilyen hozzáférés, illetve az ilyen használat anyagi jogi és eljárásjogi feltételeit sem tartalmazza. Harmadsorban, az adatok megőrzésének időtartamát illetően az irányelv előírja, hogy azokat legalább hat hónapig kell megőrizni, anélkül hogy bármilyen különbséget tenne az adatkategóriák között az érintett személyek szerint vagy az adatoknak a követett cél szempontjából való esetleges hasznossága alapján.

Az Alapjogi Charta 8. cikkének (3) bekezdéséből eredő követelményeket illetően pedig a Bíróság megállapította, hogy a 2006/24 irányelv nem ír elő elegendő olyan biztosítékokat, amelyek lehetővé tennék az adatoknak a visszaélések veszélyeivel, valamint az ezen adatokat érintő minden jogellenes hozzáféréssel és felhasználással szembeni hatékony védelem biztosítását, és hogy ezen irányelv az adatoknak az Unió területén való megőrzését sem írja elő. Következésképpen nem biztosítja teljes mértékben a védelem és a biztonság követelmények tiszteletben tartása tekintetében a független hatóság által gyakorolt felügyeletet, ahogyan azt pedig az említett 8. cikk kifejezetten megköveteli.

¹⁰⁴ A nyilvánosan elérhető elektronikus hírközlési szolgáltatások nyújtása, illetve a nyilvános hírközlő hálózatok szolgáltatása keretében előállított vagy feldolgozott [helyesen: kezelt] adatok megőrzéséről és a 2002/58/EK irányelv módosításáról szóló, 2006. március 15-i 2006/24/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 105., 54. o.; helyesbítés: HL 2009. L 50., 52. o.).

A 2014. május 13-án hozott *Google Spain és Google* ítéletet (C-131/12, EU:C:2014:317) kell továbbá megemlíteni, amelyben a Bíróság nagytanácsának a *személyes adatok védelméről szóló 95/46 irányelv*¹⁰⁵ alkalmazására vonatkozó feltételeket kellett értelmeznie internetes keresőmotor tevékenysége tekintetében.

A Bíróság legelőször is megállapította, hogy mivel a keresőmotorok működtetője az interneten közzétett információkat automatikus, állandó és rendszerezett módon keresi, a 95/46 irányelv értelmében „személyes adatok kezelésének” minősíthető tevékenységeket végez, amennyiben ezen információk ilyen adatokat tartalmaznak. A Bíróság szerint e működtető az említett kezelés „felelőse” az irányelv 2. cikkének d) pontja értelmében, mivel ő határozza meg annak céljait és módját. Ezen adatok e működtető általi kezelése különbözik a honlapszerkesztők által már elvégzett adatkezeléstől, illetve ahhoz kapcsolódik, amely abban áll, hogy ezeket az adatokat megjelenítik egy internetes oldalon.

A Bíróság ezzel összefüggésben rámutatott arra, hogy a személyes adatoknak a keresőmotor működtetője általi kezelése alkalmas arra, hogy jelentősen érintse a magánélet tiszteltben tartásához és a személyes adatok védelméhez való alapvető jogot, mivel lehetővé teszi, hogy a találati lista alapján bármely internethasználó rendszerezett összefoglalóhoz jusson az e személlyel kapcsolatos, interneten megtalálható olyan információkról, amelyek potenciálisan érinthetik magánéletének számos vonatkozását, és amelyeket az említett keresőmotor nélkül nem (vagy csak nagyon nehezen) lehetett volna összekapcsolni, és így az érintett személy többé-kevésbé részletes profilját lehet létrehozni. Figyelemmel arra, hogy milyen súlyos lehet ez a beavatkozás, azt önmagában a keresőmotor működtetőjének gazdasági érdeke nem igazolhatja.

Annak kapcsán, hogy a 95/46 irányelv alapján az érintett személy kérheti-e, hogy az ilyen találati listáról egyes weboldalakra mutató linkeket töröljenek azzal az indokkal, hogy egy bizonyos idő elteltével az ott szereplő, a személyével kapcsolatos információk tárolásának megszüntetését kívánja, a Bíróság rámutatott, hogy ha az érintett személy által benyújtott kérelem nyomán megállapítást nyer, hogy e linkek listán való feltüntetése aktuálisan összeegyeztethetetlen az irányelvvel, akkor az e listán szereplő információkat és linkeket törölni kell onnan. Mivel e személy az Alapjogi Charta 7. és 8. cikkére tekintettel kérheti, hogy a kérdéses információt többé ne tegyék egy ilyen találati lista segítségével hozzáférhetővé a nagy nyilvánosság számára, e jogok főszabály szerint nemcsak a keresőmotor működtetőjének gazdasági érdekét előzik meg, hanem a nyilvánosság ahhoz fűződő érdekét is, hogy az e személy nevére vonatkozó keresés során meg lehessen találni az említett információt. Nem ez a helyzet kizárólag abban az esetben, ha valamilyen sajátos okból kifolyólag, például a közéletben játszott szerepe folytán úgy tűnik, hogy az érintett alapvető jogaiba való beavatkozást igazolja az említett nyilvánosság ahhoz fűződő nyomós érdeke, hogy a kérdéses információhoz hozzá lehessen férni azáltal, hogy az szerepel a találati listán.

A 2014. április 8-án a Bíróság nagytanácsa meghozta a *Bizottság kontra Magyarország* ítéletet (C-288/12, EU:C:2014:237) a *személyes adatok védelmének felügyeletéért felelős magyar nemzeti hatóság megbízatásának idő előtti megszüntetésére, és ennél fogva a tagállamoknak az adatvédelemről szóló 95/46 irányelv*¹⁰⁶ tekintetében fennálló kötelezettségeire vonatkozó kötelezettségzegés megállapítása iránti keresetről hozva döntést.

¹⁰⁵ A személyes adatok feldolgozása [helyesen: kezelése] vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló, 1995. október 24-i 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 281., 31. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 15. kötet, 355. o.).

¹⁰⁶ Hivatkozás a fenti 105. lábjegyzetben.

E tekintetben a Bíróság emlékeztetett arra, hogy a 95/46 irányelv 28. cikke (1) bekezdésének második bekezdése értelmében a tagállamokban létrehozott felügyelő hatóságoknak olyan függetlenséggel kell rendelkezniük, amely lehetővé teszi számukra, hogy feladataik ellátása során külső befolyástól mentesen járjanak el. E függetlenség kizár többek között bármilyen összefonódást vagy bármely más formában jelentkező, akár közvetlen, akár közvetett külső befolyást, amely hatással lehetne határozataikra, és így akadályozhatná az említett hatóságoknak a magánélethez való jog védelme és a személyes adatok szabad áramlása közötti helyes egyensúly létrehozásában álló feladatuk teljesítését. Ezzel összefüggésben önmagában az a kockázat, hogy az adatkezelést ellenőrző hatóságok döntéseire az őket felügyelő állami hatóságok politikai befolyást gyakorolhatnak, már elegendő akadályt jelent annak, hogy az előbbiek független módon láthassák el feladatkörüket. Márpedig ha valamennyi tagállam számára megengedett lenne, hogy a felügyelő hatóság megbízatását az eredetileg megállapított megbízatási idő lejárta előtt megszüntessék, anélkül hogy tiszteletben tartanák az alkalmazandó jogszabályok által e célból előzetesen meghatározott szabályokat és garanciákat, akkor e hatóság fölött megbízatásának gyakorlása közben végig ott lebegne a megbízatás idő előtti megszüntetésének fenyegetése, ami e hatóság politikai hatalomnak való megfeleléséhez vezetne, és ez ellentétes az említett függetlenségi követelménnyel. E függetlenségi követelményt ennél fogva szükségképpen úgy kell értelmezni, hogy az magában foglalja azt a kötelezettséget is, hogy a felügyelő hatóságok megbízatásának időtartamát annak leteltéig tiszteletben kell tartani, és a megbízatást csak az alkalmazandó jogszabályokban foglalt szabályok és garanciák tiszteletben tartása mellett lehet idő előtt megszüntetni. A Bíróság ebből arra következtetett, hogy Magyarország, mivel idő előtt megszüntette a személyes adatok védelmét felügyelő hatóság megbízatását, nem teljesítette a 95/46 irányelvből eredő kötelezettségeit.

XIV. Szociálpolitika

A szociálpolitika területén három ítélet említhető meg. Az első az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmára, míg a másik kettő olyan anyák esetére vonatkozik, akik béranyaságról szóló megállapodás keretében vállaltak gyermeket, és akiktől megtagadták azt a jogot, hogy a gyermek gondozására fizetett szabadságot vegyenek ki.

1. A foglalkoztatás és munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód

A 2014. november 11-én kihirdetett *Schmitzer*-ítéletben (C-530/13, EU:C:2014:2359) a Bíróság nagytanácsa az *Austriában a Hütter-ítélet*¹⁰⁷ követően elfogadott, a köztisztviselők életkor alapján történő hátrányos megkülönböztetésének felszámolására irányuló jogszabály-módosítást vizsgálta. Ez utóbbi ítéletben a Bíróság kimondta, hogy a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmódról szóló 2000/78 irányelvvel¹⁰⁸ ellentétes az az osztrák szabályozás, amely kizárja a 18. életév betöltése előtt teljesített szolgálati idő figyelembevételét azon fizetési fokozat meghatározása során, amelybe a közszolgálat szerződéses alkalmazottait besorolják. Az új nemzeti szabályozás figyelembe veszi a 18. életév betöltését megelőző képzési és szolgálati időket, ám ezzel egy időben kizárólag az ilyen hátrányos megkülönböztetést elszenvedő köztisztviselők tekintetében az egyes foglalkoztatási csoportok és illetménykategóriák első fizetési fokozatából a második fizetési fokozatába lépéshez szükséges időtartam három évvel való meghosszabbítását

¹⁰⁷ A Bíróság 2009. június 18-i *Hütter*-ítélete (C-88/08, EU:C2009:381).

¹⁰⁸ A foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv (HL L 303., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 79. o.).

írja elő. A Bíróság szerint mivel ez a meghosszabbítás kizárólag a 18. életévük betöltése előtt képzési vagy szolgálati időt teljesítő köztisztviselők tekintetében alkalmazandó, az új szabályozás az irányelv 2. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti életkoron alapuló eltérő bánásmódnak minősül.

Ezen eltérő bánásmód igazolását illetően a Bíróság rámutatott arra, hogy a költségvetési megfontolások ugyan alapul szolgálhatnak a tagállam szociálpolitikai döntéseire, önmagukban azonban nem minősülhetnek jogszerű célnak. A korábbi rendszer által kedvező helyzetbe hozott köztisztviselők szerzett jogainak tiszteletben tartása és jogos bizalmuk védelme viszont olyan jogszerű, foglalkoztatáspolitikai és munkaerő-piaci célnak tekinthető, amely egy átmeneti időszak folyamán igazolhatja a korábbi díjazások, következképpen pedig az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetést megvalósító rendszer fenntartását. A Bíróság úgy ítélte meg, hogy az alapügyben szereplőhöz hasonló szabályozás lehetővé teszi e célok elérését, mivel e köztisztviselőket nem érinti a várakozási idő visszaható hatályú meghosszabbítása. E célok mindazonáltal nem igazolhatnak olyan intézkedést, amely véglegesen, még ha csupán bizonyos személyek tekintetében is, fenntartja azt az életkoron alapuló eltérő bánásmódot, amelynek felszámolására a hátrányos megkülönböztetést megvalósító rendszer reformja irányult. Ennélfogva a Bíróság kimondta, hogy a 2000/78 irányelv 2. cikkének (1) bekezdésével, 2. cikke (2) bekezdésének a) pontjával, valamint 6. cikkének (1) bekezdésével is ellentétes az ilyen nemzeti szabályozás.

2. A szülési szabadsághoz való jog

2014. március 18-án a *D.*-ítéletben (C-167/12, EU:C:2014:169) és *Z.*-ítéletben (C-363/12, EU:C:2014:159) a Bíróság nagytanácsának azt kellett meghatároznia, hogy *a 92/85 irányelvvel*¹⁰⁹ *ellentétes-e, illetve a 2006/54 irányelvvel*¹¹⁰ *és a 2000/78 irányelvvel*¹¹¹ *ellentétes nemem vagy fogyatékosságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek minősül-e, ha az olyan anyától, aki béranyaságról szóló megállapodás keretében vállalt gyermeket, megtagadják a fizetett szabadság kiadását.* A két alapügybeli felperes béranyák segítségével vállalt gyereket, és megtagadták a fizetett szabadság kiadása iránti kérelmüket azzal az indokkal, hogy soha nem voltak várandósak, és a gyermekeket nem örökbe fogadták.

Először is a 92/85 irányelvet illetően a Bíróság megállapította, hogy a tagállamoknak nem kell az irányelv alapján szülési szabadságot biztosítaniuk a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyakénti minőségében a munkavállalónak, akkor sem, ha e gyermeket a szülést követően szoptathatja vagy ténylegesen szoptatja. A 92/85 irányelv 8. cikke szerinti szülési szabadság célja ugyanis a gyermek anyjának egészségvédelme a terhességéből következő sajátosan sérülékeny helyzetben. Noha a Bíróság megállapította, hogy a szülési szabadság a nő és gyermeke közötti különleges kapcsolat védelmére is irányul, e célkitűzés csak a terhességet és a szülést követő időszakra vonatkozik. Ebből következően a szülési szabadság kiadása feltételezi, hogy az azt igénybe vevő munkavállaló várandós volt, és gyermeket szült. A Bíróság szerint ugyanakkor a 92/85 irányelv egyáltalán nem zárja ki a tagállamok azon lehetőségét,

¹⁰⁹ A várandós, a gyermekágyas vagy szoptató munkavállalók munkahelyi biztonságának és egészségvédelmének javítását ösztönző intézkedések bevezetéséről szóló, 1992. október 19-i 92/85/EGK tanácsi irányelv (tizedik egyedi irányelv a 89/391/EGK irányelv 16. cikke (1) bekezdésének értelmében) (HL L 348., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 2. kötet, 110. o.).

¹¹⁰ A férfiak és nők közötti esélyegyenlőség és egyenlő bánásmód elvének a foglalkoztatás és munkavégzés területén történő megvalósításáról szóló, 2006. július 5-i 2006/54/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (átdolgozott szöveg) (HL L 204., 23. o.).

¹¹¹ Hivatkozás a fenti 108. lábjegyzetben.

hogy a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyák biztonságának és egészségének védelme szempontjából kedvezőbb szabályokat írjanak elő, és lehetővé tegyék számukra szülési szabadság igénybevételét.

A 2006/54 irányelvet illetően a Bíróság kimondta, hogy nem valósít meg nemen alapuló közvetlen vagy közvetett hátrányos megkülönböztetést az, ha a munkáltató megtagadja a szülési szabadság kiadását béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyától. Az állítólagos közvetett hátrányos megkülönböztetést illetően a Bíróság többek között megállapította egyrészt azt, hogy az ilyen megkülönböztetés nem létezik, amikor egyetlen információ alapján sem állapítható meg, hogy a szóban forgó szabadság kiadásának megtagadása különösen inkább a női munkavállalókat érinti hátrányosan, mint a férfi munkavállalókat. Másrészt a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anya definíció szerint nem részesülhet a terhességgel összefüggésben kedvezőtlenebb bánásmódban, mivel e gyermekkel nem volt várandós. Az örökbefogadási szabadság kiadását illetően a Bíróság kimondta, hogy – mivel az ilyen szabadság nem tartozik a 2006/54 irányelv hatálya alá – a tagállamok szabadon eldönthetik, biztosítanak-e ilyen szabadságot vagy sem.

A Z.-ügyben a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anya nem volt képes gyermek kihordására, és béranyaságról szóló megállapodást kötött. A 2000/78 irányelvet illetően a Bíróság úgy ítélte meg, hogy nem minősül fogyatékoságon alapuló hátrányos megkülönböztetésnek, ha megtagadják a szülési vagy az örökbefogadási szabadsággal egyenértékű fizetett szabadság kiadását. Ugyanis önmagában az, hogy a béranyaságról szóló megállapodás keretében gyermeket vállaló anyának nem lehet hagyományos módon gyermeke, főszabály szerint nem akadályozza meg számára a munkához jutást, a munkában való részvételt és az előmenetelt, ezért nem tekinthető az irányelv értelmében vett fogyatékoságnak. A kérdést előterjesztő bíróság a fogyatékosággal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezményre¹¹² vonatkozóan feltett kérdésével kapcsolatban a Bíróság megállapította, hogy a 2000/78 irányelv érvényességét nem lehet ezen egyezményre tekintettel vizsgálni, amely programjellegű, és nem rendelkezik közvetlen hatállyal. Az említett irányelvet lehetőség szerint azonban az egyezménnyel összhangban kell értelmezni.

XV. Környezet

2014. július 1-jén az *Ålands Vindkraft* ítéletében (C-573/12, EU:C:2014:2037) az *EUMSZ 34. cikk és a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról szóló 2009/28 irányelv*¹¹³ értelmezéséről határozva a Bíróság nagytanácsa kimondta, hogy ezen irányelv 2. cikke második bekezdésének k) pontja és 3. cikkének (3) bekezdése alapján azok a tagállamok, amelyek támogatásokat nyújtanak a megújuló energiaforrásokból villamos energiát termelők számára, nem kötelesek a más tagállamban előállított zöld villamos energia használatához pénzügyi támogató intézkedéseket előírni.

¹¹² Hivatkozás a fenti 86. lábjegyzetben.

¹¹³ A megújuló energiaforrásból előállított energia támogatásáról [helyesen: a megújuló energiaforrásból előállított energia felhasználásának támogatásáról], valamint a 2001/77/EK és a 2003/30/EK irányelv módosításáról és azt követő hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. április 23-i 2009/28/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 140., 16. o.).

Az alapeljárásban szereplő svéd támogatási mechanizmus az ezen állam területén előállított villamos energia tekintetében átruházható bizonyítványok¹¹⁴ kiadását írja elő a zöld villamos energia termelői részére, valamint arra kötelezi a villamosenergia-szolgáltatókat és egyes villamosenergia-felhasználókat, hogy az illetékes hatóságnak minden évben visszaszolgáltassák e bizonyítványok bizonyos, az összes villamosenergia-szolgáltatásuk vagy -felhasználásuk meghatározott részének megfelelő mennyiségét. Miután a svéd hatóságok azzal az indokkal megtagadták a felperestől a Finnországban található szélerőműparkjára vonatkozóan e bizonyítványok kiadását, hogy kizárólag a Svédországban található erőművek kaphatnak ilyen bizonyítványokat, a felperes keresetet nyújtott be az elutasító határozat ellen.

A Bíróság legelőször is megállapította, hogy egyrészt a kérdéses mechanizmus a 2009/28 irányelv rendelkezéseiben foglalt és megengedett támogatási rendszer sajátosságait mutatja, másrészt az uniós jogalkotó nem kívánta kötelezni a tagállamokat arra, hogy kiterjesszék ezen előnyt valamely más tagállam területén előállított zöld villamos energiára. Mindazonáltal úgy ítélte meg, hogy az ilyen szabályozás legalábbis közvetve vagy potenciálisan akadályozhatja a villamos energia, különösen a zöld villamos energia más tagállamokból való behozatalát. Következésképpen az ilyen mechanizmus olyan, a behozatalra vonatkozó mennyiségi korlátozással azonos hatású intézkedésnek minősül, amely főszabály szerint összeegyeztethetetlen az EUMSZ 34. cikkből eredő uniós jogi kötelezettségekkel, hacsak az objektíven nem igazolható. E tekintetben a Bíróság kimondta, hogy mivel az uniós jog nem harmonizálta a zöld villamos energiára vonatkozó nemzeti támogatási mechanizmusokat, főszabály szerint a tagállamok a területükön található zöld villamos energia termelésére korlátozhatják az ilyen mechanizmusok igénybevételét, amennyiben a mechanizmusok az új erőművekkel kapcsolatos befektetések hosszú távú támogatására irányulnak, és bizonyos garanciákat adnak a termelők számára a zöld villamosenergia-termelésük jövőbeli megvásárlása tekintetében.

¹¹⁴ Olyan támogatási mechanizmusról van szó, amely a villamosenergia-szolgáltatók és egyes felhasználók számára előírja a zöld villamos energia meghatározott arányban történő felhasználásának kötelezettségét.

C – A Bíróság összetétele

(2014. október 9-i protokolláris sorrend)

Első sor, balról jobbra:

L. Bay Larsen és R. Silva de Lapuerta tanácselnökök; K. Lenaerts, a Bíróság elnökhelyettese; V. Skouris, a Bíróság elnöke; A. Tizzano, M. Ilešič és T. von Danwitz tanácselnökök.

Második sor, balról jobbra:

K. Jürimäe, C. Vajda és A. Ó Caoimh tanácselnökök; M. Wathelet első főtanácsnok; J.-C. Bonichot és S. Rodin tanácselnökök; A. Rosas bíró.

Harmadik sor, balról jobbra:

Y. Bot és E. Sharpston főtanácsnokok; J. Malenovský és Juhász E. bírák; J. Kokott főtanácsnok; A. Borg Barthet bíró; P. Mengozzi főtanácsnok; E. Levits bíró.

Negyedik sor, balról jobbra:

A. Prechal bíró; N. Jääskinen főtanácsnok; D. Šváby, C. Toader, A. Arabadjiev, M. Safjan és M. Berger bírák; P. Cruz Villalón főtanácsnok.

Ötödik sor, balról jobbra:

M. Szpunar és N. Wahl főtanácsnokok; C. G. Fernlund, E. Jarašiūnas, J. L. da Cruz Vilaça, F. Biltgen és C. Lycourgos bírák; A. Calot Escobar hivatalvezető.

1. A Bíróság tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Vassilios Skouris

Született 1948-ban; a Berliini Szabadegyetemen szerzett jogi diplomát (1970); a Hamburgi Egyetemen alkotmányjogi és közigazgatási jogi doktorátust szerzett (1973); a Hamburgi Egyetemen akkreditált egyetemi tanár (1972–1977); a Bielefeldi Egyetemen a közjog egyetemi tanára (1978); a Thesszaloniki Egyetemen a közjog egyetemi tanára (1982); belügyminiszter (1989-ben és 1996-ban); a Krétai Egyetem Egyetemi Tanácsának tagja (1983–1987); a Thesszaloniki Egyetemen a Nemzetközi és Európai Gazdasági Jogi Központ igazgatója (1997–2005); a görög Egyesület az európai jogért elnöke (1992–1994); a görög Nemzeti Kutatási Bizottság tagja (1993–1995); a görög tisztviselők kiválasztását felügyelő legfőbb bizottság tagja (1994–1996); a Trieri Európai Jogi Akadémia Tudományos Tanácsának tagja (1995-től); a Görög Országos Bíró- és Ügyészképző Intézet igazgatótanácsának tagja (1995–1996); a Külügyminisztérium Tudományos Tanácsának tagja (1997–1999); a Görög Gazdasági és Szociális Tanács elnöke 1998-ban; 1999. június 8-tól a Bíróság bírāja; 2003. október 9-től a Bíróság elnöke.

Koen Lenaerts

Született 1954-ben; jogi diploma és jogi doktorátus (Katholieke Universiteit Leuven); Master of Laws, Master in Public Administration (Harvard University); európai jogot oktató tanársegéd (1979–1983), majd egyetemi tanár (1983-tól) a Leuveni Katholieke Universiteitben; jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1984–1985); tanár a Collège d'Europe-ban Brugge-ben (1984–1989); ügyvéd a brüsszeli ügyvédi kamarában (1986–1989); vendégprofesszor a Harvard Law Schoolon (1989); 1989. szeptember 25-től 2003. október 6-ig az Elsőfokú Bíróság bírāja; 2003. október 7-től a Bíróság bírāja; 2012. október 9-től a Bíróság elnökhelyettese.

Antonio Tizzano

Született 1940-ben; az európai uniós jog egyetemi tanára a római La Sapienza Egyetemen; egyetemi tanár a nápolyi „Istituto Orientale” Egyetemen (1969–1979) és „Federico II” Egyetemen (1979–1992), a Cataniai Egyetemen (1969–1977) és a Mogadishui Egyetemen (1967–1972); az olasz Semmitőszéken eljáró ügyvéd; jogtanácsos az Olasz Köztársaság Európai Közösségek melletti állandó képviselőjén (1984–1992); az olasz küldöttség tagja a Spanyol Királyságnak és a Portugál Köztársaságnak az Európai Közösségekhez történő csatlakozása érdekében folytatott tárgyalásokon, valamint az Egységes Európai Okmány és az Európai Unióról szóló Szerződés elfogadásához vezető tárgyalásokon; több kiadvány, köztük „Az európai szerződések kommentárjának” és „Az Európai Unió kódexének” szerzője; az „Il Diritto dell’Unione Europea” folyóirat alapítója és 1996 óta igazgatója; több jogi folyóirat igazgatótanácsának, illetve szerkesztőbizottságának tagja; számos nemzetközi konferencián előadó; több nemzetközi intézetben, köztük a hágai Nemzetközi Jogi Akadémián (1987) tart előadást és képzést; az Európai Közösségek Bizottsága pénzügyeinek vizsgálatával megbízott független szakértői csoport tagja (1999); 2000. október 7-től 2006. május 3-ig főtanácsnok a Bíróságon; 2006. május 4-től a Bíróság bírój.

Allan Rosas

Született 1948-ban; a Turkui Egyetemen (Finnország) szerez jogi doktorátust; oktató a Turkui Egyetemen (1978–1981) és az Åbo Akademin (Turku/Åbo) (1981–1996); ez utóbbin az Emberi Jogi Intézet igazgatója (1985–1995); számos nemzeti és nemzetközi egyetemi állást tölt be; több tudományos társaság tagja; több nemzeti és nemzetközi kutatási programot és projektet koordinál, különösen a következő területeken: közösségi jog, nemzetközi jog, alapjogok és emberi jogok, alkotmányjog és összehasonlító közigazgatási jog; a finn kormány képviselője a finn küldöttség tanácsadójaként, illetve tagjaként különböző konferenciákon és nemzetközi tanácskozásokon; jogi szakértő különböző kormány- és parlamenti jogi bizottságokban Finnországban, valamint az ENSZ-nél, az UNESCO-nál, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezetnél (EBESZ) és az Európa Tanácsnál; 1995-től az Európai Bizottság Jogi Szolgálatánál a külkapcsolatokért felelős vezető jogtanácsos; 2001 márciusától az Európai Bizottság Jogi Szolgálatának főigazgató-helyettese; 2002. január 17-től a Bíróság bírój.

Rosario Silva de Lapuerta

Született 1954-ben; jogot végez (Universidad Complutense de Madrid); abogado del Estado Malagában; abogado del Estado a Közlekedési, Idegenforgalmi és Távközlési Minisztérium, majd a Külügyminisztérium Jogi Szolgálatánál; az abogado del Estado vezetője a Bíróság előtti ügyekért felelős állami jogi szolgálatnál és főigazgató-helyettes az Abogacía General del Estado nemzeti és közösségi jogi szolgálatánál (Igazságügyi Minisztérium); a közösségi igazságszolgáltatás rendszerének jövőjéről tanácskozó bizottság tagja; a spanyol küldöttség vezetője az „Elnökség barátai” elnevezésű, a Nizzai Szerződés alapján a közösségi igazságszolgáltatás rendszerének reformjával foglalkozó bizottságban és a Tanács „Bíróság” elnevezésű *ad hoc* bizottságában; a madridi École diplomatique-ban a közösségi jog tanára; a „Noticias de la Unión Europea” folyóirat társszerkesztője; 2003. október 7-től a Bíróság bírója.

Juliane Kokott

Született 1957-ben; jogi tanulmányok (a Bonni és a Genfi Egyetemen); L.L.M. (American University, Washington D. C.); jogi doktorátus (Heidelbergi Egyetem, 1985; Harvard Egyetem, 1990); vendégprofesszor a Berkeley Egyetemen (1991); a német és külföldi közjog, a nemzetközi jog és az európai jog tanára az Augsburgi Egyetemen (1992), a Heidelbergi Egyetemen (1993) és a Düsseldorf-i Egyetemen (1994); a német bíró helyettese az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet (EBESZ) nemzetközi békéltető és választottbíróságán; a Globális Változásokról szóló szövetségi tanácsadó bizottság alelnöke (WBGU, 1996); a nemzetközi jog, a nemzetközi kereskedelmi és az európai jog egyetemi tanára a St. Galleni Egyetemen (1999); a St. Galleni Egyetem nemzetközi és európai kereskedelmi jogi intézetének igazgatója (2000); a St. Galleni Egyetem kereskedelmi jogi posztgraduális programjának igazgatóhelyettese (2001); 2003. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Juhász Endre

Született 1944-ben; a Szegedi Tudományegyetemen (Magyarország) szerez jogi diplomát (1967); jogi szakvizsga (1970); összehasonlító jogi posztgraduális tanulmányokat folytat a Strasbourgi Egyetemen (1969, 1970, 1971, 1972); a Külkereskedelmi Minisztérium jogi osztályának munkatársa (1966–1974); a jogszabály-előkészítő osztály vezetője (1973–1974); a brüsszeli magyar nagykövetség kereskedelmi kirendeltségének titkára, közösségi kérdésekkel foglalkozik (1974–1979); a Külkereskedelmi Minisztérium osztályvezetője (1979–1983); a washingtoni magyar nagykövetség kereskedelmi alkirendeltségének vezetője, Egyesült Államok (1983–1989); a Külkereskedelmi Minisztérium, majd a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának főosztályvezetője (1989–1991); főtárgyaló a Magyar Köztársaság és az Európai Közösségek, valamint azok tagállamai közötti társulási megállapodás megkötésére irányuló tárgyalások során (1990–1991); a Nemzetközi Gazdasági Kapcsolatok Minisztériumának főosztályvezetője, a tárca Európai Ügyek Hivatalának vezetője (1992); a tárca közigazgatási államtitkára (1993–1994); államtitkár, az Európai Ügyek Hivatalának vezetője, az Ipari és Kereskedelmi Minisztérium címzetes államtitkára (1994); a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz akkreditált rendkívüli és meghatalmazott nagykövete (1995 januárjától 2003 májusáig); a Magyar Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozása érdekében folytatott tárgyalásokat főtárgyalóként vezeti (1998 júliusától 2003 áprilisáig); az európai uniós koordinációért felelős tárca nélküli miniszter (2003 májusától); 2004. május 11-től a Bíróság bírāja.

George Arestis

Született 1945-ben; az athéni egyetemen szerez jogi diplomát (1968); M. A. Comparative Politics and Government a Kenti Egyetemen, Canterbury-ben (1970); Cipruson folytat ügyvédi tevékenységet (1972–1982); District Court Judge (1982); President District Court (1995); Administrative President District Court, Nicosia (1997–2003); a ciprusi Legfelsőbb Bíróság bírāja (2003); 2004. május 11-től 2014. október 8-ig a Bíróság bírāja.

Anthony Borg Barthet U. O. M.

Született 1947-ben; jogi doktorátust szerez a Máltai Királyi Egyetemen 1973-ban; Notary to Governmentként 1975-ben lép a máltai közszolgálatba; kormánytanácsadó (1978), kormány-főtanácsadó (1979), helyettes Attorney General (1988), és 1989-ben Málta köztársasági elnöke Attorney Generalnak nevezi ki; a Máltai Egyetemen rész munkaidőben tart előadásokat polgári jogból (1985–1989); a Máltai Egyetem tanácsának tagja (1998–2004); az igazságszolgáltatás igazgatásáért felelős bizottság tagja (1994–2004); a máltai választottbírói központ irányítóiból álló bizottság tagja (1998–2004); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Marko Ilešič

Született 1947-ben; jogi doktorátust szerez (Ljubljana Egyetem); összehasonlító jogi képzés (Strasbourg Egyetem és Coimbra Egyetem); bírói szakvizsga; a polgári jog, a kereskedelmi jog és a nemzetközi magánjog egyetemi tanára; a Ljubljana Egyetem jogi karának dékánhelyettese (1995–2001), majd dékánja (2001–2004); számos jogi kiadvány szerzője; a ljubljana munkaügyi bíróság tiszteletbeli bírása és tanácselnöke (1975–1986); a szlovén sportügyi bíróság elnöke (1978–1986); a ljubljana tőzsde választottbíráóságának elnöke; a jugoszláv, majd a szlovén kereskedelmi kamara bírása (1991-ig, illetve 1991 óta); a párizsi nemzetközi kereskedelmi kamara választottbírája; az UEFA és a FIFA fellebbviteli bíróságának bírása; a szlovén jogászok egyesületének elnöke (1993–2005); az International Law Association, a Comité maritime international és számos más nemzetközi jogi társaság tagja; 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Jiří Malenovský

Született 1950-ben; a prágai Károly Egyetemen szerez jogi doktorátust (1975); egyetemi adjunktus (1974–1990), dékánhelyettes (1989–1991), a nemzetközi és európai jogi tanszék vezetője a brnói Masaryk Egyetemen (1990–1992); a csehszlovák alkotmánybíróság bírása (1992); az Európa Tanács melletti nagykövet (1993–1998); az Európa Tanács Miniszterek Bizottságának elnöke (1995); a Külügyminisztérium főosztályvezetője (1998–2000); az Association de droit international szlovák és cseh tagozatának vezetője (1999–2001); alkotmánybíró (2000–2004); a jogalkotási tanács tagja (1998–2000); a Hágai Állandó Választottbíráóság tagja (2000 óta); a brnói Masaryk Egyetemen a nemzetközi közjog egyetemi tanára (2001); 2004. május 11-től a Bíróság bírása.

Egils Levits

Született 1955-ben; a Hamburgi Egyetemen szerez jogi és politológiai diplomát; a kiel egyetem jogi karának tudományos munkatársa; a lett parlament tanácsadója nemzetközi jogi, alkotmányjogi és a jogalkotási reformmal kapcsolatos kérdésekben; lett nagykövet Németországban és Svájcban (1992–1993), Ausztriában, Svájcban és Magyarországon (1994–1995); miniszterelnök-helyettes, igazságügy-miniszter, megbízott külügyminiszter (1993–1994); az EBESZ keretén belül működő békéltető és választottbírószágon békéltető bíró (1997 óta); az Állandó Választottbírószágot tagja (2001 óta); 1995-től az Emberi Jogok Európai Bíróságának bíróját, újraválasztják 1998-ban és 2001-ben; számos alkotmányjogi, közigazgatási jogi, jogalkotási reformmal kapcsolatos és közösségi jogi kiadvány szerzője; 2004. május 11-től a Bíróság bíróját.

Aindrias Ó Caoimh

Született 1950-ben; polgári jogból szerzett diplomát (National University of Ireland, University College Dublin, 1971); barrister (King's Inns, 1972); szakoklevelet szerzett európai jogból (University College Dublin, 1977); barrister az Ír Ügyvédi Kamaránál (1972–1999); európai jogot ad elő (King's Inns, Dublin); Senior Counsel (1994–1999); számos ügyben az ír kormány képviselője az Európai Közösségek Bírósága előtt; az ír High Court bíróját (1999 óta); a Honorable Society of King's Inns rangidős tagja (bencher) (1999 óta); az Ír Európai Jogi Társaság alelnöke; a Nemzetközi Jogi Társaság (ír tagozatának) tagja; Andreas O'Keeffe (Aindrias Ó Caoimh) fia, aki 1974 és 1985 között a Bíróság bíróját volt; 2004. október 13-tól a Bíróság bíróját.

Lars Bay Larsen

Született 1953-ban; politikatudományi diploma (1976), jogi diploma (1983), Koppenhágai Egyetem; tisztviselő az Igazságügyi Minisztériumban (1983–1985); a családi jog oktatója (1984–1991), majd docense (1991–1996) a Koppenhágai Egyetemen; az Advokatsamfund csoportvezetője (1985–1986); csoportvezető az Igazságügyi Minisztériumban (1986–1991); az ügyvédi kamara tagja (1991); osztályvezető (1991–1995), a rendészeti főosztály vezetője (1995–1999), a jogi főosztály vezetője (2000–2003) az Igazságügyi Minisztériumban; Dánia képviselője a K-4 Bizottságban (1995–2000), a Schengeni Központi Csoportban (1996–1998) és az Europol igazgatótanácsában (1998–2000); a Højesteret bíróját (2003–2006); 2006. január 11-től a Bíróság bíróját.

Eleanor Sharpston

Született 1955-ben; gazdaságtudományi, nyelvi és jogi tanulmányok a King's College-ban, Cambridge-ben (1973–1977); asszisztens és kutató a Corpus Christi College-ban, Oxfordban (1977–1980); az ügyvédi kamara tagja (Middle Temple, 1980); barrister (1980–1987 és 1990–2005); Sir Gordon Slynn főtanácsnok, majd bíró mellett jogi referens (1987–1990); az európai jog és az összehasonlító jog professzora (Director of European Legal Studies) a University College Londonon (1990–1992); professzor (Lecturer) a jogi karon (1992–1998), majd docens (Affiliated Lecturer) (1998–2005) a Cambridge-i Egyetemen; Fellow of King's College, Cambridge (1992–2010); Emeritus Fellow of King's College, Cambridge (2011-től); docens és kutató (Senior Research Fellow) a Cambridge-i Egyetemen a Centre for European Legal Studies-ban (1998–2005); Queen's Counsel (1999); Bencher of Middle Temple (2005); Honorary Fellow of Corpus Christi College, Oxford (2010); LL.D (h.c.) Glasgow (2010) és Nottingham Trent (2011); 2006. január 11-től a Bíróság főtanácsnoka.

Paolo Mengozzi

Született 1938-ban; a Bolognai Egyetemen a nemzetközi jog professzora és az európai közösségi jogi Jean Monnet tanszék vezetője; doctor honoris causa a madridi Carlos III Egyetemen; vendégprofesszor a Johns Hopkins Egyetemen (Bologna Center), a St. John's Egyetemen (New York), a Georgetown Egyetemen, a Paris II Egyetemen, a Georgia Egyetemen (Athén) és az Institut Universitaire Internationalon (Luxembourg); a Nijmegeni Egyetemen szervezett European Business Law Pallas Program koordinátora; az Európai Közösségek Bizottsága Közbeszerzési Tanácsadó Bizottságának tagja; kereskedelmi és ipari helyettes államtitkár a Tanács soros olasz elnöksége alatt; a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) foglalkozó európai közösségi munkacsoport tagja és a WTO-val foglalkozó hágai Nemzetközi Jogi Akadémia kutatóközpontja 1997-es ülésének igazgatója; 1998. március 4-től 2006. május 3-ig az Elsőfokú Bíróság bírója; 2006. május 4-től főtanácsnok a Bíróságon.

Yves Bot

Született 1947-ben; a Roueni Egyetemen szerez jogi diplomát; jogi doktorátus (Université de Paris II Panthéon-Assas); a Le Mans-i jogi kar docense; a Le Mans-i ügyészségen ügyészhelyettes, majd első ügyészhelyettes (1974–1982); államügyész a dieppe-i elsőfokú bíróságon (1982–1984); államügyész-helyettes a strasbourg-i elsőfokú bíróságon (1984–1986); államügyész a bastiai elsőfokú bíróságon (1986–1988); a caeni fellebbviteli bíróság főügyésze (1988–1991); államügyész a Le Mans-i elsőfokú bíróságon (1991–1993); az igazságügy-miniszter (garde des Sceaux) melletti megbízott (1993–1995); államügyész a nanterre-i elsőfokú bíróságon (1995–2002); államügyész a párizsi elsőfokú bíróságon (2002–2004); főügyész a párizsi fellebbviteli bíróságon (2004–2006); 2006. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Jean-Claude Bonichot

Született 1955-ben; a Metzi Egyetemen szerez jogi diplomát, az Institut d'études politiques de Paris-n szerez diplomát, az École nationale d'administration volt hallgatója; előadó (1982–1985), kormány megbízott (1985–1987 és 1992–1999), ülnök (1999–2000), a peres ügyek szekciója hatodik alszekciójának elnöke (2000–2006) az Államtanácsban; jogi referens a Bíróságon (1987–1991); a munkaügyi és szakképzési miniszter, majd a közszolgálati ügyekért és a közigazgatás modernizációjáért felelős államminiszter kabinetigazgatója (1991–1992); az Államtanács Caisse nationale d'assurance maladie des travailleurs salariés melletti jogi szolgálatának vezetője (2001–2006); docens a Metzi Egyetemen (1988–2000), majd az Université de Paris I Panthéon-Sorbonne-on (2000 óta); több közigazgatási jogi, közösségi jogi és európai emberi jogi kiadvány szerzője; a *Bulletin de jurisprudence de droit de l'urbanisme* alapítója és szerkesztőbizottságának elnöke, a *Bulletin juridique des collectivités locales* társalapítója és szerkesztőbizottságának tagja, az intézményi és a területrendezési, városi és településjogi kutatócsoportok tudományos tanácsának elnöke; 2006. október 7-től a Bíróság bírja.

Thomas von Danwitz

Született 1962-ben; tanulmányok Bonnban, Genfben és Párizsban; jogi államvizsga és szakvizsga (1986 és 1992); jogi doktorátus (Bonni Egyetem, 1988); nemzetközi közigazgatási diploma (École nationale d'administration, 1990); habilitáció (Bonni Egyetem, 1996); a német közjog és az európai jog professzora (1996–2003), dékán a bochumi Ruhr Egyetem jogi karán (2000–2001); a német közjog és az európai jog professzora (Kölni Egyetem, 2003–2006); a közjogi és közigazgatás-tudományi intézet igazgatója (2006); vendégprofesszor a Fletcher School of Law and Diplomacy-n (2000), a François Rabelais Egyetemen (Tours, 2001–2006) és az Université de Paris I Panthéon-Sorbonne-on (2005–2006); doctor honoris causa a François Rabelais Egyetemen (Tours, 2010); 2006. október 7-től a Bíróság bírja.

Alexander Arabadjiev

Született 1949-ben; jogi tanulmányok (Ohridi Szent Kelemen Egyetem, Szófia); bíró a blagoevgradi elsőfokú bíróságon (1975–1983); bíró a blagoevgradi területi bíróságon (1983–1986); a Legfelsőbb Bíróság bírója (1986–1991); alkotmánybíró (1991–2000); az Emberi Jogok Európai Bizottságának tagja (1997–1999); az Európa jövőjével foglalkozó Európai Konvent tagja (2002–2003); képviselő (2001–2006); megfigyelő az Európai Parlamentben; 2007. január 12-től a Bíróság bírója.

Camelia Toader

Született 1963-ban; jogot végez (1986), a jogtudományok doktora (1997) (Bukaresti Egyetem); fogalmazó a buftea-i elsőfokú bíróságon (1986–1988); bíró a bukaresti 5. kerületi elsőfokú bíróságon (1988–1992); a bukaresti ügyvédi kamara tagja (1992); a polgári jog és az európai kötelmi jog oktatója (1992–2005), majd 2005-től egyetemi tanár a Bukaresti Egyetemen; több alkalommal kutató, illetve doktori tanulmányokat folytat a hamburgi nemzetközi magánjogi Max Planck Intézetben (1992 és 2004 között); az Igazságügyi Minisztériumban az európai integrációs főosztály vezetője (1997–1999); bíró a Semmítőszéken (1999–2007); vendégprofesszor a Bécsi Egyetemen (2000 és 2011); a közösségi jog oktatója a Nemzeti Bíróképző Intézetben (2003. és 2005–2006); több jogi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja; 2010-től a Nemzetközi Összehasonlító Jogi Akadémia tagja, valamint a Román Akadémia Jogi Kutatóintézete Európai Jogi Tanulmányok Központjának tiszteletbeli kutatója; 2007. január 12-től a Bíróság bírója.

Marek Safjan

Született 1949-ben; a jogtudományok doktora (Varsói Egyetem, 1980); a jogtudományok habilitált doktora (Varsói Egyetem, 1990); címzetes egyetemi tanár a jogi karon (1998); a Varsói Egyetem Polgári Jogi Intézetének igazgatója (1992–1996); a Varsói Egyetem rektorhelyettese (1994–1997); az Association Henri Capitant des amis de la culture juridique française lengyel szekciójának főtitkára (1994–1998); az Európa Tanács bioetikai bizottságának lengyelországi képviselője (1991–1997); az Alkotmánybíróság bírása (1997–1998), majd elnöke (1998–2006); a Nemzetközi Összehasonlító Jogi Akadémia tagja (1994 óta), majd alelnöke (2010 óta), a Nemzetközi Jogi, Etikai és Tudományos Egyesület tagja (1995 óta), a Lengyel Helsinki Bizottság tagja; a Lengyel Művészeti és Bölcsészettudományi Akadémia tagja; az Európa Tanács főtitkára által odaítélt pro merito érdemérem (2007); számos publikáció szerzője a polgári jog, orvosi jog és európai jog területén; doctor honoris causa a European University Institute-on (2012); 2009. október 7-től a Bíróság bírása.

Daniel Šváby

Született 1951-ben; a jogtudományok doktora (Pozsonyi Egyetem); a pozsonyi elsőfokú bíróság bírása; a polgári jogi ügyekben eljáró fellebbviteli bíróság bírása és a pozsonyi fellebbviteli bíróság alelnöke; az Igazságügyi Minisztérium jogi intézete polgári és családjogi tagozatának tagja; a Legfelsőbb Bíróság kereskedelmi jogi ügyekben eljáró ideiglenes bírása; az Emberi Jogok Európai Bizottságának tagja (Strasbourg); alkotmánybíró (2000–2004); 2004. május 12-től 2009. október 6-ig az Elsőfokú Bíróság bírása; 2009. október 7-től a Bíróság bírása.

Maria Berger

Született 1956-ban; jogi és gazdasági tanulmányokat folytatott (1975–1979), a jogtudományok doktora; asszisztens és előadásokat tart az Innsbrucki Egyetem Közjogi és Politikatudományi Intézetében (1979–1984); a Szövetségi Tudományos és Kutatási Minisztérium tanácsosa, végül osztályvezető-helyettese (1984–1988); a Szövetségi Kancelláriaminisztérium Európai Unióra vonatkozó kérdésekért felelős megbízottja (1988–1989); a Szövetségi Kancelláriaminisztérium „Európai Integráció” csoportjának vezetője (az Osztrák Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozásának előkészítése) (1989–1992); az EFTA Felügyeleti Hatóság igazgatója Genfben és Brüsszelben (1993–1994); a kremsi Donau-Universität alelnöke (1995–1996); európai parlamenti képviselő (1996. november 1-től 2007. január 1-ig, illetve 2008. december 1-től 2009. július 1-ig) és a Jogi Bizottság tagja; az Európa jövőjével foglalkozó Európai Konvent helyettes tagja (2002. február 1-től 2003. július 1-ig); Perg város önkormányzati képviselőtestületének tagja (1997. szeptember 1-től 2009. szeptember 1-ig); szövetségi igazságügy-miniszter (2007. január 1-től 2008. december 1-ig); különböző európai jogi témájú publikációk; az európai jog tiszteletbeli tanára a Bécsi Egyetemen; vendégprofesszor a Saarbrückeni Egyetemen; az Innsbrucki Egyetem tiszteletbeli szenátora; 2009. október 7-től a Bíróság bírása.

Niilo Jääskinen

Született 1958-ban; jogi diploma (1980); jogi Master-képzés (1982), doktori fokozat a Helsinki Egyetemen (2008); előadásokat tart a Helsinki egyetemen (1980–1986); a rovaniemi elsőfokú bíróság jogi referense és ideiglenes bírása (1983–1984); az Igazságügyi Minisztérium jogtanácsosa (1987–1989), majd európai jogi osztályának vezetője (1990–1995); a Külügyminisztérium jogtanácsosa (1989–1990); a finn parlament Nagybizottságának európai ügyekért felelős tanácsosa és titkára (1995–2000); a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság ideiglenes bírása (2000. júliustól 2002. december 1-ig), majd bírása (2003. január 1-től 2009. szeptember 1-ig); a jogi és intézményi kérdések felelőse a Finn Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozása érdekében folytatott tárgyalásokon; 2009. október 7-től a Bíróság főtanácsnoka.

Pedro Cruz Villalón

Született 1946-ban; jogi diplomát (1963–1968) és doktori fokozatot szerez a Sevillai Egyetemen (1975); posztgraduális tanulmányokat folytat a Freiburg im Breisgau-i egyetemen (1969–1971); akkreditált egyetemi tanárként jogpolitikát oktat a Sevillai Egyetemen (1978–1986); a Sevillai Egyetem alkotmányjogi tanszékének vezetője (1986–1992); jogi referens a spanyol alkotmánybíróságon (1986–1987); a spanyol alkotmánybíróság bírása (1992–1998); a spanyol alkotmánybíróság elnöke (1998–2001); a berlini Wissenschaftskolleg fellow-ja (2001–2002); a Madridi Autonóm Egyetem alkotmányjogi tanszékének vezetője (2002–2009); az Államtanács választott tagja (2004–2009); számos publikáció szerzője; 2009. december 14-től a Bíróság főtanácsnoka.

Alexandra (Sacha) Prechal

Született 1959-ben; jogi tanulmányok (Groningeni Egyetem, 1977–1983); a jogtudományok doktora (Amszterdami Egyetem, 1995); jogi előadásokat tart a Maastrichti Egyetem jogi karán (1983–1987); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1987–1991); előadásokat tart az Amszterdami Egyetem jogi karának Európa Intézetében (1991–1995); a Tilburgi Egyetem jogi karán az európai jog egyetemi tanára (1995–2003); az Utrechti Egyetem jogi karán az európai jog egyetemi tanára és az Utrechti Egyetem Európa Intézete igazgató tanácsának tagja (2003 óta); több nemzeti és nemzetközi jogi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja; számos kiadvány szerzője; a Holland Királyi Tudományos Akadémia tagja; 2010. június 10-től a Bíróság bírása.

Egidijus Jarašiūnas

Született 1952-ben; a Vilnusi Egyetemen szerez jogi diplomát (1974–1979); a litván jogakadémián a jogtudományok doktora (1999), a litván ügyvédi kamara tagja (1979–1990); a Litván Köztársaság Legfelsőbb Tanácsának (Parlament) képviselője (1990–1992), majd a Litván Köztársaság Seimas-ának (Parlament) képviselője, az állami és jogi ügyek bizottságának tagja (1992–1996); a Litván Köztársaság Alkotmánybíróságának bírása (1996–2005), majd a Litván Köztársaság Alkotmánybírósága elnökének tanácsadója (2006 óta); tanársegéd a Mykolas Romeris Egyetem jogi karának alkotmányjogi tanszékén (1997–2000), később docens (2000–2004), majd egyetemi tanár (2004 óta) ezen a tanszéken, végül pedig ezen alkotmányjogi tanszék vezetője (2005–2007); a Mykolas Romeris Egyetem jogi karának dékánja (2007–2010); a Velencei Bizottság tagja (2006–2010); a Litvánia függetlenségét helyreállító, 1990. március 11-i nyilatkozat aláírója; számos jogi kiadvány szerzője; 2010. október 6-tól a Bíróság bírása.

Carl Gustav Fernlund

Született 1950-ben; a Lundi Egyetemen szerez jogi diplomát (1975); a landskronai elsőfokú bíróság hivatalvezetője (1976–1978); a közigazgatási fellebbviteli bíróság ülnöke (1978–1982); a közigazgatási fellebbviteli bíróság helyettes bírása (1982); a svéd parlament alkotmányügyi állandó bizottságának jogi tanácsadója (1983–1985); a pénzügyminisztérium jogtanácsosa (1985–1990); a pénzügyminisztérium személyijövedelemadó-osztályának vezetője (1990–1996); a pénzügyminisztérium fogyasztási adó osztályának vezetője (1996–1998); Svédország Európai Unió melletti állandó képviselőének adótanácsadója (1998–2000); a pénzügyminisztérium adó- és vámügyi részlegének jogi ügyekért felelős főigazgatója (2000–2005); a közigazgatási legfelsőbb bíróság bírása (2005–2009); a göteborgi közigazgatási fellebbviteli bíróság elnöke (2009–2011); 2011. október 6-tól a Bíróság bírása.

José Luís da Cruz Vilaça

Született 1944-ben; jogi diplomát és közgazdasági Master fokozatot szerez a Coimbrai Egyetemen, a nemzetközi gazdaságtan doktora (Université de Paris I Panthéon-Sorbonne), a kötelező katonai szolgálat teljesítése a tengerészeti minisztériumnál (igazságügyi csoport, 1969–1972), egyetemi tanár a Lisszaboni Katolikus Egyetemen és a lisszaboni Nova Egyetemen; korábban a Coimbrai Egyetemen és a lisszaboni Lusíada Egyetemen volt egyetemi tanár (az európai tanulmányok intézetének igazgatója); a portugál kormány tagja (1980–1983); államtitkár a belügyminisztériumban és a minisztertanács elnökségében, európai ügyekért felelős államtitkár; képviselő a portugál parlamentben, a kereszténydemokrata képviselőcsoport alelnöke; főtanácsnok a Bíróságon (1986–1988); az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságának elnöke (1989–1995); ügyvéd a lisszaboni ügyvédi kamarában, európai jogi és versenyjogi szakértő (1996–2012); az Európai Közösségek igazságszolgáltatási rendszerének jövőjével foglalkozó „Groupe Due” vitacsoport tagja (2000); az Európai Bizottság fegyelmi tanácsának elnöke (2003–2007); a portugál európai jogi egyesület elnöke (1999 óta); 2012. október 8-tól a Bíróság bírása.

Melchior Wathelet

Született 1949-ben; jogi és gazdaságtudományi diplomát szerez (Liège-i Egyetem); Master of Laws (Harvard University, Egyesült Államok); doctor honoris causa (Paris-Dauphine Egyetem); az európai jog tanára a Leuveni Egyetemen és a Liège-i Egyetemen; parlamenti képviselő (1977–1995); a Vallon Régióban államtitkár, miniszter és annak miniszterelnöke (1980–1988); miniszterelnök-helyettes, igazságügyi és a középsztyáért felelős miniszter (1988–1992); miniszterelnök-helyettes, igazságügyi és gazdasági miniszter (1992–1995); miniszterelnök-helyettes, nemzetvédelmi miniszter (1995); Verviers polgármestere (1995); az Európai Közösségek Bíróságának bírója (1995–2003); jogtanácsos majd ügyvéd (2004–2012); államminiszter (2009–2012); 2012. október 8-tól a Bíróság főtanácsnoka.

Christopher Vajda

Született 1955-ben; a Cambridge-i Egyetemen szerez jogi diplomát; licence spéciale európai jogból a Brüsszeli Szabadegyetemen (magna cum laude); felvételt nyer az Angliai és Walesi Ügyvédi Kamarába (Gray's Inn, 1979); barrister (1979–2012); felvételt nyer az Észak-Írországi Ügyvédi Kamarába (1996); Queen's Counsel (1997); a Gray's Inn rangidős tagja (bencher, 2003); a Crown Court bírója (recorder, 2003–2012); a United Kingdom Association for European Law kincstárnoka (2001–2012); a *European Community Law of Competition* (Bellamy & Child, 3–6. kiadás) közreműködő szerzője; 2012. október 8-tól a Bíróság bírója.

Nils Wahl

Született 1961-ben; jogi doktorátus, Stockholmi Egyetem (1995); docens, az európai jog Jean Monet professzora (1995), illetve az európai jog professzora, Stockholmi Egyetem (2001); egy oktatási alapítvány főigazgatója (1993–2004); a Nätverket för europarättslig forskning (közösségi jogi kutatási hálózat) elnevezésű svéd egyesület elnöke (2001–2006); a Rådet för konkurrensfrågor (versenyjogi kérdésekért felelős tanács) tagja (2001–2006); 2006. október 7-től 2012. november 28-ig a Törvényszék bírója; 2012. november 28-tól a Bíróság főtanácsnoka.

Siniša Rodin

Született 1963-ban; jogi doktori fokozat (Ph.D.) a Zágrábi Egyetemen (1995); L.L.M. fokozat a University of Michigan Law Schoolon (1992); Fulbright Fellow és Visiting Scholar a Harvard Law Schoolon (2001–2002); 1987-től tanársegéd, majd egyetemi tanár a Zágrábi Egyetem Jogtudományi Karán; 2006-tól Jean Monnet tanszékvezető, illetve 2011-től *ad personam* Jean Monnet tanszékvezető; meghívott professzor a Cornell Law Schoolon (2012); a horvát alkotmány reformját előkészítő bizottság tagja, az Európai Unióhoz való csatlakozással foglalkozó munkacsoport elnöke (2009–2010); a Horvát Köztársaság Európai Unióhoz való csatlakozására irányuló tárgyalásokon részt vevő horvát küldöttség tagja (2006–2011); számos publikáció szerzője; 2013. július 4-től a Bíróság bírāja.

François Biltgen

Született 1958-ban; jogi diploma (1981) és közösségi jogi DEA (1982) az Université de droit d'économie et de sciences sociales à Paris II-n; diploma az Institut d'études politiques de Paris-n (1982); a luxemburgi ügyvédi kamara tagja (1987–1999); a luxemburgi Képviselőház tagja (1994–1999); Esch-sur-Alzette önkormányzati képviselőtestületének tagja (1987–1999); Esch-sur-Alzette városi tanácsának tagja (1997–1999); az Európai Unió Régiók Bizottsága melletti luxemburgi küldöttség pótagja (1994–1999); munkaügyi és foglalkoztatási miniszter, vallásügyi miniszter, a parlamenti kapcsolatokért felelős miniszter, távközlésért felelős miniszter (1999–2004); munkaügyi és foglalkoztatási miniszter, vallásügyi miniszter, kulturális, felsőoktatási és kutatási miniszter (2004–2009); igazságügyi miniszter, a közszolgálatért és a közigazgatás reformjáért felelős miniszter, felsőoktatási és kutatási miniszter, távközlési és tömegtájékoztatási miniszter, vallásügyi miniszter (2009–2013); a bolognai folyamat miniszteri értekezletének társelnöke 2005-ben és 2009-ben; az Európai Űrügynökség miniszteri értekezletének társelnöke (2012–2013); 2013. október 7-től a Bíróság bírāja.

Küllike Jürimäe

Született 1962-ben; a Tartui Egyetemen szerez jogi diplomát (1981–1986); az államügyész mellett dolgozik Tallinnban (1986–1991); észt diplomataképző diploma (1991–1992); jogtanácsos (1991–1993) és főtanácsos a Kereskedelmi és Iparkamarában (1992–1993); a Tallinni Fellebbviteli Bíróság bírāja (1993–2004); European Master emberi jogok és demokratizálás témakörében a Padovai és Nottinghami Egyetemeken (2002–2003); 2004. május 12-től 2013. október 23-ig a Törvényszék bírāja; 2013. október 23-tól a Bíróság bírāja.

Maciej Szpunar

Született 1971-ben; a Sziléziai Egyetemen és a brugge-i College of Europe-ban szerez jogi diplomát; jogi doktorátust szerez (2000); a jogtudományok habilitált doktora (2009); egyetemi tanár a jogtudományok területén (2013); Visiting Scholar a cambridge-i Jesus College-ban (1998), a Liège-i Egyetemen (1999) és a firenzei Európai Egyetemi Intézetben (2003); ügyvéd (2001–2008), az igazságügy-miniszter melletti magánjogi kodifikációs bizottság nemzetközi magánjogi csoportjának tagja (2001–2008); a Trieri Európai Jogi Akadémia Tudományos Tanácsának tagja (2008 óta); a hatályos uniós magánjogi kutatócsoport („Acquis Group”) tagja (2006 óta); az európai integrációs bizottság hivatalának helyettes államtitkára (2008–2009), majd a Külügyminisztérium helyettes államtitkára (2010–2013); az Igazságügyi Intézet tudományos tanácsának alelnöke; jelentős számú ügyben a lengyel kormány meghatalmazottja az Európai Unió igazságszolgáltatási fórumai előtt; a lengyel küldöttség vezetője a gazdasági és monetáris uniósbeli stabilitásról, koordinációról és kormányzásról szóló szerződésről folytatott tárgyalásokon; több jogi folyóirat szerkesztőbizottságának tagja; számos európai jogi és nemzetközi magánjogi kiadvány szerzője; 2013. október 23-tól a Bíróság főtanácsnoka.

Constantinos Lycourgos

Született 1964-ben; közösségi jogi DEA (1987) és jogi doktorátus (1991) az université Panthéon-Assason; előadó a centre de formation permanente à l’université Panthéon-Assason; a ciprusi ügyvédi kamara tagja (1993-tól); a ciprusi külügyminisztérium szaktanácsadója európai ügyekben (1996–1999); a Ciprus Európai Unióhoz való csatlakozására irányuló tárgyalásokon részt vevő tárgyalócsoport tagja (1998–2003); a Ciprusi Köztársaság jogi szolgálatánál uniós jogi tanácsadó (1999–2002); a ciprusi kérdés általános rendezésére irányuló tárgyalásokon részt vevő ciprusi görög küldöttségek tagja (2002–2014); a Ciprusi Köztársaság vezető jogtanácsosa (2002–2007) majd vezető jogi főtanácsosa (2007–2014) és a Ciprusi Köztársaság jogi szolgálatánál az európai jogi főosztály vezetője (2003–2014); a ciprusi kormány meghatalmazottja az Európai Unió igazságszolgáltatási fórumai előtt (2004–2014); 2013 óta az Európai Közjogi Szervezet (Athén, Görögország) igazgató tanácsának tagja; 2014. október 8-tól a Bíróság bírója.

Alfredo Calot Escobar

Született 1961-ben; jogot végez a Valenciai Egyetemen (1979–1984); a Valencia Autonóm Község kereskedelmi kamarája tanácsának gazdasági elemzője (1986); jogász-nyelvész a Bíróságon (1986–1990); jogász lektor a Bíróságon (1990–1993); tanácsos a Bíróság Sajtó- és Tájékoztatási Szolgálatán (1993–1995); tanácsos az Európai Parlament Intézményi Ügyek Bizottságának titkárságán (1995–1996); a Bíróság hivatalvezetője melletti attasé (1996–1999); jogi referens a Bíróságon (1999–2000); a Bíróság spanyol fordítási osztályának vezetője (2000–2001); a Bíróság Fordítási Igazgatóságának, majd Főigazgatóságának igazgatója, illetve főigazgatója (2001–2010); 2010. október 7-től a Bíróság hivatalvezetője.

2. A Bíróság összetételének változásai 2014-ben

2014. október 8-i ünnepélyes ülés

Az Európai Unió tagállamai kormányainak képviselői George Arestis lemondását követően 2014. szeptember 24-i határozatukkal az Európai Unió Bíróságának bírájává nevezték ki Constantinos Lycourgost George Arestis fennmaradó hivatali idejére, vagyis a 2018. október 6-ig terjedő időszakra.

Ezen a napon az Európai Unió Bíróságának székhelyén az új bíró eskütétele és hivatalba lépése alkalmából ünnepélyes ülést tartottak.

3. Protokolláris sorrendek

2014. január 1-jétől 2014. július 3-ig

V. SKOURIS, elnök
 K. LENAERTS, elnökhelyettes
 A. TIZZANO, az első tanács elnöke
 R. SILVA DE LAPUERTA, a második tanács elnöke
 M. ILEŠIČ, a harmadik tanács elnöke
 L. BAY LARSEN, a negyedik tanács elnöke
 T. von DANWITZ, az ötödik tanács elnöke
 P. CRUZ VILLALÓN, első főtanácsnok
 JUHÁSZ E., a tizedik tanács elnöke
 A. BORG BARTHET, a hatodik tanács elnöke
 M. SAFJAN, a kilencedik tanács elnöke
 C. G. FERNLUND, a nyolcadik tanács elnöke
 J. L. da CRUZ VILAÇA, a hetedik tanács elnöke
 A. ROSAS, bíró
 J. KOKOTT, főtanácsnok
 G. ARESTIS, bíró
 J. MALENOVSKÝ, bíró
 E. LEVITS, bíró
 A. Ó CAOIMH, bíró
 E. SHARPSTON, főtanácsnok
 P. MENGGOZZI, főtanácsnok
 Y. BOT, főtanácsnok
 J.-C. BONICHOT, bíró
 A. ARABADJIEV, bíró
 C. TOADER, bíró
 D. ŠVÁBY, bíró
 M. BERGER, bíró
 N. JÄÄSKINEN, főtanácsnok
 A. PRECHAL, bíró
 E. JARAŠIŪNAS, bíró
 M. WATHELET, főtanácsnok
 C. VAJDA, bíró
 N. WAHL, főtanácsnok
 S. RODIN, bíró
 F. BILTGEN, bíró
 K. JÜRIMÄE, bíró
 M. SZPUNAR, főtanácsnok

 A. CALOT ESCOBAR, hivatalvezető

2014. július 4-től 2014. október 8-ig

V. SKOURIS, elnök
 K. LENAERTS, elnökhelyettes
 A. TIZZANO, az első tanács elnöke
 R. SILVA DE LAPUERTA, a második tanács elnöke
 M. ILEŠIČ, a harmadik tanács elnöke
 L. BAY LARSEN, a negyedik tanács elnöke
 T. von DANWITZ, az ötödik tanács elnöke
 M. WATHELET, első főtanácsnok
 A. Ó CAOIMH, a nyolcadik tanács elnöke
 J.-C. BONICHOT, a hetedik tanács elnöke
 C. VAJDA, a tizedik tanács elnöke
 S. RODIN, a hatodik tanács elnöke
 K. JÜRIMÄE, a kilencedik tanács elnöke
 A. ROSAS, bíró
 J. KOKOTT, főtanácsnok
 JUHÁSZ E., bíró
 G. ARESTIS, bíró
 A. BORG BARTHET, bíró
 J. MALENOVSKÝ, bíró
 E. LEVITS, bíró
 E. SHARPSTON, főtanácsnok
 P. MENGGOZZI, főtanácsnok
 Y. BOT, főtanácsnok
 A. ARABADJIEV, bíró
 C. TOADER, bíró
 M. SAFJAN, bíró
 D. ŠVÁBY, bíró
 M. BERGER, bíró
 N. JÄÄSKINEN, főtanácsnok
 P. CRUZ VILLALÓN, főtanácsnok
 A. PRECHAL, bíró
 E. JARAŠIŪNAS, bíró
 C. G. FERNLUND, bíró
 J. L. da CRUZ VILAÇA, bíró
 N. WAHL, főtanácsnok
 F. BILTGEN, bíró
 M. SZPUNAR, főtanácsnok

 A. CALOT ESCOBAR, hivatalvezető

2014. október 9-től 2014. december 31-ig

V. SKOURIS, elnök
K. LENAERTS, elnökhelyettes
A. TIZZANO, az első tanács elnöke
R. SILVA DE LAPUERTA, a második tanács elnöke
M. ILEŠIČ, a harmadik tanács elnöke
L. BAY LARSEN, a negyedik tanács elnöke
T. von DANWITZ, az ötödik tanács elnöke
M. WATHELET, első főtanácsnok
A. Ó CAOIMH, a nyolcadik tanács elnöke
J.-C. BONICHOT, a hetedik tanács elnöke
C. VAJDA, a tizedik tanács elnöke
S. RODIN, a hatodik tanács elnöke
K. JÜRIMÄE, a kilencedik tanács elnöke
A. ROSAS, bíró
J. KOKOTT, főtanácsnok
JUHÁSZ E., bíró
A. BORG BARTHET, bíró
J. MALENOVSKÝ, bíró
E. LEVITS, bíró
E. SHARPSTON, főtanácsnok
P. MENGGOZZI, főtanácsnok
Y. BOT, főtanácsnok
A. ARABADJIEV, bíró
C. TOADER, bíró
M. SAFJAN, bíró
D. ŠVÁBY, bíró
M. BERGER, bíró
N. JÄÄSKINEN, főtanácsnok
P. CRUZ VILLALÓN, főtanácsnok
A. PRECHAL, bíró
E. JARAŠIŪNAS, bíró
C. G. FERNLUND, bíró
J. L. da CRUZ VILAÇA, bíró
N. WAHL, főtanácsnok
F. BILTGEN, bíró
M. SZPUNAR, főtanácsnok
C. LYCOURGOS, bíró

A. CALOT ESCOBAR, hivatalvezető

4. A Bíróság korábbi tagjai

Massimo Pilotti, bíró (1952–1958), elnök (1952–1958)
Petrus Serrarens, bíró (1952–1958)
Adrianus Van Kleffens, bíró (1952–1958)
Jacques Rueff, bíró (1952–1959 és 1960–1962)
Otto Riese, bíró (1952–1963)
Maurice Lagrange, főtanácsnok (1952–1964)
Louis Delvaux, bíró (1952–1967)
Charles Léon Hammes, bíró (1952–1967), elnök (1964–1967)
Karl Roemer, főtanácsnok (1953–1973)
Nicola Catalano, bíró (1958–1962)
Rino Rossi, bíró (1958–1964)
Andreas Matthias Donner, bíró (1958–1979), elnök (1958–1964)
Alberto Trabucchi, bíró (1962–1972), majd főtanácsnok (1973–1976)
Robert Lecourt, bíró (1962–1976), elnök (1967–1976)
Walter Strauss, bíró (1963–1970)
Joseph Gand, főtanácsnok (1964–1970)
Riccardo Monaco, bíró (1964–1976)
Josse J. Mertens de Wilmars, bíró (1967–1984), elnök (1980–1984)
Pierre Pescatore, bíró (1967–1985)
Alain Louis Dutheil de Lamothe, főtanácsnok (1970–1972)
Hans Kutscher, bíró (1970–1980), elnök (1976–1980)
Henri Mayras, főtanácsnok (1972–1981)
Cearbhall O'Dalaigh, bíró (1973–1974)
Max Sørensen, bíró (1973–1979)
Gerhard Reischl, főtanácsnok (1973–1981)
Jean-Pierre Warner, főtanácsnok (1973–1981)
Alexander J. Mackenzie Stuart, bíró (1973–1988), elnök (1984–1988)
Aindrias O'Keeffe, bíró (1974–1985)
Adolphe Touffait, bíró (1976–1982)
Francesco Capotorti, bíró (1976), majd főtanácsnok (1976–1982)
Giacinto Bosco, bíró (1976–1988)
Thymen Koopmans, bíró (1979–1990)
Ole Due, bíró (1979–1994), elnök (1988–1994)
Ulrich Everling, bíró (1980–1988)
Alexandros Chloros, bíró (1981–1982)
Simone Rozès, főtanácsnok (1981–1984)
Pieter Verloren van Themaat, főtanácsnok (1981–1986)
Sir Gordon Slynn, főtanácsnok (1981–1988), majd bíró (1988–1992)
Fernand Grévisse, bíró (1981–1982 és 1988–1994)
Kai Bahlmann, bíró (1982–1988)
Yves Galmot, bíró (1982–1988)
G. Federico Mancini, főtanácsnok (1982–1988), majd bíró (1988–1999)
Constantinos Kakouris, bíró (1983–1997)

Marco Darmon, főtanácsnok (1984–1994)
René Joliet, bíró (1984–1995)
Carl Otto Lenz, főtanácsnok (1984–1997)
Thomas Francis O’Higgins, bíró (1985–1991)
Fernand Schockweiler, bíró (1985–1996)
José Luís da Cruz Vilaça, főtanácsnok (1986–1988)
José Carlos de Carvalho Moitinho de Almeida, bíró (1986–2000)
Jean Mischo, főtanácsnok (1986–1991 és 1997–2003)
Gil Carlos Rodríguez Iglesias, bíró (1986–2003), elnök (1994–2003)
Manuel Díez de Velasco, bíró (1988–1994)
Manfred Zuleeg, bíró (1988–1994)
Walter Van Gerven, főtanácsnok (1988–1994)
Giuseppe Tesauero, főtanácsnok (1988–1998)
Francis Geoffrey Jacobs, főtanácsnok (1988–2006)
Paul Joan George Kapteyn, bíró (1990–2000)
John L. Murray, bíró (1991–1999)
Claus Christian Gulmann, főtanácsnok (1991–1994), majd bíró (1994–2006)
David Alexander Ogilvy Edward, bíró (1992–2004)
Michael Bendik Elmer, főtanácsnok (1994–1997)
Günter Hirsch, bíró (1994–2000)
Georges Cosmas, főtanácsnok (1994–2000)
Antonio Mario La Pergola, bíró (1994 és 1999–2006), főtanácsnok (1995–1999)
Jean-Pierre Puissochet, bíró (1994–2006)
Philippe Léger, főtanácsnok (1994–2006)
Hans Ragnemalm, bíró (1995–2000)
Nial Fennelly, főtanácsnok (1995–2000)
Leif Sevón, bíró (1995–2002)
Melchior Wathelet, bíró (1995–2003)
Peter Jann, bíró (1995–2009)
Dámaso Ruiz-Jarabo Colomer, főtanácsnok (1995–2009)
Romain Schintgen, bíró (1996–2008)
Krateros Ioannou, bíró (1997–1999)
Siegbert Alber, főtanácsnok (1997–2003)
Antonio Saggio, főtanácsnok (1998–2000)
Fidelma O’Kelly Macken, bíró (1999–2004)
Stig Von Bahr, bíró (2000–2006)
Ninon Colneric, bíró (2000–2006)
Leendert A. Geelhoed, főtanácsnok (2000–2006)
Christine Stix-Hackl, főtanácsnok (2000–2006)
Christiaan Willem Anton Timmermans, bíró (2000–2010)
José Narciso Da Cunha Rodrigues, bíró (2000–2012)
Luís Miguel Póaires Pessoa Maduro, főtanácsnok (2003–2009)
Jerzy Makarczyk, bíró (2004–2009)
Ján Klučka, bíró (2004–2009)
Pranas Kūris, bíró (2004–2010)
Konrad Hermann Theodor Schiemann, bíró (2004–2012)

Uno Löhmus, bíró (2004–2013)
Pernilla Lindh, bíró (2006–2011)
Ján Mazák, főtanácsnok (2006–2012)
Verica Trstenjak, főtanácsnok (2006–2012)
Jean-Jacques Kasel, bíró (2008–2013)
Georges Arestis, bíró (2004–2014)

Elnökök

Massimo Pilotti (1952–1958)
Andreas Matthias Donner (1958–1964)
Charles Léon Hammes (1964–1967)
Robert Lecourt (1967–1976)
Hans Kutscher (1976–1980)
Josse J. Mertens de Wilmars (1980–1984)
Alexander John Mackenzie Stuart (1984–1988)
Ole Due (1988–1994)
Gil Carlos Rodríguez Iglésias (1994–2003)

Hivatalvezetők

Albert Van Houtte (1953–1982)
Paul Heim (1982–1988)
Jean-Guy Giraud (1988–1994)
Roger Grass (1994–2010)

D – A Bíróság igazságügyi statisztikái

A Bíróság tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)

Érkezett ügyek

2. Az eljárások jellege (2010–2014)
3. A kereset tárgya (2014)
4. Tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetek (2010–2014)

Befejezett ügyek

5. Az eljárások jellege (2010–2014)
6. Ítéletek, végzések, vélemények (2014)
7. Ítélező testület (2010–2014)
8. Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek (2010–2014)
9. A kereset tárgya (2010–2014)
10. A kereset tárgya (2014)
11. Tagállami kötelezettségszegés megállapítása tárgyában hozott ítéletek: a határozat tartalma (2010–2014)
12. Az eljárások időtartama (ítéletek és ügydöntő végzések) (2010–2014)

December 31-én folyamatban maradt ügyek

13. Az eljárások jellege (2010–2014)
14. Ítélező testület (2010–2014)

Egyéb

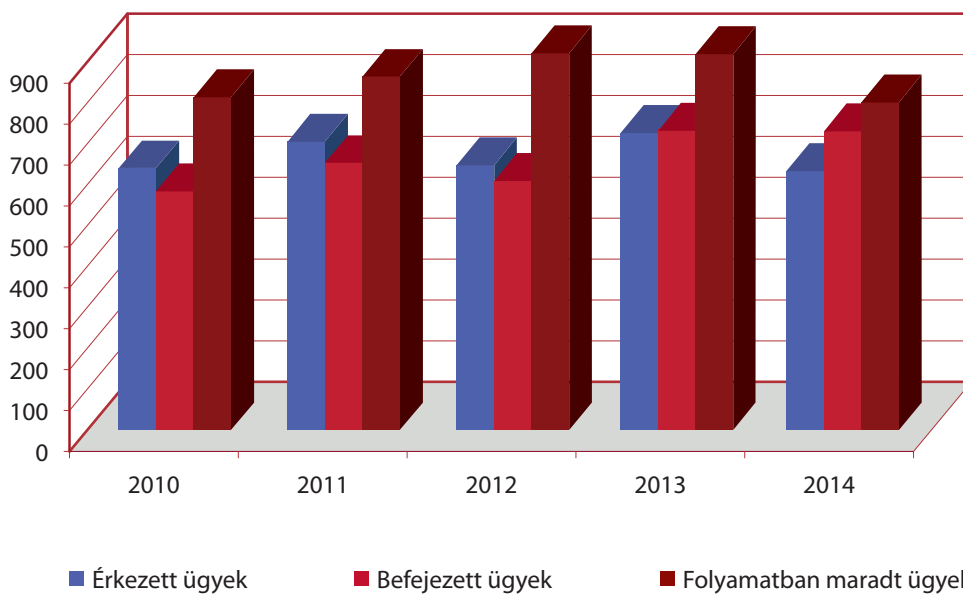
15. Gyorsított eljárások (2010–2014)
16. Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások (2010–2014)
17. Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek (2014)

Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2014)

18. Érkezett ügyek és ítéletek
19. Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett kérelmek (tagállamonként és évenként)
20. Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett kérelmek (tagállamonként és bíróságonként)
21. Tagállami kötelezettségszegés megállapítása iránti beérkezett keresetek

1. A Bíróság tevékenysége általában

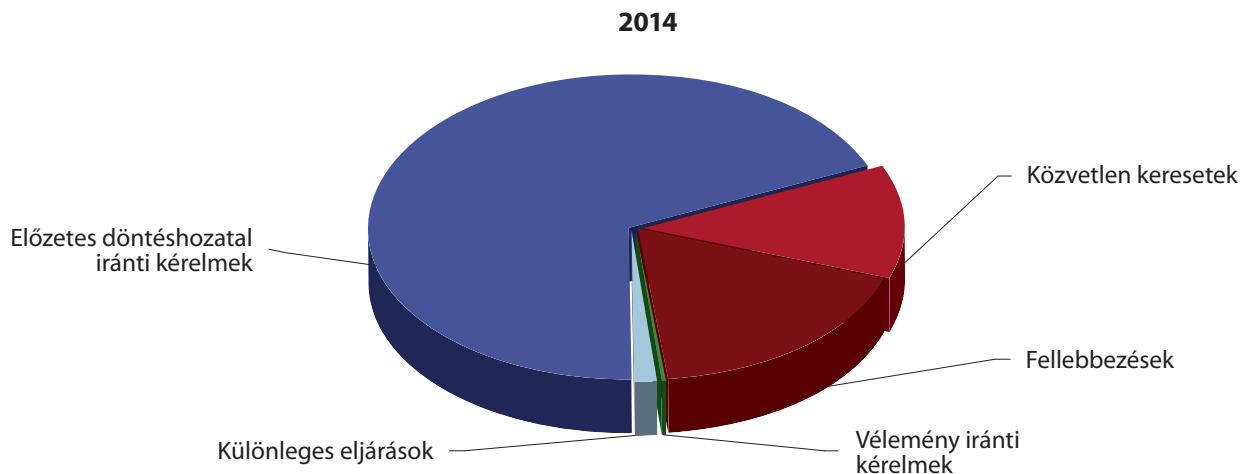
Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Érkezett ügyek	631	688	632	699	622
Befejezett ügyek	574	638	595	701	719
Folyamatban maradt ügyek	799	849	886	884	787

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

2. Érkezett ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	385	423	404	450	428
Közvetlen keresetek	136	81	73	72	74
Fellebbezések	97	162	136	161	111
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	6	13	3	5	
Vélemény iránti kérelmek			1	2	1
Különleges eljárások ²	7	9	15	9	8
Összesen	631	688	632	699	622
Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	3	3		1	3

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

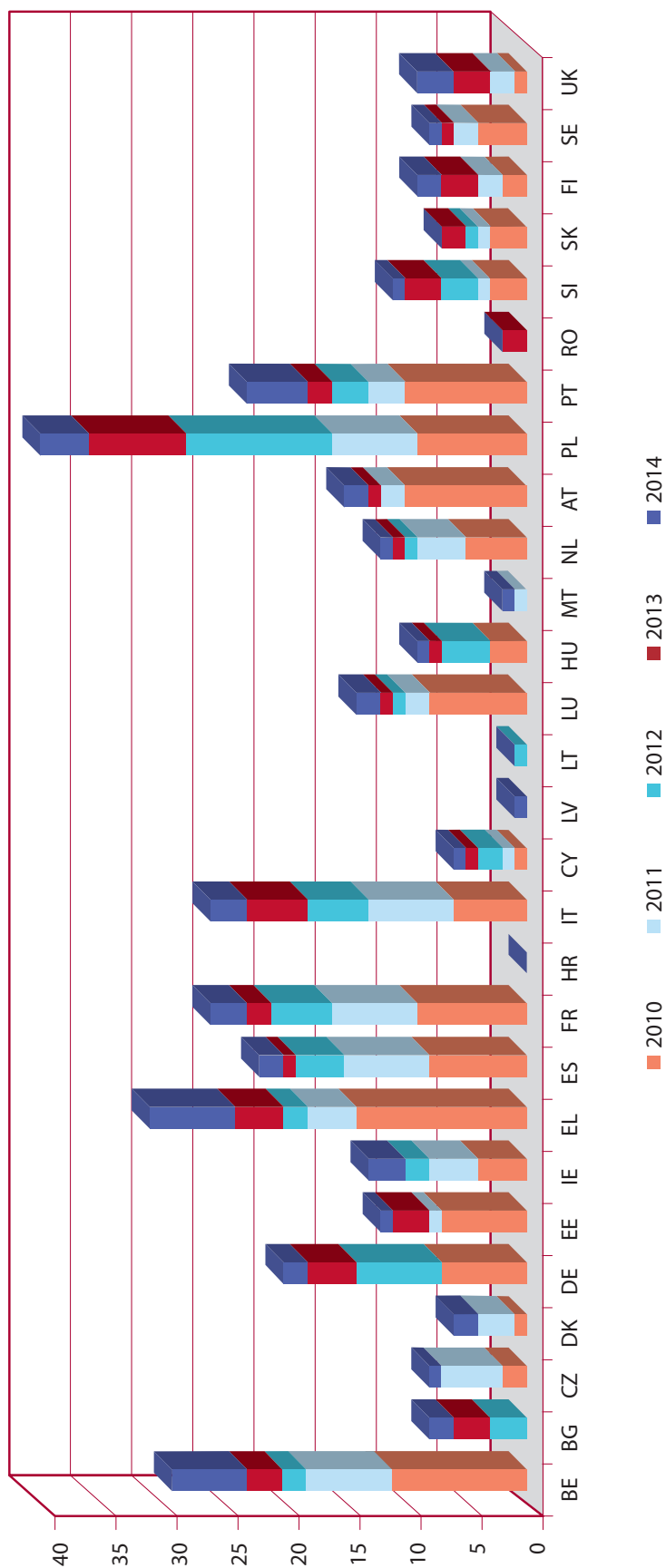
² „Különleges eljárásnak” minősülnek a költségmentességre, a költségek megállapítására, az ítélet kijavítására, a mulasztási ítélet elleni ellentmondásra, a harmadik személy jogorvoslatára, az ítélet értelmezésére, a perújításra, az első főtanácsnok által a Törvényszék határozatának felülvizsgálata iránt előterjesztett indítvány vizsgálatára, a végrehajtás foganatosítására és a mentelmi ügyekre vonatkozó eljárások.

3. Érkezett ügyek – A kereset tárgya (2014)¹

	Előzetes döntés- hozatal iránti kérelmek	Közvetlen keresetek	Fellebbe- zések	Vélemény iránti kérelmek	Összesen	Különleges eljárások
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	49	3	1		53	
Adózás	54	3			57	
Állami támogatások	11	6	15		32	
Áruk szabad mozgása	10	1			11	
Az Európai Unió külső fellépése	2				2	
Dokumentumokhoz való hozzáférés			1		1	
Energia		4			4	
Foglalkoztatás			1		1	
Fogyasztóvédelem	34				34	
Gazdaság- és monetáris politika	2		1		3	
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió			1		1	
Intézményi jog	2	12	11		25	2
Iparpolitika	8	1			9	
Jogszabályok közelítése	19	2			21	
Kereskedelempolitika	8		3		11	
Környezetvédelem	22	15	4		41	
Közbeszerzések	20		1		21	
Közegészség		1	1		2	
Közös halászati politika			2		2	
Közös kül- és biztonságpolitika	1	1	5		7	
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás			2		2	
Letelepedés szabadsága	26				26	
Mezőgazdaság	9	1	3		13	
Migráns munkavállalók szociális biztonsága	4	2			6	
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport			1		1	
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, a csalás elleni küzdelem...)	4				4	
Szállítás	24	5			29	
Szellemi és ipari tulajdon	13		34		47	
Személyek szabad mozgása	6	5			11	
Szociálpolitika	20	5			25	
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	16	1	1	1	19	
Tőke szabad mozgása	5	2			7	
Transzeurópai hálózatok			1		1	
Unió jogi elvek	21	1	1		23	
Unió polgárság	7	1	1		9	
Vámunió és Közös Vámtarifa	19		5		24	
Vegyí anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)	2				2	
Versenyjog	8		15		23	
EUMSZ	426	72	111	1	610	2
A tisztviselők személyzeti szabályzata	1				1	
Eljárás						6
Kiváltságok és mentességek	1	1			2	
Egyéb	2	1			3	6
EAK-Szerződés		1			1	
ÖSSZESEN	428	74	111	1	614	8

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

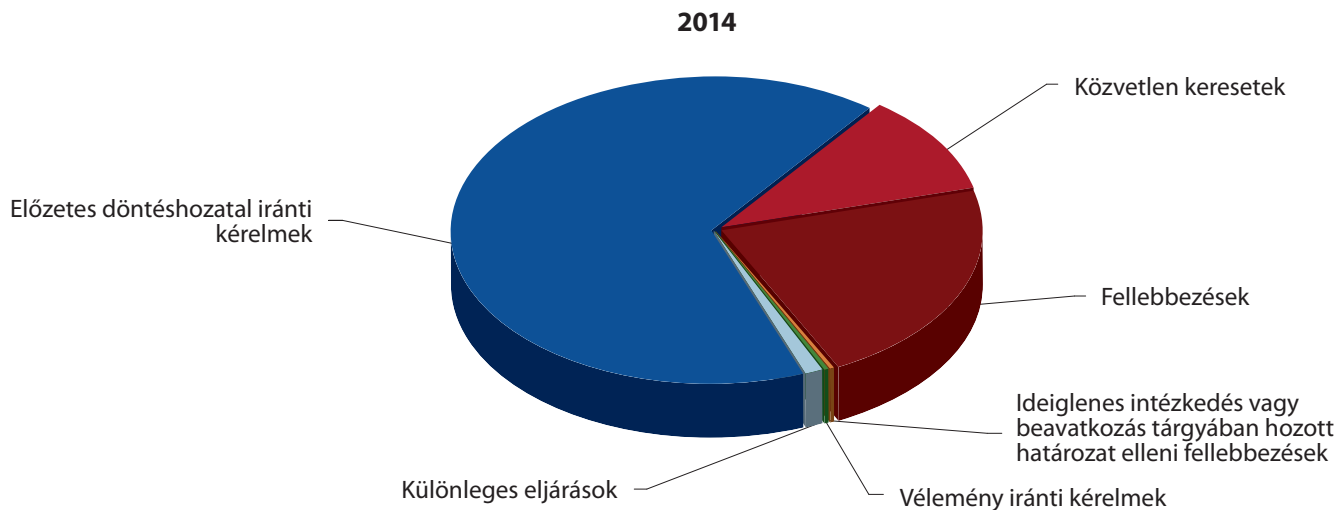
4. Érkezett ügyek – Tagállami kötelezettségesség megállapítása iránti keresetek (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Belgium	11	7	2	3	6
Bulgária			3	3	2
Cseh Köztársaság	2	5			1
Dánia	1	3			2
Németország	7		7	4	2
Észtország	7	1		3	1
Írország	4	4	2		3
Görögország	14	4	2	4	7
Spanyolország	8	7	4	1	2
Franciaország	9	7	5	2	3
Horvátország					
Olaszország	6	7	5	5	3
Ciprus	1	1	2	1	1
Lettország					1
Litvánia			1		
Luxemburg	8	2	1	1	2
Magyarország	3		4	1	1
Málta		1			1
Hollandia	5	4	1	1	1
Ausztria	10	2	1	1	2
Lengyelország	9	7	12	8	4
Portugália	10	3	3	2	5
Románia				2	
Szlovénia	3	1	3	3	1
Szlovákia	3	1	1	2	
Finnország	2	2		3	2
Svédország	4	2		1	1
Egyesült Királyság	1	2		3	3
Összesen	128	73	58	54	57

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

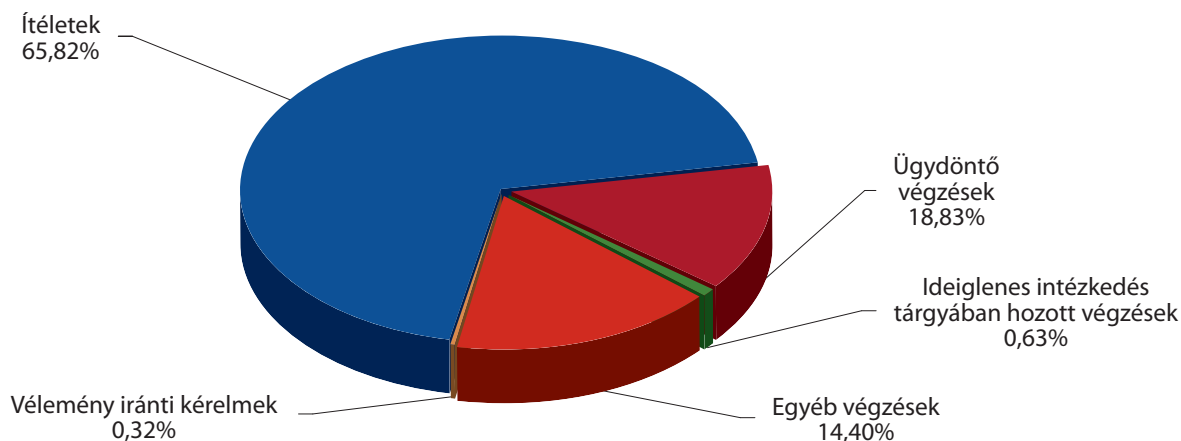
5. Befejezett ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	339	388	386	413	476
Közvetlen keresetek	139	117	70	110	76
Fellebbezések	84	117	117	155	157
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	4	7	12	5	1
Vélemény iránti kérelmek		1		1	2
Különleges eljárások	8	8	10	17	7
Összesen	574	638	595	701	719

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

6. Befejezett ügyek – Ítéletek, végzések, vélemények (2014)¹

	Ítéletek	Ügydöntő végzések ²	Ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzések ³	Egyéb végzések ⁴	Vélemény iránti kérelmek	Összesen
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	296	60		64		420
Közvetlen keresetek	56			19		75
Fellebbezések	64	53	3	8		128
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések			1			1
Vélemény iránti kérelmek					2	2
Különleges eljárások		6				6
Összesen	416	119	4	91	2	632

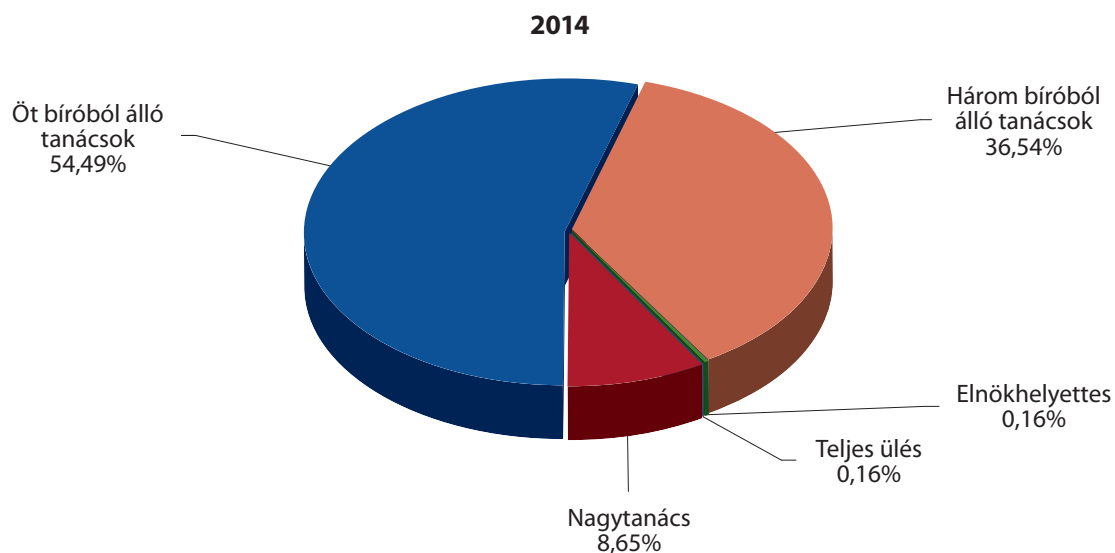
¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

² Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy a Törvényszékhez történő visszautalással befejező végzésektől eltérő, eljárást befejező végzések.

³ Az EUMSZ 278. cikk és az EUMSZ 279. cikk (korábban EK 242. cikk és EK 243. cikk) az EUMSZ 280. cikk (korábban EK 244. cikk) vagy az ESZAK-Szerződés megfelelő rendelkezései alapján előterjesztett kérelem kapcsán, illetve ideiglenes intézkedés iránti kérelem vagy beavatkozás tárgyában hozott végzés elleni fellebbezés kapcsán hozott végzések.

⁴ Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy a Törvényszékhez történő visszautalással befejező végzések.

7. Befejezett ügyek – Ítélező testület (2010–2014)¹

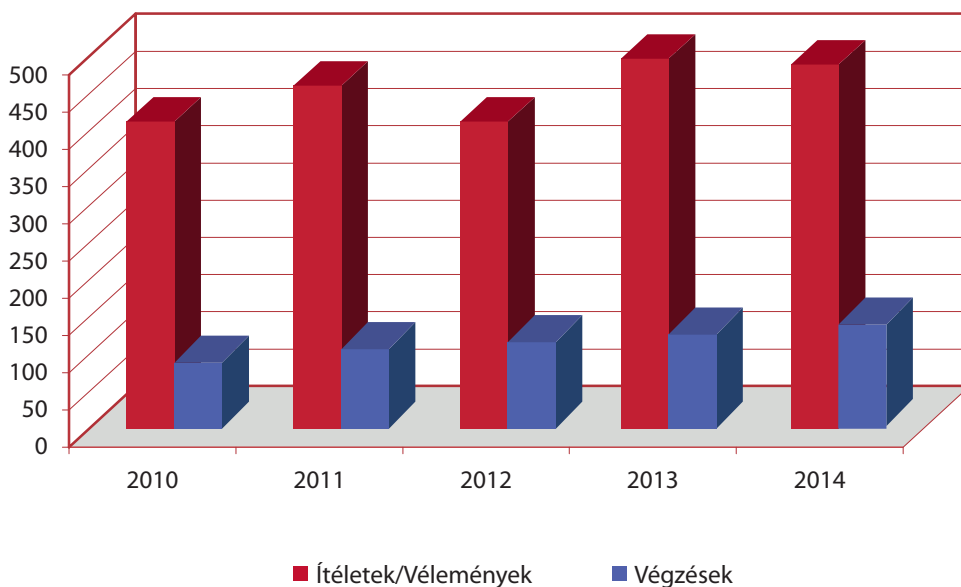

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Ítéletek/Vélemények	Végzések ²	Összesen	Ítéletek/Vélemények	Végzések ²	Összesen	Ítéletek/Vélemények	Végzések ²	Összesen	Ítéletek/Vélemények	Végzések ²	Összesen	Ítéletek/Vélemények	Végzések ²	Összesen
Teljes ülés				1		1	1		1				1		1
Nagytanács	70	1	71	62		62	47		47	52		52	51	3	54
Öt bíróból álló tanácsok	280	8	288	290	10	300	275	8	283	348	18	366	320	20	340
Három bíróból álló tanácsok	56	76	132	91	86	177	83	97	180	91	106	197	110	118	228
Elnök		5	5		4	4		12	12						
Elnökhelyettes											5	5		1	1
Összesen	406	90	496	444	100	544	406	117	523	491	129	620	482	142	624

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy a Törvényszékhez történő visszautalással befejező végzésektől eltérő, eljárást befejező végzések.

8. *Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek (2010–2014)*^{1 2}

	2010	2011	2012	2013	2014
Ítéletek/Vélemények	406	444	406	491	482
Végzések	90	100	117	129	142
Összesen	496	544	523	620	624

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy a Törvényszékhez történő visszautalással befejező végzésektől eltérő, eljárást befejező végzések.

9. Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek – A kereset tárgya (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
A Községek költségvetése ²	1				
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	24	24	37	46	51
Adózás	66	49	64	74	52
Állami támogatások	16	48	10	34	41
Áruk szabad mozgása	6	8	7	1	10
Az Európai Unió külső fellépése	10	8	5	4	6
Dokumentumokhoz való hozzáférés		2	5	6	4
Energia	2	2		1	3
Fogyasztóvédelem ³	3	4	9	19	20
Gazdaság- és monetáris politika	1		3		1
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió			3	6	8
Intézményi jog	26	20	27	31	18
Iparpolitika	9	9	8	15	3
Jogsabályok közelítése	15	15	12	24	25
Kereskedelempolitika	2	2	8	6	7
Környezetvédelem ³	9	35	27	35	30
Környezetvédelem és fogyasztóvédelem ³	48	25	1		
Közbeszerzések		8	12	12	13
Közegészség		3	1	2	3
Közös halászati politika	2	1			5
Közös kül- és biztonságpolitika	2	3	9	12	3
Közös Vámtarifa ⁴	7	2			
Községek saját forrásai ²	5	2			
Kutatás, tájékoztatás, oktatás, statisztika	1				
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás			1	1	
Letelepedés szabadsága	17	21	6	13	9
Mezőgazdaság	15	23	22	33	29
Migráns munkavállalók szociális biztonsága	6	8	8	12	6
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport			1		1
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, a csalás elleni küzdelem...) ²	1	4	3	2	5
Regionális politika	2				
Szállítás	4	7	14	17	18
Szellemi és ipari tulajdon	38	47	46	43	69
Személyek szabad mozgása	17	9	18	15	20
Szociálpolitika	36	36	28	27	51
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	30	27	29	16	11
Tőke szabad mozgása	6	14	21	8	6
Turizmus			1		
Új államok csatlakozása		1	2		
Unió jogi elvek	4	15	7	17	23
Unió polgárság	6	6	8	12	9

>>>

	2010	2011	2012	2013	2014
Vállalkozások joga	17	8	1	4	3
Vámunió és Közös Vámtarifa ⁴	15	19	19	11	21
Vegyi anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)		1			5
Versenyjog	13	19	30	42	28
EK-Szerződés/EUM-Szerződés	482	535	513	601	617
EU-Szerződés	4	1			
ESZAK-Szerződés		1			
A tisztviselők személyzeti szabályzata	4			5	1
Eljárás	6	5	7	14	6
Kiváltságok és mentességek		2	3		
Egyéb	10	7	10	19	7
ÖSSZESEN	496	544	523	620	624

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² A 2009. december 1-jét követően beérkezett ügyek vonatkozásában a „Közösségek költségvetése” és a „Közösségek saját forrásai” cellák a „Pénzügyi rendelkezések” cellában vannak egyesítve.

³ A 2009. december 1-je után érkezett ügyek esetében a „Környezetvédelem és fogyasztóvédelem” cella két önálló cellára van felosztva.

⁴ A 2009. december 1-je után érkezett ügyek esetében a „Közös Vámtarifa” és a „Vámunió” cellák egy közös cellában vannak egyesítve.

10. Ítélettel, véleménnyel vagy ügydöntő végzéssel befejezett ügyek – A kereset tárgya (2014)¹

	Ítéletek/ Vélemények	Végzések ²	Összesen
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	47	4	51
Adózás	46	6	52
Állami támogatások	13	28	41
Áruk szabad mozgása	8	2	10
Az Európai Unió külső fellépése	4	2	6
Dokumentumokhoz való hozzáférés	3	1	4
Energia	3		3
Fogyasztóvédelem	17	3	20
Gazdaság- és monetáris politika	1		1
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	8		8
Intézményi jog	14	4	18
Iparpolitika	2	1	3
Jogszabályok közelítése	23	2	25
Kereskedelempolitika	7		7
Környezetvédelem	28	2	30
Közbeszerzések	11	2	13
Közegészség	2	1	3
Közös halászati politika	5		5
Közös kül- és biztonságpolitika	2	1	3
Letelepedés szabadsága	9		9
Mezőgazdaság	22	7	29
Migráns munkavállalók szociális biztonsága	6		6
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport		1	1
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, a csalás elleni küzdelem...)	4	1	5
Szállítás	17	1	18
Szellemi és ipari tulajdon	36	33	69
Személyek szabad mozgása	20		20
Szociálpolitika	43	8	51
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	9	2	11
Tőke szabad mozgása	6		6
Uniós jogi elvek	10	13	23
Uniós polgárság	7	2	9
Vállalkozások joga	2	1	3
Vámunió és Közös Vámtarifa	20	1	21
Vegyi anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)		5	5
Versenyjog	26	2	28
EK-Szerződés/EUM-Szerződés	481	136	617

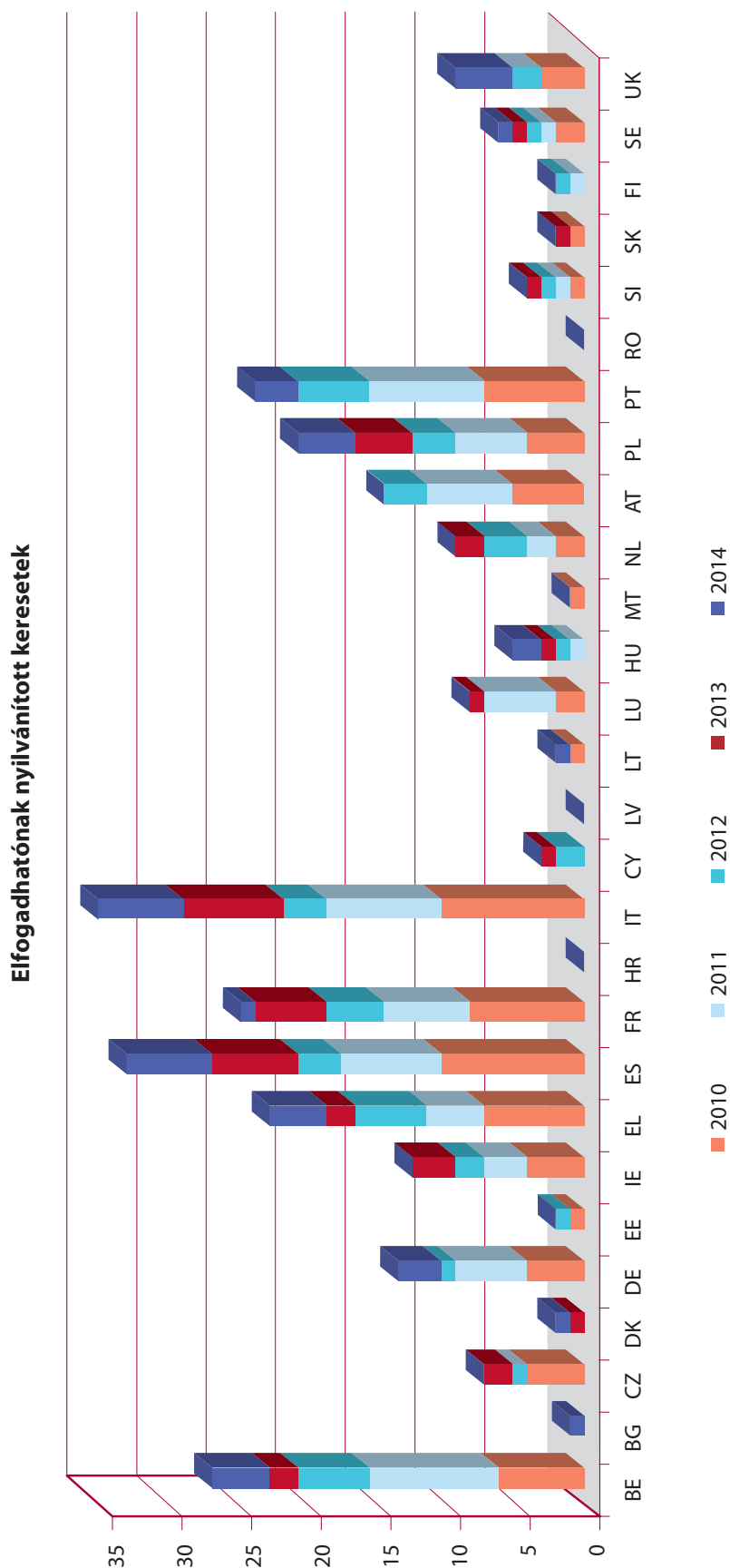
>>>

	Ítéletek/ Vélemények	Végzések ²	Összesen
A tisztviselők személyzeti szabályzata	1		1
Eljárás		6	6
Egyéb	1	6	7
ÖSSZESEN	482	142	624

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

² Az eljárást törléssel, a kereset okafogyottá válásának megállapításával vagy a Törvényszékhez történő visszautalással befejező végzésektől eltérő, eljárást befejező végzések.

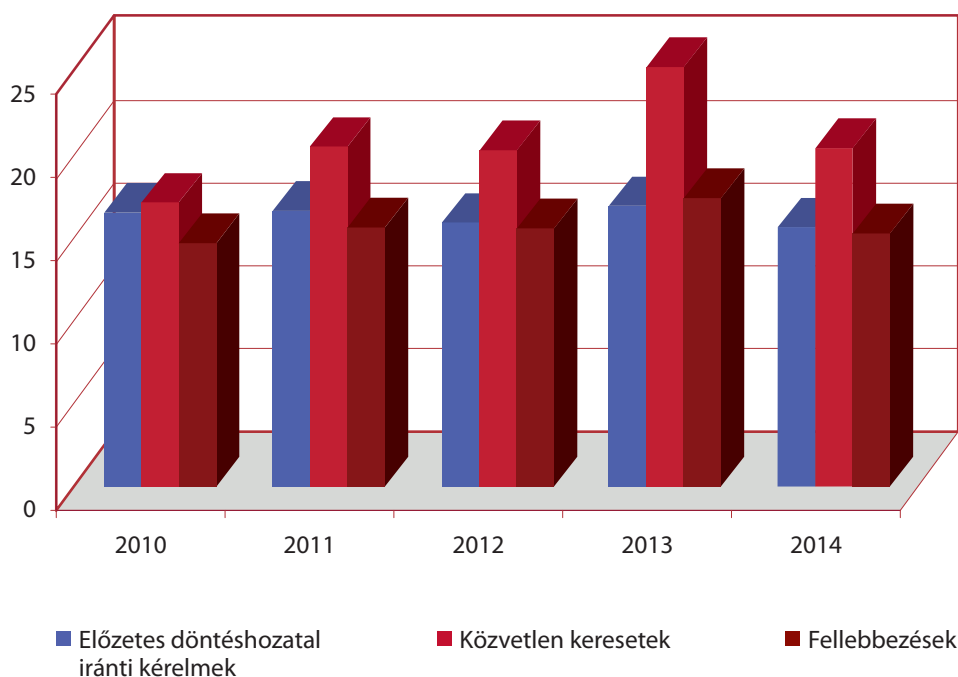
11. Befejezett ügyek – Tagállami kötelezettségesség megállapítása tárgyában hozott ítéletek: a határozat tartalma (2010–2014)¹

	2010		2011		2012		2013		2014	
	Helytadás	Elutasítás	Helytadás	Elutasítás	Helytadás	Elutasítás	Helytadás	Elutasítás	Helytadás	Elutasítás
Belgium	6	1	9	1	5	1	2	1	4	
Bulgária									1	1
Cseh Köztársaság	4				1		2	2		
Dánia							1	1	1	
Németország	4	2	5		1	2		2	3	1
Észtország	1				1					
Írország	4		3		2		3	1		
Görögország	7		4		5		2	1	4	
Spanyolország	10	2	7	1	3		6		6	
Franciaország	8	2	6		4		5	3	1	
Horvátország										
Olaszország	10		8	1	3		7	1	6	
Ciprus				1	2		1			
Lettország										
Litvánia	1								1	
Luxemburg	2		5				1	1		
Magyarország			1	1	1		1		2	
Málta	1	1		1						
Hollandia	2	1	2		3	1	2	2		1
Ausztria	5		6		3			1		
Lengyelország	4	1	5		3		4	2	4	
Portugália	7	1	8	1	5			1	3	
Románia				1						
Szlovénia	1		1		1		1			
Szlovákia	1			1		1	1			
Finnország			1		1			2		
Svédország	2		1		1		1	1	1	
Egyesült Királyság	3	1			2			1	4	
Összesen	83	12	72	9	47	5	40	23	41	3

¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

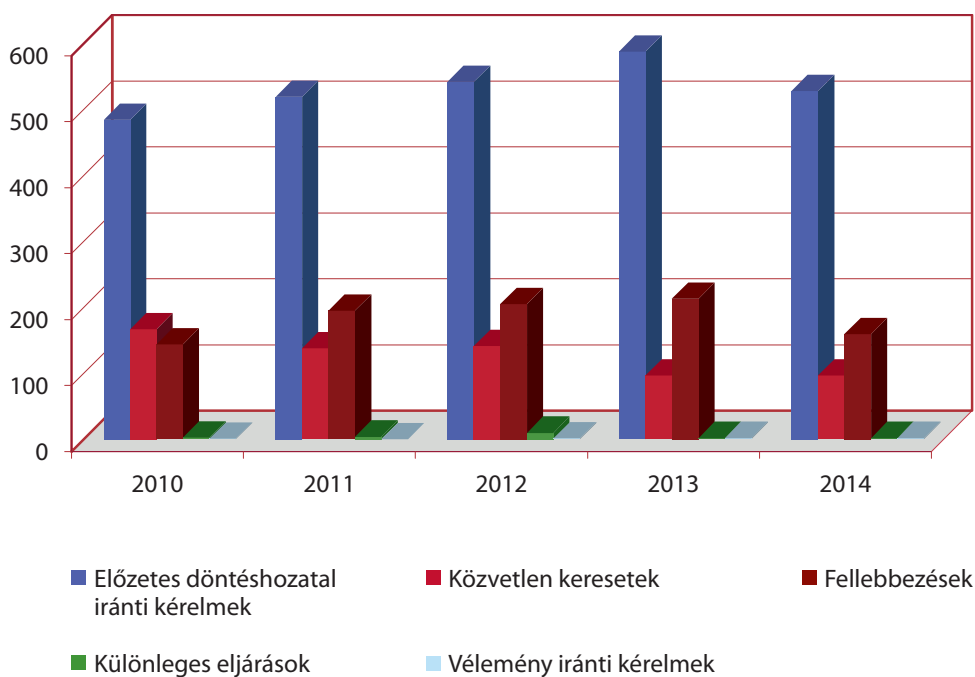
12. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama (2010–2014)¹ (ítéletek és ügydöntő végzések)

	2010	2011	2012	2013	2014
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	16,1	16,3	15,6	16,3	15,0
Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások	2,2	2,5	1,9	2,2	2,2
Közvetlen keresetek	16,7	20,3	19,7	24,3	20,0
Fellebbezések	14,0	15,1	15,2	16,6	14,5

¹ Az eljárások időtartamára vonatkozó számításnál nincsenek figyelembe véve: azok az ügyek, amelyek során a Bíróság közbenső ítéletet vagy bizonyítási intézkedést hozott; a vélemények; a különleges eljárások (a költségmentességre, költségek megállapítására, ítélet kijavítására, mulasztási ítélet elleni ellentmondásra, harmadik személy jogorvoslatára, ítélet értelmezésére, perújításra, az első főtanácsnok által a Törvényszék valamely határozatának felülvizsgálatára tett indítvány vizsgálatára, végrehajtás foganatosítására és mentelmi ügyre vonatkozó eljárások); az eljárást törléssel vagy a kereset okafogyottá válásának megállapításával befejező végzéssel, illetve a Törvényszékhez visszautaló végzéssel befejeződő ügyek; az ideiglenes intézkedés iránti eljárások, valamint az ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések.

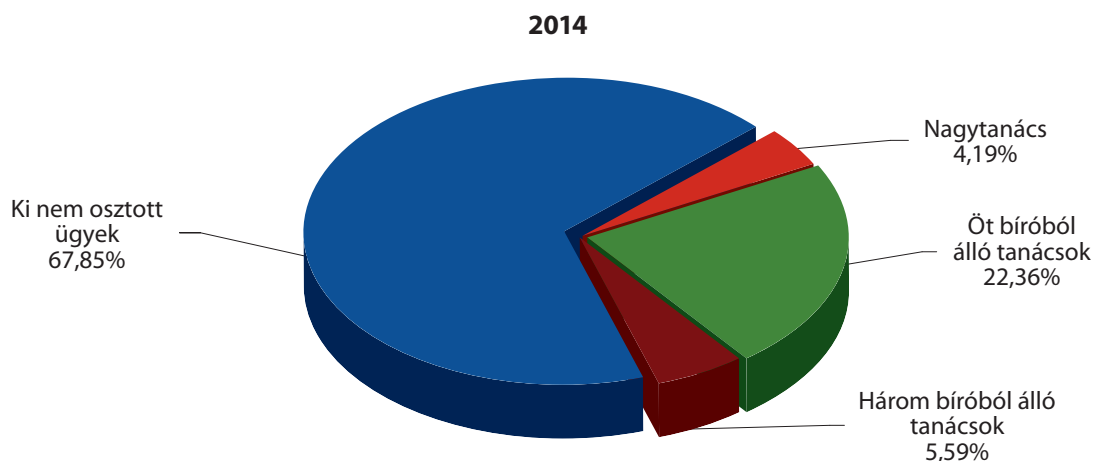
13. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	484	519	537	574	526
Közvetlen keresetek	167	131	134	96	94
Fellebbezések	144	195	205	211	164
Különleges eljárások	3	4	9	1	2
Vélemény iránti kérelmek	1		1	2	1
Összesen	799	849	886	884	787

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

14. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2010–2014)¹

	2010	2011	2012	2013	2014
Teljes ülés	1				
Nagytanács	49	42	44	37	33
Öt bíróból álló tanácsok	193	157	239	190	176
Három bíróból álló tanácsok	33	23	42	51	44
Elnök	4	10			
Elnökhelyettes			1	1	
Ki nem osztott ügyek	519	617	560	605	534
Összesen	799	849	886	884	787

¹ A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, és figyelmen kívül hagyják az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

15. Egyéb – Gyorsított eljárások (2010–2014)

	2010		2011		2012		2013		2014	
	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás
Közvetlen keresetek		1			1			1		
Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	4	8	2	7	1	5		16	2	10
Fellebbezések				5		1				
Összesen	4	9	2	12	2	6		17	2	10

16. Egyéb – Sürgősségi előzetes döntéshozatali eljárások (2010–2014)

	2010		2011		2012		2013		2014	
	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás	Elfogadás	Elutasítás
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	5	4	2	5	4	1	2	3	4	1
Jogszabályok közelítése										1
Összesen	5	4	2	5	4	1	2	3	4	2

17. Egyéb – Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2014)¹

	Ideiglenes intézkedés iránti beérkezett kérelmek	Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	A határozat tartalma	
			Elutasítás	Elfogadás
Állami támogatások	1		2	
Intézményi jog	1		1	
Kereskedelempolitika	1		1	
ÖSSZESEN	3		4	

¹ A számok (nettó számok) az összes ügy számát jelölik, figyelembe véve az összefüggés miatti egyesítéseket is (egyesített ügyek = egy ügy).

18. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2014) – Érkezett ügyek és ítéletek

Évek	Érkezett ügyek ¹							Ítéletek/ Vélemények ²
	Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	Közvetlen keresetek	Fellebbezések	Ideiglenes in- tézkedés vagy beavatkozás tárgyában ho- zott határozat elleni fellebbezések	Vélemény iránti kérelmek	Összesen	Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	
1953		4				4		
1954		10				10		2
1955		9				9	2	4
1956		11				11	2	6
1957		19				19	2	4
1958		43				43		10
1959		46			1	47	5	13
1960		22			1	23	2	18
1961	1	24			1	26	1	11
1962	5	30				35	2	20
1963	6	99				105	7	17
1964	6	49				55	4	31
1965	7	55				62	4	52
1966	1	30				31	2	24
1967	23	14				37		24
1968	9	24				33	1	27
1969	17	60				77	2	30
1970	32	47				79		64
1971	37	59				96	1	60
1972	40	42				82	2	61
1973	61	131				192	6	80
1974	39	63				102	8	63
1975	69	61			1	131	5	78
1976	75	51			1	127	6	88
1977	84	74				158	6	100
1978	123	146			1	270	7	97
1979	106	1218				1324	6	138
1980	99	180				279	14	132
1981	108	214				322	17	128
1982	129	217				346	16	185
1983	98	199				297	11	151
1984	129	183				312	17	165
1985	139	294				433	23	211
1986	91	238				329	23	174
1987	144	251				395	21	208
1988	179	193				372	17	238
1989	139	244				383	19	188

>>>

Évek	Érkezett ügyek ¹							Ítéletek/ Vélemények ²
	Előzetes döntéshozatal iránti kérelmek	Közvetlen keresetek	Fellebbezések	Ideiglenes in- tézkedés vagy beavatkozás tárgyában ho- zott határozat elleni fellebbezések	Vélemény iránti kérelmek	Összesen	Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek	
1990	141	221	15	1		378	12	193
1991	186	140	13	1	2	342	9	204
1992	162	251	24	1	2	440	5	210
1993	204	265	17			486	13	203
1994	203	125	12	1	3	344	4	188
1995	251	109	46	2		408	3	172
1996	256	132	25	3		416	4	193
1997	239	169	30	5		443	1	242
1998	264	147	66	4		481	2	254
1999	255	214	68	4		541	4	235
2000	224	197	66	13	2	502	4	273
2001	237	187	72	7		503	6	244
2002	216	204	46	4		470	1	269
2003	210	277	63	5	1	556	7	308
2004	249	219	52	6	1	527	3	375
2005	221	179	66	1		467	2	362
2006	251	201	80	3		535	1	351
2007	265	221	79	8		573	3	379
2008	288	210	77	8	1	584	3	333
2009	302	143	105	2	1	553	1	376
2010	385	136	97	6		624	3	370
2011	423	81	162	13		679	3	370
2012	404	73	136	3	1	617		357
2013	450	72	161	5	2	690	1	434
2014	428	74	111		1	614	3	416
Összesen	8710	8901	1689	106	23	19 429	359	10 213

¹ Összesítő számok, a különleges eljárások nélkül.

² Nettó számok.

19. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2014) –
Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett kérelmek (tagállamonként és évenként)

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Egyéb ¹	Összesen
1961																			1											1
1962																			5											5
1963																	1		5											6
1964												2							4											6
1965					4					2									1											7
1966																			1											1
1967	5				11					3						1			3											23
1968	1				4					1		1							2											9
1969	4				11					1						1														17
1970	4				21					2		2							3											32
1971	1				18					6		5					1		6											37
1972	5				20					1		4						10												40
1973	8				37					4		5				1		6												61
1974	5				15					6		5						7										1		39
1975	7			1	26					15		14					1	4										1		69
1976	11				28					8		12						14										1		75
1977	16			1	30		2			14		7						9										5		84
1978	7			3	46		1			12		11						38										5		123
1979	13			1	33		2			18		19					1	11										8		106
1980	14			2	24		3			14		19						17										6		99
1981	12			1	41					17		11					4	17										5		108
1982	10			1	36					39		18						21										4		129
1983	9			4	36		2			15		7						19										6		98
1984	13			2	38		1			34		10						22										9		129
1985	13				40		2			45		11				6		14										8		139
1986	13			4	18		4	2	1	19		5				1		16										8		91
1987	15			5	32		2	17	1	36		5				3		19										9		144

>>>

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Egyéb ¹	Összesen
1988	30			4	34				1	38		28				2			26									16		179
1989	13			2	47		1	2	2	28		10				1			18			1						14		139
1990	17			5	34		4	2	6	21		25				4			9			2						12		141
1991	19			2	54		2	3	5	29		36				2			17			3						14		186
1992	16			3	62			1	5	15		22				1			18			1						18		162
1993	22			7	57		1	5	7	22		24				1			43			3						12		204
1994	19			4	44		2		13	36		46				1			13			1						24		203
1995	14			8	51		3	10	10	43		58				2			19	2		5					6	20		251
1996	30			4	66			4	6	24		70				2			10	6		6				3	4	21		256
1997	19			7	46		1	2	9	10		50				3			24	35		2				6	7	18		239
1998	12			7	49		3	5	55	16		39				2			21	16		7				2	6	24		264
1999	13			3	49		2	3	4	17		43				4			23	56		7				4	5	22		255
2000	15			3	47		2	3	5	12		50							12	31		8				5	4	26	1	224
2001	10			5	53		1	4	4	15		40				2			14	57		4				3	4	21		237
2002	18			8	59			7	3	8		37				4			12	31		3				7	5	14		216
2003	18			3	43		2	4	8	9		45				4			28	15		1				4	4	22		210
2004	24			4	50		1	18	8	21		48				1	2		28	12		1				4	5	22		249
2005	21		1	4	51		2	11	10	17		18				2	3		36	15	1	2				4	11	12		221
2006	17		3	3	77		1	14	17	24		34			1	1	4		20	12	2	3			1	5	2	10		251
2007	22	1	2	5	59	2	2	8	14	26		43			1		2		19	20	7	3	1		1	5	6	16		265
2008	24		1	6	71	2	1	9	17	12		39	1	3	3	4	6		34	25	4	1				4	7	14		288
2009	35	8	5	3	59	2		11	11	28		29	1	4	3		10	1	24	15	10	3	1	2	1	2	5	28	1	302
2010	37	9	3	10	71		4	6	22	33		49		3	2	9	6		24	15	8	10	17	1	5	6	6	29		385
2011	34	22	5	6	83	1	7	9	27	31		44		10	1	2	13		22	24	11	11	14	1	3	12	4	26		423
2012	28	15	7	8	68	5	6	1	16	15		65		5	2	8	18	1	44	23	6	14	13		9	3	8	16		404
2013	26	10	7	6	97	3	4	5	26	24		62	3	5	10		20		46	19	11	14	17	1	4	4	12	14		450
2014	23	13	6	10	87		5	4	41	20	1	52	2	7	6		23		30	18	14	8	28	4	3	8	3	12		428
Összesen	762	78	40	165	2137	15	77	170	354	906	1	1279	7	37	29	83	107	2	909	447	74	124	91	9	27	91	114	573	2	8710

¹ C-265/00. sz. Campina Melkunie-ügy (Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtschhof).
C-196/09. sz. Miles és társai ügy (az Európai Iskolák Felülbírálati Bizottsága).

**20. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása
(1952–2014) – Előzetes döntéshozatal iránti beérkezett
kérelmek (tagállamonként és bíróságonként)**

			Összesen
Belgium	Cour constitutionnelle	30	
	Cour de cassation	91	
	Conseil d'État	71	
	Egyéb bíróságok	570	762
Bulgária	Върховен касационен съд	1	
	Върховен административен съд	13	
	Egyéb bíróságok	64	78
Cseh Köztársaság	Ústavní soud		
	Nejvyšší soud	3	
	Nejvyšší správní soud	20	
	Egyéb bíróságok	17	40
Dánia	Højesteret	35	
	Egyéb bíróságok	130	165
Németország	Bundesverfassungsgericht	1	
	Bundesgerichtshof	194	
	Bundesverwaltungsgericht	116	
	Bundesfinanzhof	303	
	Bundesarbeitsgericht	26	
	Bundessozialgericht	76	
	Egyéb bíróságok	1421	2137
Észtország	Riigikohus	5	
	Egyéb bíróságok	10	15
Írország	Supreme Court	26	
	High Court	25	
	Egyéb bíróságok	26	77
Görögország	Άρειος Πάγος	10	
	Συμβούλιο της Επικρατείας	54	
	Egyéb bíróságok	106	170
Spanyolország	Tribunal Constitucional	1	
	Tribunal Supremo	53	
	Egyéb bíróságok	300	354
Franciaország	Conseil constitutionnel	1	
	Cour de cassation	110	
	Conseil d'État	93	
	Egyéb bíróságok	702	906
Horvátország	Ustavni sud		
	Vrhovni sud		
	Visoki upravni sud		
	Visoki prekršajni sud		
	Egyéb bíróságok	1	1

>>>

			Összesen
Olaszország	Corte Costituzionale	2	
	Corte suprema di Cassazione	130	
	Consiglio di Stato	107	
	Egyéb bíróságok	1040	1279
Ciprus	Ανώτατο Δικαστήριο	4	
	Egyéb bíróságok	3	7
Lettország	Augstākā tiesa	21	
	Satversmes tiesa		
	Egyéb bíróságok	16	37
Litvánia	Konstitucinis Teismas	1	
	Aukščiausiasis Teismas	11	
	Vyriausiasis administracinis teismas	9	
	Egyéb bíróságok	8	29
Luxemburg	Cour supérieure de justice	10	
	Cour de cassation	12	
	Cour administrative	10	
	Egyéb bíróságok	51	83
Magyarország	Kúria	17	
	Fővárosi Ítéltábla	5	
	Szegedi Ítéltábla	2	
	Egyéb bíróságok	83	107
Málta	Qorti Kostituzzjonali		
	Qorti ta' l- Appel		
	Egyéb bíróságok	2	2
Hollandia	Hoge Raad	253	
	Raad van State	101	
	Centrale Raad van Beroep	59	
	College van Beroep voor het Bedrijfsleven	151	
	Tariefcommissie	35	
	Egyéb bíróságok	310	909
Ausztria	Verfassungsgerichtshof	5	
	Oberster Gerichtshof	103	
	Verwaltungsgerichtshof	81	
	Egyéb bíróságok	258	447
Lengyelország	Trybunał Konstytucyjny		
	Sąd Najwyższy	9	
	Naczelny Sąd Administracyjny	28	
	Egyéb bíróságok	37	74
Portugália	Supremo Tribunal de Justiça	4	
	Supremo Tribunal Administrativo	53	
	Egyéb bíróságok	67	124

>>>

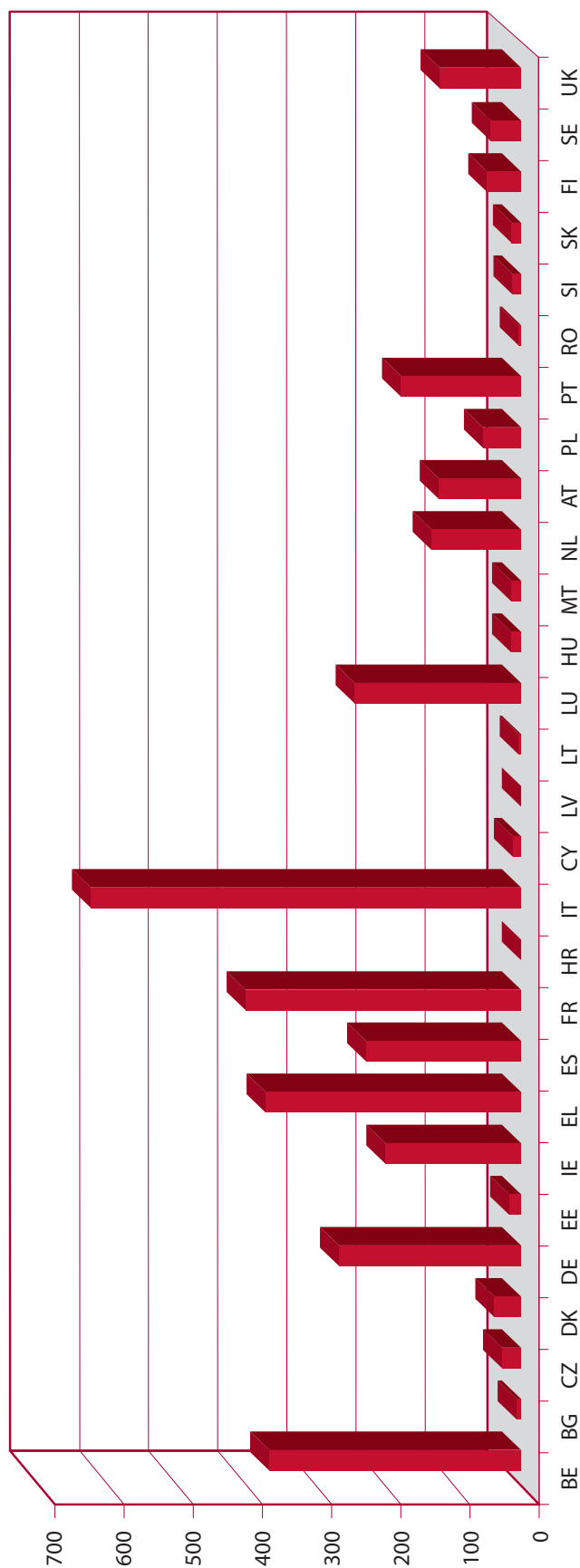
			Összesen
Románia	Înalta Curte de Casație și Justiție	7	
	Curtea de Apel	45	
	Egyéb bíróságok	39	91
Szlovénia	Ustavno sodišče	1	
	Vrhovno sodišče	5	
	Egyéb bíróságok	3	9
Szlovákia	Ústavný súd		
	Najvyšší súd	9	
	Egyéb bíróságok	18	27
Finnország	Korkein oikeus	16	
	Korkein hallinto-oikeus	45	
	Työtuomioistuin	3	
	Egyéb bíróságok	27	91
Svédország	Högsta Domstolen	18	
	Högsta förvaltningsdomstolen	7	
	Marknadsdomstolen	5	
	Arbetsdomstolen	3	
	Egyéb bíróságok	81	114
Egyesült Királyság	House of Lords	40	
	Supreme Court	5	
	Court of Appeal	74	
	Egyéb bíróságok	454	573
Egyéb	Cour de justice Benelux/Benelux Gerechtshof ¹	1	
	Az Európai Iskolák Felülbírálati Bizottsága ²	1	2
Összesen			8710

¹ C-265/00. sz. Campina Melkunie-ügy.

² C-196/09. sz. Miles és társai ügy.

21. Az igazságszolgáltatási tevékenység általános alakulása (1952–2014) – Tagállami kötelezettségesség megállapítása iránti beérkezett keresetek

1952–2014

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	Összesen
1952-2014	382	8	28	40	278	22	205	396	241	415	641	12	1	3	264	15	15	146	136	71	195	3	13	13	57	54	137	3791	

II. fejezet

Törvényszék

A – A Törvényszék tevékenysége 2014-ben

Marc Jaeger elnök

A 2014-es évben a Törvényszék méltó módon ünnepelte meg fennállásának 25. évfordulóját: az eseményre a Törvényszék korábbi tagjainak jelenlétében, tanulságos és szívélyes hangulatú vitanap keretében került sor, egyben átérezve az elmúlt év jelentősebb eredményeit.

Nem szokványos helyzet, hogy a Törvényszék összetétele teljesen változatlan maradt, ami a hatékony és nyugodt munka záloga, és hozzájárult az ebben az évben elért példátlan eredményekhez. E folytonosság ugyanis lehetővé tette egyrészt az évek óta befektetett energia és végrehajtott reformok, másrészt a kilenc további (tanácsonként egy) jogi referens felvétele jelentette támogatás teljes mértékű kihasználását már az év elejétől.

Az igazságszolgáltatási fórum így **814 ügyet tudott befejezni**, ami valódi meglepéssel szolgál. Ez nem csupán rekord, hanem különösen jelentős növekedés (16%) az előző három év átlagához képest, amelyek pedig már maguk is az igazságszolgáltatási fórum történetének legeredményesebb éveit voltak. Általánosabban véve, 2008 óta a hároméves átlag elemzése 50%-ot meghaladó eredményességnövekedést mutat (a 2008. évi 479-ről 2014-ben 735-re nőtt).

A Törvényszék tevékenységének jelentős növekedése a 2014-ben **tárgyalt ügyek számában** is megnyilvánul (amelyek jelentős része 2015-ben befejeződik), amely elérte a 390-et, vagyis több mint 40%-kal emelkedett 2013-hoz képest.

Az **újonnan érkezett ügyek** száma szintén jelentős mértékben emelkedett (többek között az állami támogatásokkal és a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos összefüggő ügyek nagy csoportjai miatt), példátlan mértéket öltve (912 ügy). Így a rendkívüli teljesítmény ellenére az igazságszolgáltatási fórum folyamatban maradt ügyeinek száma (1423 ügy) közel százszal emelkedett a 2013-as évhez képest. Azonban érdekes megjegyezni, hogy a folyamatban maradt ügyek és a befejezett ügyek számának viszonya (amely arány az eljárás előrevetített elméleti időtartamát jelzi) az elmúlt közel tíz év viszonylatában a legalacsonyabb.

E pozitív tendencia tükröződik a 2014-ben befejezett **eljárások átlagos időtartamában** is. Ezen időtartam 3,5 hónappal csökkent (a 2013. évi 26,9 hónapról 2014-ben 23,4 hónapra), vagyis több mint 10%-os változás következett be, visszatérve az egy évtizeddel ezelőtti tapasztalt értékekhez.

A Törvényszék tehát munkamódszereinek fejlesztésére és forrásainak mérsékelt megerősítésére támaszkodva meg tudott birkózni az elé terjesztett peres ügyek száma folyamatos emelkedésének hatásával. A Törvényszék emellett a közeljövőben számíthat **eljárási rendelkezéseinek modernizálására** is, mivel az új eljárási szabályzat tervezetével kapcsolatos munka a Tanácsnál 2014 végén befejeződött. E szabályzat, melynek hatálybalépése 2015 folyamán várható, számos olyan új rendelkezést tartalmaz, amelyek lehetővé teszik a Törvényszék számára eljárásának még hatékonyabbá tételét, és a peres ügyek változásából eredő nehézségek kiküszöbölését. Példaként említhető a szellemi tulajdonnal kapcsolatos ügyek egyesbíró elé utalásának lehetősége, a tárgyalás tartása nélküli ítélethozatal lehetősége, a beavatkozás rendjének átalakítása, valamint az Unió vagy a tagállamok biztonságát érintő információk vagy bizonyítékok kezelése.

A Törvényszék mint folyamatosan változó igazságszolgáltatási fórum tehát továbbhalad a teljes mértékben a jogalanyok alapvető jogainak biztosítása felé vezető útján, melyen a bírósági felülvizsgálat gyorsasága és minősége közötti kényes egyensúly keresése vezérli.

I. A jogszerűséggel kapcsolatos jogviták

Az EUMSZ 263. cikk alapján előterjesztett keresetek elfogadhatósága

A 2014-es évben a Törvényszék ítélkezési gyakorlatában pontosította az EUMSZ 263. cikk értelmében vett keresettel megtámadható jogi aktus és a végrehajtási intézkedéseket nem tartalmazó rendeleti jellegű jogi aktus fogalmát.

1. A keresettel megtámadható jogi aktus fogalma

A 2014. november 13-i *Spanyolország kontra Bizottság* ítéletben (T-481/11, EBHT, EU:T:2014:945), a Törvényszék a mezőgazdaság területére vonatkozó végrehajtási rendelet részleges megsemmisítése iránti kereset keretében a pusztán megerősítő jellegű jogi aktus fogalmát vizsgálta.

A Törvényszék e tekintetben emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely jogi aktus akkor tekintendő egy korábbi jogi aktust pusztán megerősítő jogi aktusnak, ha a kérdéses jogi aktus semmilyen új elemet nem tartalmaz a korábbi jogi aktushoz képest, és azt nem előzte meg ezen utóbbi jogi aktus címzettje helyzetének a felülvizsgálata. Ez az ítélkezési gyakorlat, amely az egyedi jogi aktusokra vonatkozik, szintén alkalmazandó a normatív jellegű jogi aktusokra, mivel semmi nem igazolja a különbségtételt ezen utóbbi jogi aktusok tekintetében. A Törvényszék szerint valamely jogi aktust akkor kell a helyzet felülvizsgálatát követően elfogadottnak tekinteni, ha azt az érdekelt kérelmére, vagy a kibocsátójának a saját kezdeményezésére fogadták el olyan lényeges elemek alapján, amelyeket a korábbi jogi aktus elfogadásakor nem vettek figyelembe. A Törvényszék szerint azonban, ha azok a ténybeli és jogi elemek, amelyeken az új jogi aktus alapul, nem különböznek a korábbi jogi aktus elfogadását igazoló elemektől, ezen új jogi aktus a korábbi jogi aktust pusztán megerősítő jellegűnek minősül.

Azon körülményeket illetően, amelyek mellett valamely elem újnak és lényegesnek tekinthető, a Törvényszék pontosította, hogy valamely elemet akkor is újnak kell minősíteni – függetlenül attól, hogy a korábbi jogi aktus elfogadásakor már létezett vagy sem –, ha olyan elemről van szó, amelyet bármely oknál fogva – ideértve a korábbi jogi aktus kibocsátójának a hanyagságát is – ez utóbbi aktus elfogadásakor nem vettek figyelembe. Ami a lényeges jelleget illeti, az magában foglalja, hogy a kérdéses elem alkalmas legyen a korábbi jogi aktus kibocsátója által figyelembe vett jogi helyzet jelentős módosítására.

A Törvényszék arra is rámutatott, hogy az olyan intézkedés, amely a meghozatalának alapját képező ténybeli és jogi körülmények további fennállásának függvénye, felülvizsgálati kérelem tárgyát kell, hogy képezhesse annak ellenőrzése céljából, hogy fenntartása továbbra is indokolt-e. A Törvényszék szerint az annak ellenőrzésére irányuló új vizsgálat, hogy a korábban elfogadott intézkedés továbbra is igazolt-e a jogi és ténybeli helyzet időközben felmerült változása viszonylatában, olyan jogi aktus elfogadásához vezet, amely nem a korábbi jogi aktus pusztán megerősítése, hanem megtámadható jogi aktusnak minősül, mely az EUMSZ 263. cikk alapján megsemmisítés iránti kereset tárgyát képezheti.

2. A végrehajtási intézkedéseket maga után nem vonó rendeleti jellegű jogi aktus fogalma

A Törvényszéknek a 2014. szeptember 26-i *Dansk Automat Brancheforening kontra Bizottság* ítéletben (T-601/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:839) alkalmat nyílt megvizsgálni az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdése értelmében vett, végrehajtási intézkedéseket maga után nem vonó

rendeleti jellegű jogi aktus fogalmát. A Törvénytörvény előtt egy játékautomaták kihelyezésére és üzemeltetésére szakosodott, engedéllyel rendelkező vállalkozásokat és társaságokat tömörítő egyesület indított keresetet a Bizottság azon határozatával szemben, amely a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a kaszinókra és játéktermekre kivetett adókhoz képest az online játékok vonatkozásában alacsonyabb adókat bevezető dán szabályozást.

A Törvénytörvény, melynek e kereset kapcsán a felperes azon érvét kellett megvizsgálnia, amely szerint a megtámadott határozat az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének utolsó tagmondata értelmében vett, végrehajtási intézkedéseket maga után nem vonó rendeleti jellegű jogi aktusnak minősül, hangsúlyozta, hogy a Bíróság ítélezési gyakorlatából és különösen a *Telefónica kontra Bizottság* ítéletből¹ az következik, hogy e fogalmat a hatékony bírói jogvédelem elvére tekintettel kell értelmezni. A Törvénytörvény továbbá emlékeztetett arra, hogy a természetes vagy jogi személyek az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében meghatározott elfogadhatósági feltételek miatt nem tudnak közvetlenül az uniós bíróság előtt megtámadni valamely uniós rendeleti jellegű aktust, ezért őket az ilyen aktus rájuk történő alkalmazásával szemben az a lehetőség védi, hogy megtámadhatják azokat a végrehajtási intézkedéseket, amelyeket ezen aktus von maga után.

Tekintettel arra, hogy egyrészt a vitatott határozat nem határozta meg az egyes adóalanyokra vonatkozó egyedi és konkrét jogkövetkezményeit, másrészt annak szövegéből kitűnt, hogy az EUMSZ 108. cikk (3) bekezdésének megfelelően a nemzeti hatóságok a játékokra vonatkozó adókról szóló törvény hatálybalépítését a Bizottság végleges határozatának meghozataláig elhalasztották, a Törvénytörvény úgy ítélte meg, hogy az említett határozat végrehajtási intézkedéseket vont maga után. Ugyanis az ilyen határozatnak az adóalanyokat érintő egyedi és konkrét jogkövetkezményei nemzeti jogi aktusokban öltöttek formát, nevezetesen a játékokra vonatkozó adókról szóló törvényben, illetve az e törvény végrehajtására hozott jogi aktusokban, amelyek meghatározták az adóalanyok által fizetendő adók összegét, és mint ilyenek az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésének utolsó tagmondata értelmében vett végrehajtási intézkedéseknek minősülnek. Mivel az említett aktusok a nemzeti bíróságok előtt megtámadhatók, a jogalanyok bírósághoz fordulhattak – mégpedig anélkül, hogy kénytelenek lettek volna jogsértést elkövetni – és a nemzeti bíróságok előtt indított keresetben hivatkozhattak a megtámadott határozat érvénytelenségére, valamint adott esetben kérhették e bíróságokat, hogy az EUMSZ 267. cikk alapján terjesszenek előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a Bíróság elé. Következésképpen az e határozattal szemben indított kereset nem felelt meg az EUMSZ 263. cikk negyedik bekezdésében előírt elfogadhatósági feltételeknek.

Az EUMSZ 265. cikk alapján előterjesztett keresetek elfogadhatósága

A 2014. március 21-i *Yusef kontra Bizottság* ítélet (T-306/10, EBHT, EU:T:2014:141) alapjául szolgáló ügyben intézményi mulasztás megállapítása iránti keresettel fordultak a Törvénytörvényhez, annak megállapítását kérve, hogy a Bizottság jogellenesen elmulasztotta törölni a felperes nevét a 881/2002/EK rendelet² alapján korlátozó intézkedések hatálya alá tartozó személyek listájáról, a felperes e listára való felvételének felülvizsgálata iránti kérelmét követően.

¹ 2013. december 19-i *Telefónica kontra Bizottság* ítélet (C-274/12 P, EBHT, EU:C:2013:852, 27. és azt követő pontjai).

² Az Oszáma bin Ládennel, az Al-Qaida [helyesen: al-Kaida] hálózattal és a Tálibánnal összeköttetésben álló egyes személyekkel és szervezetekkel szemben meghatározott szigorító [helyesen: korlátozó] intézkedések bevezetéséről, valamint az egyes termékek és szolgáltatások Afganisztánban történő kivitelének tilalmáról, a repülési tilalom megerősítéséről és az afganisztáni Tálibánt illető pénzkészletek és egyéb pénzügyi források befagyasztásáról szóló, 467/2001/EK tanácsi rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2002. május 27-i 881/2002/EK tanácsi rendelet (HL L 139., 9. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 294. o.).

A Törvényszék mindenekelőtt kimondta, hogy a felperes nem kerülheti meg a valamely intézmény jogi aktusa elleni, az EUMSZ 263. cikkben előírt megsemmisítés iránti kereset benyújtására vonatkozó határidő lejártára vonatkozó rendelkezést, az említett jogi aktus megsemmisítésének vagy visszavonásának ezen intézmény általi megtagadásával szemben indított, az EUMSZ 265. cikkben előírt mulasztás megállapítása iránti kereset „eljárási trükkjével”. A Törvényszék szerint mindazonáltal figyelemmel kell lenni a jelen ügy tárgyát képező jogi aktus sajátos időbeli dimenziójára is, mivel a 881/2002 rendelet szerinti pénzeszközök befagyasztására irányuló intézkedés érvényessége mindig a meghozatalának alapját képező ténybeli és jogi körülmények további fennállásának, valamint – a hozzá fűződő cél elérésére tekintettel – az intézkedés fenntartása szükségességének függvénye. Ebből következik, hogy ellentétben a céljuk szerint végleges joghatással járó jogi aktusokkal, az ilyen intézkedések bármikor felülvizsgálat iránti kérelem tárgyát képezhetik, annak ellenőrzése céljából, hogy fenntartásuk továbbra is indokolt-e, és a Bizottság attól való tartózkodása, hogy e kérelemnek helyt adjon, mulasztás megállapítása iránti kereset tárgya lehet. E tekintetben a Törvényszék megjegyezte, hogy a jelen ügyben az új tények kétféle jellegűek voltak, egyrészt a Bíróság *Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság* ítéletének³ kihirdetése, másrészt az a körülmény, hogy Nagy-Britannia és Észak-Írország Egyesült Királyságának Kormánya arra a következtetésre jutott, hogy nem állnak fenn a felperessel szemben azok a feltételek, amelyek az e listára való felvételét indokolták, és kinyilvánította azon szándékát, hogy lépéseket tegyen a felperes nevének az említett listáról való törlése érdekében. Ezzel összefüggésben a Törvényszék megállapította, hogy nem csupán a fent hivatkozott *Kadi I.*-ítélet (EU:C:2008:461) kihirdetését kellett figyelembe venni, hanem főleg azt a hozzáállásbeli és eljárásbeli változást is, amelyet ezen ítélet a Bizottságnál szükségszerűen eredményezett, és amely önmagában véve is új és lényeges tényt képezett. Ugyanis rögtön ezen ítélet kihirdetése után a Bizottság radikálisan megváltoztatta a hozzáállását, és késznek mutatkozott a 881/2002 rendelet szerinti valamennyi egyéb pénzeszköz-befagyasztási ügynek az általa – ha nem is saját kezdeményezésre, de legalább az érintettek kifejezett kérelmére – történő felülvizsgálatára.

Még ha a Bizottság úgy is vélte, hogy a felperessel szembeni, a 881/2002 rendeletben foglalt korlátozó intézkedések fenntartása, az ügy érdemét tekintve, továbbra is indokolt volt, mindenképpen köteles lett volna a lehető legrövidebb időn belül orvosolni a felperes nevének az említett listára való felvételekor követett eljárás során alkalmazandó elvek nyilvánvaló megsértését, miután megállapításra került, hogy e jogsértés lényegében azonos a Bíróság által a fent hivatkozott *Kadi I.*-ítéletben (EU:C:2008:461), és a *Bizottság és társai kontra Kadi* ítéletben⁴, valamint a Törvényszék által a *Kadi kontra Tanács és Bizottság* és a *Kadi kontra Bizottság* ítéletekben⁵ meghatározott, ugyanezen elvek megsértésével. A Törvényszék szerint tehát meg kellett állapítani, hogy a Bizottság mulasztást követett el, amely még a szóbeli szakasz befejezésekor is fennállt, hiszen a Bizottság még akkor sem orvosolta megfelelő módon a megállapított jogsértéseket.

³ 2008. szeptember 3-i *Kadi és Al Barakaat International Foundation kontra Tanács és Bizottság* ítélet (C-402/05 P és C-415/05 P, EBHT, a továbbiakban: *Kadi I.*-ítélet, EU:C:2008:461).

⁴ 2013. július 18-i *Bizottság és társai kontra Kadi* ítélet (C-584/10 P, C-593/10 P és C-595/10 P, EBHT, EU:C:2013:518).

⁵ 2005. szeptember 21-i *Kadi kontra Tanács és Bizottság* ítélet (T-315/01, EBHT, EU:T:2005:332) és 2010. szeptember 30-i *Kadi kontra Bizottság* ítélet (T-85/09, EBHT, EU:T:2010:418).

A vállalkozásokra alkalmazandó versenyszabályok

1. Általános rendelkezések

a) Információkérés

2014-ben a Törvénytörvény egy sor, a cementágazatban tevékenykedő vállalkozás által indított, olyan információkérés határozatok megsemmisítése iránti keresetről nyilatkozott, amelyeket a Bizottság az 1/2003/EK rendelet⁶ 18. cikkének (3) bekezdése alapján címzett nekik. E keresetek lehetőséget adtak a Törvénytörvénynek, hogy pontosítsa többek között az információkérést igazoló körülmények természetét és azt, hogy az önvádra kötelezés tilalma milyen mértékben teszi lehetővé az ilyen kérés megtagadását, valamint az információkérés arányosságának követelményét.

– Az információkérést igazoló körülmények kellően komoly jellege

A 2014. március 14-i *Cementos Portland Valderrivas kontra Bizottság* ítéletben (T-296/11, EBHT, EU:T:2014:121) a Törvénytörvény pontosította, hogy ahhoz, hogy a Bizottság információkérés határozatot hozhasson, olyan kellően komoly valószínűsítő körülmények birtokában kell lennie, amelyek alapján feltételezni lehet a versenyszabályok megsértését.

Noha a Bizottság nem kötelezhető arra, hogy az előzetes vizsgálati szakaszban megjelölje az EUMSZ 101. cikk megsértésének feltételezéséhez vezető tényezőket, ebből nem vonható le az a következtetés, hogy a Bizottságnak az ilyen határozat elfogadása előtt nem kell birtokában lennie az EUMSZ 101. cikk megsértésének feltételezéséhez vezető tényezőknek. Ugyanis ahhoz, hogy megfeleljen a bármely természetes vagy jogi személy magántevékenységi körébe való önkényes vagy aránytalan közhatalmi beavatkozás elleni védelem követelményének, az információkérés határozatnak azon meghatározott ténybeli és jogi helyzet tényleges fennállásának és hatókörének bizonyításához szükséges dokumentumok beszerzésére kell irányulnia, amelyekkel kapcsolatban a Bizottság már rendelkezik olyan, kellően komoly valószínűsítő körülményeknek minősülő információkkal, amelyek alapján feltételezhető a versenyszabályok megsértése. A jelen ügyben, mivel ilyen kérelmet intéztek a Törvénytörvényhez, és mivel a felperes ismertetett bizonyos tényezőket, amelyek alapján kétségbe vonható azon valószínűsítő körülmények kellően komoly jellege, amelyekkel a Bizottság a határozat 1/2003 rendelet 18. cikkének (3) bekezdése alapján történő elfogadása érdekében rendelkezett, a Törvénytörvény úgy ítélte meg, hogy meg kell vizsgálnia e valószínűsítő körülményeket, és felül kell vizsgálnia kellően komoly jellegüket. A Törvénytörvény szerint ezen értékelésnek azon körülmény figyelembevételével kell megtörténnie, hogy a megtámadott határozat az előzetes vizsgálati szakaszba illeszkedik, amelynek célja annak lehetővé tétele, hogy a Bizottság összegyűjtse a versenyszabályok megsértésének fennállását alátámasztó vagy azt cáfoló valamennyi releváns elemet, és előzetesen állást foglaljon az eljárás irányát és későbbi alakulását illetően. Ennélfogva ebben a szakaszban, az információkérés határozat elfogadása előtt nem követelhető meg a Bizottságtól, hogy birtokában legyen a jogsértés fennállására vonatkozó bizonyítékoknak. Ennélfogva elegendő, ha az említett valószínűsítő körülmények alapos gyanút alapoznak meg a feltételezett jogsértések megtörténte tekintetében ahhoz, hogy a Bizottságnak joga legyen további információkat kérni az 1/2003 rendelet 18. cikkének (3) bekezdése alapján elfogadott határozatban. Mivel a Bizottság által ismertetett valószínűsítő körülmények megfeleltek e meghatározásnak, a Törvénytörvény elutasította a keresetet.

⁶ A Szerződés 81. és 82. cikkében [az EUMSZ 101. és EUMSZ 102. cikkben] meghatározott versenyszabályok végrehajtásáról szóló, 2002. december 16-i 1/2003/EK tanácsi rendelet (HL 2003. L 1., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 2. kötet, 205. o.).

– Az információkérés arányossága

A 2014. március 14-i *Buzzi Unicem kontra Bizottság* ítélet (T-297/11, EBHT, EU:T:2014:122) másfelől lehetővé tette a Törvényszék számára annak hangsúlyozását, hogy ahhoz, hogy egy információkérő határozat megfeleljen az arányosság elvének, nem elegendő az, ha a kért információ kapcsolódik a vizsgálat tárgyához. Az is fontos, hogy a vállalkozást terhelő információszolgáltatási kötelezettség ne jelentsen számára aránytalan terhet a vizsgálat érdekében szükségeshez képest. A Törvényszék szerint ebből arra kell következtetni, hogy egy olyan határozat, amely a címzettet a korábban már kért információk ismételt benyújtására kötelezi csupán amiatt, hogy közülük néhány a Bizottság véleménye szerint nem helytálló, a vizsgálat érdekében szükségeshez képest aránytalan terhet lehet, következésképpen nem egyeztethető össze az arányosság elvével. Ugyanígy a vállalkozások által nyújtott válaszok feldolgozásának megkönnyítésére irányuló törekvés sem indokolhatja azt, hogy az említett vállalkozások kötelesek új formában benyújtani a Bizottságnak már birtokában lévő információkat. A jelen ügyben, miután megállapította a kért információk mennyisége által okozott munkateher jelentős voltát és a válasz nagyfokú részletességét, annak a Bizottság által előírt formájában, a Törvényszék mégis arra a megállapításra jutott, hogy e terhet a vizsgálat érdekében szükséges mértékre és a szóban forgó jogsértések kiterjedésére tekintettel nem aránytalan.

Az információkérés arányosságának kérdése felmerült a 2014. március 14-i *Schwenk Zement kontra Bizottság* ítélet (T-306/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:123) alapjául szolgáló ügyben is. Ebben az ügyben a Törvényszéknek többek között a felperes vállalkozásra valamely kérdéssor két héten belüli megválaszolásával rótt terhet esetlegesen aránytalan jellegéről kellett határoznia.

A Törvényszék rámutatott, hogy ennek értékeléséhez figyelembe kell venni azt a körülményt, hogy a felperes mint az 1/2003 rendelet 18. cikkének (3) bekezdése szerinti információkérő határozat címzettje annak a veszélynek van kitéve, hogy vele szemben nem csupán hiányos vagy késedelmes információszolgáltatás, illetve az információszolgáltatás elmulasztása miatt szabnak ki bírságot vagy kényszerítő bírságot, hanem a Bizottság által tévesnek vagy félrevezetőnek minősített információk közlése esetén is bírságot szabnak ki vele szemben. A Törvényszék ezért pontosította, hogy az információkérő határozatban előírt határidő megfeleltetésének vizsgálata különös jelentőséggel bír, mivel az említett határidőnek nem csupán a tényleges válaszadást kell lehetővé tennie a címzett számára, hanem azt is, hogy meggyőződjön a szolgáltatott információk hiánytalanságáról, pontosságáról és helytállóságáról.

b) Panasz – Kötelezettségvállalás

A 2014. február 6-i *CEEES és Asociación de Gestores de Estaciones de Servicio kontra Bizottság* ítéletben (T-342/11, EBHT, EU:T:2014:60) a Törvényszék vállalkozások két társulása által benyújtott, egy olajtársaság által a versenyszabályok alkalmazására irányuló eljárás keretében a Bizottságnak tett kötelezettségvállalás be nem tartására vonatkozó panaszról foglalt állást. A felperesek azzal érveltek, hogy a kötelezettségvállalás e társaság általi be nem tartása miatt a Bizottságnak vele szemben újra kellett volna indítania az eljárást, és bírságot vagy kényszerítő bírságot kellett volna kiszabnia vele szemben.

A Törvényszék elutasította ezt az érvelést. Pontosította, hogy amennyiben az érintett vállalkozás nem tesz eleget az 1/2003 rendelet 9. cikkének (1) bekezdése értelmében vett kötelezettségvállalási határozatnak, a Bizottság nem köteles újraindítani az eljárást az említett vállalkozással szemben, hanem e tekintetben mérlegelési jogkörrel rendelkezik. A Bizottság mérlegelési jogköre kiterjed az 1/2003 rendelet 23. cikke (2) bekezdése c) pontjának és 24. cikke (1) bekezdése c) pontjának alkalmazására is, amelyek értelmében bírságot vagy kényszerítő bírságot szabhat

ki a vállalkozásokra, ha ezek nem tartják be az említett rendelet 9. cikke alapján meghozott határozatban kötelezővé nyilvánított kötelezettségvállalást.

Továbbá a Törvényszék szerint, mivel a Bizottságnak azt, hogy az Unió érdekében áll-e a panasz kivizsgálása, az ügy releváns jogi és ténybeli elemeire tekintettel kell mérlegelnie, figyelembe kell vennie azt a körülményt, hogy a helyzet aszerint változhat, hogy ez a panasz a kötelezettségvállalási határozat esetleges megszegésére, illetve az EUMSZ 101. vagy az EUMSZ 102. cikk esetleges megsértésére vonatkozik. Mivel ugyanis a kötelezettségvállalások be nem tartását általában egyszerűbb bizonyítani, mint az EUMSZ 101. vagy az EUMSZ 102. cikk megsértését, a kötelezettségvállalások be nem tartásának megállapításához szükséges vizsgálati intézkedések terjedelme főszabály szerint korlátozottabb. Mindazonáltal ebből nem lehet arra következtetni, hogy ilyen esetben a Bizottságnak szisztematikusan újra kellene indítania az eljárást, és bírságot vagy kényszerítő bírságot kellene kiszabnia. Ez a megközelítés ugyanis azt eredményezné, hogy az őt az 1/2003 rendelet 9. cikkének (2) bekezdése, 23. cikke (2) bekezdésének c) pontja és 24. cikke (1) bekezdésének c) pontja értelmében megillető hatáskörök kötött hatáskörre alakulnának át, ami nem felelne meg e rendelkezések szövegének. Ezzel kapcsolatban a Törvényszék pontosította, hogy a Bizottságnak figyelembe kell vennie a valamely nemzeti versenyhatóság által egy vállalkozással szemben elfogadott intézkedéseket, amikor azt mérlegeli, hogy az Unió érdekében áll-e az ezen vállalkozással szembeni eljárásnak a kötelezettségvállalásai be nem tartása miatt, bírság vagy kényszerítő bírság kiszabása érdekében történő újraindítása. E megfontolásokra tekintettel a Törvényszék úgy határozott, hogy a jelen ügyben a Bizottságnak az eljárás újraindítását és a panasszal érintett vállalkozással szembeni bírság vagy kényszerítő bírság kiszabását megtagadó határozata nem tartalmazott nyilvánvaló mérlegelési hibát.

2. Az EUMSZ 101. cikk területét érintő fejlemények

a) A Bizottság illetékessége

A 2014. február 27-i *InnoLux kontra Bizottság* ítélet (T-91/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:92) alapjául szolgáló ügyben megsemmisítés iránti keresettel fordultak a Törvényszékhez a Bizottságnak az EUMSZ 101. cikk és az Európai Gazdasági Térségről (EGT) szóló megállapodás⁷ 53. cikke alkalmazására vonatkozó eljárásban hozott határozatával szemben. E határozattal a Bizottság azért szankcionálta a felperest, mert az kartellben vett részt a folyadékkristályos (a továbbiakban: LCD) kijelzők világshintű piacán. Keresetének alátámasztására a felperes többek között azt állította, hogy a Bizottság a „feldolgozott termékek útján megvalósuló EGT-beli közvetlen eladások” jogilag téves fogalmát alkalmazta a bírság kiszámítása tekintetében releváns eladások értékének meghatározásakor. A felperes szerint e fogalom alkalmazásával a Bizottság mesterségesen áthelyezte a jelen ügyben szóban forgó eladások tényleges helyét, és ezáltal túllépte illetékességének határait.

E tekintetben a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 101. cikk megsértése két összetevőből álló magatartást foglal magában, azaz a kartell létrehozását és annak végrehajtását. Amennyiben a végrehajtásra vonatkozó feltétel teljesül, a Bizottság arra vonatkozó joghatósága,

⁷ Az Európai Gazdasági Térségről szóló megállapodás (HL 1994. L 1., 3. o.; magyar nyelvű kiadás 11. fejezet, 52. kötet, 3. o.).

hogy az ilyen magatartásokra az uniós versenyszabályokat alkalmazza, a területiség elvén alapul, amely a nemzetközi közjog általánosan elismert elve.⁸

Márpedig ha egy világszintű kartell versenyellenes célra irányul, akkor a belső piacon valósul meg azon pusztán tény miatt, hogy a kartellel érintett termékeket ezen a piacon értékesítik. A Törvényszék ugyanis hangsúlyozta, hogy valamely kartell végrehajtása nem jelenti szükségszerűen azt, hogy az konkrét hatást gyakorol a piacra, mivel azon kérdés, hogy a kartell konkrét hatást fejtett-e ki a résztvevők által alkalmazott árakra, csupán a bírság összegének kiszámítása érdekében a kartell súlyának meghatározása szempontjából releváns, feltéve hogy a Bizottság úgy határoz, hogy ezt a szempontot veszi alapul. Ezzel összefüggésben a végrehajtás koncepciója lényegében a vállalkozás versenyjogi fogalmán alapul, amely döntő szerepet játszik a Bizottság e jog alkalmazására vonatkozó versenyjogi illetékességének behatárolásában. Tehát amennyiben az a vállalkozás, amelyhez a felperes tartozik, részt vett az EGT-n kívül létrejött kartellben, a Bizottságnak fel kell tudnia lépni az ezen vállalkozás magatartása által a belső piacon a versenyre kifejtett hatásokkal szemben, és ki kell tudnia szabni egy olyan bírságot, amely arányban áll az ezen kartellnek az említett piacon a versenyre kifejtett káros hatásával. A Törvényszék szerint ebből az következik, hogy a jelen ügyben „a feldolgozott termékek útján megvalósuló EGT-beli közvetlen eladások” beszámításával a Bizottság nem terjesztette ki jogellenesen a Szerződésekben meghatározott versenyjogi jogsértésekkel kapcsolatos eljárásokra vonatkozó illetékességét.

b) A bírság kiszámítása

– Az eladások értéke – Összetevők és késztermékek

A fent hivatkozott *InnoLux kontra Bizottság* ítéletben a Törvényszéknek meg kellett határoznia a kartellel érintett eladások értékét is, melyet a Bizottság a kiszabásra kerülő bírság alapösszegének meghatározására használ. A felperes e tekintetben azzal érvelt, hogy a Bizottság a kartellel érintett LCD-ket tartalmazó késztermékek eladásait vette figyelembe, amelyek tekintetében a megtámadott határozatban semmiféle jogsértést nem állapítottak meg, és amelyek nem álltak közvetlen vagy akár közvetett kapcsolatban az e határozatban megállapított jogsértéssel.

A Törvényszék rámutatott, hogy ha a Bizottság nem alkalmazta volna e módszert, akkor a bírság összegének kiszámításakor nem vehette volna figyelembe a kartellel érintett LCD-k kartellben részt vevő, vertikálisan integrált vállalkozások általi eladásainak jelentős hányadát, jóllehet ezek az eladások sértették az EGT-beli versenyt. A Törvényszék szerint a Bizottságnak figyelembe kellett vennie a jogsértés érintett piacra gyakorolt hatásának mértékét, és ennek érdekében alapul vehette a felperesnek a kartellel érintett LCD-kkel elért forgalmát – feltéve, hogy ahogyan a jelen ügyben is, e forgalom az EGT-vel összefüggésben álló eladások eredménye volt – mint olyan objektív tényezőt, amely pontosan mutatja a kartellben való részvétele tiszta versenyre gyakorolt káros hatásának mértékét. Emellett nem lehetett megállapítani, hogy a Bizottság a kartellel érintett LCD-kkel kapcsolatban lefolytatott vizsgálatot felhasználta volna az ezen LCD-ket tartalmazó késztermékekkel kapcsolatos jogsértés megállapítására. Ugyanis ahelyett, hogy a kartellel érintett LCD-ket az azokat tartalmazó késztermékekhez hasonlóknak tekintette volna, a Bizottság kizárólag a bírság összegének kiszámítása érdekében csupán azt állapította meg, hogy a felpereshez hasonló vertikálisan integrált vállalkozások tekintetében a késztermékek eladási helye egybeesik a kartell

⁸ A Bizottság illetékességéről lásd továbbá a 2014. június 12-i *Intel kontra Bizottság* ítélettel (T-286/09, EBHT [Kivonatok], fellebbezett, EU:T:2014:547) kapcsolatban „Az EUMSZ 102. cikk területét érintő fejlemények” címet viselő 3. pont alatt kifejtetteket.

tárgyat képező összetevő harmadik személyek számára történő eladásának helyével, amely tehát nem ugyanattól a vállalkozástól származik, mint amely ezt az összetevőt gyártotta.

– Számítási mód és iránymutatások

A 2014. február 6-i *AC-Treuhand kontra Bizottság* ítélet (T-27/10, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:59) lehetőséget adott a Törvényszék számára arra, hogy pontosítsa a Bizottság mérlegelési jogkörének terjedelmét a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás alkalmazása során.⁹ A jelen ügyben a felperes azt állította, hogy a Bizottság megsértette a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatást, mivel egyfelől a vele szemben a megtámadott határozatban kiszabott bírságokat nem átalányként kellett volna megállapítani, hanem a jogsértéshez kapcsolódó szolgáltatások nyújtásáért kapott díjak alapján, másfelől a Bizottságnak figyelembe kellett volna vennie a felperes fizetési képességét.

A Törvényszék hangsúlyozta, hogy bár a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás nem minősíthető olyan jogi szabálynak, amelyet az adminisztráció mindenképpen köteles betartani, a gyakorlatot kifejező olyan magatartási szabályt tartalmaz, amelytől az adminisztráció konkrét esetben nem térhet el anélkül, hogy azt ne indokolná meg. Mindazonáltal az, hogy a Bizottság a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás elfogadásával korlátozta a saját mérlegelési jogkörét, nem összeegyeztethetetlen a Bizottság lényeges mérlegelési mozgásterének fennmaradásával. A bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás 37. pontjából ugyanis kitűnik, hogy egyes ügyek egyedisége vagy egy bizonyos ügy esetében az elrettentő hatás elérésének szükségessége indokolhatja, hogy a Bizottság eltérjen a bírságok megállapításának az említett iránymutatásban meghatározott általános módszertanától. Márpedig a Törvényszék a jelen ügyben rámutatott, hogy a felperes nem volt jelen a jogsértések által érintett piacokon, így a jogsértéshez közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó szolgáltatásai eladási értéke egyáltalán nem, vagy nem releváns módon jelent meg a felperes szóban forgó jogsértésekben való részvételének az érintett piacokra gyakorolt hatásában. Ennélfogva a Bizottság számára lehetetlen volt a felperes által az érintett piacokon megvalósított eladások értékét figyelembe venni, és nem tudta alapul venni a felperes által kapott díjazás összegét sem, mivel utóbbi egyáltalán nem képviselte az említett értéket. Az ügy ezen sajátos körülményei tették lehetővé, sőt kötelezővé a Bizottság számára, hogy eltérjen a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatástól annak 37. pontja alapján. Ennélfogva a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen járt el, amikor eltért a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatásban kifejtett módszertanától, a bírság összegét átalányként állapítva meg, és végeredményben az 1/2003 rendelet 23. cikkének (2) bekezdésében meghatározott felső határt meg nem haladóan.

– Az eladások értéke – Gondatlanság – Korlátlan felülvizsgálat

A fent hivatkozott *InnoLux kontra Bizottság* ítéletben (EU:T:2014:92) a Törvényszéknek pontosítania kellett korlátlan felülvizsgálati jogkörének terjedelmét azon esetre nézve, amikor a versenyszabályok alkalmazására irányuló eljárással érintett vállalkozás nem működik együtt.

A Törvényszék e tekintetben emlékeztetett arra, hogy azon vállalkozás, amelyhez a Bizottság az 1/2003 rendelet 18. cikkének rendelkezései alapján információkérést intéz, köteles aktívan együttműködni, és az e rendelet 23. cikke (1) bekezdésének rendelkezéseiben előírt külön bírság szabható ki vele szemben, amely teljes forgalmának 1%-áig terjedhet, amennyiben szándékosan

⁹ Az 1/2003/EK rendelet 23. cikke (2) bekezdésének a) pontja alapján kiszabott bírságok megállapításáról szóló iránymutatás (HL 2006. C 210., 2. o.).

vagy gondatlanságból téves vagy félrevezető információval szolgál. Ebből következik, hogy a Törvényszék korlátlan felülvizsgálati jogkörében eljárva adott esetben figyelembe veheti a vállalkozás együttműködésének hiányát, és következésképpen növelheti a vele szemben az EUMSZ 101. cikk vagy az EUMSZ 102. cikk megsértése miatt kiszabott bírság összegét, feltéve hogy e vállalkozást ugyanezen magatartásért nem szankcionálták külön bírsággal az 1/2003 rendelet 23. cikke (1) bekezdésének rendelkezései alapján. A jelen ügyben azonban a Törvényszék megállapította, hogy az a körülmény, hogy a felperes hibákat követett el, amikor a Bizottságnak a releváns eladások értékének kiszámításához szükséges adatokat szolgáltatva, mivel abba belefoglalta a kartellel érintetteken kívüli termékek eladását is, nem enged arra következtetni, hogy a felperes olyan mértékben megszegte volna együttműködési kötelezettségét, hogy azt a bírság összegének meghatározása során figyelembe kellett volna venni. A Törvényszék ugyanazt a módszert alkalmazva, mint amelyet a Bizottság használt a megtámadott határozatban, úgy ítélte meg, hogy a bírság összegét 288 millió euróra kell csökkenteni.

– Súlyosító körülmények – Visszaesés

A 2014. március 27-i *Saint-Gobain Glass France és társai kontra Bizottság* ítéletben (T-56/09 és T-73/09, EBHT, EU:T:2014:160), a járműipari üveg piacára vonatkozó kartell ügyében a Törvényszék a visszaesésnek a Bizottság által kiszabott bírsággal kapcsolatos következményeiről határozott. A szankcionált vállalkozások egyike ugyanis 1984-ben és 1988-ban hasonló jogsértések miatt a Bizottság korábbi határozatainak címzettje volt. A felperesek vitatták, hogy rájuk nézve visszaesés esetét lehetne megállapítani.

E tekintetben a Törvényszék kimondta, hogy nem fogadható el, hogy a Bizottság a visszaesés mint súlyosító körülmény megállapítása során úgy tekinthesse, hogy valamely vállalkozást olyan korábbi jogsértésért kell felelőssé tenni, amely miatt a Bizottság e vállalkozást határozatban nem szankcionálta, és amelynek megállapítása során e vállalkozás részére kifogásközlést nem küldött, aminek következtében e vállalkozás számára nem tette lehetővé, hogy a korábbi jogsértést megállapító határozat elfogadásához vezető eljárás során előadja érveit annak vitatása érdekében, hogy a korábbi határozat valamely címzett társaságával esetleges gazdasági egységet alkot. Következésképpen a jelen ügyben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az 1988. évi határozatot a Bizottság nem vehette figyelembe a visszaesés megállapításához. Ezzel szemben a Bizottság nem követett el hibát, amikor e célból az 1984. évi határozatra hivatkozott. A Törvényszék szerint ugyanis az, hogy körülbelül tizenhárom éves és nyolc hónapos időtartam telt el ezen határozat meghozatala és a megtámadott határozatban szankcionált jogsértés kezdete között, nem jelentette akadályt annak, hogy a Bizottság az arányosság elvének megsértése nélkül megállapíthassa, hogy a felperesek által alkotott vállalkozásnak fennállt a versenyszabályok megszegésére.

Másfelől a Törvényszék pontosította, hogy tekintettel arra, hogy jogszerűen csak az első határozatot lehetett figyelembe venni a visszaesés megállapítása érdekében, és hogy e határozat esett időben távolabb a megtámadott határozatban hivatkozott jogsértés kezdetének időpontjától, a felperesek jogsértő magatartásának megisméltése kevésbé súlyos, mint ahogyan azt a Bizottság megállapította. A Törvényszék ezért úgy döntött, hogy a szóban forgó bírság összegének a visszaesés miatti százalékos növelését 30%-ra mérsékli, és ebből kifolyólag a felperesekre kiszabott bírság összegét csökkenti.

3. Az EUMSZ 102. cikk területét érintő fejlemények

A Törvényszék tevékenységét ebben az évben a 2014. június 12-i *Intel kontra Bizottság* ítélet (T-286/09, EBHT [Kivonatok], fellebbezett, EU:T:2014:547) alapjául szolgáló ügy határozta meg. A Törvényszék előtt azon határozattal szemben indítottak keresetet, amelyben a Bizottság 1,06 milliárd euró

összegű rekordbírságot szabott ki az Intel Corp. amerikai mikroprocesszor-gyártóra amiatt, hogy az 2002 és 2007 között az uniós versenyszabályokat megsértve visszaélt erőfölényével a processzorok világpiacán, olyan stratégiát folytatva, amely az egyetlen komoly versenytársa piacról való kizorítását célozta. Ezen ügy alkalmat adott a Törvényszéknek, hogy jelentős pontosításokat tegyen a Bizottság illetékességével,¹⁰ a jogsértés bizonyításának módjával, az úgynevezett „kizárólagossági” engedményekkel, az „álcázatlan korlátozásoknak” nevezett magatartásokkal, valamint a kiszabott bírság összegének megállapításával kapcsolatban.

A Törvényszék mindenekelőtt megerősítette, hogy a Bizottság joghatóságának nemzetközi közjog alapján való igazolása érdekében elegendő azt bizonyítani, hogy a visszaélészerű magatartás minősített (vagyis azonnali, jelentős és előrelátható) hatásai, vagy végrehajtása az EGT-n belül valósult meg. Ezek a bizonyítás alternatív, nem pedig kumulatív módjai. E tekintetben a Bizottság nem köteles bizonyítani konkrét hatások fennállását. A Törvényszék szerint annak vizsgálata érdekében, hogy a visszaélészerű magatartás Unión belüli hatásai jelentősek-e, nem lehet elszigetelten vizsgálni az egységes és folyamatos jogsértést alkotó különböző magatartásokat. Elegendő, ha az egységes jogsértés egészében véve alkalmas a jelentős hatások kiváltására.

Ezt követően a Törvényszék hangsúlyozta, hogy nincs helye olyan általános szabály megállapításának, amely szerint valamely harmadik vállalkozás arra vonatkozó nyilatkozata, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás bizonyos magatartást tanúsított, önmagában soha nem lehet elegendő az EUMSZ 102. cikk megsértését megvalósító tények bizonyításához. A jelen ügghöz hasonló esetekben, amelyekben nem tűnik úgy, hogy a harmadik vállalkozásnak bármilyen érdeke fűződne ahhoz, hogy alaptalanul vádolja az erőfölényben lévő vállalkozást, a harmadik vállalkozás nyilatkozata főszabály szerint önmagában elegendő lehet a jogsértés fennállásának bizonyításához.

Másfelől a Törvényszék rámutatott, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás által nyújtott engedmények visszaélészerűnek minősítését illetően az engedmények három kategóriáját kell megkülönböztetni: mennyiségi engedmények, kizárólagossági engedmények és az esetlegesen vásárlói hűség kialakulását eredményező engedmények. A kizárólagossági engedmények, amelyek megadásának feltétele az, hogy az ügyfél szükségleteinek teljes egészét vagy jelentős részét az erőfölényben lévő vállalkozástól szerezze be, ellentétesek a torzulásmentes verseny céljával a belső piacon, amennyiben ezen engedményeket ilyen vállalkozás alkalmazza. A kizárólagossági engedmény versenykorlátozásra való alkalmassága azon alapul, hogy kizárólagos beszerzésre ösztönözheti az ügyfelet. Márpedig az ilyen ösztönzés fennállása nem függ attól a kérdéstől, hogy az engedmény ténylegesen csökkent vagy megszűnt-e, ha megsértették a kizárólagossági feltételt, amelyhez biztosítását kapcsolták. A kizárólagossági engedmények ugyanis – kivételes körülményektől eltekintve – nem az ilyen pénzügyi előnyt igazoló gazdasági szolgáltatáson alapulnak, hanem céljuk a vásárló megszerzése, vagy választási lehetőségének megszüntetése vagy korlátozása a beszerzési forrásokat tekintve, illetve más termelők piacra jutásának akadályozása. Az ilyen típusú engedmény erőfölénnyel való visszaélésnek minősül, ha nyújtásának nincs objektív igazoló oka. Az erőfölényben lévő vállalkozás által nyújtott kizárólagossági engedmények jellegüknél fogva alkalmasak a verseny korlátozására és a versenytársak piacról való kizárására. A Törvényszék szerint ezért a Bizottság az adott ügyben nem volt köteles elvégezni az ügy körülményeinek értékelését annak bizonyítása érdekében, hogy az engedmények konkrét vagy lehetséges kizorító hatással jártak. E tekintetben a Törvényszék rámutatott, hogy a kizárólagossági

¹⁰ A Bizottság illetékességéről lásd továbbá a fent hivatkozott *InnoLux kontra Bizottság* ítélettel (T-91/11, EU:T:2014:92) kapcsolatban „Az EUMSZ 101. cikk területét érintő fejlemények” címet viselő 2. pont alatt kifejtetteket.

engedmény biztosítása a megkerülhetetlen kereskedelmi partner részéről – mint amilyen az erőfölényben lévő beszállító – szerkezetileg nehezebbé teszi a versenytárs számára, hogy vonzó árajánlatot tegyen, vagyis, hogy belépjen a piacra. Ezzel összefüggésben az erőfölényben lévő vállalkozás által nyújtott kizárólagossági engedményekkel érintett piaci részesedés esetlegesen alacsony volta nem zárja ki ezen engedmények jogsértő jellegét. Az erőfölényben lévő vállalkozás tehát nem igazolhatja a kizárólagossági engedmények nyújtását egyes ügyfelek részére azzal a körülménnyel, hogy a versenytársak továbbra is szabadon szállíthatnak más ügyfelek részére. Ehhez hasonlóan, az erőfölényben lévő vállalkozás nem igazolhatja az engedmény azon feltétel mellett történő nyújtását, hogy az ügyfél egy piac adott szegmensében szinte kizárólagosan tőle eszközöl beszerzést, azon körülmény révén, hogy ezen ügyfél a többi szegmensben továbbra is szabadon eszközölhet beszerzést a versenytársaktól. Másfelől a Törvénytörvény megállapította, hogy nem szükséges az úgynevezett „as efficient competitor test” révén ellenőrizni, hogy a Bizottság helyesen vizsgálta-e meg az engedmények arra való alkalmasságát, hogy a felpereshez hasonlóan hatékony versenytársat kizorítsanak a piacról.

A Törvénytörvény emellett rámutatott, hogy az „álcázatlan korlátozásoknak” nevezett gyakorlatok – melyek lényege, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás bizonyos feltételek mellett fizet az ügyfeleinek azért, hogy azok valamilyen módon késleltessék, mellőzzék vagy korlátozzák a versenytárs termékeinek forgalmazását – alkalmasak arra, hogy nehezebbé tegyék a versenytárs piacra lépését, és sértik a verseny szerkezetét. E gyakorlatok bármelyikének alkalmazása az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélésnek minősül. A Törvénytörvény szerint ugyanis a kizorító hatás nem kizárólag akkor valósul meg, ha lehetetlenné teszik a versenytársak számára a piacra való belépést, hanem akkor is, amikor a belépés nehezebbé válik. A Törvénytörvény azt is hangsúlyozta, hogy az EUMSZ 102. cikk alkalmazása szempontjából a versenyellenes cél és hatás bizonyítása egyes esetekben összekeveredhetnek. Amennyiben ugyanis bebizonyosodik, hogy az erőfölényben lévő vállalkozás magatartásával megvalósítandó cél a verseny korlátozása, e magatartásnak szintén ugyanilyen hatása lehet. Az erőfölényben lévő vállalkozás versenyellenes célt követ, ha célzottan megakadályozza egy meghatározott versenytárs termékével felszerelt termékek forgalmazását, mivel ehhez egyedül az az érdeke fűződhet, hogy ártson ez utóbbinak. Az erőfölényben lévő vállalkozást különös felelősség terheli azért, hogy az érdemeken alapuló versenytől idegen magatartással ne korlátozza a közös piacon a hatékony és torzulásmentes versenyt. Márpedig az, hogy meghatározott versenytárs termékeivel felszerelt termékek forgalmazásának akadályozásáért ellenszolgáltatásként fizet az ügyfeleknek, egyértelműen nem tartozik az érdemeken alapuló verseny körébe.

Végül a Törvénytörvény emlékeztetett arra, hogy amikor a Bizottság a bírságok megállapításáról szóló 2006. évi iránymutatás 22. pontja alapján a jogsértés súlyossága függvényében meghatározza az eladások értékének figyelembe veendő arányát, nem köteles enyhítő körülményként tekintetbe venni a konkrét hatás hiányát, ha az említett arányt a jogsértés súlyossága meghatározásának befolyásolására alkalmas más tényezők igazolják. Ezzel szemben, amennyiben a Bizottság ezen arány növelése érdekében helyénvalónak ítéli, hogy a jogsértés által a piacra gyakorolt tényleges hatást figyelembe vegye, akkor olyan konkrét, hitelt érdemlő és kielégítő bizonyítékokat kell szolgáltatnia, amelyek lehetővé teszik annak mérlegelését, hogy a jogsértés ténylegesen hogyan befolyásolhatta az említett piacon fennálló versenyt. Következésképpen a Törvénytörvény a keresetet teljes egészében elutasította, és helybenhagyta a Bizottság határozatát, valamint az Intelre kiszabott bírságot, amely a versenyszabályok megsértésének megállapítására irányuló eljárás keretében egyetlen vállalkozásra valaha kiszabott legnagyobb mértékű bírság volt.

4. Az összefonódások területét érintő fejlemények

A 2014. szeptember 5-i *Éditions Odile Jacob kontra Bizottság* ítélet (T-471/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:739) alapjául szolgáló ügyben azon határozattal szemben indítottak keresetet a Törvényszék előtt, amelyben a Bizottság a Lagardère/Natexis/VUP összefonódást engedélyező bizottsági határozathoz csatolt kötelezettségvállalások címén újra és visszaható hatállyal jóváhagyta a Wendel Investissement SA-t mint az átruházott eszközök átvevőjét.

A Törvényszék miután rámutatott, hogy a bizalomvédelem és a jogbiztonság elve nem zárta volna ki, hogy a Bizottság, ha ezt célszerűnek ítéli, visszavonja az összefonódást feltételesen engedélyező vitatott határozatot, emlékeztetett arra, hogy noha ez utóbbi elv főszabály szerint nem teszi lehetővé, hogy valamely aktus időbeli hatályának kezdő időpontját az aktus közzététele előtti időpontban állapítsák meg, ettől kivételesen el lehet térni, ha azt az elérendő cél megköveteli. A jelen ügyben az újabb, visszaható hatályú jóváhagyó határozat elfogadása több közérdekű cél teljesítésére irányult. Az új határozat ugyanis a Törvényszék által megállapított jogellenesség orvoslását célozta, amely közérdekű célnak minősül. Másfelől az új határozat annak a joghézagnak a betöltésére irányult, amelyet az első jóváhagyó határozat megsemmisítése eredményezett, ennél fogva a 4064/89/EGK rendelet¹¹ alkalmazási körébe tartozó vállalkozások jogbiztonságának védelmét célozta. Ezzel összefüggésben a Törvényszék továbbá pontosította, hogy noha valamely közigazgatási aktus megsemmisítését követően a kibocsátójának új, a korábbi felváltó aktust kell hoznia, abból az időpontból kiindulva, amelyben a megsemmisített aktust meghozták, az akkor hatályos rendelkezések, illetve az akkor releváns ténybeli körülmények alapján, új határozatában más indokokra is hivatkozhat, mint amelyekre az első határozatát alapította. Az összefonódások ellenőrzése ugyanis azon versenyhelyzet jövőre vonatkozó elemzését követeli meg, amely a jövőben az összefonódásból következhet. A jelen ügyben a Törvényszék szerint a Bizottságnak szükségképpen utólag kellett elemeznie azt a versenyhelyzetet, amely az összefonódásból következett, ennél fogva jogosan vizsgálta meg, hogy az azon körülmények alapján végzett elemzését, amelyről a megsemmisített határozat meghozatalakor tudomása volt, megerősítették-e az ezen időpontot követő időszakra vonatkozó adatok.

Másfelől, ami a továbbruházott eszközök átvevője függetlenségének feltételét illeti, a Törvényszék rámutatott, hogy valamely összefonódással kapcsolatban e feltétel többek között az átvevő arra vonatkozó képességének biztosítására irányul, hogy hatékony és önálló versenytársnak megfelelő magatartást tudjon tanúsítani a piacon, anélkül hogy stratégiáját és döntéseit az átruházó befolyásolhatná. E függetlenséget a két társaság közötti tőke-, pénzügyi, üzleti, személyzeti és anyagi kapcsolatok vizsgálata alapján lehet értékelni. A jelen ügyben a Törvényszék megállapította, hogy az a körülmény, hogy az átvevő egyik igazgatója egyidejűleg az átruházó felügyelőbizottságának és könyvvizsgáló bizottságának is tagja volt, nem volt összeegyeztethetetlen az említett függetlenségi feltétellel. A Törvényszék szerint e feltételt tiszteletben tartották, mivel a Bizottság kérésére az átvevő az első jóváhagyó határozat elfogadása előtt formális kötelezettséget vállalt egyrészt arra, hogy e személy az e társaság kijelölésének jóváhagyását követő egy éven belül megszünteti tisztségeit a társaságnál, másrészt pedig arra, hogy ezen időszakban nem vesz részt az igazgatótanács és más belső bizottságok olyan tanácskozásaiban, amelyek a csoport kiadói tevékenységeire vonatkoznak, továbbá hogy nem kap semmilyen, a kiadói ágazatra vonatkozó bizalmas információt e társaság igazgatóitól vagy vezető munkavállalóitól.

¹¹ A vállalkozások közötti összefonódások ellenőrzéséről szóló, 1989. december 21-i 4064/89/EGK tanácsi rendelet (HL L 395., 1. o., helyesbítés: HL 1990. L 257., 13. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 31. o.).

Állami támogatások

1. Elfogadhatóság

Ebben az évben az ítélkezési gyakorlat hasznos pontosításokat hozott az állami támogatások terén, többek között a személyében való érintettség fogalmát illetően.¹²

A 2014. július 17-i *Westfälisch-Lippischer Sparkassen- und Giroverband kontra Bizottság* ítélet (T-457/09, EBHT, EU:T:2014:683) alapjául szolgáló ügyben az a kérdés merült fel, hogy a támogatásban részesülő bank részvényese bizonyos feltételek mellett az e támogatást a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánító határozat által személyében érintettnek tekinthető-e.

Emlékeztetve arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint valamely személy, hacsak nem tud az eljáráshoz fűződő, azon társaság érdekétől elkülönülő érdeket igazolni, amelyet az uniós aktus érint, és amelynek tőkéjében e személy részesedéssel rendelkezik, ezen aktussal szemben nem védelmezheti másként az érdekeit, mint hogy e társaság tagjaként gyakorolja a jogait, míg keresetindításra maga a társaság jogosult, a Törvényszék megvizsgálta, hogy a felperesnek fennállt-e az eljáráshoz fűződő, a támogatásban részesülő banktól elkülönülő érdeke a megtámadott határozat megsemmisítése kapcsán. A Törvényszék e tekintetben rámutatott, hogy a felperesnek jól elkülönülő érdeke állt fenn a megtámadott határozat mellékletébe foglalt eladási kötelezettség kapcsán. E kötelezettség ugyanis kizárólag a részvényeseket érinti, akik kötelező határidők mellett kénytelenek lemondani a támogatásban részesülő bankra vonatkozó tulajdonjogukról, annak érdekében, hogy a támogatást jóváhagyják. Az említett banknak ezzel szemben e kötelezettség alapján, amely nem érintette vagyonát, és nem határozta meg piaci magatartását, semmilyen lépést nem kellett tennie. Ugyanakkor a megtámadott határozatban szereplő egyéb feltételek kapcsán – amelyek között a támogatásban részesülő bank mérlegfőösszegének csökkentésére vonatkozó feltételek is szerepeltek – a Törvényszék megjegyezte, hogy azok az említett bank üzleti tevékenységére vonatkoztak. E bank az e feltételek jogellenességére vagy sürgősségére vonatkozó bármilyen érvet előadhatott volna a megtámadott határozattal szemben benyújtott keresetben. A Törvényszék azt a következtetést vonta le, hogy az eladási kötelezettség kivételével a megtámadott határozatban szereplő feltételek tekintetében a felperes eljáráshoz fűződő érdeke összeolvadt a támogatásban részesülő bank eljáráshoz fűződő érdekével, így a felperest az említett határozat személyében nem érintette. Megállapította azt is, hogy ezzel szemben a felperest személyében érintette e határozat annyiban, hogy a támogatás jóváhagyását az eladási kötelezettség tiszteletben tartásához kapcsolták.

2. Érдеми kérdések

a) Az állami támogatás fogalma

A 2014. november 7-i *Autogrill España kontra Bizottság* ítéletben (T-219/10, EBHT, EU:T:2014:939) és a *Banco Santander és Santusa kontra Bizottság* ítéletben (T-399/11, EBHT, EU:T:2014:938) a Törvényszéknek a szelektivitás fogalmáról kellett határoznia, amely valamely intézkedés állami támogatássá minősítésének meghatározó szempontja.

¹² Az állami támogatások terén a végrehajtási intézkedéseket tartalmazó rendeleti jellegű jogi aktus fogalmáról lásd továbbá a fent hivatkozott 2014. szeptember 26-i *Dansk Automat Brancheforening kontra Bizottság* ítélettel (EU:T:2014:839) kapcsolatban „Az EUMSZ 263. cikk alapján előterjesztett keresetek elfogadhatósága” részben fent kifejtetteket.

Ebben az ügyben a Bizottság azon határozatáról volt szó, amely a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánította a külföldi illetőségű vállalkozásokban való részesedésszerzés adólevonásának spanyol szabályozását. E határozatot három Spanyolországban letelepedett vállalkozás támadta meg a Törvényszék előtt, amelyek az érintett szabályozás vitatott határozatban való állami támogatássá minősítését kifogásolták, többek között az említett szabályozás szelektivitásának hiányára hivatkozva.

A Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította a szóban forgó szabályozás szelektív jellegét. E tekintetben a Törvényszék mindenekelőtt rámutatott, hogy még ha bizonyítást is nyerne a referenciakerettől – a jelen ügyben a társasági adó általános rendszerétől, konkrétan az üzleti és cégérték adózására vonatkozó szabályoktól – való eltérés vagy az az alóli kivétel fennállása, ez önmagában nem teszi lehetővé annak megállapítását, hogy az intézkedés az uniós jog értelmében előnyben részesít „bizonyos vállalkozásokat vagy bizonyos áruk termelését”, mivel ezen intézkedés *a priori* minden vállalkozás számára hozzáférhető. A Törvényszék ezt követően jelezte, hogy a vitatott szabályozás nem a vállalkozások vagy áruk termelésének egy sajátos kategóriájára, hanem a gazdasági ügyletek valamely kategóriájára vonatkozott. Az ugyanis alkalmazandó volt minden, külföldi társaságban való, 5%-nál nagyobb olyan részesedésszerzésre, amelyet legalább egy évig megszakítás nélkül birtokoltak.

Másfelől a Törvényszék elutasította a szelektivitásra vonatkozó érvet, amely azon alapulhatott volna, hogy a szabályozás kizárólag a társaságok meghatározott, bizonyos befektetéseket külföldön realizáló csoportjainak nyújtott kedvezményt. Az ilyen megközelítés minden olyan adóügyi intézkedés szelektivitásának megállapításához vezethetett volna, amelynek alkalmazása bizonyos feltételekhez kötött, akkor is, ha a kedvezményezett vállalkozások semmilyen olyan sajátos jellemzővel nem bírnak, amely lehetővé tenné más vállalkozásoktól való megkülönböztetésüket, azonkívül, hogy teljesítik azon feltételeket, amelyekről az intézkedés alkalmazása függ.

Végül a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az érintett állam területén lévő vállalkozások összességét különbségtétel nélkül előnyben részesítő intézkedés a szelektivitás szempontjából nem minősülhet állami támogatásnak. Másfelől valamely intézkedés szelektivitásának megállapítása az ugyanazon tagállam jogszabályainak hatálya alá tartozó vállalkozások kategóriái közötti, nem pedig egy tagállam vállalkozásai és a többi tagállam vállalkozásai közötti eltérő bánásmódon alapul. A Törvényszék ebből arra következtetett, hogy az a tény, hogy valamely intézkedés az egyik tagállamban adóköteles vállalkozásokat előnyben részesíti a többi tagállamban adóköteles vállalkozásokhoz képest, nevezetesen mivel megkönnyíti a belföldön letelepedett vállalkozások részesedésszerzését a külföldön letelepedett vállalkozások tőkéjében, nem befolyásolja a szelektivitás kritériumának elemzését, és adott esetben csupán a verseny és a kereskedelem érintettségének megállapítását teszi lehetővé.

A 2014. szeptember 9-i *Hansestadt Lübeck kontra Bizottság* ítélet (T-461/12, EBHT [Kivonatok], fellebbezett, EU:T:2014:758) alapjául szolgáló ügyben ugyancsak valamely intézkedés szelektivitási feltétele állt a vita középpontjában. A jelen ügyben a lübecki repülőtér (Németország) díjszabására vonatkozó szabályozásnak az említett repülőtérre vonatkozó különböző intézkedésekkel szemben az EUMSZ 108. cikk (2) bekezdése szerinti eljárás megindítását elrendelő bizottsági határozatban való állami támogatássá minősítéséről volt szó. Lübeck városa vitatta e minősítést azon az alapon, hogy a vitatott szabályozást nem lehetett úgy tekinteni, mint amely szelektív jelleggel bír.

A Törvényszék, amelyhez az említett határozat részleges megsemmisítése iránti keresettel fordultak, emlékeztetett arra, hogy valamely intézkedés szelektivitásának értékelése céljából meg kell vizsgálni azt, hogy az adott jogrendszer keretében ezen intézkedés bizonyos vállalkozások számára előnyt jelent-e más, hasonló jogi és ténybeli helyzetben lévő vállalkozásokkal

összevetve. Mindazonáltal a Törvényszék pontosította, hogy az állami támogatás fogalma nem vonatkozik olyan állami intézkedésekre, amelyek különbséget tesznek a vállalkozások között, és következésképpen *a priori* szelektív jellegűek, amennyiben ez a megkülönböztetés azon rendszer természetéből vagy belső felépítéséből ered, amelynek ezen intézkedések a részét képezik.

Ezzel összefüggésben, adott ágazatban konkrét létesítmény vagy szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban valamely közjogi szervezet által megállapított díjszabás bizonyos vállalkozásokkal szembeni esetlegesen szelektív jellegének értékelésekor figyelembe kell venni különösen az ezen létesítményt vagy szolgáltatást ténylegesen vagy potenciálisan igénybe vevő vállalkozások összességét, és meg kell vizsgálni, hogy ezek közül csak egyesek részesülnek vagy részesülhetnek-e esetleges előnyben. Azon vállalkozások helyzete, amelyek nem akarják vagy nem tudják a szóban forgó létesítményt vagy szolgáltatást igénybe venni, az előny fennállásának értékelésekor így nem közvetlenül releváns. Más szóval a valamely közjogi szervezet által rendelkezésre bocsátott létesítmény vagy szolgáltatás igénybevételével kapcsolatban e szervezet által megállapított díjszabásból álló intézkedés szelektív jellege csak az említett jogalany tényleges vagy potenciális ügyfeleire és a szóban forgó konkrét létesítményre vagy szolgáltatásra tekintettel értékelhető, és nem vizsgálható különösen az ágazat hasonló létesítményeket vagy szolgáltatásokat rendelkezésre bocsátó más vállalkozásainak ügyfeleire tekintettel. Ahhoz, hogy a közjogi szervezet által konkrét létesítmények rendelkezésre bocsátása vagy szolgáltatások nyújtása keretében biztosított esetleges előny bizonyos vállalkozásokat előnyben részesítsen, az is szükséges, hogy más, ezen létesítményt vagy szolgáltatást igénybe vevő vagy igénybe venni kívánó vállalkozások ne részesüljenek vagy ne részesülhessenek az e jogalany által e konkrét keretben nyújtott említett előnyből.

E megfontolásokra tekintettel a Törvényszék a jelen ügyben megállapította, hogy önmagában az a körülmény, hogy a vitatott szabályozás kizárólag a lübecki repülőtér használatát légitársaságokra vonatkozik, nem releváns tényező annak megállapításához, hogy e szabályozás szelektív jelleggel bírt.

b) Általános gazdasági érdekű szolgáltatások

A 2014. július 11-i *DTS Distribuidora de Televisión Digital kontra Bizottság* ítélet (T-533/10, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:629) alkalmat adott a Törvényszék számára, hogy emlékeztessen azon elvekre, amelyek az általános gazdasági érdekű szolgáltatások, és különösen a műsorszolgáltatások terén a Bizottság határozatainak uniós bíróság általi felülvizsgálatát szabályozzák.

Ezen ítélet alapjául az azon határozattal szemben indított kereset szolgált, amelyben a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a Spanyol Királyság által a közszolgálati rádiós és televíziós műsorszolgáltató számára nyújtani tervezett, és a közszolgálati műsorszolgáltatás finanszírozási rendszerét módosító törvényen alapuló állami támogatást.

A Törvényszék pontosította, hogy a tagállamok a közszolgálati műsorszolgáltatási feladat meghatározását és szervezetének kialakítását illetően széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek. Ennélfogva a Bizottság által e tekintetben gyakorolt ellenőrzés korlátozott. Mivel a Bizottság értékelése összetett gazdasági tényekre vonatkozik, e téren a Bizottság határozatának Törvényszék általi felülvizsgálata még korlátozottabb. A Törvényszék általi felülvizsgálat annak ellenőrzésére korlátozódik, hogy a szóban forgó intézkedés nyilvánvalóan nem megfelelő-e a követett célhoz viszonyítva. Figyelemmel a közszolgálati műsorszolgáltatás meghatározását illetően a tagállamok rendelkezésére álló széles mérlegelési mozgástérre, az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése nem zárja ki azt, hogy valamely tagállam e közszolgáltatás tág meghatározása mellett döntsön, és egy műsorszolgáltató szervezetet bízjon meg kiegyensúlyozott és változatos műsorok nyújtásának

feladatával, amely magában foglalhatja sportesemények továbbkövetítését és filmek sugárzását is. Ennélfogva kizárólag azon tény, hogy valamely közszolgálati műsorszolgáltató a tartalmak megszerzésének piacán versenyben van a magánszereplőkkel, és bizonyos esetekben ő szerzi meg e tartalmakat, önmagában nem alkalmas annak bizonyítására, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el.

A Törvényszék szerint azonban az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdésével nem egyeztethető össze az, ha valamely műsorszolgáltató szervezet a piacon a magánszereplőkkel szemben versenyellenes magatartást tanúsít úgy, hogy például a tartalmak megszerzésének piacán szisztematikus túllicitáló gyakorlatot folytat. Nem tekinthető úgy, hogy e magatartás szükséges lenne a közszolgáltatási feladatának ellátásához.

Emellett e rendelkezés második mondatából kitűnik, hogy a közszolgáltatási feladat ellátása nem befolyásolhatja a kereskedelmet az Unió érdekével ellentétes mértékben, az EU-Szerződést és az EUM-Szerződést kiegészítő, a tagállamokban történő közcélú műsorszolgáltatás rendszeréről szóló 29. jegyzőkönyvből pedig kitűnik, hogy a közszolgálati műsorszolgáltató finanszírozása az Unión belüli kereskedelmi feltételeket vagy a versenyt nem befolyásolhatja a közös érdekekkel ellentétes mértékben. Ebből következik, hogy ahhoz, hogy úgy lehessen tekinteni, hogy valamely közérdekű feladattal megbízott gazdasági szereplő javára bevezetett támogatási program nem felel meg e feltételeknek, a támogatási programnak lényegesen, és olyan mértékben kell befolyásolnia a kereskedelmet és a versenyt, amely a tagállamok által követett célkitűzésekhez képest nyilvánvalóan aránytalan. Ahhoz, hogy meg lehessen állapítani ilyen befolyásolás fennállását, bizonyítani kell, hogy a műsorszolgáltatás nemzeti piacon magánszereplőként folytatott tevékenység kizárt vagy rendkívül nehézvé vált, ami a jelen ügyben nem nyert bizonyítást.

A 2014. július 16-i *Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság* ítélet (T-309/12, fellebbezett, EU:T:2014:676), akárcsak a német állam által a *Zweckverband Tierkörperbeseitigung kontra Bizottság* ügyben szereplő bizottsági határozattal szemben indított kereset nyomán kihirdetett 2014. július 16-i *Németország kontra Bizottság* ítélet (T-295/12, fellebbezett, EU:T:2014:675) lehetőséget adott a Törvényszéknek, hogy ismét az általános gazdasági érdekű szolgáltatások meghatározásával foglalkozzon.

A Törvényszék e tekintetben emlékeztetett arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a tagállamok széles mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak meghatározását illetően, hogy mit tekintenek általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak. Következésképpen e szolgáltatásoknak valamely tagállam általi meghatározását a Bizottság kizárólag nyilvánvaló hiba esetén kérdőjelezheti meg. Így ahhoz, hogy ilyennek lehessen minősíteni, az érintett szolgáltatásnak olyan általános gazdasági érdeknek kell megfelelnie, amely sajátos jellemzőkkel bír a gazdasági élet más tevékenységeit jellemző érdekhez képest. Ezzel összefüggésben a Törvényszék pontosította, hogy a *GEMO*-ítéletből¹³ eredő azon elv, amely szerint az állattartó és a vágóhidakon keletkezett hulladék ártalmatlanítása által okozott pénzügyi terhet úgy kell tekinteni, mint amely az állattenyésztők és a vágóhidak gazdasági tevékenységének velejárója, alkalmazandó az állatokat sújtó járványok esetére fenntartott tartalékkapacitásokkal járó költségekre is. E következtetés vonatkozik egyébként a „szennyező fizet” elv alkalmazására is. Így a Törvényszék szerint a Bizottság nem sértette meg az EUMSZ 107. cikk (1) bekezdését és az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdését, amikor azt állapította meg, hogy a német hatóságok az állatokat sújtó járványok esetére fenntartott ártalmatlanítási tartalékkapacitások általános gazdasági érdekű szolgáltatásnak való minősítésével nyilvánvaló mérlegelési hibát követtek el. A Bizottság nem alkalmazta tévesen a jogot akkor

¹³ 2003. november 20-i *GEMO*-ítélet (C-126/01, EBHT, EU:C:2003:622).

sem, amikor a felperes gazdasági előnyének fennállását állapította meg, mivel a megtámadott határozattal érintett időszakban az *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg* ítéletben¹⁴ meghatározott kritériumok együttesen egyetlen időpontban sem álltak fenn.

c) A belső piaccal összeegyeztethető állami támogatás

Ebben az évben a belső piaccal összeegyeztethető állami támogatások témakörében különösen három határozat érdemel figyelmet.

Először is, a fent hivatkozott *Westfälisch-Lippischer Sparkassen- und Giroverband kontra Bizottság* ítéletben (EU:T:2014:683) a Törvényszéknek azon határozat jogszerűségéről kellett határoznia, amelyben a Bizottság megállapította, hogy a német állam által valamely pénzügyi intézmény szerkezetének átalakítására nyújtott támogatás az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) pontjában előírt bizonyos feltételek mellett összeegyeztethető a belső piaccal.

A Törvényszék rámutatott, hogy amikor az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdése alapján az állami támogatásoknak a belső piaccal való összeegyeztethetősége értékelésére vonatkozó széles mérlegelési mozgásterével élve a Bizottság előírja, hogy a támogatás engedélyezése érdekében az érintett tagállamnak kötelezettséget kell vállalnia egy olyan terv mellett, amely lehetővé teszi bizonyos konkrét jogszerű célok elérését, akkor a Bizottság nem köteles kifejezni az e terv által előírt minden egyes intézkedés szükségességét, sem arra törekedni, hogy kizárólag a lehető legkevésbé korlátozó intézkedéseket írja elő azok közül, amelyek alkalmasak arra, hogy biztosítsák egyrészt a támogatás kedvezményezettjének hosszú távú életképességét, másrészt azt, hogy a támogatás ne torzítsa túlzott mértékben a versenyt. Kizárólag akkor áll fenn ez a helyzet, ha az érintett tagállam előzetesen egy kevésbé korlátozó szerkezetátalakítási terv vonatkozásában vállalt kötelezettséget, amely ugyanolyan helytálló módon megfelel e céloknak, vagy ha e tagállam jelezte, hogy ellenzi egyes intézkedések felvételét az említett tervbe, és azzal az indokkal vállalt annak vonatkozásában kötelezettséget, hogy a Bizottság véglegesen azt közölte vele, hogy ezen intézkedések hiányában a támogatást nem fogja engedélyezni, mivel a támogatás nyújtásának az említett intézkedések tiszteletben tartása feltételéhez kötése ezekben az esetekben nem tudható be az érintett tagállamnak. A jelen ügyben, mivel a Bizottság nem tekintette úgy, hogy az Észak-Rajna–Vesztfália tartomány (Németország) javára vállalt garancia csak bizonyos intézkedések végrehajtását előíró szerkezetátalakítási terv mellett engedélyezhető, a Törvényszék úgy vélte, hogy nem logikus azt megkövetelni, hogy a Bizottság jelölje meg azokat az indokokat, amelyek miatt a támogatás engedélyezésére vonatkozó határozatának feltétele ezen intézkedések végrehajtása. Hasonló érvelés alapján a Törvényszék másfelől megállapította, hogy az arányosság elvének tiszteletben tartása nem követeli meg azt, hogy a Bizottság a szerkezetátalakítási támogatás engedélyezését a támogatás kedvezményezettje életképességének helyreállításához és a verseny súlyos torzulásának elkerüléséhez szigorúan szükséges intézkedésekhez kösse, amennyiben ezek az intézkedések olyan szerkezetátalakítási terv részét képezik, amely vonatkozásában az érintett tagállam kötelezettséget vállalt.

Végül a Törvényszék jelezte, hogy az EUMSZ 345. cikk, amely szerint „[a] Szerződések nem sérthetik a tagállamokban fennálló tulajdoni rendet”, nem akadályozza meg a Bizottságot abban, hogy az olyan vállalkozás számára nyújtott állami támogatás engedélyezését, amelynek szerkezetátalakításon kell átesnie, annak eladásához kösse, amennyiben ez hosszú távú életképességének biztosítását célozza.

¹⁴ 2003. július 24-i *Altmark Trans és Regierungspräsidium Magdeburg* ítélet (C-280/00, EBHT, EU:C:2003:415).

Másodszor a 2014. április 8-i *ABN Amro Group kontra Bizottság* ítélet (T-319/11, EBHT, EU:T:2014:186) alapjául szolgáló ügy a Bizottság azon határozatára vonatkozott, amelyben a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a holland állam által a felperes javára végrehajtott intézkedéseket. E határozatban – bizonyos jellegű és bizonyos minimális méretű felvásárlások kivételével – hároméves felvásárlási tilalom szerepelt, amelyet öt évre lehetett meghosszabbítani abban az esetben, ha három év elteltével a holland állam továbbra is 50%-os részesedéssel rendelkezik a felperesben.

A Törvényszék, amely előtt e határozattal szemben keresetet indítottak, jóváhagyta a Bizottság elemzését, amely szerint a felvásárlásoknak a támogatott jogalany életképességének biztosítását kell célozniuk, amely azt is jelenti, hogy minden olyan állami támogatás útján finanszírozott felvásárlás, amely nem szigorúan szükséges annak biztosításához, hogy helyreálljon a kedvezményezett társaság életképessége, sérti a támogatás szigorúan minimális szintre való korlátozásának elvét. Mivel a jelen ügyben a cél annak elérése volt, hogy a támogatásban részesülő bank pénzét a támogatás visszafizetésére használják fel azelőtt, hogy a bank bármely újabb felvásárlást hajtana végre, a Törvényszék kimondta, hogy a bármilyen szektorban tevékenykedő vállalkozásokra kiterjedő, legalább 5%-os részesedésszerzésre vonatkozó felvásárlási tilalom megfelel a bizottsági közleményekben, és különösen a szerkezetátalakításról szóló közleményben¹⁵ foglalt elveknek. A tilalom időtartamát illetően noha a szerkezetátalakításról szóló közlemény nem határoz meg konkrét időtartamot a támogatás minimális szükséges szintre való csökkentésének biztosítása céljából előírt felvásárlási tilalmakra vonatkozóan, a Törvényszék pontosította, hogy mivel a szerkezetátalakításról szóló közlemény 23. pontja hivatkozik a kedvezményezett szerkezetátalakítására, arra lehet következtetni, hogy az ilyen intézkedés megalapozottnak tekinthető addig, amíg e kontextus fennáll. Ebből a Törvényszék azt a következtetést vonta le, hogy nem lehetett megállapítani, hogy a Bizottság megsértette a közleményeket – és különösen a szerkezetátalakításról szóló közleményt – azáltal, hogy a vitatott tilalomra vonatkozóan ötéves maximális időtartamot határozott meg.

Végül a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a megtámadott határozat nem azonosította az állami tulajdont az állami támogatással, és meghatározott olyan objektív indokot, melynek alapján a kedvezményezett bank többségi állami irányítása e kontextusban viszonyítási elem volt, így nem állhatott fenn az állami tulajdonnal szembeni hátrányos megkülönböztetés.

Harmadszor a 2014. december 3-i *Castelnou Energia kontra Bizottság* ítéletben (T-57/11, EBHT, EU:T:2014:1021) a Törvényszék pontosította azon feltételeket, amelyek mellett az állami támogatások Bizottság általi ellenőrzése keretében figyelembe kell venni az uniós jog környezetvédelmi szabályait. A jelen ügyben a felperes az uniós jog több környezetvédelemre vonatkozó rendelkezése alapján vitatta azon határozatot, amelyben a Bizottság a belső piaccal összeegyeztethetőnek nyilvánította a Spanyol Királyság által a spanyol eredetű szén használó villamosenergia-termelés javára létrehozott rendszert.

E tekintetben a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy amennyiben a Bizottság az állami támogatásokra vonatkozó eljárást alkalmazza, a Szerződés általános rendszere alapján köteles tiszteletben tartani az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezések és az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezésektől eltérő egyéb konkrét rendelkezések közötti koherenciát, és ekképpen értékelni a szóban forgó támogatás összeegyeztethetőségét e konkrét rendelkezésekkel.

¹⁵ A pénzügyi szektor életképességének helyreállításáról és a jelenlegi válságban hozott szerkezetátalakítási intézkedéseknek az állami támogatási szabályok alapján végzett értékeléséről szóló bizottsági közlemény (HL 2009. C 195., 9. o.).

Ugyanakkor az ilyen kötelezettség csak a támogatás azon feltételei tekintetében terheli a Bizottságot, amelyek e tekintetben olyan elválaszthatatlanul összefüggenek a támogatás céljával, hogy nem lenne lehetséges azokat külön-külön vizsgálni. Ezzel kapcsolatban a Törvényszék rámutatott, hogy noha az ítélezési gyakorlat szerint a Bizottságnak valamely támogatási intézkedésnek az állami támogatásokra vonatkozó uniós jogi szabályok szempontjából való értékelése során figyelembe kell vennie az EUMSZ 11. cikkben szereplő, környezetvédelemhez kapcsolódó követelményeket, az uniós bíróság ilyen kötelezettséget a környezetvédelemhez kapcsolódó célokat követő támogatások értékelésénél írt elő a Bizottság számára, mivel ezen támogatások az EUMSZ 107. cikk (3) bekezdésének b) vagy c) pontja alapján összeegyeztethetőnek nyilváníthatók a belső piaccal. Ezzel szemben a nem környezetvédelmi célt követő támogatási intézkedés értékelése során a Bizottság nem köteles a támogatás és a vele elválaszthatatlanul összefüggő feltételek vizsgálatánál figyelembe venni a környezetvédelmi szabályozást.

Ezenkívül, amennyiben az alapügyben szereplőhöz hasonló, a villamosenergia-ellátás biztonságának garantálását célzó támogatást az uniós jog környezetvédelmi rendelkezéseinek megsértése miatt kellene a belső piaccal összeegyeztethetlenné nyilvánítani, annak ellenére, hogy az megfelel az EUMSZ 106. cikk (2) bekezdése alkalmazási feltételeinek, ez sértené a nemzeti hatóságokat az általános gazdasági érdekű szolgáltatás bevezetése terén megillető mérlegelési jogkört, és ennek megfelelően kiterjesztené a Bizottság jogköreit az EUMSZ 106., 107. és 108. cikk által rá ruházott hatáskörök gyakorlása során. Márpedig a Bizottság által ebben az összefüggésben gyakorolt hatáskörök és a támogatások összeegyeztethetőségére vonatkozó sajátos vizsgálat nem léphet a kötelezettségszegési eljárás helyébe, amely révén a Bizottság az uniós jog valamennyi rendelkezésének tagállamok általi tiszteletben tartását biztosítja. Mindenesetre a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a Bizottság helyesen állapította meg, hogy az a tény, hogy az említett intézkedés folytán nőtt a hazai eredetű szénnel működő erőművek szén-dioxid-kibocsátása (CO₂), illetve, hogy nőtt a kibocsátási jogok ára, nem eredményezte a Spanyolországban összességében kibocsátott szén-dioxid mennyiségének növekedését.

Szellemi tulajdon

1. Közösségi védjegy

a) Feltétlen kizáró okok

2014-ben a Törvényszék ítélezési gyakorlata pontosításokkal szolgált a 207/2009/EK rendelet¹⁶ 7. cikke (1) bekezdésének b) pontja értelmében vett, a megkülönböztető képesség hiányán alapuló feltétlen kizáró ok vonatkozásában.

A 2014. január 16-i *Steiff kontra OHIM (Plüssállat fülének középső részén található fémgomb)* ítélet (T-433/12, EU:T:2014:8) és *Steiff kontra OHIM (Plüssállat fülének középső részén található fémgombos szövetcímke)* ítélet (T-434/12, EU:T:2014:6) alapjául szolgáló két ügyben a Törvényszéknek azon határozatok ellen benyújtott keresetek tárgyában kellett döntenie, amelyekkel a Belső Piaci Harmonizációs Hivatal (védjegyek és formatervezési minták) (OHIM) első fellebbezési tanácsa a bejelentett védjegyek megkülönböztető képességének hiánya miatt megtagadta egyrészről egy plüssállat fülének középső részén található gombból álló megjelölés, másrészről egy plüssállat fülének középső részén található gombos szövetcímkeből álló megjelölés közösségi védjegyként történő lajstromozását.

¹⁶ A közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet (HL L 78., 1. o.).

E tekintetben a Törvénytörvény először is megállapította, hogy a bejelentett védjegyek egybeolvadnak a plüssállatok egyik lehetséges megjelenésével. „Pozícióvédjegyként” ugyanis szükségképpen egybeolvadtak a plüssállatok megjelenésével, mivel ha a gombot és a szövetcímekét nem rögzítik tartósan a megjelölt áruk valamely pontosan meghatározott részére, e védjegyek nem léteznek. Ráadásul a gombok és a kisméretű címkék a plüssállatok kialakításának szokásos elemeit alkotják. Mivel a fogyasztóknak nem szokása, hogy az áruk kereskedelmi származását olyan megjelölések alapján vélemezzék, amelyek egybeolvadnak az említett áruk megjelenésével, a bejelentett védjegyeknek jelentős mértékben el kellett volna térniük az ágazat normáitól és szokásaitól.

Márpedig mivel egyrészt a gombok és címkék a plüssállatok kialakításának szokásos elemeit képezik, másrészt pedig a fogyasztók hozzászórtak ezen áruk, azok megjelenésének és lehetséges kialakításának igen nagyfokú változatosságához, a Törvénytörvény kimondta, hogy a gomboknak és a szövetcímeknek a plüssállat füléhez való rögzítése, ami valójában hétköznapi kombinációt hoz létre, amit a vásárlóközönség díszítő elemként észlel, egyáltalán nem tekinthető rendkívülinek. Következésképpen a Törvénytörvény szerint a célközönség annak alapján nem vélemezheti a kereskedelmi származás jelzését. Ebből azt a következtetést vonta le, hogy a szóban forgó védjegyek nem rendelkeztek a szükséges megkülönböztető képesség minimális fokával.

b) Viszonylagos kizáró okok

A 2014. április 9-i *Pico Food kontra OHIM – Sobieraj (MILANÓWEK CREAM FUDGE)* ítéletben (T-623/11, EBHT, EU:T:2014:199) a Törvénytörvény több – tehenet ábrázoló és szóelemeket tartalmazó – ábrás védjegy közötti összetéveszthetőséget vizsgálta.

A Törvénytörvény hangsúlyozta, hogy jóllehet igaz, hogy az ütköző megjelölések bizonyos vizuális hasonlóságot mutatnak a tehenet ábrázoló ábrás elem közös jelenléte miatt, ezen elem a jelen ügyben az érintett áruk vonatkozásában célzó jellegű, és ezért csekély megkülönböztető képességgel rendelkezik. Ezenkívül rámutatott, hogy még annak feltételezése esetén is, hogy a korábbi védjegyek a releváns területen történő használat révén szerzett fokozott megkülönböztető képességgel rendelkeznek, a fellebbezési tanács nem tévedett annak a jelen ügyben való megállapításával, hogy az érintett vásárlóközönség vonatkozásában az érintett áruk azonossága ellenére nem áll fenn az összetéveszthetőség. A Törvénytörvény szerint a fellebbezési tanács valóban figyelembe vette azt a körülményt, hogy a korábbi védjegyek adott esetben használat révén szerzett fokozott megkülönböztető képességet szerezhettek a releváns területen, de jogosan állapította meg, hogy ezen esetleges körülmény nem teszi lehetővé az összetéveszthetőségre vonatkozó következtetés levonását. E tekintetben a Törvénytörvény pontosította, hogy különbség van aközött, ha a megjelölések összehasonlítása keretében megállapítják, hogy az összetett védjegyet alkotó egyik elem csekély megkülönböztető képességgel rendelkezik, és aközött, ha az összetéveszthetőség átfogó értékelése keretében megállapítják, hogy valamely korábbi védjegy rendelkezik-e használat révén szerzett fokozott megkülönböztető képességgel, vagy sem.

A 2004. december 11-i *Coca-Cola kontra OHIM – Mitico (MASTER)* ítélet (T-480/12, EBHT, EU:T:2014:1062) alapjául szolgáló ügyben a Törvénytörvénynek azon határozat jogszerűségét kellett megvizsgálnia, amellyel az OHIM második fellebbezési tanácsa helyben hagyta a felperes által a Master közösségi ábrás védjegy bejelentésével szemben benyújtott felszólalást elutasító határozatot.

Először is a Törvénytörvény megjegyezte, hogy az ütköző megjelölések, azaz egyrészt a stilizált „coca-cola” szavakból vagy a stilizált „C” betűből álló korábbi megjelölések, másrészt pedig a stilizált „master” szóból álló bejelentett megjelölés, amely felett egy arab kifejezés található,

nyilvánvaló vizuális különbségeket mutatnak. A Törvénytörvény azonban megjegyezte, hogy e megjelölésekben vizuálisan hasonló elemek is találhatók a jelenkori üzleti életben nem szokványos betűtípus közös használatának köszönhetően. A Törvénytörvény szerint a hasonlóságok és különbségek átfogó értékeléséből következik, hogy az ütköző megjelölések, legalábbis a „Coca-Cola” korábbi közösségi ábrás védjegyek és a bejelentett „Master” védjegy között csekély mértékű vizuális hasonlóság áll fenn, ahol a hangzásbeli és fogalmi különbségeiket a nagyobb jelentőséggel bíró, átfogó vizuális hasonlóságaik ellensúlyozzák. Ezzel szemben a Törvénytörvény megállapította, hogy a „C” korábbi nemzeti védjegy – különösen annak rövidsége miatt – különbözik a bejelentett védjegytől.

Emlékeztetve arra, hogy az ütköző megjelölések közötti – akár csekély mértékű – hasonlóság fennállása a 207/2009 rendelet 8. cikke (5) bekezdése alkalmazásának feltétele, és e hasonlóság foka az említett megjelölések között fennálló kapcsolat értékelésének egyik jelentős tényezője, a Törvénytörvény rámutatott, hogy az annak megállapítására irányuló átfogó értékelés, hogy fennáll-e az érintett vásárlóközönség képzetében az ütköző védjegyek közötti kapcsolat, arra a következtetésre vezet, hogy tekintettel az említett védjegyek közötti hasonlóság – akár csekély – mértékére, fennáll annak veszélye, hogy e vásárlóközönség ilyen kapcsolatot hozhat létre. Annak megállapítását követően, hogy a fellebbezési tanács nem határozott a 207/2009 rendelet 8. cikke (5) bekezdésének valamennyi alkalmazási feltételéről, a Törvénytörvény jelezte, hogy nem feladata, hogy a megtámadott határozat jogszerűsége vizsgálatának keretében arról első ízben határozzon. Arra következtetett, hogy a fellebbezési tanács feladata az említett alkalmazási feltételek vizsgálata, figyelembe véve az ütköző megjelölések közötti kétségtelenül csekély, de ahhoz elegendő mértékű hasonlóságot, hogy az érintett vásárlóközönség az említett megjelöléseket rokonítsa egymással.

A Törvénytörvény, amelynek a korábbi védjegy megkülönböztető képessége vagy jóhírneve tisztességtelen kihasználásának fogalmát is értékelnie kellett, hangsúlyozta, hogy e kihasználás különösen akkor állapítható meg, ha valamely megbecsülésnek örvendő védjegy kihasználására vagy nyilvánvalóan élösködő módon történő kizsákmányolására tesznek kísérletet, és hogy erre ezért az „élösködés veszélye” kifejezéssel utalnak. E tekintetben a Törvénytörvény megállapította, hogy a fellebbezési tanács jelen ügyben végzett értékelése nem állt összhangban az ítélezési gyakorlat által kialakított azon elvvel, amely szerint az élösködés veszélye a 207/2009 rendelet 8. cikkének (5) bekezdése alapján többek között valószínűségi elemzésből eredő logikai következtetések alapján és az érintett kereskedelmi ágazat szokásos gyakorlatát, illetve az adott ügyre vonatkozó valamennyi egyéb körülményt, így többek között a korábbi védjegyek jogosultja áruinak csomagolásához hasonló csomagolásoknak a bejelentett védjegy jogosultja általi használatát figyelembe véve is megállapítható. Tekintettel arra, hogy ezen ítélezési gyakorlat lehetővé teszi a bejelentett védjegy jogosultjának szándékaira vonatkozó, fent említett valószínűségi elemzés elvégzéséhez szükséges valamennyi bizonyíték figyelembevételét, a Törvénytörvény kimondta, hogy a fellebbezési tanács tévedést követett el azzal, hogy elutasította a bejelentett védjegy kereskedelmi használatára vonatkozóan a felperes által előterjesztett bizonyítékokat. Azon érvnek, amely szerint a felperes e bizonyítékokra a 207/2009 rendelet 9. cikke (1) bekezdésének c) pontján alapuló bitorlási kereset keretében is hivatkozhat, nincs jelentősége, mivel az figyelmen kívül hagyja az említett rendelet rendszerét és az e rendelet 8. cikkében meghatározott felszólalási eljárás célját, amely abban áll, hogy a jogbiztonság és a megfelelő ügyintézés elve alapján biztosítsa, hogy ne kerüljenek lajstromozásra olyan védjegyek, amelyek használatát a bíróságok előtt később eredményesen kifogásolni lehet.

c) Eljárási kérdések

A 2014. március 5-i *HP Health Clubs Iberia kontra OHIM – Shiseido (ZENSATIONS)* ítéletben (T-416/12, EU:T:2014:104) a Törvénytörvény pontosította, hogy az a körülmény, hogy a 207/2009 rendelet 76. cikke

szerint a lajstromozás viszonylagos kizáró okaival összefüggő eljárásban a hivatal a vizsgálat során a felek által előterjesztett tényálláshoz, bizonyítékokhoz és érvekhez, valamint a kérelem szerinti igényekhez kötve van, nem jelenti azt, hogy az OHIM-nak úgy kell tekintenie, hogy az egyik fél által előtte előadott bármely állítás megalapozott, amennyiben azt a másik fél nem vitatja.

Ezenkívül a 2014. szeptember 25-i *Peri kontra OHIM (Zsalukapocs formája)* ítéletben (T-171/12, EBHT, EU:T:2014:817) a Törvényszék kifejtette, hogy főszabály szerint a közösségi védjegybejelentésben szereplő áruk vagy szolgáltatások jegyzékének a fellebbezési tanács megtámadott határozatának elfogadása után történő, a 207/2009 rendelet 43. cikkének (1) bekezdése értelmében vett korlátozása nem érintheti az említett határozat jogszerűségét, amely a Törvényszék előtt vitatott egyetlen határozat. Mindazonáltal a Törvényszék szerint az OHIM fellebbezési tanácsának határozata bizonyos esetekben csak az érintett közösségi védjegy lajstromozása iránti kérelemben szereplő jegyzékben található bizonyos árukkal vagy szolgáltatásokkal kapcsolatos részében is megtámadható a Törvényszék előtt. Ilyen esetben e határozat az ugyanezen jegyzékben szereplő más áruk vagy szolgáltatások tekintetében jogerős lesz. Ily módon a védjegybejelentő által a Törvényszék előtt, tehát a fellebbezési tanács határozatát követően benyújtott azon nyilatkozat, miszerint az eredeti kérelemben szereplő egyes áruk tekintetében visszavonja a bejelentését, olyan nyilatkozatnak értelmezhető, amely szerint a megtámadott határozat csak az érintett áruk fennmaradó része tekintetében vitatott, vagy – ha ilyen nyilatkozatot a Törvényszék előtt folyamatban lévő eljárás késői szakaszában tesznek – részleges elállásnak minősül.

Azonban, ha a közösségi védjegybejelentésben szereplő árujegyzék korlátozásával a védjegy bejelentőjének nem az a célja, hogy egy vagy több árut kivonjon e jegyzékből, hanem hogy azok egy vagy több jellemzőjét megváltoztassa, nem lehet kizárni, hogy e változtatásnak hatása lehet a közösségi védjegynek az OHIM fórumai által a közigazgatási eljárás során végzett vizsgálatára. Ilyen körülmények között e módosításnak a Törvényszék előtti eljárási szakaszban történő elfogadása egyenértékű lenne a jogvita tárgyának az eljárás további részében történő, a Törvényszék eljárási szabályzata 135. cikkének 4. §-ában tiltott megváltoztatásával. Így az ilyen korlátozást a Törvényszék nem veheti figyelembe a kereset megalapozottságának vizsgálatakor.

Ezenkívül a 2014. október 8-i *Fuchs kontra OHIM – Les Complices (Körben lévő csillag)* ítéletben (T-342/12, EBHT, EU:T:2014:858), a Törvényszék a felperes ahhoz kapcsolódó eljáráshoz fűződő érdeke fennmaradásának kérdésben határozott, hogy vitassa a védjegybejelentésével szemben benyújtott felszólalásnak azt követően helyt adó határozatot, hogy az OHIM határozatában megállapította a felszólalás alapjául szolgáló korábbi védjegy megszűnését.

E tekintetben a Törvényszék először is hangsúlyozta, hogy mivel a kereset elfogadhatóságának feltételei, különösen az eljáráshoz fűződő érdek hiánya, az eljárásgátló okok fennállása miatti elfogadhatatlanság körébe tartoznak, az ő feladata annak hivatalból való ellenőrzése, hogy a felperesnek továbbra is fennáll-e az ilyen határozat hatályon kívül helyezéséhez fűződő érdeke. Ezen ellenőrzés elvégzése során rámutatott, hogy a felszólalás alapjául szolgáló védjegyoltalom megszűnése, amennyiben a megszűnésre csak a fellebbezési tanácsnak az említett védjegyen alapuló felszólalásnak helyt adó határozatát követően kerül sor, nem jár az utóbbi határozat visszavonásával vagy hatályon kívül helyezésével. A védjegyoltalom megszűnésének megállapítása esetén ugyanis a 207/2009 rendelet 55. cikke (1) bekezdése rendelkezéseinek megfelelően a közösségi védjegyoltalmat úgy kell tekinteni, mintha ahhoz a megszűnés megállapítására irányuló kérelem benyújtásától kezdődően nem fűződtek volna az e rendeletben meghatározott joghatások. Ezzel szemben ezen időpontig a közösségi védjegyoltalomhoz az említett rendelet VI. címének 2. fejezetében meghatározott joghatások fűződtek. Következésképpen az az álláspont, hogy a jogvita tárgytalanná válik, amennyiben az eljárás során határozat születik a védjegyoltalom megszűnésének megállapításáról, a Törvényszék esetében arra vezet, hogy a megtámadott

határozat elfogadását követően felmerülő olyan indokokat kell figyelembe vennie, amelyek nem befolyásolják az említett határozat megalapozottságát, és nincsenek hatással azon felszólalási eljárásra, amelynek a hatályon kívül helyezés iránti kereset az eredménye.

Egyébiránt az ilyen határozatnak a Törvényszék általi hatályon kívül helyezése esetén annak a keletkezésére visszaható hatályú hatályon kívül helyezése olyan előnnyel járhat a felperes számára, amelyet az okafogyottság megállapítása nem biztosít a számára. Amennyiben ugyanis a Törvényszék kimondja a részleges okafogyottságot, a felperes csupán újabb védjegy-bejelentési kérelmet nyújthat be az OHIM-hoz a védjegye tekintetében, azzal hogy e kérelemmel szemben a jövőben a megszűnt korábbi közösségi védjegyoltalom alapján már nem lehet felszólalást benyújtani. Ezzel szemben, amennyiben a Törvényszék az ügy érdemében határoz, és a keresetnek helyt ad annak megállapításával, hogy az ütköző védjegyek között nem áll fenn az összetévesztés veszélye, semmi nem akadályozza a bejelentett védjegy lajstromozását. Ezenkívül a Törvényszék rámutatott, hogy pusztán azon körülmény, hogy a felszólalási osztály és a fellebbezési tanács határozataival szemben benyújtott jogorvoslatok a 207/2009 rendelet 58. cikke (1) bekezdésének második mondata és 64. cikkének (3) bekezdése értelmében felfüggesztő hatályúak, nem lehet elegendő a felperes jelen esetben fennálló eljáráshoz fűződő érdekének vitatásához. A 207/2009 rendelet 45. cikke értelmében ugyanis a megjelölést csak akkor kell közösségi védjegyként lajstromozni, ha a felszólalást jogerős határozattal elutasították.

A 2014. október 21-i *Szajner kontra OHIM – Forge de Laguiole (LAGUIOLE)* ítéletben (T-453/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:901) a Törvényszéknek az OHIM valamely határozatának jogszerűségét vitató felperes azon lehetőségének vizsgálatára is alkalma nyílt, hogy az OHIM előtt azon nemzeti jog értelmezése céljából, amelyre az uniós jog utal, az OHIM előtt nem hivatkozott nemzeti jogszabályokból vagy ítélkezési gyakorlatból származó elemekre hivatkozzon.

E ponton a Törvényszék rámutatott, hogy sem a feleket, sem magát a Törvényszéket nem akadályozza semmi abban, hogy ezen elemekből merítsenek, mivel a fellebbezési tanácsnak itt nem azt róják fel, hogy nem vett tekintetbe valamely nemzeti bíróság egy pontosan meghatározott ítéletében szereplő ténybeli elemeket, hanem egyes jogszabályi rendelkezésekre, illetve ítéletekre hivatkoznak egy arra alapított jogalap alátámasztásául, hogy a fellebbezési tanácsok helytelenül alkalmaztak egy nemzeti jogi rendelkezést. E tekintetben, noha igaz, hogy a nemzeti szabály alkalmazását kérelmező fél köteles az OHIM elé terjeszteni azokat a bizonyítékokat, amelyek alátámasztják e szabály tartalmát, ez nem jelenti azt, hogy a Törvényszék ne vizsgálhatná a nemzeti szabály OHIM általi alkalmazását egy olyan nemzeti bíróság által hozott ítélet tükrében, amely az OHIM határozatának elfogadását követően született, és amelyre az egyik fél első ízben a Törvényszék előtt hivatkozott.

A Törvényszék szerint e megállapítás még abban az esetben is érvényes, ha a nemzeti bíróság szóban forgó ítélete szembefordult az addigi ítélkezési gyakorlattal. Az ilyen jellegű változásokat ugyanis főszabály szerint visszaható hatállyal kell alkalmazni a fennálló helyzetekre. Ezt az elvet igazolja az a megállapítás, hogy egy jogi norma adott időpontban történő bírósági értelmezése nem különbözhet a tényállás idejétől függően, és senki nem hivatkozhat a megmerevedett ítélkezési gyakorlathoz fűződő szerzett jogára. Noha ez az elv csorbulhat, amikor kivételes helyzetekben a bíróságok eltekinthetnek az alkalmazásától annak érdekében, hogy a változás időbeli visszaható hatályát kiigazítsák, továbbra is a változás visszaható hatálya tekintendő főszabálynak. Ennélfogva, még ha a korábbi ítélkezési gyakorlatot megváltoztató nemzeti bírósági ítélet új ténynek is minősül, az csupán a nemzeti jog ismertetésére vonatkozik, ahogyan azt az OHIM-nak alkalmaznia kellett volna, és ahogyan azt a Törvényszéknek alkalmaznia kell.

d) Megváltoztatásra vonatkozó hatáskör

A 2014. szeptember 26-i *Koscher + Würtz kontra OHIM – Kirchner & Wilhelm (KW SURGICAL INSTRUMENTS)* ítéletben (T-445/12, EBHT, EU:T:2014:829) a Törvényszék ismét foglalkozott a 207/2009 rendelet 65. cikkének (3) bekezdésében a Törvényszék részére elismert, megváltoztatásra vonatkozó hatáskör gyakorlásának feltételeivel.

A Törvényszék e tekintetben emlékeztetett arra, hogy a megváltoztatásra vonatkozó hatáskör, amely az említett rendelkezés alapján megilleti, nem ruházza őt fel azzal a hatáskörrel, hogy olyan értékelést fogalmazzon meg, amellyel kapcsolatban a fellebbezési tanács még nem foglalt állást. Következésképpen a megváltoztatásra vonatkozó hatáskör gyakorlásának főszabály szerint azokra az esetekre kell korlátozódnia, amikor a Törvényszék, miután felülvizsgálta a fellebbezési tanács által megfogalmazott értékelést, a már bizonyított ténybeli és jogi elemek alapján meg tudja állapítani, hogy a fellebbezési tanácsnak milyen határozatot kellett volna hoznia. Ezen elvre tekintettel a Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügyben nem fogalmazhat meg a korábbi védjegy tényleges használatára vonatkozó semmilyen értékelést, mivel a fellebbezési tanács e kérdésről nem határozott. Ezzel szemben a második, az összetéveszthetőség hiányára vonatkozó jogalapot illetően, amelyre a felperes a hatályon kívül helyezés iránti kérelmét alapította, a Törvényszék megállapította, hogy meg kell vizsgálnia, hogy – amennyiben e jogalap megalapozottnak tekinthető – lehetővé tehetné-e volna a felperes számára azt, hogy elérje a jogvita teljes rendezését. A Törvényszék ezenkívül rámutatott, hogy jöllehet a jelen ügyben az általa elvégzett vizsgálatból az következik, hogy e második jogalapot el kell utasítani, és a felperes által előterjesztett megváltoztatás iránti kérelmet el kell utasítani, az OHIM feladata az, hogy miután megvizsgálta a korábbi védjegy tényleges használatának kérdését, adott esetben újból határozzon a két ütköző védjegy közötti összetéveszthetőségről. Az ő feladata tehát e két megjelölés összehasonlítása nyomán a korábbi védjegynek az általa jelölt bizonyos áruk tekintetében történő tényleges használata esetleges hiányából eredő következtetések levonása.

e) A tényleges védjegyhasználat bizonyítása

Először is a 2014. március 27-i *Intesa Sanpaolo kontra OHIM – equinet Bank (EQUITER)* ítélet (T-47/12, EBHT, EU:T:2014:159) alapjául szolgáló ügyben a Törvényszéknek azt az esetet kellett megvizsgálnia, amikor a korábbi védjegy tényleges használata csak az említett védjegy árujegyzékében szereplő áruk és szolgáltatások egy része vonatkozásában áll fenn.

A Törvényszék szerint a 207/2009 rendelet 8. cikke (1) bekezdése b) pontján alapuló felszólalási eljárás arra irányul, hogy lehetővé tegye az OHIM számára az összetéveszthetőség fennállásának megítélését, amely az ütköző védjegyek hasonlósága esetében az e védjegyekkel jelölt áruk és szolgáltatások hasonlóságának vizsgálatát is magában foglalja. Ebben az összefüggésben – a 207/2009 rendelet 42. cikke (2) bekezdése utolsó mondatának megfelelően – ha a korábbi közösségi védjegyet csak az árujegyzékben szereplő áruk, illetve szolgáltatások egy részével kapcsolatban használták, a felszólalás vizsgálata során úgy kell tekinteni, mintha a védjegyet csak az érintett áruk, illetve szolgáltatások tekintetében lajstromozták volna. Ugyanebben az összefüggésben – amennyiben a használatot csak a korábbi védjegy árujegyzékében szereplő és a felszólalásban hivatkozott kategóriába tartozó áruk vagy szolgáltatások egy része tekintetében igazolták – a fellebbezési tanácsnak azt is értékelnie kell, hogy ez a kategória magában foglal-e olyan önálló alkategóriákat, amelyek alá besorolhatók azok az áruk és szolgáltatások, amelyek tekintetében a használatot igazolták, és így azt kell-e megállapítani, hogy a használatot az áruknak vagy szolgáltatásoknak csak erre az alkategóriájára vonatkozóan igazolták, vagy ellenkezőleg, nem lehet ilyen alkategóriákat felállítani. Következésképpen a Törvényszék rámutatott, hogy az annak megítélésére irányuló feladata, hogy a felszólalás alátámasztásául hivatkozott védjegyet

a 207/2009 rendelet 42. cikkének (2) bekezdése értelmében ténylegesen használták-e, két, egymástól elválaszthatatlan részből áll. Az első rész annak megállapítására irányul, hogy a kérdéses védjegyet ténylegesen használták-e az Unióban, akár olyan alakban is, amely a lajstromozott alaktól csak a megkülönböztető képességet nem érintő elemekben tér el. A második rész annak megállapítására irányul, hogy melyek azok a korábbi védjegy árujegyzékében szereplő és a felszólalás alapjául szolgáló áruk, illetve szolgáltatások, amelyekre az igazolt tényleges használat vonatkozik.

Másodszor a fent hivatkozott *KW SURGICAL INSTRUMENTS* ítélet (EU:T:2014:829) alapjául szolgáló ügyben a Törvényszéknek alkalma nyílt annak felidézésére, hogy a korábbi védjegy tényleges használatának a felszólaló általi igazolására vonatkozó kérelem azt eredményezi, hogy rá hárul a védjegy tényleges használata bizonyításának kötelezettsége a felszólalása elutasításának terhe mellett. A korábbi védjegy tényleges használata tehát olyan kérdés, amelyet ha a védjegybejelentő egyszer felvet, főszabály szerint még magának a felszólalásnak a tárgyában történő határozathozatal előtt rendezni kell. A korábbi védjegy tényleges használatának igazolására vonatkozó kérelem tehát egy különleges előzetes kérdéssel egészíti ki a felszólalási eljárást, és ebben az értelemben módosítja annak tartalmát. E megfontolásra tekintettel a Törvényszék megállapította, hogy a jelen ügyben, mivel az OHIM fellebbezési tanácsa anélkül tagadta meg a felperestől az általa szerzett nemzetközi védjegy közösségi oltalmát, hogy a korábbi védjegy tényleges használatának kérdését előzetesen megvizsgálta volna, jöllehet a felperes a felszólalási osztályhoz benyújtott ilyen használatára vonatkozó kérelmet, a fellebbezési tanács tévesen alkalmazta a jogot.

Harmadszor, a térbeli védjegyek különös esetében a Törvényszék a 2014. december 11-i *CEDC International kontra OHIM – Underberg (Egy üvegben elhelyezett fűszál formája)* ítéletében (T-235/12, EBHT, EU:T:2014:1058) kimondta, hogy a védjegyek térbeli jellegével ellentétes a statikus, kétdimenziós látásmód, és e jelleg dinamikus – háromdimenziós – megközelítést követel meg. Ily módon a térbeli védjegyeket főszabály szerint az érintett fogyasztó több oldalról is észlelheti. Ami tehát az ilyen védjegyek használatára vonatkozó bizonyítékokat illeti, azokat nem mint az érintett fogyasztó által két dimenzióban látott ábrázolásokat, hanem mint az általa három dimenzióban érzékelhető ábrázolásokat kell figyelembe venni. Ebből következik, hogy valamely térbeli védjegy oldalról és hátulnézetből vett ábrázolásainak főszabály szerint valóban jelentőségük lehet az említett védjegy tényleges használatának értékelése céljából, és nem zárhatók ki pusztán amiatt, mert nem szemből vett ábrázolásokat képeznek.

2. Formatervezési minták

A 2014. szeptember 9-i *Biscuits Poult kontra OHIM – Banketbakkerij Merba (Keksz)* ítélet (T-494/12, EBHT, EU:T:2014:757) alapjául szolgáló ügyben a Törvényszék kimondta, hogy a 6/2002/EK rendelet¹⁷ 4. cikkének (2) bekezdése kifejezetten az e rendelet 3. cikkének c) pontja értelmében vett összetett termék alkotóelemét képező termékre alkalmazott vagy ilyen termékekben megtestesülő formatervezési mintákra vonatkozó különös szabályt állapít meg. E szabály szerint e formatervezési minták csak akkor részesülnek oltalomban, ha először is az alkotóelem az összetett termékbe történt beillesztését követően is látható marad annak rendeltetésszerű használata során, másodszor pedig az alkotóelem látható külső jellegzetességei önmagukban is megfelelnek az újdonság és az egyéni jelleg követelményeinek. A 6/2002 rendelet 3. cikkének c) pontja értelmében vett összetett termék alkotóelemeinek sajátos jellegére tekintettel ugyanis, amely alkotóelemek az

¹⁷ A közösségi formatervezési mintáról szóló, 2001. december 12-i 6/2002/EK tanácsi rendelet (HL 2002. L 3., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 13. fejezet, 27. kötet, 142. o.).

összetett termék előállításától és értékesítésétől eltérő előállítás és értékesítés tárgyát képezhetik, ésszerű, hogy a jogalkotó elismerje formatervezési mintaként történő lajstromozhatóságukat azzal a feltétellel, hogy az összetett termékbe történt beillesztésüket követően láthatók maradnak, és kizárólag a szóban forgó alkotóelemeknek az összetett termék rendeltetésszerű használata során látható részei tekintetében, amennyiben e részek újak és egyéni jellegűek. A Törvényszék ebből azt a következtetést vonta le, hogy amennyiben valamely áru – a jelen esetben keksz – nem a 6/2002 rendelet 3. cikkének c) pontja értelmében vett összetett termék, mivel nem több, a szétszerelését és újra összeszerelését lehetővé tévő helyettesíthető alkotóelemből tevődik össze, a fellebbezési tanács nem tévedett annak megállapításával, hogy az áru nem látható jellegzetességei, amelyek nem tartoznak a külső megjelenéséhez, nem vehetők figyelembe annak meghatározásánál, hogy a vitatott formatervezési minta oltalomban részesíthető-e.

Végül a 2014. október 3-i *Cezar kontra OHIM – Poli-Eco (Insert)* ítéletben (T-39/13, EBHT, EU:T:2014:852) a Törvényszék megállapította, hogy a közösségi formatervezési minta újdonsága és egyéni jellege nem értékelhető ezen formatervezési mintának olyan korábbi formatervezési mintával való összehasonlítása révén, amely valamely összetett termék alkotóelemeként nem látható annak rendeltetésszerű használata során. A láthatóság kritériuma tehát, ahogyan a 6/2002 rendelet (12) preambulumbekzdésében szerepel, és amely szerint a közösségi formatervezési mintáknak biztosított oltalom nem terjeszthető ki azon alkotóelemekre, amelyek a termék rendeltetésszerű használata során nem láthatók, sem pedig az alkotóelem olyan jellemzőire, amelyek annak beillesztését követően nem láthatók, alkalmazandó a korábbi formatervezési mintára. A Törvényszék ebből arra következtetett, hogy a fellebbezési tanács mérlegelési hibát követett el a szóban forgó formatervezési minták összehasonlítása során, mivel határozatát olyan korábbi formatervezési mintára alapította, amely valamely összetett termék alkotóelemeként e termék rendeltetésszerű használata során nem volt látható.

Közös kül- és biztonságpolitika (KKBP) – Korlátozó intézkedések

A közös kül- és biztonságpolitika területén a korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos peres eljárások 2014-ben jelentős fejleményeket mutattak.

Különösen két, a Szíriai Arab Köztársasággal szemben elfogadott korlátozó intézkedésekkel kapcsolatos ügyet, egy, a terrorizmus elleni küzdelem érdekében egyes személyek és szervezetek pénzeszközeinek a befagyasztására vonatkozó ügyet,¹⁸ valamint az Iráni Iszlám Köztársasággal szemben az atomfegyverek elterjedésének megakadályozása érdekében hozott korlátozó intézkedéseket érintő ügyet kell megemlíteni.

A 2014. július 3-i *Alchaar kontra Tanács* ítéletben (T-203/12, EU:T:2014:602) olyan korlátozó intézkedésekről volt szó, amelyeket a szíriai kormány egyik korábbi miniszterével szemben fogadtak el, és amelyeket annak ellenére fenntartották, hogy utóbbi lemondott miniszteri megbízatásáról.

Mindenekelőtt a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a felperesnek a korlátozó intézkedésekkel érintett személyek listájára történt eredeti felvétele jogszerű volt, amennyiben az az akkoriban betöltött miniszteri megbízatásán alapult, mivel a kormány tagjainak egyetemlegesen kell felelniük

¹⁸ A terrorizmus elleni küzdelem érdekében egyes személyek és szervezetek pénzeszközeinek a befagyasztásával kapcsolatban lásd szintén fentebb a fent hivatkozott 2014. március 21-i *Yusef kontra Bizottság* ítéletben (EU:T:2014:141) kifejtett fejleményeket „Az EUMSZ 265. cikk alapján előterjesztett keresetek elfogadhatósága” című rész alatt.

a kormány által folytatott elnyomó politikáért. Ellenben a felperes listán történő fenntartásának a korábbi miniszteri megbízatásán alapuló indokai tekintetében a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy lehetséges annak a vélelmezése, hogy még a lemondását követően is szoros kapcsolatokat tartott fenn a szíriai rezsimmel, feltéve, hogy az ilyen vélelem megdönthető és arányos a követett céllal, valamint tiszteletben tartja a védelemhez való jogot. Márpedig a jelen esetben az Európai Unió Tanácsa nem hozott fel az annak megállapítását ésszerűen lehetővé tévő kellően bizonyító erejű valószínűsítő körülményeket, hogy a felperes a lemondását követően is szoros kapcsolatokat tartott fenn a szíriai rezsimmel, ezért jogellenesen fordította meg a bizonyítási terhet és követett el nyilvánvaló értékelési hibát.

Egyébiránt a Törvényszék megállapította, hogy a Tanács nem vizsgálta meg gondosan és pártatlanul a felperes által az eljárás során bemutatott információkat, különösen az általa benyújtott, eskü alatt tett nyilatkozatait, amelyek többek között arra mutatnak rá, hogy mindig is ellenezte az erőszak alkalmazását. A Törvényszék szerint nincs ok az e nyilatkozatokban szereplő információk valószínűségében való kételkedésre, hacsak nem vélelmezhető a felperes rosszhiszeműsége. A Törvényszék továbbá úgy ítélte meg, hogy a felperes nemzetközi hírnevének arra kellett volna a Tanácsot vezetnie, hogy azokat az okokat vizsgálja, amelyek a felperest arra indították, hogy lemondjon miniszteri megbízatásáról, mintsem hogy a szíriai rezsimmel való kapcsolatokat vélelmezze az e tisztségnek egy rövid időszakban való betöltése miatt.

A *Mayaleh kontra Tanács* ügy (2014. november 5-i ítélet, T-307/12 és T-408/13, EBHT, EU:T:2014:926) alkalmat adott a Törvényszék számára e megközelítés pontosítására¹⁹. Ebben az ügyben a Törvényszékhez a Tanács több olyan jogi aktusát érintő megsemmisítés iránti keresettel fordultak, amelyekkel a Tanács korlátozó intézkedéseket fogadott el vagy tartott fenn a felperessel szemben a Szíriai Központi Bank vezetőjekénti minőségében.

A Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a szíriai rezsimet támogató személyekkel szemben hozott korlátozó intézkedések tekintetében noha a „támogatás[...] [...] a [...] rezsim[...] [számára]” fogalom meghatározása nem található meg a releváns rendelkezésekben, semmi nem enged arra következtetni, hogy a korlátozó intézkedések kizárólag a szíriai rezsimet azzal a konkrét céllal támogató személyekre vonatkozhatnak, hogy a rezsim folytathassa a polgári lakossággal szembeni elnyomással kapcsolatos tevékenységeit. Márpedig mivel nem vitatott, hogy a Szíriai Központi Bank szerepe többek között az, hogy ezen ország kormánya számára banki feladatokat lásson el, nem tagadható, hogy utóbbi pénzügyileg támogatja a szíriai rezsimet. Miután megállapításra kerülhetett, hogy a felperes vezetőként alapvető feladatokat látott el a Szíriai Központi Banknál, a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy az olyan feladatokat ellátó személy, amelyek a korlátozó intézkedésekkel érintett valamely szervezet tekintetében igazgatósági jogköröket biztosítanak

¹⁹ Ez az ítélet a Törvényszék számára arra is lehetőséget adott, hogy pontosítsa az intézkedéseknek a címzettjeik részére történő közlésének, valamint a keresetindítási határidő kiszámításának módjait. A Törvényszék ezért úgy ítélte meg, hogy az értesítésnek az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* történő közzététele csak akkor minősül a keresetindítási határidőt megindító eseménynek, ha az érintettel nem lehet egyedileg közölni azt a jogi aktust, amellyel rá vonatkozóan korlátozó intézkedéseket fogadtak el vagy tartanak fenn. Amikor a Tanács ismeri a korlátozó intézkedésekkel érintett személy kézbesítési címét, és e címen érvényesen közli vele az ezen intézkedéseket tartalmazó jogi aktusokat, nem releváns az a tény, hogy az e jogi aktusokkal szembeni keresetindítási határidő kedvezőbb lehetne az említett személy számára, ha azt a szóban forgó jogi aktusokra vonatkozó értesítésnek a Hivatalos Lapban történő közzététele időpontjától számítanák, különösen az eljárási szabályzat 102. cikke 1. §-ának alkalmazására tekintettel, amely a keresetindítási határidő kiszámításához a jogi aktusnak a Hivatalos Lapban történő közzétételétől számított tizennégy további napot ír elő. Egyébiránt ha a jogi aktust közölni kell azért, hogy a keresetindítási határidő elkezdődjön, a közlést főszabály szerint e jogi aktus címzettjének, hanem pedig az őt képviselő ügyvédeknek kell megküldeni, hacsak az alkalmazandó szabályozás vagy a felek közötti megállapodás eltérően nem rendelkezik.

sámára, főszabály szerint tekinthető úgy, hogy a kérdéses szervezetet érintő korlátozó intézkedések elfogadását igazoló tevékenységekben vesz részt. Következésképpen a Tanács az arányosság elvének megsértése nélkül alapozhatta a felperes feladataira annak megállapítása érdekében, hogy utóbbi a Szíriai Központi Bank által a szíriai rezsimnek nyújtott pénzügyi támogatás tekintetében hatalmi és befolyással bíró helyzetben volt.

Végül a Törvényszék megjegyezte, hogy a Szíriai Arab Köztársasággal szembeni korlátozó intézkedéseket szabályozó rendelkezések elismerik a tagállamoknak a szóban forgó korlátozások saját állampolgáraikra történő alkalmazására vonatkozó kizárólagos hatáskörét. Ebből az következik, hogy az olyan személy esetében, aki a szír állampolgárságon kívül francia állampolgársággal is rendelkezik, az uniós jog nem írja elő a francia hatóságoknak a Francia Köztársaság területére való belépésének a megtiltását. Egyébiránt amennyiben az EUMSZ 21. cikk (1) bekezdése pontosítja, hogy minden uniós polgárnak joga van a tagállamok területén való szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz, az csak a Szerződésekben és a végrehajtásukra hozott intézkedésekben megállapított korlátozásokkal és feltételekkel történhet. Ezért mivel az EUSZ 29. cikk alapján elfogadott határozatokban szereplő belépési korlátozások nyilvánvalóan az EU-Szerződés alapján meghozott rendelkezések, a Törvényszék megállapította, hogy a közös kül- és biztonságpolitika hatálya alá tartozó jogi aktusok elfogadásával a Tanács a meghozott intézkedések megfelelő, szükséges és időben korlátozott jellegére tekintettel a jelen esetben korlátozhatta az Unión belüli szabad mozgáshoz való jogot, amely a felperest az uniós polgár jogállás alapján illeti meg. Ebben az összefüggésben a belépési korlátozásokra vonatkozó rendelkezéseket – amennyiben azok az uniós polgárokra alkalmazandók – a 2004/38/EK irányelvvel²⁰ összehasonlítva *lex specialisként* kell tekinteni, így e rendelkezések megelőzik ezen irányelvet azokban a helyzetekben, amelyeket e rendelkezések különösen szabályoznak.

Egyébiránt a 2014. október 16-i *LTTE kontra Tanács* ítélettel (T-208/11 és T-508/11, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:885) összefüggésben a Törvényszékhez olyan keresettel fordultak, amelyet egy erőszakos összetűzéssel kapcsolatban a Srí Lanka-i kormánnyal konfliktusban álló mozgalom terjesztett elő azokkal a jogi aktusokkal szemben, amelyekkel a Tanács az említett mozgalommal szemben elfogadott korlátozó intézkedések fenntartásáról határozott.

Míg a felperes többek között azzal az indokkal vitatta ezen intézkedések fenntartását, hogy az említett kormánnyal való szembenállása „fegyveres konfliktus” volt, amely kizárólag a nemzetközi humanitárius jog, és nem a terrorizmus elleni szabályozások hatálya alá tartozik, a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a nemzetközi humanitárius jog értelmében vett fegyveres konfliktus fennállása nem zárja ki a terrorizmusra vonatkozó uniós jogi rendelkezések alkalmazását az ebben az összefüggésben elkövetett esetleges terrorcselekményekre.

Miután felhívták azon érv megvizsgálására, amely szerint az említett intézkedések fenntartása nem megbízható, valamint nem a 2001/931/KKBP közös álláspont²¹ értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatóságok határozataira alapított indokokon alapult, a Törvényszék rámutatott arra, hogy az Unión kívüli állam valamely hatósága lehet az e jogi aktus értelmében vett hatáskörrel rendelkező hatóság. A Tanácsnak azonban – mielőtt a harmadik állam hatóságának a határozatára

²⁰ Az Unió polgárainak és családtagjaiknak a tagállamok területén történő szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogáról, valamint az 1612/68/EGK rendelet módosításáról, továbbá a 64/221/EGK, a 68/360/EGK, a 72/194/EGK, a 73/148/EGK, a 75/34/EGK, a 75/35/EGK, a 90/364/EGK, a 90/365/EGK és a 93/96/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. április 29-i 2004/38/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 158., 77. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 5. kötet, 46. o.; helyesbítés: HL 2009. L 274., 47. o.).

²¹ A terrorizmus leküzdésére vonatkozó különös intézkedések alkalmazásáról szóló, 2001. december 27-i 2001/931/KKBP tanácsi közös álláspont (HL L 344., 93. o.; magyar nyelvű különkiadás 18. fejezet, 1. kötet, 217. o.).

alapozna – gondosan ellenőriznie kell azt, hogy ezen állam releváns szabályozása a védelemhez való jognak és a hatékony bírói jogvédelemhez való jognak az uniós szinten biztosítással egyenértékű védelmét biztosítja. Továbbá a 2001/931 közös álláspont az érintett személyek védelme érdekében, valamint az Unió saját nyomozási eszközeinek hiányára tekintettel azt követeli meg, hogy a terrorizmus tárgyában a pénzeszközök befagyasztására vonatkozó uniós határozat ténybeli alapját ne a Tanács által a sajtóban vagy az interneten talált információk, hanem az e közös álláspont értelmében vett hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságok határozataiban konkrétan megvizsgált és figyelembe vett információk képezzék. A terrorizmus elleni küzdelem hatékonyságának biztosítása érdekében a tagállamok feladata az, hogy rendszeresen továbbítsák a Tanácsnak – az utóbbi feladata pedig az, hogy összegyűjtse – a hatáskörrel rendelkező hatóságok említett tagállamokban elfogadott határozatait, valamint e határozatok indokait. E tekintetben a Törvényszék megállapította, hogy amennyiben az információk e továbbítása ellenére a Tanács nem rendelkezik a hatáskörrel rendelkező hatóság határozatával egy meghatározott olyan cselekmény tekintetében, amely terrorcselekménynek minősülhet, saját nyomozási eszközök hiányában az ő feladata a hatáskörrel rendelkező nemzeti hatóságtól e cselekménnyel összefüggésben értékelést kérni e hatóság határozatának meghozatala érdekében.

Végül a 2014. november 25-i *Safa Nicu Sepahan kontra Tanács* ítéletben (T-384/11, EBHT, EU:T:2014:986) a Törvényszéknek – a felperes által azon jogi aktusok megsemmisítése iránt előterjesztett kereset keretében, amelyekkel a Tanács a 961/2010/EU rendelet²² és a 267/2012/EU rendelet²³ alapján korlátozó intézkedéseket szabott ki vele szemben – azon kártérítési kérelemről kellett határoznia, amelyet a felperes az említett intézkedések elfogadása miatt neki okozott vagyoni és nem vagyoni kár címén nyújtott be.

Az Unió szerződésen kívüli felelősségének a megállapításához szükséges feltételeket tekintve a Törvényszék először a Tanácsnak felrótt magatartás jogellenességét vizsgálta. E tekintetben először a Törvényszék megállapította, hogy a vitatott korlátozó intézkedések előírása sérti a 961/2010 rendelet és a 267/2012 rendelet releváns rendelkezéseit, amely rendeletek olyan rendelkezéseket tartalmaznak, amelyek tárgya az érintett magánszemélyek egyéni érdekeinek védelme, behatárolva azon korlátozó intézkedések alkalmazásának eseteit, hatályát vagy intenzitását, amelyekre e jogi aktusok jogszerűen korlátozódhatnak. Az ilyen rendelkezéseket következésképpen a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabályoknak kell tekinteni. Másodszor a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy a Tanácsnak az elfogadott korlátozó intézkedések megalapozottsága bizonyítására vonatkozó kötelezettségét az érintett személyek és szervezetek alapvető jogai, különösen pedig a hatékony bírói jogvédelemhez való joguk tiszteletben tartása írja elő, ami azt vonja maga után, hogy a Tanács e tekintetben nem rendelkezik mérlegelési mozgástérrel. Harmadszor a Törvényszék megállapította, hogy a Tanács számára az elfogadott korlátozó intézkedések megalapozottságának a bizonyítását előíró szabály nem valamely különösen összetett helyzetre vonatkozik, valamint egyértelmű és pontos, ezért nem okoz alkalmazási vagy értelmezési nehézségeket. E tényezők összességére tekintettel a Törvényszék megállapította, hogy a szokásosan elővigyázatos és gondos közigazgatási szervnek a jelen ügy körülményei között az első megtámadott jogi aktus elfogadásakor lehetősége lett volna megérteni azt, hogy az ő feladata a felperest érintő korlátozó intézkedéseket igazoló információk vagy bizonyítékok összegyűjtése annak érdekében, hogy vitatás esetén az említett intézkedések megalapozottságát bizonyíthassa az említett információk vagy az említett bizonyítékok uniós

²² Az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 423/2007/EK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2010. október 25-i 961/2010/EU tanácsi rendelet (HL L 281., 1. o.).

²³ Az Iránnal szembeni korlátozó intézkedésekről és a 961/2010/EU rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2012. március 23-i 267/2012/EU tanácsi rendelet (HL L 88., 1. o.; helyesbítés: HL L 93., 85. o.).

bíróság előtti bemutatásával. A Tanács azzal, hogy nem így járt el, felelős a magánszemélyek számára jogokat keletkeztető jogszabály kellően súlyos megsértéséért.

A felperest ért kárt tekintve a Törvényszék hangsúlyozta, hogy amikor valamely szervezetet az atomfegyverek elterjedéséhez állítólagosan nyújtott segítsége miatt korlátozó intézkedések érintenek, a szervezethez nyilvánosan olyan magatartást társítanak, amely a nemzetközi béke és biztonság számára súlyos fenyegetésnek minősül, ez pedig vele szemben helytelenítő értékítélet és bizalmatlanság előidézésének a következményével jár, amely így hatással van a jóhírnevére, következésképpen pedig annál is inkább súlyos nem vagyoni kárt okoz számára, mivel az valamely uniós intézmény hivatalos állásfoglalásából ered. Következésképpen a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a felperest érintő korlátozó intézkedések jogellenes elfogadása és fenntartása olyan nem vagyoni kárt okozott számára, amely elkülönül a kereskedelmi kapcsolatai érintéséből eredő vagyoni kártól, ennél fogva pedig el kell ismerni a felperes számára az e kár megtérítéséhez való jogot. Tekintettel többek között arra, hogy a Tanács által a felperessel szemben megfogalmazott állítás különösen súlyos volt, valamint hogy azt semmilyen releváns bizonyíték nem támasztotta alá, a Törvényszék a felperest ért nem vagyoni kárt méltányosan meghatározva úgy vélte, hogy 50 000 euró összeg megítélése megfelelő kártérítésnek minősül.

Közegészség

A 2014. május 14-i *Németország kontra Bizottság* ítélet (T-198/12, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:251) alkalmat adott a Törvényszék számára arra, hogy pontosítsa a közegészség tárgyában az uniós igazgatási tevékenység felett általa gyakorolt felülvizsgálatot szabályozó elveket. A kereset tárgya a Bizottságnak a Németországi Szövetségi Köztársaság arra irányuló kérelmét részlegesen elutasító határozata volt, hogy eltérjen a 2009/48/EK irányelvben²⁴ előírt, a játékokban található bizonyos vegyi anyagokra vonatkozó határértékektől. Miközben a Németországi Szövetségi Köztársaság fenn kívánta tartani a szabályozásában az ólomra, a báriumra, az antimonra, az arzénra és a higanyra rögzített határértékeket, a Bizottság ezen anyagok közül az utolsó három tekintetében elutasította e kérelmet, és az első két anyag esetében csak 2013. július 21-ig engedélyezte a nemzeti határértékek fenntartását.

A Törvényszék elnökének az ideiglenes intézkedés iránti kérelem tárgyában hozott végzését²⁵ követően az érdemi határozathozatal során a Törvényszék mindenekelőtt emlékeztetett arra, hogy a tagállamok kérhetik a már meglévő nemzeti rendelkezések fenntartását, ha úgy vélik, hogy a közegészségügyi kockázatnak az uniós jogalkotó által az európai harmonizációs intézkedés meghozatalakor elfogadott értékeléstől eltérő értékelés tárgyát kell képeznie. E célból a kérelmet előterjesztő tagállamnak kell bizonyítania, hogy a nemzeti rendelkezések a közegészség magasabb szintű védelmét biztosítják, mint az uniós harmonizációs intézkedés, és nem haladják meg az e cél eléréséhez szükséges mértéket. A jelen esetben a Törvényszék – a német határértékeket és a 2009/48 irányelv által előírt határértékeket összehasonlítva – megállapította, hogy az irányelv kioldódási határértékeket vezet be, mivel az egészségügyi kockázatot ahhoz a meghatározott károsanyag-mennyiséghez kapcsolja, amely kioldódhat a játékokból, majd a gyermek szervezetében felszívódhat. Továbbá a Törvényszék megállapította, hogy az irányelv eltérő kioldódási határértékeket ír elő a játékanyag típusától (száraz, törékeny, porszerű vagy hajlékony anyag, folyékony vagy ragadós anyag és lekapart anyag) függően, miközben magukat a német

²⁴ A játékok biztonságáról szóló, 2009. június 18-i 2009/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 170., 1. o.).

²⁵ A 2013. május 15-i *Németország kontra Bizottság* végzés (T-198/12 R, EBHT, EU:T:2013:245) arra kötelezte a Bizottságot, hogy engedélyezze az öt német határérték fenntartását a Törvényszék érdemi határozathozataláig.

határértékeket biológiai hozzáférhetőségben fejezik ki. Ez utóbbiak mivel egy vegyi anyagnak azt a legnagyobb elfogadható mennyiségét fejezik ki, amelyet az emberi test a játék használatából kifolyólag felszívhat és biológiailag fel tud dolgozni, az adott játékanyag állagától függetlenül valamennyi játéktípusra alkalmazhatók.

A Törvénytörvény szerint tekintettel arra, hogy az irányelvben megállapított kioldódási határértékek csak a lekapart játékanyagokra vonatkozóan voltak magasabbak a német hozzáférhetőségi határértékek átváltásából kapott határértékeknél, nem volt felróható a Bizottságnak a német határértékek fenntartása iránti kérelem elutasítása, mivel e határértékek a játékanyagok állagától függetlenül alkalmazandók voltak. Ebből azt a következtetést vont le, hogy az arzén, az antimon és a higany vonatkozásában a Németországi Szövetségi Köztársaság nem bizonyította azt, hogy a nemzeti határértékek az irányelvből eredő védelemnél magasabb szintű védelmet biztosítanak. A Törvénytörvény ellenben megsemmisítette a megtámadott határozatot az ólomra vonatkozó részében, mivel az 2013. július 21-ig korlátozta e nehézfém tekintetében a német határértékek jóváhagyását. A Törvénytörvény úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megsértette az indokolási kötelezettségét, mivel a határozata e tekintetben olyan belső ellentmondást tartalmaz, amely meggátolhatja a határozatot alátámasztó indokok megfelelő megértését.

Vegyi anyagok regisztrálása

A 2014. október 2-i *Spraylat kontra ECHA* ítélet (T-177/12, EBHT, EU:T:2014:849) alapjául szolgáló ügyben a Törvénytörvényhez az Európai Vegyi anyag-ügynökség (ECHA) azon határozatának a megsemmisítése iránti kérelemmel fordultak, amely valamely vegyi anyag regisztrálása érdekében fizetendő díj címén olyan igazgatási díjat szabott ki a felperesre, amely az említett díj összegénél több mint 17-szer magasabb volt. E díj alkalmazása azon a megállapításon alapult, amely szerint a felperes az általa tett nyilatkozat ellenére nem tett eleget a kisvállalkozások számára biztosított díjkezdményben való részesülés feltételeinek, az ECHA igazgatótanácsának a díjjal terhelt szolgáltatások osztályozásáról szóló MB/D/29/2010 határozatának megfelelően. A felperes többek között az arányosság elvének a megsértésére hivatkozott.

A Törvénytörvény – miután megjegyezte, hogy a felperes az ezen elv megsértésére való hivatkozással az MB/D/29/2010 határozattal szemben jogellenességi kifogást emelt – megállapította, hogy a 340/2008/EK rendelet²⁶ (11) preambulumbekzdése pontosítja, hogy „[h]amis információk benyújtását az [ECHA] által kivetett igazgatási díjjal és adott esetben a tagállamok által kivetett visszatartó erejű pénzbírsággal kell[ett] megakadályozni”. A Törvénytörvény szerint noha e preambulumbekzdésből következik, hogy az igazgatási díj kiszabása a hamis információk vállalkozások általi benyújtásának a megakadályozását célozza, az említett igazgatási díj ellenben nem lehet bírsággal egyenértékű. Mivel a jelen esetben alkalmazott díj összege jelentősen magasabb volt annál a pénzügyi előnynél, amelyet a felperes a téves nyilatkozatával szerezhetett volna, a Törvénytörvény úgy ítélte meg, hogy a szabályozás céljai nem teszik lehetővé az ilyen díj alkalmazása felperesre hátrányos gazdasági következményeinek az igazolását. Ebből az következik, hogy az MB/D/29/2010 határozat, a felperesre alkalmazott módon, nyilvánvalóan túllépte azt, ami az igazgatási díj alkalmazandó szabályozás által kitűzött céljának eléréséhez szükséges, valamint hogy következésképpen az említett határozatot alkalmazhatatlanná kell nyilvánítani, és ezért helyt kell adni a felperes kereseti kérelmeinek, valamint ezen okból meg kell semmisíteni a megtámadott határozatot.

²⁶ A vegyi anyagok regisztrálásáról, értékeléséről, engedélyezéséről és korlátozásáról (REACH) szóló 1907/2006/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján az Európai Vegyi anyag-ügynökség részére fizetendő díjakról szóló, 2008. április 16-i 340/2008/EK bizottsági rendelet (HL L 107., 6. o.).

Az intézmények dokumentumaihoz való hozzáférés

A 2014. október 7-i *Schenker kontra Bizottság* ítéletben (T-534/11, EBHT, EU:T:2014:854) a Törvényszék a versenyjog területén az 1049/2001/EK rendelet²⁷ 4. cikkének (2) bekezdése értelmében vett, a dokumentumok hozzáférhetővé tételét igazoló nyomós közérdek fogalmának értelmezéséről, valamint azon feltételekről határozott, amelyek mellett a hozzáférés iránti kérelemre történő válaszadásra előírt határidő meghosszabbítható. A jelen esetben a felperes a Bizottság azon határozatának a megsemmisítését kérte, amely megtagadta számára a légi árufuvarozási szolgáltatásokra vonatkozó kartellel kapcsolatos végleges határozatának igazgatási ügyirataihoz, valamint ez utóbbi határozat teljes változatához és annak a nem bizalmas változatához való hozzáférést.

E tekintetben a Törvényszék hangsúlyozta, hogy a nyilvánosságnak módjában kell, hogy álljon a Bizottság verseny területén folytatott tevékenységének megismerése, tehát nyomós közérdek áll fenn a tekintetben, hogy a nyilvánosság megismerhesse a Bizottság ezen a területen folytatott tevékenységének egyes alapvető elemeit. Mindazonáltal e közérdek fennállása miatt a Bizottság nem köteles az 1049/2001 rendelet alapján általános hozzáférést biztosítani az EUMSZ 101. cikk alkalmazásának keretében összegyűjtött valamennyi információhoz. Ugyanis az ilyen általános hozzáférés veszélybe sodorhatná az egyfelől az érintett vállalkozások azon kötelezettsége, hogy a Bizottsággal esetlegesen érzékeny kereskedelmi információkat közöljenek, másfelől pedig a Bizottság részére ily módon továbbított információkat – szakmai titok és üzleti titok címén – megillető megerősített védelem garanciája között az uniós jogalkotó által biztosítani kívánt egyensúlyt. Következésképpen a Bizottság verseny területén folytatott tevékenységének megismeréséhez fűződő közérdek önmagában nem igazolja sem a vizsgálati iratok hozzáférhetővé tételét, sem az elfogadott határozat teljes változatának hozzáférhetővé tételét, mivel e dokumentumok nem szükségesek a Bizottság tevékenysége alapvető elemeinek – mint amilyen az eljárás eredménye vagy a tevékenységének irányt szabó okok – megismeréséhez. A Bizottság ugyanis ezen eredmény és ezen okok kellő megismerését biztosíthatja többek között az adott határozat nem bizalmas változata közzétételének útján.

A Törvényszék szerint az e nyomós közérdeknek való megfeleléshez szükséges információk azonosítása érdekében az 1/2003 rendelet 30. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmében a Bizottság, tekintetbe véve a vállalkozások ahhoz fűződő jogos érdekét, hogy üzleti titkaikat ne tegyék hozzáférhetővé, az általa az ugyanezen rendelet 7. cikke értelmében hozott határozatokat köteles közzétenni, és a közzététel során megadja az érdekelt felek nevét és a határozat fő tartalmát, ideértve a kiszabott szankciókat. Következésképpen az említett nyomós közérdeket nem szolgálja a szóban forgó határozat elfogadásáról tájékoztató sajtóközlemény egyszerű közzététele, amennyiben az ilyen közlemény az 1/2003 rendelet 7. cikke értelmében elfogadott határozatok fő tartalmát nem mutatja be. E nyomós közérdek megköveteli az e határozatok nem bizalmas változata közzétételét. E megfontolásokra tekintettel a Törvényszék úgy vélte, hogy a jelen esetben a Bizottságnak meg kellett volna küldenie a vitatott határozat nem bizalmas változatát a felperes számára az utóbbi által előterjesztett kérelemre, ami az 1049/2001 rendelet 4. cikkének (6) bekezdése értelmében az e határozathoz való részleges hozzáférésnek minősül.

A Bizottságnak törekednie kell az ilyen változatnak a lehető legrövidebb, de mindenestre ésszerű határidőn belül történő elkészítésére, amely határidőt minden egyes ügy sajátos

²⁷ Az Európai Parlament, a Tanács és a Bizottság dokumentumaihoz való nyilvános hozzáférésről szóló, 2001. május 30-i 1049/2001/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL L 145., 43. o.; magyar nyelvű különkiadás 1. fejezet, 3. kötet, 331. o.).

körülményei – különösen az érintett vállalkozások által benyújtott, bizalmas kezelés iránti kérelmek jelentős vagy kevésbé jelentős száma, valamint azok technikai és jogi összetettsége – alapján kell meghatározni. A jelen esetben a Törvényszék úgy vélte, hogy semmi akadálya nem volt annak, hogy a Bizottság közölje a felperessel a vitatott határozat nem bizalmas változatának azt a részét, amely egyetlen bizalmas kezelés iránti kérelemnek sem képezte tárgyát. A Bizottságnak tehát meg kellett volna küldenie a felperes számára a megtámadott határozat ilyen nem bizalmas változatát, anélkül hogy megvárta volna az érintett vállalkozások által benyújtott valamennyi bizalmas kezelés iránti kérelem végleges elbírálását.

II. Kártérítési jogviták

A 2014. szeptember 18-i *Holcim (Romania) kontra Bizottság* ítélet (T-317/12, EBHT, fellebbezett, EU:T:2014:782) alapjául szolgáló ügyben az üvegházhatást okozó gázok felperestől állítólag ellopott kibocsátási egységeire vonatkozó információk felperessel való közlésének, és az ezen kibocsátási egységekre vonatkozó összes ügylet megtiltásának Bizottság általi megtagadása miatt a felperest állítólagosan ért kár megtérítése iránti kérelemmel fordultak a Törvényszékhez. A felperes elsődlegesen vétkességen alapuló felelősség alapján, másodlagosan objektív felelősség alapján követelte az Unió felelősségének a megállapítását.

A kérelem elfogadhatóságát illetően a Törvényszék emlékeztetett arra, hogy a Bíróság által hozott *Roquette frères kontra Bizottság* ítéletnek²⁸ megfelelően az EUMSZ 268. cikk és az EUMSZ 340. cikk második bekezdése szerinti kártérítési kereset elfogadhatóságának – bizonyos esetekben – feltétele lehet a valamely nemzeti hatóság általi elégtételre lehetőséget adó belső jogorvoslati lehetőségek kimerítése, feltéve hogy ezek a belső jogorvoslati lehetőségek – abból eredően, hogy alkalmasak a hivatkozott kár megtérítésének biztosítására – hatékony védelmet biztosítanak az érintett magánszemélyek részére. Az elv e megfogalmazásában a „lehet” szó használata tanúsítja, hogy a „valamely nemzeti hatóság általi elégtételre lehetőséget adó belső jogorvoslati lehetőségek” kimerítése hiányának nem kell minden esetben az elfogadhatatlanság megállapítását eredményeznie az uniós bíróság részéről. Márpedig a Törvényszék szerint az a körülmény, hogy a nemzeti bíróság előtt előterjesztett kártérítési kereset tárgyában nem hoztak jogerős határozatot, csak egyetlen esetben jár mindenképpen az uniós bíróság előtt előterjesztett kereset elfogadhatatlanságával. Arról az esetről van szó, amelyben ez a körülmény lehetetlenné teszi a bíróság előtt hivatkozott kár természetének és terjedelmének meghatározását. Mivel a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy nem ez az eset állt fenn a jelen ügyben, kizárta a kereset elfogadhatatlanként történő elutasítását.

A kereset megalapozottságának vizsgálatát illetően a Törvényszék pontosította, hogy ha ugyanazon kár megtérítése iránt valamely személy két keresetet terjesztett elő, amelyek közül az egyik valamely nemzeti hatóság ellen irányul a nemzeti bíróság előtt, a másik pedig valamely uniós intézmény vagy szerv ellen irányul az uniós bíróság előtt, fennáll a veszélye annak, hogy a két eljáró bíróság eltérő értékelése miatt az említett személyt elégtelenül vagy túlzott mértékben kártalanítják. Az uniós bíróságnak a kárról történő határozat meghozatala előtt meg kell várnia, hogy a nemzeti bíróság az eljárást befejező határozattal döntsön. A nemzeti bíróság határozathozatala előtt az uniós bíróságnak lehetősége van azonban annak meghatározására, hogy a felrótt magatartás megalapozhatja-e az Unió szerződésen kívüli felelősségét.

²⁸ 1989. május 30-i ítélet, *Roquette frères kontra Bizottság* (20/88, EBHT, EU:C:1989:221).

III. Fellebbezések

A Törvényszék fellebbezési tanácsai által 2014-ben hozott határozatok közül három ítéletet kell kiemelni.

Először is, a 2014. május 21-i *Mocová kontra Bizottság* ítéletben (T-347/12 P, EBHT [Kivonatok], EU:T:2014:268) a Törvényszék megerősítette a Közzolgálati Törvényszék azon megközelítését, amely szerint tekintettel a pert megelőző eljárás során bekövetkezett változásokra, a sérelmet okozó eredeti jogi aktus jogszerűségének vizsgálata során a panaszt elutasító határozatban szereplő indokolást kell figyelembe venni, mivel ezen indokolásnak egybe kell esnie ez utóbbi jogi aktussal. A panaszra adott válasz megtámadható jellegének a meghatározására vonatkozó ítélkezési gyakorlat következményéről van szó, amelyből kitűnik, hogy a kinevezési jogkörrel rendelkező vagy a munkaszerződés megkötésére jogosult hatóság a panaszt elutasító határozatban kiegészítheti vagy akár módosíthatja is a határozatát.

Másodszor a 2014. május 21-i *Bizottság kontra Macchia* ítéletben (T-368/12 P, EBHT-KSZ, EU:T:2014:266) a Törvényszék a valamely intézményt terhelő kötelezettség jellegét pontosította arra az esetre, amikor valamely ideiglenes alkalmazott határozott időre szóló szerződésének a meghosszabbítását mellőzi. A jelen esetben a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Közzolgálati Törvényszék egyrészt tévesen értelmezte az adminisztrációra háruló gondoskodási kötelezettséget, másrészt pedig pontatlanul alkalmazta a 2012. március 8-i *Huet*-ítéletet (C-251/11, EBHT, EU:C:2012:133). A gondoskodási kötelezettséget illetően a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy az említett kötelezettség túl tág értelmezésének elfogadásával – előírva az adminisztráció számára az érintett alkalmazottra vonatkozó átcsoportosítási lehetőség előzetes vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget, valamint ekképpen az Európai Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételekben elő nem írt kötelezettség vele szembeni megfogalmazásával – a Közzolgálati Törvényszék nem tartotta tiszteletben hatáskörei korlátait, amely annak vizsgálatából áll, hogy az érintett hatóság ésszerű korlátokon belül járt-e el, valamint hogy nem használta-e nyilvánvalóan tévesen az értékelési jogkörét. A fent hivatkozott *Huet*-ítéletet (EU:C:2012:133) illetően a Törvényszék pontosította, hogy az említett ítélet nem állapítja meg a szerződéses alkalmazottak tekintetében a foglalkoztatás bizonyos fokú folyamatosságára vonatkozó jog fennállását, hanem annak a felidézésére szorítkozik, hogy a határozott ideig tartó munkaviszonyról szóló, 1999. március 18-án kötött keretmegállapodás célja a határozott időre létrejött munkaszerződések visszaélészerű alkalmazásának megakadályozása.

Harmadszor a 2014. október 16-i *Schönberger kontra Számvevőszék* ítéletben (T-26/14 P, EBHT-KSZ, EU:T:2014:887) a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy valamely jogalapnak a releváns rendelkezés olyan értelmezése alapján történő elutasításával, amely nem felel meg az adminisztráció által a vitatott határozat indokolásához használt értelmezésnek, a Közzolgálati Törvényszék nemcsak az indokokat helyettesítette a saját indokaival, hanem ezen elutasítást olyan ténybeli és jogi elemekre is alapozta, amelyeket nem vitattak meg előtte, ezért megsértette a kontradiktórius eljárás elvét.

IV. Ideiglenes intézkedés iránti kérelmek

A Törvényszékhez 45 ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtottak be 2014-ben, ami egyértelmű növekedést mutat a 2013-ban benyújtott kérelmek számához (31) képest. Ebben az évben

a Törvényszék 48 ügyet²⁹ bírált el, szemben a 2013. évi 27-tel. A Törvényszék elnöke 4 kérelemnek adott helyt a 2014. február 13-i *Luxembourg Pamol (Cyprus) és Luxembourg Industries kontra Bizottság* végzésben (T-578/13 R, EU:T:2014:103), a 2014. június 13-i *SACE és Sace BT kontra Bizottság* végzésben (T-305/13 R, EU:T:2014:595), a 2014. július 25-i *Deza kontra ECHA* végzésben (T-189/14 R, EU:T:2014:686), valamint a 2014. december 4-i *Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság* végzésben (T-199/14 R, EBHT [Kivonatok], EU:T:2014:1024).

A fent hivatkozott *Luxembourg Pamol (Cyprus) és Luxembourg Industries kontra Bizottság* végzések (EU:T:2014:103) az állítólagosan bizalmas információknak a Bizottság és az ECHA által tervezett nyilvánosságra hozatalához kapcsolódó kérdéskörre vonatkoznak, és jelentős mértékben követik a 2012-ben és a 2013-ban elfogadott kapcsolódó végzések modelljét³⁰. Mindenekelőtt a Törvényszék elnöke elismerte a *fumus boni iuris* meglétét: a jelentős mennyiségű kémiai (T-189/14. R. sz. ügy), fizikai és kémiai, biológiai, valamint gyógyszerészeti (T-578/13. R. sz. ügy) adatok bizalmas jellegére vonatkozó értékelés olyan összetett és egyedülálló tudományos kérdéseket vetett fel, amelyeket *prima facie* nem lehetett nyilvánvalóan irrelevánsnak tekinteni, hanem a megoldásuk a fő eljárás keretében mélyreható vizsgálatot érdemelt.

Ami a sürgősséget illeti, a Törvényszék elnöke elismerte a hivatkozott károk súlyos jellegét, és hangsúlyozta, hogy az ideiglenes intézkedés iránti eljárás érdekében vélemezni kell a vitatott információk bizalmas jellegét. A felperesek termelő és kereskedelmi tevékenységét érintő ez utóbbi információk versenycélokra felhasználható immateriális javaknak minősülnek, amelyek értéke jelentősen csökkenne, ha elvesztenék titkos jellegüket. Ami e károk helyrehozhatatlan jellegét illeti, a Törvényszék elnöke úgy ítélte meg, hogy a vitatott információknak az interneten történő nyilvánosságra hozatala által okozott kár nem számszerűsíthető, ugyanis az internet a világon korlátlan számú személy számára hozzáférhető. A vitatott információk olyan harmadik személy részére történő nyilvánosságra hozatala által okozott kárt illetően, aki az 1049/2001 rendelet alapján erre irányuló kérelmet nyújtott be, a Törvényszék elnöke úgy vélte, hogy a felperesek olyan sérülékeny helyzetbe kerültek, amely legalább olyan fenyegető, mint az interneten történő közzététel által előidézett helyzet. E harmadik személy ugyanis azonnal tudomást szerezhetett az említett információkról, és azokat mindenfajta célra – különösen a számára hasznosnak tűnő versenycélokra – rögtön fel tudta használni, valamint ily módon gyengíteni tudta a felperesek versenyhelyzetét. E kár a Törvényszék elnöke szerint nem volt számszerűsíthető, mivel a felpereseknek számítaniuk kellett arra, hogy az egész világon meghatározhatatlan és elméletileg korlátlan számú aktuális és potenciális versenytárs megszerzi a vitatott információkat azért, hogy számos rövid, közép- vagy hosszú távú felhasználásokat végezzen.

²⁹ Két határozatot hozott a Törvényszék elnökét az eljárási szabályzat 106. cikkének megfelelően helyettesítő ideiglenes intézkedésről határozó bíró: 2014. február 4-i *Serco Belgium és társai kontra Bizottság* végzés (T-644/13 R, EU:T:2014:57), valamint 2014. október 27-i *Diktyo Amyntikon Viomichanion Net kontra Bizottság* végzés (T-703/14 R, EU:T:2014:914).

³⁰ A 2012. november 16-i *Evonik Degussa kontra Bizottság* végzésről (T-341/12 R, EU:T:2012:604) és az *Akzo Nobel és társai kontra Bizottság* végzésről (T-345/12 R EU:T:2012:605), valamint a 2012. november 29-i *Alstom kontra Bizottság* végzésről (T-164/12 R, EU:T:2012:637) van szó, amelyekkel szemben nem fellebbeztek (lásd: 2012. évi éves jelentés, 161. és 162. o.), a 2013. március 11-i *Pilkington Group kontra Bizottság* végzésről (T-462/12 R, EBHT, EU:T:2013:119), amelyet a fellebbezés során helyben hagytak, valamint a 2013. április 25-i *AbbVie kontra EMA* végzésről (T-44/13 R, EU:T:2013:221) és *InterMune UK és társai kontra EMA* végzésről (T-73/13 R, EU:T:2013:222) (lásd: 2013. évi éves jelentés, 148. és 149. o.). Ez utóbbi végzéseket a Bíróság a fellebbezés során hatályon kívül helyezte. Az ügyek Törvényszékhez való visszautalását követően a felperesek elálltak az ideiglenes intézkedés iránti kérelmeiktől, ami 2014. április 8-án és május 21-én a T-44/13 R. és T-73/13 R. sz. ügyeknek a nyilvántartásból való törlésével járt.

Az érdekek mérlegelésének keretében a Törvényszék elnöke hangsúlyozta, hogy a vitatott információk bizalmas jellegét tagadó határozat megsemmisítését kimondó ítélet illuzórikussá válna, és nem érvényesülhetne hatékonyan, ha az ideiglenes intézkedés iránti kérelmeket elutasítanák, ugyanis ezen elutasítás azzal a következménnyel járna, hogy lehetővé tenné az említett információk azonnali nyilvánosságra hozatalát, tehát *de facto* előre döntene a jövőbeli érdemi határozat tekintetében.

A fent hivatkozott *SACE és Sace BT kontra Bizottság* végzés (EU:T:2014:595) alapjául szolgáló ügy tárgya az a határozat volt, amellyel a Bizottság egyrészt jogellenes és a belső piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásoknak minősítette az olasz állami biztosítótársaság, a Servizi assicurativi del commercio estero SpA (SACE SpA) által a leányvállalata, a Sace BT SpA – amelyet az anyavállalata létesített elkülönült jogalanyként bizonyos kockázatok kezelésének az elkülönítése érdekében – részére nyújtott tőkeinjekciót, másrészt pedig arra kötelezte az olasz hatóságokat, hogy téríttessék vissza a Sace BT-vel a kifizetett 78 millió euró összegű támogatásokat.

A Törvényszék elnöke a 2014. június 13-i végzésében elismerte a *fumus boni iuris*ra vonatkozó feltétel teljesülését, mivel a felperesek bizonyították, hogy az ügy érdemére vonatkozó jogvitában felhozott jogalap – és amely az EUMSZ 107. cikk megsértésén alapul, amennyiben a Bizottság tévesen vélte úgy, hogy a vitatott intézkedések az olasz államnak tudhatók be – a megtámadott határozat jogszerűsége tekintetében nagyon komoly kétségeket vetett fel, amelyeket az ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében a másik fél észrevételei nem tudtak eloszlatni. Különösen a felperesek érvelését – amely szerint a Bizottság nem vette figyelembe a SACE-t megillető kereskedelmi és stratégiai autonómiát – nem cáfolta a Bizottság, mivel az ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében hallgatott a *fumus boni iuris*ről. A rendelkezési elvre tekintettel, amely magában foglalja azt, hogy a felek a kereset tárgyáról szabadon rendelkezhetnek, az ideiglenes intézkedésről határozó bíró nem hagyhatta figyelmen kívül a Bizottságnak az eljárás során tanúsított ezen magatartását.

Ami a sürgősséget illeti, a felpereseknek sikerült bizonyítaniuk, hogy a Sace BT-t súlyos és helyrehozhatatlan kár érte volna, ha a végrehajtás kért felfüggesztését nem rendelték volna el. A Törvényszék elnöke ugyanis hangsúlyozta egyrészt azt, hogy a Bizottság maga is elismerte, hogy az állítólagos állami támogatások visszatéríttetését elrendelő határozat maradéktalan teljesítése – ha annak az ügy érdemében hozott ítélet kihirdetését megelőzően a Sace BT felszámolásához kellett volna vezetnie – a Sace BT számára súlyos és helyrehozhatatlan kárt okozott volna, másrészt pedig azt, hogy e támogatások teljes összegének a visszatéríttetése azzal a következménnyel járt volna, hogy a Sace BT már nem teljesítette volna az olasz biztosítási rendszer által előírt követelményeket, és biztosítótársaságként fel kellett volna számolni.

Az érdekek mérlegelésének keretében a Törvényszék elnöke emlékeztetett arra, hogy a jogellenesen kifizetett és a belső piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánított támogatások visszatéríttetésére vonatkozó kötelezettséggel kapcsolatban a Bizottság érdekének általában meg kell előznie a támogatásokra jogosult érdekeit, azonban utóbbi kivételes körülmények között ideiglenes intézkedésekben részesülhet. A jelen esetben mivel a felperesek bizonyították mind a sürgősséget, mind pedig a *fumus boni iuris* fennállását, a Törvényszék elnöke elismerte számukra a végrehajtás kért felfüggesztéséhez fűződő jogos érdek. Továbbá mivel az alapügyben az írásbeli szakasz több hónapja lezárult, a Törvényszék elnöke arra következtetett, hogy a Törvényszéknek az ítéletét a viszonylag közeli jövőben kell kihirdetnie, és úgy vélte, hogy itt olyan eljárási jellegű kivételes körülményről van szó, amelyet az érdekek mérlegelésének keretében figyelembe vehet. Ugyanakkor tekintettel egyrészt az állami támogatások hatékony visszatéríttetésére vonatkozó uniós érdekre, másrészt pedig a felperesek azon kijelentésére, hogy

a Sace BT-nek csak a fennmaradásának biztosításához szükséges minimális összegű nettó vagyonra volt szüksége, a Törvényszék elnöke csak a végrehajtás részleges felfüggesztését rendelte el.

A fent hivatkozott *Vanbreda Risk & Benefits kontra Bizottság* végzés (EU:T:2014:1024) épületek biztosításával kapcsolatos szerződésre irányuló olyan ajánlati felhívásra vonatkozott, amelyet a Bizottság 2013 augusztusában tett közzé a saját, valamint az Unió több intézménye és ügynöksége nevében. Az ajánlati felhívás az akkoriban hatályos szerződés helyébe kívánt lépni, amelyet olyan konzorciummal kötöttek, amelynek a felperes, a Vanbreda Risk & Benefits volt a biztosítási ügynöke. 2014. január 30-án a Bizottság tájékoztatta a felperest ajánlatának elutasításáról azzal az indokkal, hogy az nem a legalacsonyabb árat kínálta, valamint arról, hogy a Marsh SA biztosítási ügynöknek ítéltek oda a szerződést. A felperes egyrészt az e határozat megsemmisítése iránti keresetet, valamint 1 millió euró összegben kártérítés iránti keresetet terjesztett elő, másrészt pedig ideiglenes intézkedés iránti kérelmet nyújtott be, amelyben arra kérte a Törvényszék elnökét, hogy rendelje el a megtámadott határozat végrehajtásának a felfüggesztését. A Törvényszék elnöke 2014. december 1-jei végzésében helyt adott e kérelemnek.

A Törvényszék elnöke különösen súlyos *fumus boni iuris* fennállását állapította meg. Az ajánlati felhívás alapvető feltételei közül ugyanis az egyik a közös ajánlatot tevő ajánlattevő részéről annak garantálása volt, hogy az ajánlatban részt vevő valamennyi partner egyetemlegesen vállal kötelezettséget a szerződés teljesítéséért. Márpedig a Marsh eredeti ajánlata nem teljesítette ezt a követelményt, ugyanis az ezen ügynököt megbízó biztosítótársaságok csak a szerződés azon részéért vállaltak kötelezettséget, amelynek a teljesítését egyedileg vállalták. Az a tény, hogy utólagosan a szerződés megkötésekor a szerződést elnyerő valamennyi társaság elfogadta az egyetemleges kötelezettségre vonatkozó kikötést, az ajánlat *prima facie* jogellenes módosításának az eredménye volt, amely módosítás a Bizottság és a Marsh közötti kétoldalú szerződéseknek köszönhetően az ajánlattételt követően történt. Továbbá a biztosítók egyikének – amelynek részt kellett vennie a Marsh ajánlatában – a kiesését követően a Bizottság lehetővé tette a Marsh számára azt, hogy a szerződés odaítélését követően a szerződés aláírói között szerepeltessen két olyan új biztosítótársaságot, amelyeket sem a gazdasági, sem a pénzügyi alkalmasságuk, sem pedig a műszaki alkalmasságuk szempontjából nem értékelték a szerződés odaítélése és a többi ajánlattevő ajánlatainak kizárása előtt. A Törvényszék elnöke szerint ez első látásra komoly kétségeket vetett fel a szerződés-odaítélési eljárás jogszerűségének a tiszteletben tartásával kapcsolatban.

A sürgősségre vonatkozó feltételt illetően a Törvényszék elnöke – miután elismerte az állítólagos pénzügyi kár súlyos jellegét – megállapította, hogy a felperesnek nem sikerült e kár helyrehozhatatlan jellegét bizonyítania amiatt, hogy az állandó ítélezési gyakorlat szerint a vagyoni jellegű kár általában nem tekinthető helyrehozhatatlannak, mivel általában utólagos vagyoni ellentételezés tárgya lehet. Ami különösebben a közbeszerzési szerződések odaítélésére irányuló peres eljárásokat illeti, az elutasított ajánlattevő számára – az e sajátos peres eljáráshoz kapcsolódó rendszerszerű okok miatt – még a helyrehozhatatlan kár elszenvedésének kockázatát is túlzottan nehéz bizonyítani. Márpedig az ilyen eredmény a közbeszerzések területén a hatékony ideiglenes védelem követelményeivel összeegyeztethetetlennek tűnik. A Törvényszék elnöke ezért úgy ítélte meg, hogy az e peres eljárás sajátosságához alkalmazkodó új megközelítést kell elfogadni. Ezért amikor az elutasított ajánlattevőnek sikerül bizonyítania a különösen súlyos *fumus boni iuris* fennállását, nem lehet tőle megkövetelni – anélkül, hogy ne sérülne túlzottan és nem igazolt módon az Európai Unió Alapjogi Chartája 47. cikke alapján részére biztosított hatékony bírói jogvédelem – annak bizonyítását, hogy az ideiglenes intézkedés iránti kérelmének elutasítása esetén fennállna annak kockázata, hogy helyrehozhatatlan kár éri. Az ilyen *fumus boni iuris* akkor áll fenn, ha olyan kellően nyilvánvaló és súlyos jogellenesség fennállására utal, amely hatásainak előidézését és meghosszabbodását a lehető legkorábban meg kell akadályozni,

hacsak végső soron nem ellentétes az érdekek mérlegelésével. E kivételes körülmények között – figyelemmel arra, hogy az ilyen jellegű jogellenességet meg kell fosztani hatásaitól – önmagában a megtámadott határozat végrehajtása felfüggesztésének elmaradása által okozott kár súlyosságának bizonyítása elegendő ahhoz, hogy teljesüljön a sürgősséggel kapcsolatos feltétel. A jelen esetben a Törvényszék elnöke megállapította, hogy *prima facie* súlyos jogsértésekre került sor, ami a nyertes ajánlat szabálytalanságát vonja maga után, valamint hogy a Bizottság magatartását az uniós jog kellően nyilvánvaló és súlyos megsértésének kell tekinteni, ezért el kell kerülni, hogy ezek a jövőben kiváltsák hatásukat.

Az érdekek mérlegelését illetően a Törvényszék elnöke úgy ítélte meg, hogy az a felperesnek kedvez, valamint hogy utóbbinak a hatékony jogorvoslathoz való jogának a megőrzésében rejlő érdeke, valamint az Unió pénzügyi érdekeinek a védelme és a megállapított jogellenesség joghatásai semlegesítésére vonatkozó szükségesség megelőzi a Bizottságnak a megtámadott határozat fenntartásában rejlő érdekét. E tekintetben a Törvényszék elnöke elutasította a Bizottság azon érvét, amely szerint a megtámadott határozat felfüggesztése esetén az Unió pénzügyi érdekeivel összefüggésben katasztrofális következményeknek lenne kitéve. Ami ugyanis az érintett épületek biztosításai hiányához kapcsolódó kockázatot illeti, úgy tűnt, hogy több, annak biztosítását lehetővé tévő megoldás létezik, hogy ezen épületek a jelenleg hatályban lévő szerződéssel biztosítottak legyenek.

A Törvényszék elnöke következőképpen úgy vélte, hogy a jelen ügy körülményei megkövetelik, hogy a megtámadott határozat végrehajtása felfüggesztésre kerüljön. Ugyanakkor a megközelítéssel kapcsolatos változásra, valamint a jogbiztonság elvére tekintettel úgy határozott, hogy a felfüggesztés csak a fellebbezésre nyitva álló határidő lejártakor lépjen hatályba³¹.

³¹ A közbeszerzések tárgyában benyújtott ideiglenes intézkedés iránti többi kérelmet a *fumus boni iuris* hiánya miatt elutasították anélkül, hogy a sürgősségre vonatkozó feltételt megvizsgálták volna (2014. február 4-i *Serco Belgium és társai kontra Bizottság* végzés (T-644/13 R, EU:T:2014:57); 2014. december 5-i *AF Steelcase kontra OHIM* végzés (T-652/14 R, EU:T:2014:1026) és 2014. december 8-i *STC kontra Bizottság* végzés (T-355/14 R, EU:T:2014:1046).

B – A Törvényszék összetétele

(2014. december 31-i protokolláris sorrend)

Első sor, balról jobbra:

G. Berardis, M. Van der Woude, A. Dittrich, S. Papasavvas tanácselnökök; H. Kanninen, a Törvényszék elnökhelyettese; M. Jaeger, a Törvényszék elnöke; M. E. Martins Ribeiro, M. Prek, S. Frimodt Nielsen és D. Gratsias tanácselnökök.

Második sor, balról jobbra:

E. Buttigieg, A. Popescu, I. Labucka, I. Wiszniewska-Białecka, F. Dehousse, N. J. Forwood, Czúcz O., I. Pelikánová, J. Schwarcz, M. Kancheva bírák.

Harmadik sor, balról jobbra:

L. Madise, I. Ulloa Rubio, V. Kreuschitz, V. Tomljenović, C. Wetter, E. Bieliūnas, A. M. Collins és S. Gervasoni bírák; E. Coulon hivatalvezető.

1. A Törvényszék tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Marc Jaeger

Született 1954-ben; a strasbourgi Robert Schuman Egyetemen szerez jogi diplomát; tanulmányait a Collège d'Europe-ban folytatja; a luxembourgi ügyvédi kamara tagja (1981); igazságügyi attasé a luxembourgi legfőbb ügyész mellett (1983); a luxembourgi kerületi bíróság bírója (1984); az Európai Közösségek Bíróságán jogi referens (1986–1996); az Institut Universitaire International de Luxembourg (IUIL) elnöke; 1996. július 11-től a Törvényszék bírója; 2007. szeptember 17-től a Törvényszék elnöke.

Heikki Kanninen

Született 1952-ben; diploma a Helsinki Kereskedelmi Főiskolán és a Helsinki Egyetem jogi karán; jogi referens Finnország Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságán; a közigazgatásbeli jogvédelem reformjával foglalkozó bizottság főtárgya; főtanácsos a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon; a közigazgatási peres ügyek reformjával foglalkozó bizottság főtárgya, tanácsadó az Igazságügyi Minisztérium jogalkotási igazgatóságán; hivatalvezető helyettes az EFTA-Bíróságon; jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán; bíró a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróságon (1998–2005); a menekültek fellebbviteli bizottságának tagja; a finn igazságszolgáltatási intézmények fejlesztésével foglalkozó bizottság alelnöke; 2005. október 6-tól 2009. október 6-ig a Közzolgálati Törvényszék bírója. 2009. október 7-től a Törvényszék bírója; 2013. szeptember 17-től a Törvényszék elnökhelyettese.

Nicholas James Forwood

Született 1948-ban; a Cambridge-i Egyetemen szerzi meg diplomáit BA 1969., MA 1973. (mechanikai tudományok és jog); 1970-től tagja az angliai ügyvédi kamarának, majd ügyvéd Londonban (1971–1999) és Brüsszelben (1979–1999); 1981-től tagja az ír ügyvédi kamarának; 1987-ben Queen's Counsel-i kinevezés; 1998-ban a Middle Temple rangidős tagja (bencher); az angliai és wales-i ügyvédi kamara képviselője az Európai Közösségek Ügyvédi Kamarái (EKÜK) Tanácsa előtt és az EKÜK Európai Közösségek Bírósága melletti állandó képviselőjének elnöke (1995–1999); a World Trade Law Association irodájának és a European Maritime Law Organisation tagja (1993–2002); 1999. december 15-től a Törvényszék bírója.

Maria Eugénia Martins de Nazaré Ribeiro

Született 1956-ban; tanulmányait Lisszabonban, Brüsszelben és Strasbourgban végzi; Portugáliában és Brüsszelben advogada (ügyvéd); az Institut d'études européennes de l'université libre de Bruxelles-ben kutató; a Bíróságon jogi referens J. C. Moitinho de Almeida portugál bíró mellett (1986–2000), majd az Elsőfokú Bíróság elnöke, B. Vesterdorf bíró mellett (2000–2003); 2003. március 31-től a Törvényszék bírója.

Franklin Dehousse

Született 1959-ben; jogot végez (Liège-i Egyetem, 1981), aspiráns (Fonds national de la recherche scientifique, 1985–1989); a képviselőházban jogtanácsos (1981–1990); jogi doktor (Strasbourgi Egyetem, 1990); egyetemi tanár (Liège-i Egyetem és Strasbourgi Egyetem, Collège d'Europe, Institut royal supérieur de Défense, a bordeaux-i Montesquieu Egyetem, Collège Michel Servet des universités de Paris, a namuri Facultés Notre-Dame de la Paix); a Külügyminiszter rendkívüli képviselője (1995–1999); az Institut royal des relations internationales-ban az európai tanulmányok igazgatója (1998–2003); az Államtanácsban ülnök (2001–2003); az Európai Bizottságban tanácsadó (1990–2003); az Observatoire Internet tagja (2001–2003); 2003. október 7-től a Törvényszék bírója.

Czucz Ottó

Született 1946-ban; a Szegedi Tudományegyetemen szerez jogi diplomát (1971); előadó a Munkaügyi Minisztériumban (1971–1974); oktató, majd egyetemi tanár (1974–1989), a jogi kar dékánja (1989–1990), rektorhelyettes (1992–1997) a Szegedi Tudományegyetemen; ügyvéd; az Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság igazgatótanácsának tagja; a European Institute for Social Security alelnöke (1998–2002); a Nemzetközi Társadalombiztosítási Szövetség (ISSA) Tudományos Tanácsának tagja; alkotmánybíró (1998–2004); 2004. május 12-től a Törvényszék bírója.

Irena Wiszniewska-Białecka

Született 1947-ben; a Varsói Egyetemen szerez jogi diplomát (1965–1969); a Lengyel Tudományos Akadémia Jogtudományi Intézetének kutatója (tanársegéd, docens, professzor) (1969–2004); a müncheni Max Planck Intézet külföldi és nemzetközi szabadalmi joggal, szerzői joggal és versenyjoggal foglalkozó kutatója (a Foundation AvH ösztöndíja 1985–1986); ügyvéd (1992–2000); a Legfelsőbb Közigazgatási Bíróság bírója (2001–2004); 2004. május 12-től a Törvényszék bírója.

Irena Pelikánová

Született 1949-ben; jogi tanulmányok a prágai Károly Egyetemen, gazdasági jogi tanársegéd (1989 előtt), majd a tudományok doktora, végül 1993 óta a gazdasági jog professzora; az Értékpapír-bizottság igazgatóságának tagja (1999–2002); ügyvéd; a cseh kormány törvényelőkészítő tanácsának tagja (1998–2004); 2004. május 12-től a Törvényszék bírója.

Ingrida Labucka

Született 1963-ban; a Lettországi Egyetemen szerez jogi diplomát (1986); a Belügyminisztérium revizora Kirov térségében és Riga városában (1986–1989); a rigai elsőfokú bíróság bírója (1990–1994); ügyvéd (1994–1998 és 1999 júliusától 2000 májusáig); igazságügy-miniszter (1998 novemberétől 1999 júliusáig és 2000 májusától 2002 októberéig); a Hágai Állandó Választottbíróóság tagja (2001–2004); a parlament tagja (2002–2004); 2004. május 12-től a Törvényszék bírója.

Savvas Papasavvas

Született 1969-ben; az Athéni Egyetemen folytat tanulmányokat (Ptychion, 1991); posztgraduális tanulmányokat folytat a Paris II Egyetemen (DEA közjog 1992-ben) és az Aix-Marseille III Egyetemen (jogi doktor 1995-ben); 1993 óta a ciprusi ügyvédi kamara tagja, a nicosiai ügyvédi kamara tagja; a Ciprusi Egyetem oktatója (1997–2002), illetve alkotmányjogot oktató docense (2002. szeptember óta), a Centre européen de droit public kutatója (2001–2002); 2004. május 12-től a Törvényszék bírása.

Miro Prek

Született 1965-ben; jogi diploma (1989); felvétel az ügyvédi kamarába (1994); különböző feladatok és tisztségek a közigazgatásban, főként a jogalkotással megbízott kormányzati irodán (helyettes államtitkár és igazgatóhelyettes, az európai jogi és összehasonlító jogi főosztály vezetője) és az európai ügyek irodáján (helyettes államtitkár); az európai uniós társulási megállapodással kapcsolatos tárgyalásokkal (1994–1996) és a csatlakozási tárgyalásokkal megbízott (1998–2003) csoport tagja, a jogi ügyek felelőse; ügyvéd; az európai joganyag átvételével és az európai integrációval kapcsolatos, főként nyugat-balkáni, projektek felelőse; osztályvezető az Európai Közösségek Bíróságán (2004–2006); 2006. október 7-től a Törvényszék bírása.

Alfred Dittrich

Született 1950-ben; az Erlangen-Nürnberg-i Egyetemen szerez jogi diplomát (1970–1975); fogalmazó (Rechtsreferendar) a nürnbergi tartományi felsőbbbíróságon (1975–1978); tisztviselő a szövetségi gazdasági minisztériumban (1978–1982); tisztviselő a Német Szövetségi Köztársaság Európai Közösségek melletti állandó képviseletén (1982); tisztviselő a szövetségi gazdasági minisztériumban, ahol közösségi jogi és versenyjogi ügyekkel kapcsolatos feladatokat lát el (1983–1992); az Európai Jogi Osztály vezetője az Igazságügyi Minisztériumban (1992–2007); a német küldöttség vezetője a Tanács „Bíróság” elnevezésű munkabizottságában; több esetben szövetségi kormány megbízott az Európai Közösségek Bírósága előtt indult ügyekben; 2007. szeptember 17-től a Törvényszék bírása.

Sten Frimodt Nielsen

Született 1963-ban; a Koppenhágai Egyetemen szerez jogi diplomát (1988); tisztviselő a Külügyminisztériumban (1988–1991); a Koppenhágai Egyetemen nemzetközi és európai jogot tanít (1988–1991); követségi titkár Dánia New York-i állandó ENSZ képvisletén (1991–1994); tisztviselő a Külügyminisztérium jogi szolgálatánál (1994–1995); docens a Koppenhágai Egyetemen (1995); tanácsadó, majd főtanácsadó a Miniszterelnöki Hivatalban (1995–1998); tanácsadó Dánia Európai Községek melletti állandó képvisletén (1998–2001); a miniszterelnök tanácsadója jogi kérdésekben (2001–2002); osztályvezető és jogtanácsos a Miniszterelnöki Hivatalban (2002. március–2004. július); helyettes államtitkár és jogtanácsos a Miniszterelnöki Hivatalban (2004. augusztus–2007. augusztus); 2007. szeptember 17-től a Törvényszék bírása.

Juraj Schwarcz

Született 1952-ben; a jogtudományok doktora (Comenius Egyetem, Pozsony, 1979); vállalati jogtanácsos (1975–1990); a kassai városi bíróság cégnyilvántartásának vezetésével megbízott hivatalvezető; a kassai városi bíróság bírása (1992. január–október); a kassai regionális bíróság bírása és tanácselnöke (1992. novembertől 2009-ig); a Szlovák Köztársaság Legfelsőbb Bíróságának kirendelt bírása, gazdasági jogi tanács (2004. októbertől 2005. szeptemberig); a kassai regionális bíróság gazdasági kollégiumának elnöke (2005. októbertől 2009. szeptemberig); a kassai P. J. Šafárik Egyetem kereskedelmi és gazdasági jogi tanszékének külső tagja (1997–2009); a Jogakadémia tantestületének külső tagja (2005–2009); 2009. október 7-től a Törvényszék bírása.

Marc van der Woude

Született 1960-ban; jogot végez (Groningeni Egyetem, 1983); tanulmányokat folytat a Collège d'Europe-ban (1983–1984); tanársegéd a Collège d'Europe-ban (1984–1986); a Leideni Egyetem oktatója (1986–1987); előadó az Európai Községek Bizottságának Versenypolitikai Főigazgatóságán (1987–1989); jogi referens az Európai Községek Bíróságán (1989–1992); politikai koordinátor az Európai Községek Bizottságának Versenypolitikai Főigazgatóságán (1992–1993); az Európai Községek Bizottsága Jogi Szolgálatának tagja (1993–1995); 1995 óta a brüsszeli ügyvédi kamara tagja; 2000 óta egyetemi tanár a rotterdami Erasmus Egyetemen; számos kiadvány szerzője; 2010. szeptember 13-tól a Törvényszék bírása.

Dimitrios Gratsias

Született 1957-ben; jogi diplomát szerez az Athéni Egyetemen (1980); DEA de droit public (közjogi Master-képzés) az Université de Paris I Panthéon-Sorbonne-on (1981); oklevelet szerez a közösségi és európai tanulmányok egyetemi központjában (Université de Paris I) (1982); az Államtanács ülnöke (1985–1992); az Államtanács előadója (1992–2005); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1994–1996); a görög Legfelsőbb Különbíróság tagja (1998–1999); az Államtanács tanácsosa (2005); a bírák ellen indított kereseteket elbíráló különbíróság tagja (2006); a Közigazgatási Legfelsőbb Bírói Tanács tagja (2008); a közigazgatási törvényszékek felügyelője (2009–2010); 2010. október 25-től a Törvényszék bírója.

Andrei Popescu

Született 1948-ban; jogi diplomát szerez a Bukaresti Egyetemen (1971); nemzetközi munkajogi és európai szociális jogi posztgraduális tanulmányokat folytat a Genfi Egyetemen (1973–1974); doktori fokozatot szerez a Bukaresti Egyetemen (1980); próbaidős tanársegéd (1971–1973), véglegesített tanársegéd (1974–1985), majd óraadó a munkajog tárgykörében a Bukaresti Egyetemen (1985–1990); vezető kutató a Munkával és a Szociális Védelemmel Kapcsolatos Tudományos Kutatások Intézeténél (1990–1991); főigazgató-helyettes (1991–1992), majd igazgató (1992–1996) a Munkaügyi és Szociálisvédelmi Minisztériumnál; egyetemi docens (1997), majd egyetemi tanár (2000) a bukaresti Politika- és Igazgatástudományi Egyetemen; államtitkár az Európai Integrációs Minisztériumban (2001–2005); osztályvezető a Román Jogalkotási Tanácsnál (1996–2001 és 2005–2009); a *Román Európai Jogi Szemle* alapító igazgatója; a Román Európai Jogi Társaság elnöke (2009–2010); a román kormány képviselője az Európai Unió igazságszolgáltatási fórumai előtt (2009–2010); 2010. november 26-tól a Törvényszék bírója.

Mariyana Kancheva

Született 1958-ban; a Szófia Egyetemen szerez jogi diplomát (1979–1984); a Brüsszeli Szabadegyetem Európa tanulmányok Intézetében szerez európai jogi kiegészítő Master diplomát (2008–2009); szakterülete a gazdasági jog és szellemi alkotások joga; fogalmazó a szófia területi bíróságon (1985–1986); jogtanácsos (1986–1988); ügyvéd a szófia ügyvédi kamarában (1988–1992); a diplomáciai testületek szolgálatának főigazgatója a külügyminisztériumban (1992–1994); ügyvédi hivatását gyakorolja Szófiában (1994–2011) és Brüsszelben (2007–2011); kereskedelmi jogviták választottbírája Szófiában; a bolgár parlament jogi tanácsadójaként részt vesz több jogszabály szövegének kidolgozásában; 2011. szeptember 19-től a Törvényszék bírója.

Guido Berardis

Született 1950-ben; jogi diploma (római La Sapienza egyetem, 1973); európai jogi posztgraduális diploma a bruges-i Collège d'Europe-ban (1974–1975); az Európai Községek Bizottságának tisztviselője (a Mezőgazdasági Főigazgatóság Nemzetközi Ügyek Igazgatósága, 1975–1976); az Európai Községek Bizottsága jogi szolgálatának tagja (1976–1991 és 1994–1995); az Európai Községek Bizottsága jogi szolgálatának képviselője Luxembourgban (1990–1991); G. F. Mancini bíró jogi referense az Európai Községek Bíróságán (1991–1994); az Európai Községek Bizottságának tagjai, M. Monti (1995–1997) és F. Bolkenstein (2000–2002) jogi tanácsadója; az Európai Községek Bizottsága Belső Piac Főigazgatóságán a Közbeszerzési Politika Igazgatóság igazgatója (2002–2003), a Szolgáltatások, Szellemi Tulajdon és Iparjogvédelem, Média és Adatvédelem Igazgatóság igazgatója (2003–2005), valamint a Szolgáltatások Igazgatóság igazgatója (2005–2011); az Európai Bizottság jogi szolgálata jogérvényesülés, szabadság és biztonság, magánjog és büntetőjog munkacsoportjának vezető jogtanácsosa és igazgatója (2011–2012); 2012. szeptember 17-től a Törvényszék bírója.

Eugène Buttigieg

Született 1961-ben; a Máltai Egyetemen szerez jogi doktorátust; magister fokozat európai jogból (Exeteri Egyetem); doktori fokozatot szerez versenyjogból (Londoni Egyetem); jogász az Igazságügyi Minisztériumban (1987–1990); vezető jogász a Külügyminisztériumban (1990–1994); a Copyright Board (szerzői jogi bizottság) tagja (1994–2005); jogász lektor az Igazságügyi és Önkormányzati Minisztériumban (2001–2002); tisztviselő a Malta Resources Authority-nél (máltai erőforrás gazdálkodási hatóság) (2001–2009); európai jogi szakértő (1994 óta); versenyjogi és fogyasztóvédelmi tanácsadó a Pénzügyi, Gazdasági és Beruházási Minisztériumban (2000–2010); a miniszterelnök versenyjogi és fogyasztóvédelmi tanácsadója (2010–2011); szakértő a Malta Competition and Consumer Affairs Authority-nél (máltai versenyjogi és fogyasztóvédelmi hatóság) (2012); óraadó (1994–2001), egyetemi oktató (2001–2006), majd docens (2007 óta) és az európai jogi Jean Monnet tanszék vezetője (2009 óta) a Máltai Egyetemen; a Maltese Association for European Law (máltai európai jogi egyesület) társalapítója és alelnöke; 2012. október 8-tól a Törvényszék bírója.

Carl Wetter

Született 1949-ben; közgazdasági diplomát (Bachelor of Arts, 1974) és jogi diplomát (Master of Laws, 1977) szerez az Uppsalai Egyetemen; tanácsos a Külügyminisztériumban (1977); a Svéd Ügyvédi Kamara tagja (1983 óta); a Nemzetközi Kereskedelmi Kamarában (ICC) tagja a versenyjoggal foglalkozó svéd munkacsoportnak; versenyjogot oktat (Lundi Egyetem, Stockholmi Egyetem); számos publikáció szerzője; 2013. március 18-tól a Törvényszék bírása.

Vesna Tomljenović

Született 1956-ban; diplomát szerez a Rijekai Egyetemen (mesterfokozat 1979-ben), illetve a Zágrábi Egyetemen (LLM-fokozat 1984-ben és jogi doktori [Ph.D.] fokozat 1996-ban); tanársegéd (1980–1998), docens (2003–2009), majd egyetemi tanár (2009–2013) a Rijekai Egyetem Jogtudományi Karán; tanársegéd (1990–2013) a Rijekai Egyetem Közgazdaságtudományi Karán; a horvát Összehasonító Jogi Társaság elnöke (2006–2013); 2013. július 4-től a Törvényszék bírása.

Egidijus Bieliūnas

Született 1950-ben; a Vilniusi Egyetemen szerez jogi diplomát (1973); jogi doktorátus (1978), tanársegéd, adjunktus és docens (1977–1992) a Vilniusi Egyetem jogi karán; tanácsadó a Litván Köztársaság Országgyűlésének jogi osztályán (1990–1992); tanácsos Litvánia belgiumi nagykövetségén (1992–1994); tanácsos Litvánia franciaországi nagykövetségén (1994–1996); az Emberi Jogok Európai Bizottságának tagja (1996–1999); bíró a Litván Köztársaság Legfelsőbb Bíróságán (1999–2011); docens a Vilniusi Egyetem Büntetőjogi Tanszékén (2003–2013); a Litván Köztársaság képviselője az Eurojust közös ellenőrző szervében (2004–2011); a Litván Köztársaság Alkotmánybíróságának tagja (2011–2013); 2013. szeptember 16-tól a Törvényszék bírása.

Viktor Kreuschitz

Született 1952-ben; jogi doktorátus a Bécsi Egyetemen (1981); tisztviselő az osztrák szövetségi kancellárián, az alkotmányjogi szolgálaton (1981–1997); jogtanácsos az Európai Bizottság jogi szolgálatán (1997–2013); 2013. szeptember 16-tól a Törvényszék bírása.

Anthony Michael Collins

Született 1960-ban; a dublini Trinity College-ban (Legal Science, 1984), illetve a dublini Honourable Society of the King's Inns Dublinban (barrister 1986-tól és bencher 2013-tól) szerez diplomát; az ír ügyvédi kamara tagja: Barrister-at-Law (1986–1990 és 1997–2003), Senior Counsel (2003–2013); jogi referens az Európai Községek Bíróságán (1990–1997); az Irish Centre for European Law igazgatója (1997–2000), és továbbra is tagja az igazgatótanácsnak; a Council of European National Youth Committees elnökhelyettese (1979–1981); az Organising Bureau of European School Student Unions főtktára (1977–1984); az Irish Union of School Students főtktára (1977–1979); a Union of Students in Ireland nemzetközi elnökhelyettese (1982–1983); az Európai Ügyvédi Kamarák Tanácsának (CCBE) az Európai Unió Bírósága és az EFTA-Bíróság melletti Állandó Képviselőtétel tagja (2006–2013); 2013. szeptember 16-tól a Törvényszék bírása.

Ignacio Ulloa Rubio

Született 1967-ben; jogi diploma kitüntetéssel (1985–1990) és doktori tanulmányok (1990–1993) a madridi Universidad Complutense-n; ügyész Geronában, Spanyolországban (2000–2003); igazságszolgáltatási és emberi jogi tanácsadó az Ideiglenes Szövetséges Hatóságnál Bagdadban, Irakban (2003–2004); elsőfokú polgári eljárásokban eljáró bíró és vizsgálóbíró Geronában (2003–2007); előléptetett szenior bíróné (2008); az Európai Unió Tanácsa által létrehozott EUJUST LEX Integrated Rule of Law Mission for Iraq helyettes vezetője (2005–2006); jogi tanácsadó a Spanyol Királyság Alkotmánybíróságán (2006–2011 és 2013); a biztonságért felelős államtitkár (2012–2013); az Európai Unió Tanácsának civil szakértője a jogállamisággal és a biztonsági kérdések reformjával kapcsolatos ügyekben (2005–2011); az Európai Bizottság alapvető jogokkal és büntető igazságszolgáltatással foglalkozó külső szakértője (2011–2013); számos előadás, illetve publikáció szerzője; 2013. szeptember 16-tól a Törvényszék bírása.

Stéphane Gervasoni

Született 1967-ben; az Institut d'études politiques de Grenoble-on (1988) és az École nationale d'administrationon (1993) szerez diplomát; auditeur az Államtanácson (Conseil d'État) (rapporteur a peres ügyek szekciójában, 1993–1997, illetve a szociális szekcióban, 1996–1997); maître des requêtes az Államtanácson (1996–2008); docens az Institut d'études politiques de Paris-n (1993–1995); kormány megbízott a nyugdíjak különleges semmisségi bizottságánál (1994–1996); jogi tanácsadó a Közzolgálati Minisztériumban és Párizs Város Önkormányzatánál (1995–1997); főtitkár az Yonne megyei prefektúrán, az Auxerre-i Kerület alprefektusa (1997–1999); főtitkár a Savoie megyei prefektúrán, a Chambéryi Kerület alprefektusa (1999–2001); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (2001–2005); a NATO jogorvoslati bizottságának tagja (2001–2005); az Európai Unió Közzolgálati Törvényszékének bírása (2005–2011, tanácselnök 2008–2011); conseiller d'État (a peres ügyek szekciója nyolcadik tanácsa elnökének helyettese); az Európai Ürügynökség jogorvoslati bizottságának tagja (2011–2013); 2013. szeptember 16-tól a Törvényszék bírása.

Lauri Madise

Született 1974-ben; jogi diploma (Tartui Egyetem és Poitiers-i Egyetem); tanácsos az Igazságügyi Minisztériumban (1995–1999); az észt parlament alkotmányügyi bizottsága titkárságának vezetője (1999–2000); bíró a tallinni fellebbviteli bíróságon (2002 óta); az igazságszolgáltatási szakvizsgabizottság tagja (2005 óta); részvétel alkotmányjogi és közigazgatási jogi törvények előkészítésében; 2013. október 23-tól a Törvényszék bírása 2013.

Emmanuel Coulon

Született 1968-ban; jogi tanulmányok (Panthéon-Assas Egyetem, Párizs); igazgatási tanulmányok (Paris-Dauphine Egyetem); Collège d'Europe (1992); felvételi vizsga a párizsi területi ügyvédképző központba; brüsszeli ügyvédi szakvizsga; ügyvédi tevékenység Brüsszelben; sikeresen teljesíti az Európai Közösségek Bizottsága által kiírt nyílt versenyvizsgát; jogi referens az Európai Közösségek Elsőfokú Bíróságán (1996–1998: A. Saggio elnök kabinetjében; 1998–2002: B. Vesterdorf elnök kabinetjében); az Elsőfokú Bíróság elnökének kabinetfőnöke (2003–2005); 2005. október 6-tól a Törvényszék hivatalvezetője.

2. A Törvényszék összetételének változásai 2014-ben

2014-ben a Törvényszék összetételében nem történt változás.

3. Protokolláris sorrend

2014. január 1-jétől 2014. december 31-ig

M. JAEGER, a Törvényszék elnöke
 H. KANNINEN, elnökhelyettes
 M. E. MARTINS RIBEIRO, tanácselnök
 S. PAPASAVVAS, tanácselnök
 M. PREK, tanácselnök
 A. DITTRICH, tanácselnök
 S. FRIMODT NIELSEN, tanácselnök
 M. VAN DER WOUDE, tanácselnök
 D. GRATSIAS, tanácselnök
 G. BERARDIS, tanácselnök
 N. J. FORWOOD, bíró
 F. DEHOUSSE, bíró
 CZÚCZ O., bíró
 I. WISZNIEWSKA-BIAŁECKA, bíró
 I. PELIKÁNOVÁ, bíró
 I. LABUCKA, bíró
 J. SCHWARCZ, bíró
 A. POPESCU, bíró
 M. KANCHEVA, bíró
 E. BUTTIGIEG, bíró
 C. WETTER, bíró
 V. TOMLJENOVIC, bíró
 E. BIELIŪNAS, bíró
 V. KREUSCHITZ, bíró
 A. COLLINS, bíró
 I. ULLOA RUBIO, bíró
 S. GERVASONI, bíró
 L. MADISE, bíró

 E. COULON, hivatalvezető

4. A Törvényszék korábbi tagjai

David Alexander Ogilvy Edward (1989–1992)
Christos Yeraris (1989–1992)
José Luís Da Cruz Vilaça (1989–1995), elnök (1989–1995)
Jacques Biancarelli (1989–1995)
Donal Patrick Michael Barrington (1989–1996)
Romain Alphonse Schintgen (1989–1996)
Heinrich Kirschner (1989–1997)
Antonio Saggio (1989–1998), elnök (1995–1998)
Cornelis Paulus Briët (1989–1998)
Koen Lenaerts (1989–2003)
Bo Vesterdorf (1989–2007), elnök (1998–2007)
Rafael García-Valdecasas y Fernández (1989–2007)
Andreas Kalogeropoulos (1992–1998)
Christopher William Bellamy (1992–1999)
André Potocki (1995–2001)
Manuel Gens de Moura Ramos Rui (1995–2003)
Pernilla Lindh (1995–2006)
Virpi Tiili (1995–2009)
Josef Azizi (1995–2013)
John D. Cooke (1996–2008)
Jörg Pirrung (1997–2007)
Paolo Mengozzi (1998–2006)
Arjen W. H. Meij (1998–2010)
Mihalis Vilaras (1998–2010)
Hubert Legal (2001–2007)
Verica Trstenjak (2004–2006)
Daniel Šváby (2004–2009)
Ena Cremona (2004–2012)
Vilenas Vadapalas (2004–2013)
Küllike Jürimäe (2004–2013)
Enzo Moavero Milanesi (2006–2011)
Nils Wahl (2006–2012)
Teodor Tchipev (2007–2010)
Valeriu M. Ciucă (2007–2010)
Santiago Soldevila Fragoso (2007–2013)
Laurent Truchot (2007–2013)
Kevin O'Higgins (2008–2013)

Elnökök

José Luís Da Cruz Vilaça (1989–1995)

Antonio Saggio (1995–1998)

Bo Vesterdorf (1998–2007)

Hivatalvezető

Hans Jung (1989–2005)

C – A Törvényszék igazságügyi statisztikái

A Törvényszék tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)

Érkezett ügyek

2. Az eljárások jellege (2010–2014)
3. A kereset jellege (2010–2014)
4. A kereset tárgya (2010–2014)

Befejezett ügyek

5. Az eljárások jellege (2010–2014)
6. A kereset tárgya (2014)
7. A kereset tárgya (2010–2014) (ítéletek és végzések)
8. Ítélező testületek (2010–2014)
9. Az eljárások időtartama hónapokban (2010–2014) (ítéletek és végzések)

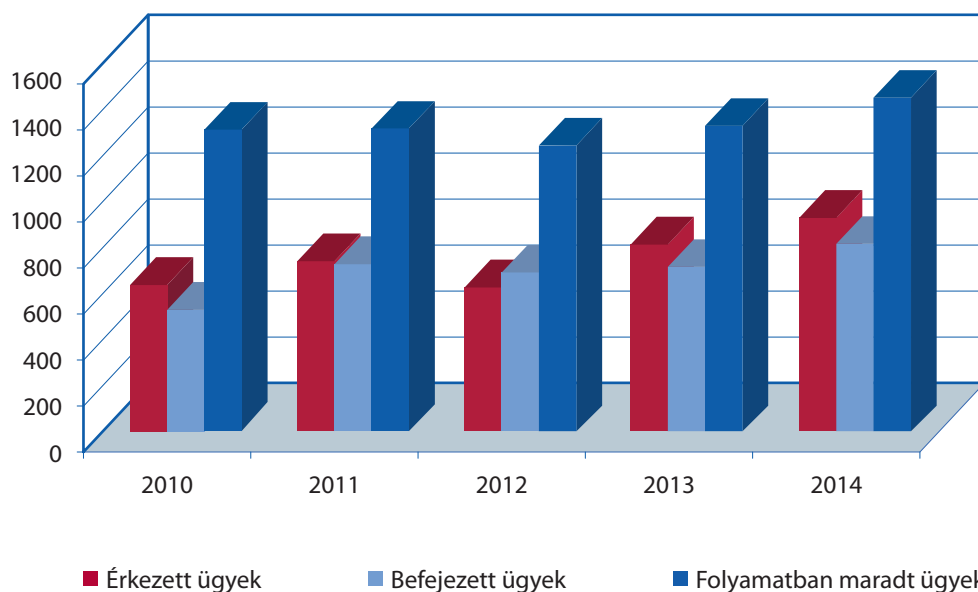
December 31-én folyamatban maradt ügyek

10. Az eljárások jellege (2010–2014)
11. A kereset tárgya (2010–2014)
12. Ítélező testület (2010–2014)

Egyéb

13. Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2010–2014)
14. Gyorsított eljárások (2010–2014)
15. A Törvényszéknek a Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (1990–2014)
16. A Bíróság előtti fellebbezéseknek az eljárás jellege szerinti megoszlása (2010–2014)
17. A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2014) (ítéletek és végzések)
18. A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2010–2014) (ítéletek és végzések)
19. Általános áttekintés (1989–2014) (érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek)

1. A Törvényszék tevékenysége általában – Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)^{1 2}

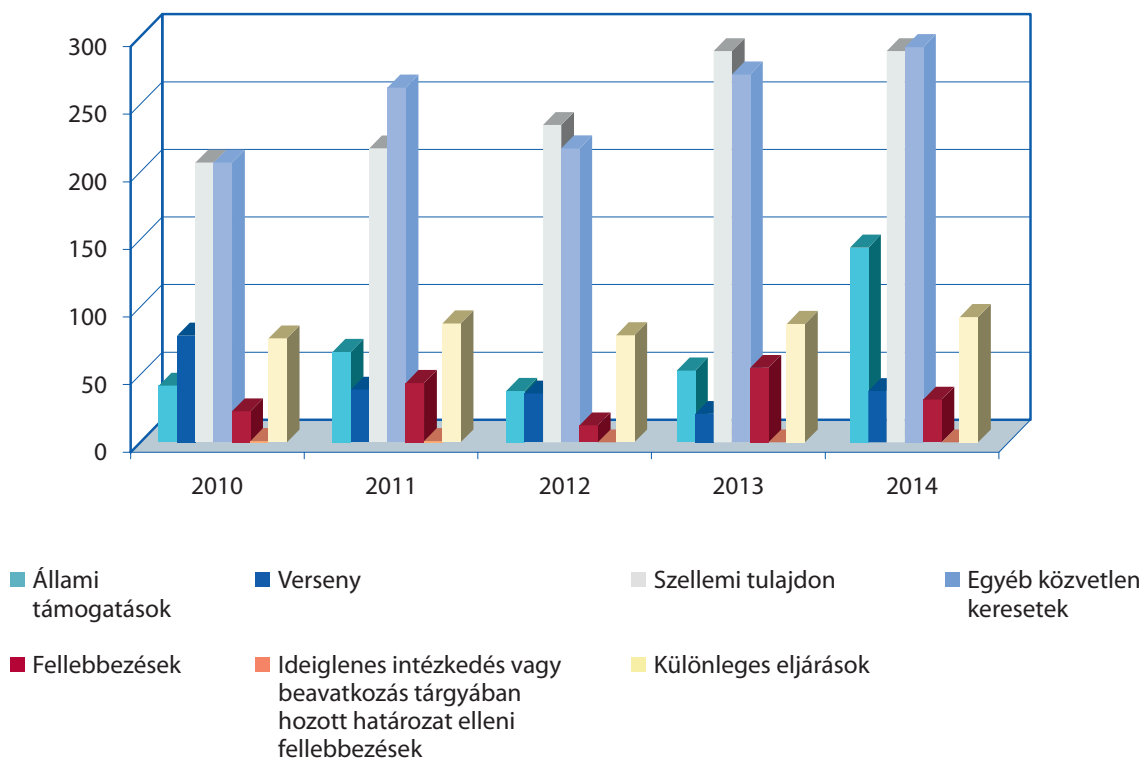
	2010	2011	2012	2013	2014
Érkezett ügyek	636	722	617	790	912
Befejezett ügyek	527	714	688	702	814
Folyamatban maradt ügyek	1300	1308	1237	1325	1423

¹ „Ellenkező értelmű megjegyzés hiányában a jelen táblázat és a következő oldalak táblázatait tartalmazzák a különleges eljárásokat.

„Különleges eljárásnak” minősül: az ítélet elleni ellentmondás (a Bíróság alapokmányának 41. cikke; a Törvényszék eljárási szabályzatának 122. cikke); a harmadik személy jogorvoslata (a Bíróság alapokmányának 42. cikke; a Törvényszék eljárási szabályzatának 123. cikke); az ítélet elleni perújítás (a Bíróság alapokmányának 44. cikke; a Törvényszék eljárási szabályzatának 125. cikke); az ítélet értelmezése (a Bíróság alapokmányának 43. cikke; a Törvényszék eljárási szabályzatának 129. cikke); a költségek megállapítása (a Törvényszék eljárási szabályzatának 92. cikke); a költségmentesség (a Törvényszék eljárási szabályzatának 96. cikke) és az ítélet kijavítása (a Törvényszék eljárási szabályzatának 84. cikke).”

² Ellenkező értelmű megjegyzés hiányában a jelen táblázat és a következő oldalak táblázatait nem tartalmazzák az ideiglenes intézkedés iránti eljárásokat.

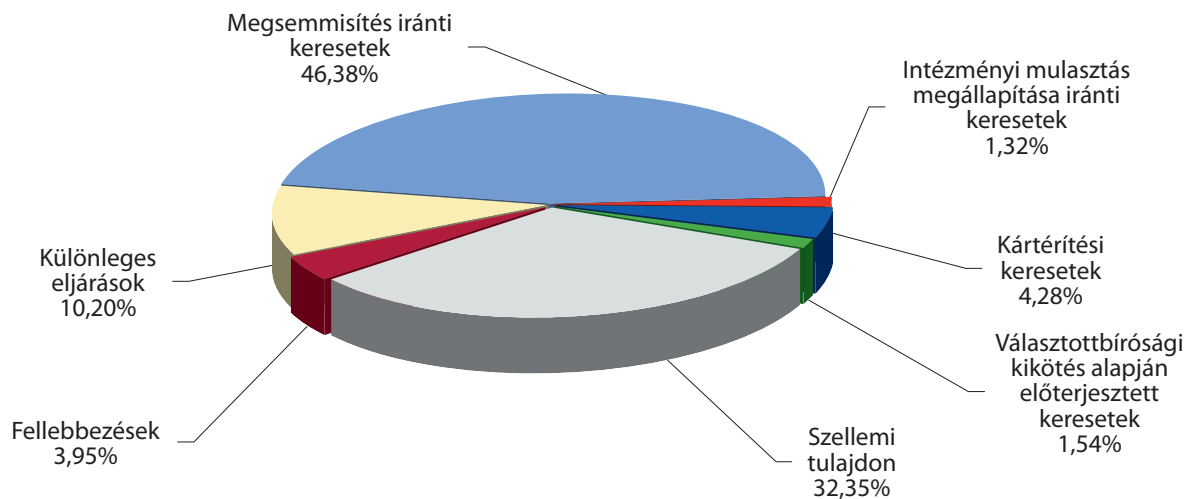
2. Érkezett ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Állami támogatások	42	67	36	54	148
Verseny	79	39	34	23	41
Szellemi tulajdon	207	219	238	293	295
Egyéb közvetlen keresetek	207	264	220	275	299
Fellebbezések	23	44	10	57	36
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	1	1	1		
Különleges eljárások	77	88	78	88	93
Összesen	636	722	617	790	912

3. Értékelte ügyek – A kereset jellege (2010–2014)

Megoszlás 2014-ben

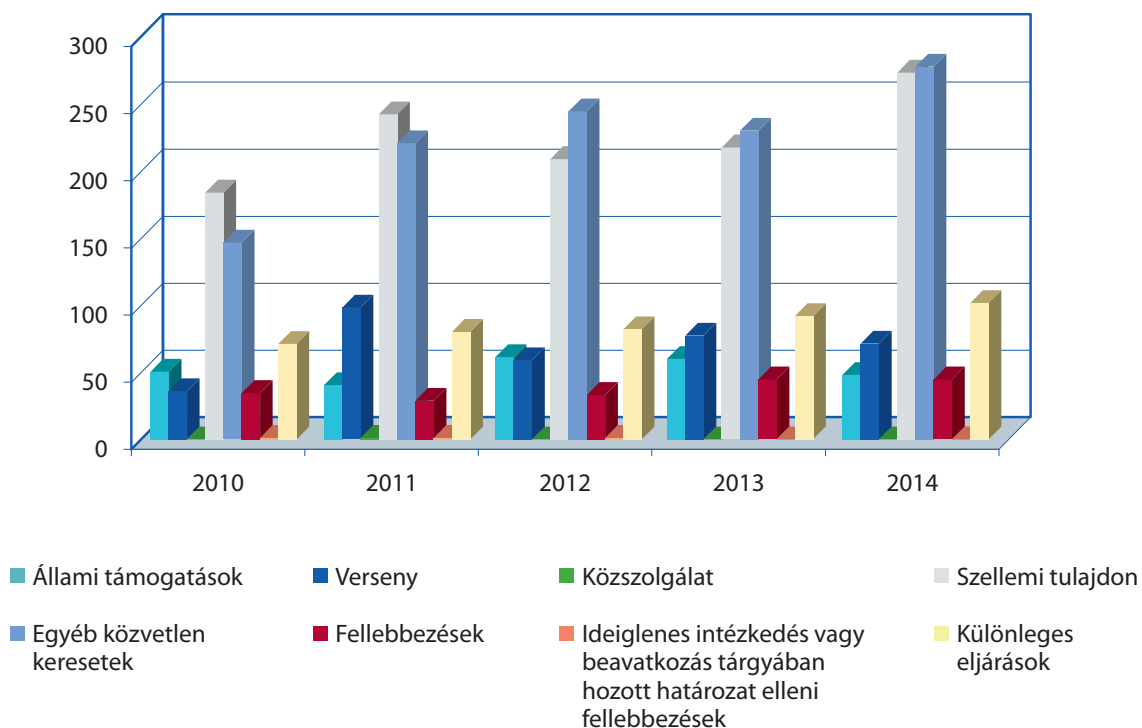

	2010	2011	2012	2013	2014
Megsemmisítés iránti keresetek	304	341	257	319	423
Intézményi mulasztás megállapítása iránti keresetek	7	8	8	12	12
Kártérítési keresetek	8	16	17	15	39
Választottbírói kikötés alapján előterjesztett keresetek	9	5	8	6	14
Szellemi tulajdon	207	219	238	293	295
Fellebbezések	23	44	10	57	36
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	1	1	1		
Különleges eljárások	77	88	78	88	93
Összesen	636	722	617	790	912

4. Értékelési ügyek – A kereset tárgya (2010–2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség		1		6	1
Adózás	1	1	1	1	1
Állami támogatások	42	67	36	54	148
Áruk szabad mozgása				1	
Az Európai Unió külső fellépése	1	2	1		3
Dokumentumokhoz való hozzáférés	19	21	18	20	17
Energia		1		1	3
Foglalkoztatás				2	
Fogyasztóvédelem				1	1
Gazdaság- és monetáris politika	4	4	3	15	4
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	24	3	4	3	3
Intézményi jog	17	44	41	44	67
Iparpolitika					2
Jogszabályok közelítése				13	
Kereskedelempolitika	9	11	20	23	31
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	21	93	59	41	68
Környezetvédelem	15	6	3	11	10
Közbeszerzések	15	18	23	15	17
Közegészség	4	2	12	5	11
Közös halászati politika	19	3		3	3
Közös kül- és biztonságpolitika	1			2	
Kultúra				1	
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás	3	4	3	5	2
Letelepedési szabadsága					1
Mezőgazdaság	24	22	11	27	15
Migráns munkavállalók szociális biztonsága				1	
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport		2	1	2	
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, család elleni küzdelem)			1		5
Szállítás	1	1		5	1
Szellemi és ipari tulajdon	207	219	238	294	295
Személyek szabad mozgása	1				
Szociálpolitika	4	5	1		
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	1		1		1
Tengerentúli országok és területek társulása				1	
Transzeurópai hálózatok				3	
Turizmus				2	
Új államok csatlakozása				1	
Unió polgárság					1
Választottbírói kikötés	9	5	8	6	14
Vállalkozások joga					1
Vámunió és Közös Vámtarifa	4	10	6	1	7
Vegyi anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)	8	3	2	12	3
Versenység	79	39	34	23	41
Összesen EK-Szerződés/EUM-Szerződés	533	587	527	645	777
Összesen EAK-Szerződés	1				
A tisztviselők személyzeti szabályzata	25	47	12	57	42
Különleges eljárások	77	88	78	88	93
ÖSSZESEN	636	722	617	790	912

5. Befejezett ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Állami támogatások	50	41	63	60	51
Verseny	38	100	61	75	72
Közzolgálat		1			
Szellemi tulajdon	180	240	210	217	275
Egyéb közvetlen keresetek	149	222	240	226	279
Fellebbezések	37	29	32	39	42
Ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések	1	1	1		
Különleges eljárások	72	80	81	85	95
Összesen	527	714	688	702	814

6. Befejezett ügyek – A kereset tárgya (2014)

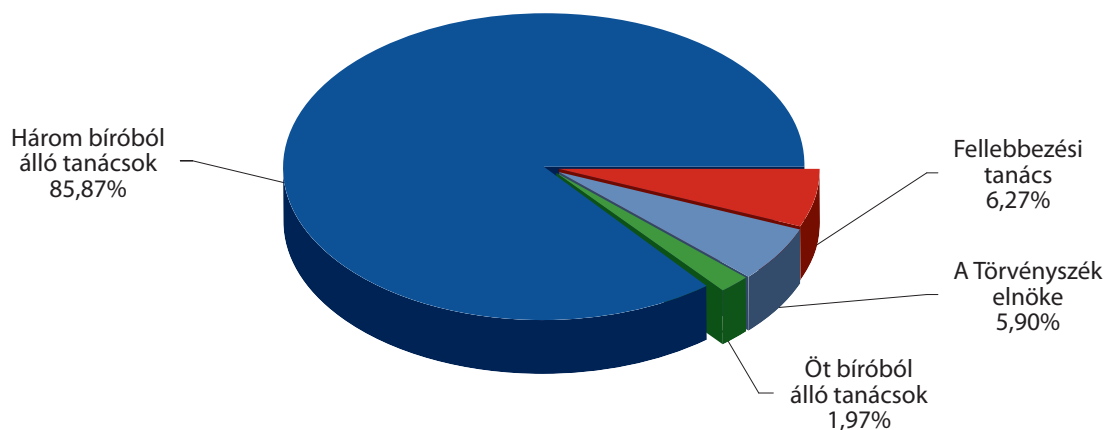
	Ítéletek	Végzések	Összesen
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség		1	1
Adózás		2	2
Állami támogatások	30	21	51
Dokumentumokhoz való hozzáférés	8	15	23
Energia		3	3
Gazdaság- és monetáris politika		13	13
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	1		1
Intézményi jog	6	27	33
Jogszabályok közelítése		13	13
Kereskedelempolitika	8	10	18
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	38	30	68
Környezetvédelem	5	5	10
Közbeszerzések	16	2	18
Közegészség	4	6	10
Közös halászati politika	12	3	15
Közös kül- és biztonságpolitika		2	2
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás		1	1
Mezőgazdaság	8	7	15
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport	2		2
Szállítás	1	2	3
Szellemi és ipari tulajdon	207	68	275
Szolgáltatásnyújtás szabadsága		1	1
Tengerentúli országok és területek társulása		1	1
Transzeurópai hálózatok		1	1
Turizmus	1		1
Unió polgárság		1	1
Választottbírói kikötés	5	5	10
Vámunió és Közös Vámtarifa		6	6
Vegyianyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)	1	2	3
Verseny	54	18	72
Összesen EK-Szerződés/EUM-Szerződés	407	266	673
A tisztviselők személyzeti szabályzata	21	25	46
Különleges eljárások		95	95
ÖSSZESEN	428	386	814

7. Befejezett ügyek – A kereset tárgya (2010–2014) (ítéletek és végzések)

	2010	2011	2012	2013	2014
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség			2	7	1
Adózás	1		2		2
Állami támogatások	50	41	63	59	51
Áruk szabad mozgása				1	
Az Európai Unió külső fellépése	4	5		2	
Dokumentumokhoz való hozzáférés	21	23	21	19	23
Energia	2			1	3
Foglalkoztatás				2	
Fogyasztóvédelem	2	1			
Gazdaság- és monetáris politika	2	3	2	1	13
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	2	9	12	14	1
Intézményi jog	26	36	41	35	33
Jogsabályok közelítése					13
Kereskedelempolitika	8	10	14	19	18
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	10	32	42	40	68
Környezetvédelem	6	22	8	6	10
Közbeszerzések	16	15	24	21	18
Közegészség	2	3	2	4	10
Közös halászati politika		5	9	2	15
Közös kül- és biztonságpolitika					2
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás	3	5	3	4	1
Mezőgazdaság	16	26	32	16	15
Migráns munkavállalók szociális biztonsága				1	
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport	1	1	1	1	2
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, család elleni küzdelem)			2		
Szállítás	2	1	1		3
Szellemi és ipari tulajdon	180	240	210	218	275
Személyek szabad mozgása		2	1		
Szociálpolitika	6	5	1	4	
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	2	3	2		1
Tengerentúli országok és területek társulása					1
Transzeurópai hálózatok					1
Turizmus				1	1
Unió polgárság					1
Választottbírói kikötés	12	6	11	8	10
Vállalkozások joga	1				
Vámunió és Közös Vámtarifa	4	1	6	9	6
Vegy anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)		4	1	6	3
Verseny	38	100	61	75	72
Összesen EK-Szerződés/EUM-Szerződés	417	599	574	576	673
Összesen ESZAK-Szerződés				1	
Összesen EAK-Szerződés		1			
A tisztviselők személyzeti szabályzata	38	34	33	40	46
Különleges eljárások	72	80	81	85	95
ÖSSZESEN	527	714	688	702	814

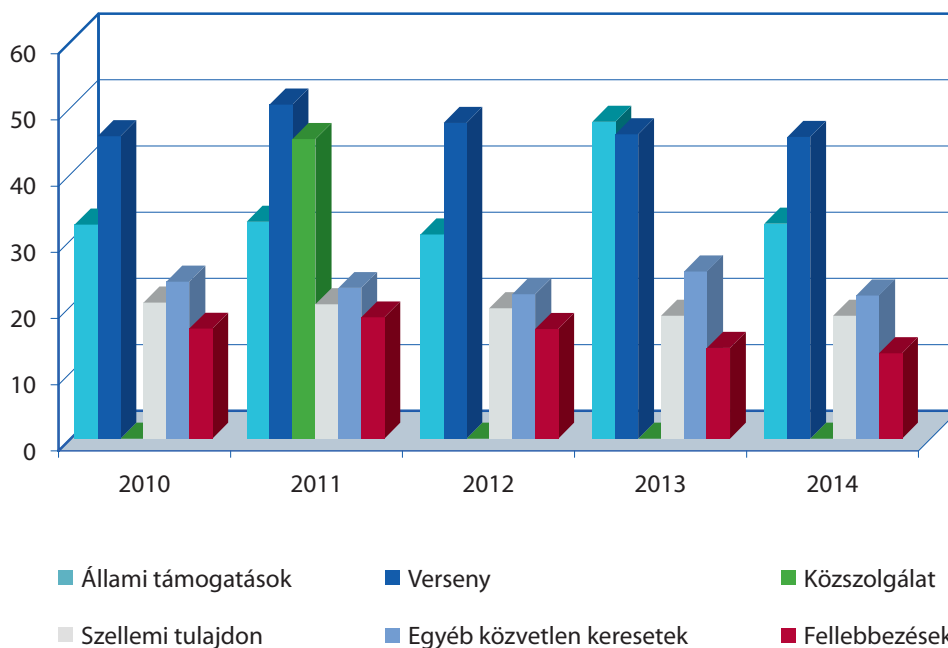
8. Befejezett ügyek – Ítélező testületek (2010–2014)

Megoszlás 2014-ben

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen	Ítéletek	Végzések	Összesen
Nagytanács		2	2												
Fellebbezési tanács	22	15	37	15	14	29	17	20	37	13	45	58	21	30	51
A Törvényszék elnöke		54	54		56	56		50	50		40	40		48	48
Öt bíróból álló tanácsok	8		8	19	6	25	9		9	7	1	8	9	7	16
Három bíróból álló tanácsok	255	168	423	359	245	604	328	264	592	378	218	596	398	301	699
Egyesbíró	3		3												
Összesen	288	239	527	393	321	714	354	334	688	398	304	702	428	386	814

9. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama hónapokban (2010–2014)¹ (ítéletek és végzések)

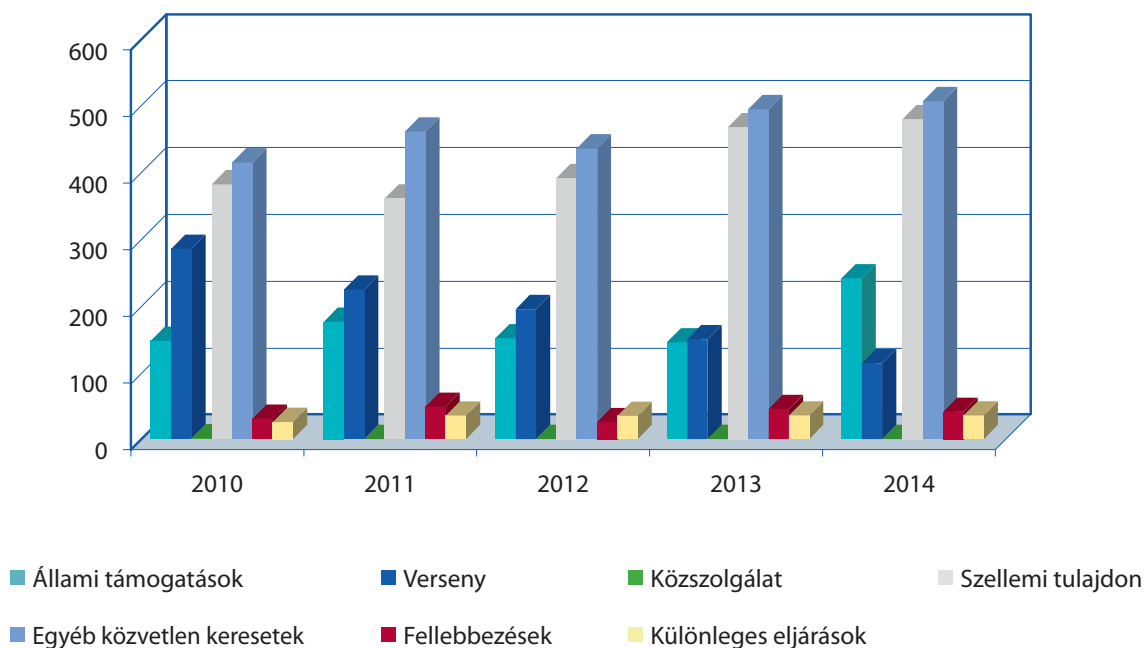

	2010	2011	2012	2013	2014
Állami támogatások	32,4	32,8	31,5	48,1	32,5
Verseny	45,7	50,5	48,4	46,4	45,8
Közzolgálat		45,3			
Szellemi tulajdon	20,6	20,3	20,3	18,7	18,7
Egyéb közvetlen keresetek	23,7	22,8	22,2	24,9	22,1
Fellebbezések	16,6	18,3	16,8	13,9	12,8

¹ Az eljárások átlagos időtartamára vonatkozó számításnál nincsenek figyelembe véve: azok az ügyek, amelyek során a Törvényszék közbenső ítéletet hozott; a különleges eljárások; az ideiglenes intézkedés vagy beavatkozás tárgyában hozott határozat elleni fellebbezések.

Az időtartam hónapokban és hónaptizedekben van megadva.

10. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Az eljárások jellege (2010–2014)

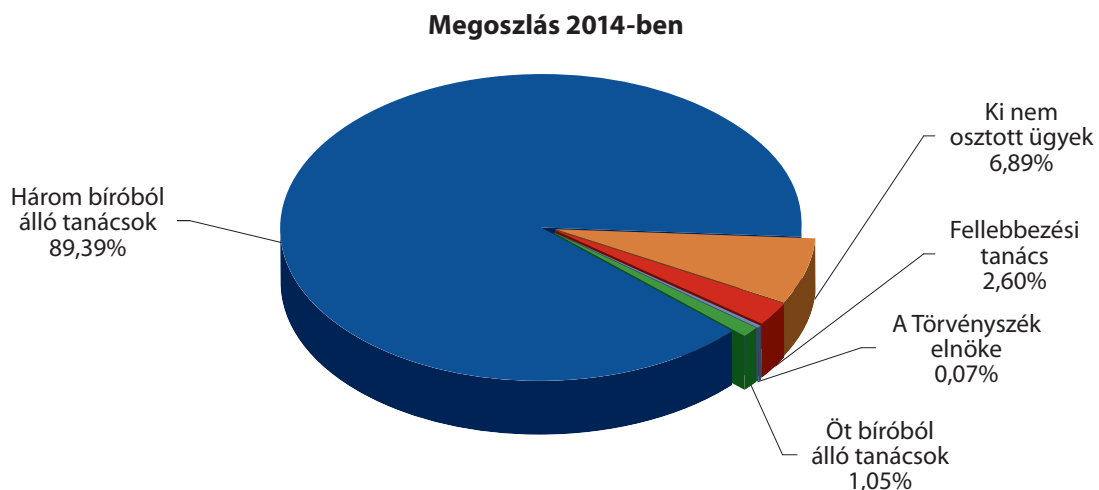

	2010	2011	2012	2013	2014
Állami támogatások	153	179	152	146	243
Verseny	288	227	200	148	117
Közszolgálat	1				
Szellemi tulajdon	382	361	389	465	485
Egyéb közvetlen keresetek	416	458	438	487	507
Fellebbezések	32	47	25	43	37
Különleges eljárások	28	36	33	36	34
Összesen	1300	1308	1237	1325	1423

11. December 31-én folyamatban maradt ügyek – A kereset tárgya (2010–2014)

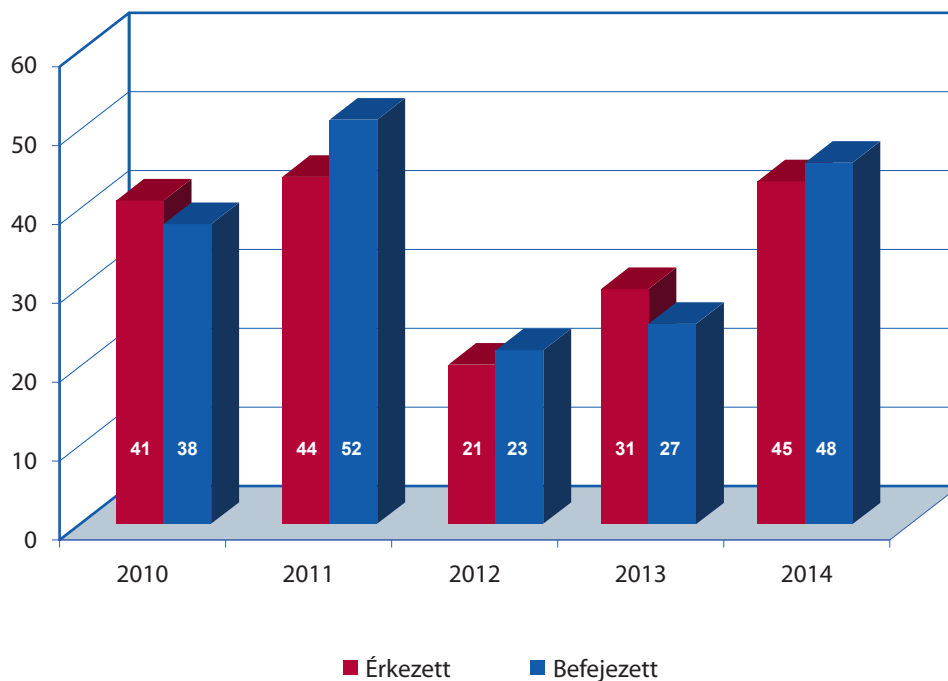
	2010	2011	2012	2013	2014
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	2	3	1		
Adózás		1		1	
Állami támogatások	152	178	151	146	243
Az Európai Unió külső fellépése	5	2	3	1	4
Dokumentumokhoz való hozzáférés	42	40	37	38	32
Energia		1	1	1	1
Fogyasztóvédelem	1			1	2
Gazdaság- és monetáris politika	2	3	4	18	9
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	38	32	24	13	15
Intézményi jog	33	41	41	50	84
Iparpolitika					2
Jogszabályok közelítése				13	
Kereskedelempolitika	34	35	41	45	58
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	28	89	106	107	107
Környezetvédelem	34	18	13	18	18
Közbeszerzések	40	43	42	36	35
Közegészség	6	5	15	16	17
Közös halászati politika	27	25	16	17	5
Közös kül- és biztonságpolitika	1	1	1	3	1
Kultúra				1	1
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás	8	7	7	8	9
Letelepedés szabadsága					1
Mezőgazdaság	65	61	40	51	51
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport		1	1	2	
Pénzügyi rendelkezések (költségvetés, pénzügyi keret, saját források, csalás elleni küzdelem)	2	2	1	1	6
Szállítás	1	1		5	3
Szellemi és ipari tulajdon	382	361	389	465	485
Személyek szabad mozgása	3	1			
Szociálpolitika	4	4	4		
Szolgáltatásnyújtás szabadsága	4	1			
Tengerentúli országok és területek társulása				1	
Transzeurópai hálózatok				3	2
Turizmus				1	
Új államok csatlakozása				1	1
Választottbírói kikötés	19	18	15	13	17
Vállalkozások joga					1
Vámunió és Közös Vámtarifa	6	15	15	7	8
Vegyí anyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)	8	7	8	14	14
Verseny	288	227	200	148	117
Összesen EK-Szerződés/EUM-Szerződés	1235	1223	1176	1245	1349
Összesen ESZAK-Szerződés	1	1	1		
Összesen EAK-Szerződés	1				
A tisztviselők személyzeti szabályzata	35	48	27	44	40
Különleges eljárások	28	36	33	36	34
Összesen	1300	1308	1237	1325	1423

12. December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2010–2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Fellebbezési tanács	32	51	38	51	37
A Törvényszék elnöke	3	3	3	1	1
Öt bíróból álló tanácsok	58	16	10	12	15
Három bíróból álló tanácsok	1132	1134	1123	1146	1272
Ki nem osztott ügyek	75	104	63	115	98
Összesen	1300	1308	1237	1325	1423

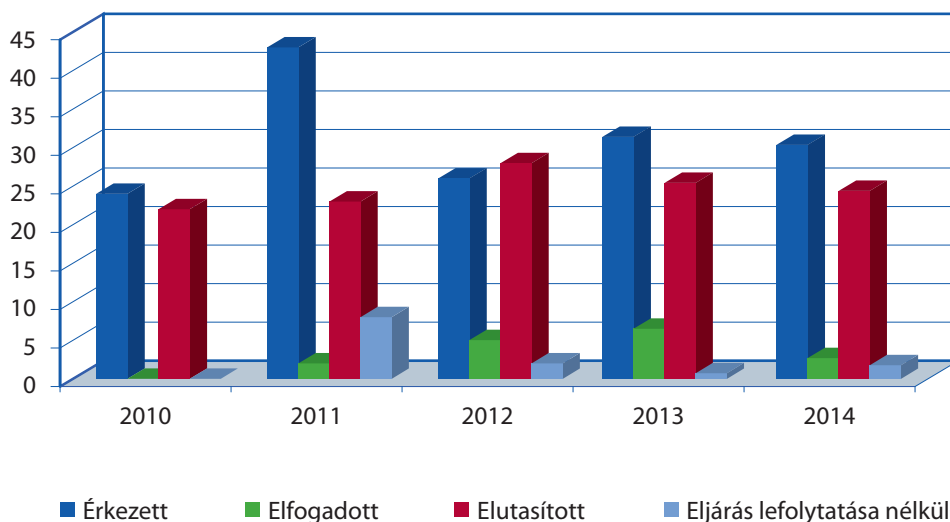
13. Egyéb – Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2010–2014)

Megoszlás 2014-ben

	Ideiglenes intézkedés iránti beérkezett kérelmek	Ideiglenes intézkedés iránti befejezett eljárások	A határozat tartalma		
			Helytadás	Törlés/A kérelem okafogyottá válásának megállapítása	Megtagadás
Állami támogatások	29	27	1	2	24
Dokumentumokhoz való hozzáférés	1	3	1	2	
Intézményi jog	3	4		2	2
Kereskedelempolitika	2	2			2
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	2	2			2
Környezetvédelem		1			1
Közbeszerzések	5	4	1		3
Közegészség	1	1			1
Kutatás, technológiai fejlesztés és úrkutatás	1	1			1
Mezőgazdaság		1	1		
Tengerentúli országok és területek társulása		1			1
Választottbírói kikötés	1	1			1
Összesen	45	48	4	6	38

14. Egyéb – Gyorsított eljárások (2010–2014)¹

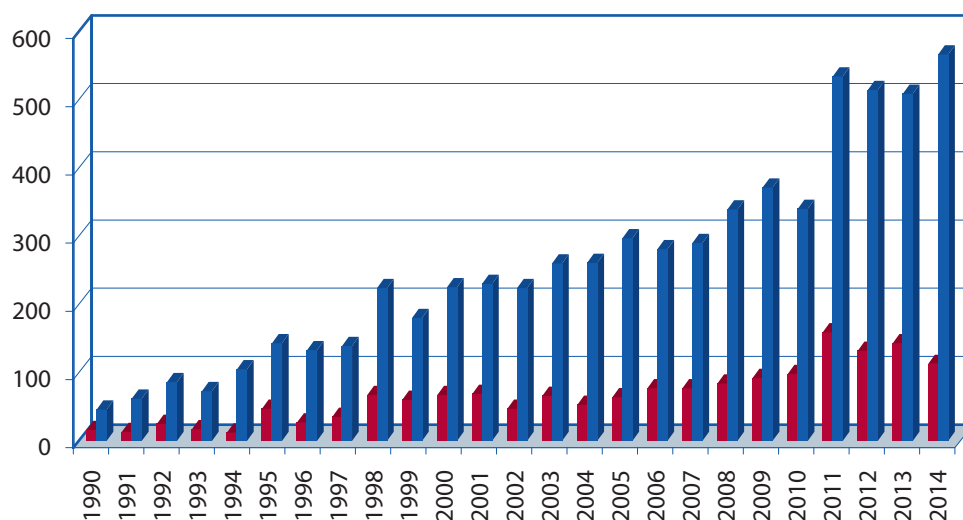

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Érkezett	A határozat tartalma		Érkezett	A határozat tartalma		Érkezett	A határozat tartalma		Érkezett	A határozat tartalma		Érkezett	A határozat tartalma	
		Elfogadott	Elutasított		Elfogadott	Elutasított		Elfogadott	Elutasított		Elfogadott	Elutasított		Elfogadott	Elutasított
		Eljárás lefolytatása nélkül ²			Eljárás lefolytatása nélkül ²			Eljárás lefolytatása nélkül ²			Eljárás lefolytatása nélkül ²			Eljárás lefolytatása nélkül ²	
Állami támogatások	7	5			2		2		2				13	2	10
Az Európai Unió külső fellépése	1	1													
Dokumentumokhoz való hozzáférés				2	1		1	2		1	1		2		2
Energia										1	1				
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	1	1					1	1							
Intézményi jog				1		1	1	1					1		1
Kereskedelempolitika				3	2		3	2		15	2	14	1		
Korlátozó intézkedések (külső fellépés)	10	10	30	2	12	7	10	4	16	4		4	9		9
Környezetvédelem				2	2					5	5		1		
Közbeszerzések	2	2								2	1		1		2
Közegészség							5	1	3	1	2		3	1	1
Mezőgazdaság										1	1				
Szociálpolitika				1		1									
Vámunió és Közös Vámtarifa							1	1							
Verseny	3	3		4	4		2	2		2	2		1		1
Összesen	24	22	43	2	23	9	26	5	28	2	32	7	26	1	31

¹ Az ügyeknek a Törvényszék előtti gyorsított eljárásban való elbírálása az eljárási szabályzat 76a. cikke alapján lehetséges. Ez a rendelkezés 2001. február 1-jén lépett hatályba.

² Az „eljárás lefolytatása nélkül” jelzésű csoportba a következő esetek tartoznak: a kérelem visszavonása, elállás, valamint az az eset, amikor a Törvényszék a keresetről már a gyorsított eljárás iránti kérelemről való döntést megelőzően végzésben határozott.

15. Egyéb – A Törvényszéknek a Bíróság előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (1990–2014)

■ A fellebbezéssel megtámadott határozatok száma

■ Fellebbezéssel megtámadható határozatok összesen¹

	A fellebbezéssel megtámadott határozatok száma	Fellebbezéssel megtámadható határozatok összesen ¹	A fellebbezéssel megtámadott határozatok százalékos aránya
1990	16	46	35%
1991	13	62	21%
1992	25	86	29%
1993	17	73	23%
1994	12	105	11%
1995	47	143	33%
1996	27	133	20%
1997	35	139	25%
1998	67	224	30%
1999	60	180	33%
2000	67	225	30%
2001	69	230	30%
2002	47	225	21%
2003	66	260	25%
2004	53	261	20%
2005	64	297	22%
2006	77	281	27%
2007	78	290	27%
2008	84	339	25%
2009	92	371	25%
2010	98	338	29%
2011	158	533	30%
2012	132	514	26%
2013	144	510	28%
2014	110	561	20%

¹ Összesen a fellebbezéssel megtámadható olyan határozatok – ítéletek, ideiglenes intézkedés tárgyában hozott végzések, beavatkozást elutasító végzések, illetve az eljárást törléssel vagy visszautalással befejező végzésektől eltérő, eljárást befejező végzések –, amelyekkel szemben lejárt a fellebbezési határidő, vagy fellebbezést terjesztettek elő.

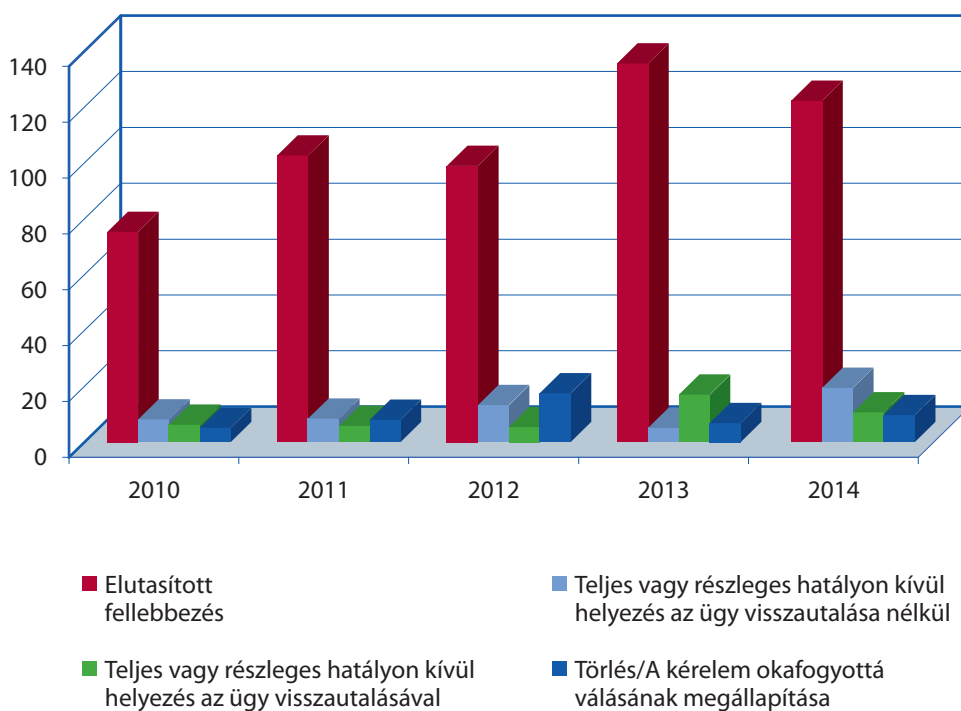
16. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezéseknek az eljárás jellege szerinti megoszlása (2010–2014)

	2010			2011			2012			2013			2014		
	Fellebbezéssel megítámadott határozatok	Megítámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezéssel megítámadott határozatok	Megítámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezéssel megítámadott határozatok	Megítámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezéssel megítámadott határozatok	Megítámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)	Fellebbezéssel megítámadott határozatok	Megítámadható határozatok	Fellebbezések (százalékban)
Állami támogatások	17	34	50%	10	37	27%	18	52	35%	16	52	31%	15	77	19%
Verseny	15	33	45%	49	90	54%	24	60	40%	28	73	38%	15	44	34%
Közzszolgálat				1	1	100%									
Szellemi tulajdon	32	140	23%	39	201	19%	41	190	22%	38	183	21%	33	209	16%
Egyéb közvetlen keresetek	34	131	26%	59	204	29%	47	208	23%	62	202	31%	47	231	20%
Fellebbezések							2		0%						
Különleges eljárások							2	2	100%						
Összesen	98	338	29%	158	533	30%	132	514	26%	144	510	28%	110	561	20%

17. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2014) (ítéletek és végzések)

	Elutasított fellebbezés	Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	Törlés/A kérelem okafogyottá válásának megállapítása	Összesen
A szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség	1				1
A tisztviselők személyzeti szabályzata	1				1
Állami támogatások	30		2		32
Dokumentumokhoz való hozzáférés	2	2		2	6
Gazdasági, társadalmi és területi kohézió	2	5			7
Intézményi jog	5	1			6
Kereskedelempolitika	3			2	5
Közbeszerzések	1				1
Közegészség	1				1
Közös halászati politika	3				3
Közös kül- és biztonságpolitika	1				1
Mezőgazdaság	8				8
Oktatás, szakképzés, ifjúság és sport	1				1
Szellemi és ipari tulajdon	40	2	5	5	52
Szociálpolitika	3				3
Unió jogi elvek	1				1
Vegyianyagok regisztrálása, értékelése, engedélyezése és korlátozása (REACH-rendelet)	5				5
Verseny	13	8	3		24
Összesen	121	18	10	9	158

18. Egyéb – A Bíróság előtti fellebbezések eredménye (2010–2014) (ítéletek és végzések)

	2010	2011	2012	2013	2014
Elutasított fellebbezés	73	101	98	134	121
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	6	9	12	5	18
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	5	6	4	15	10
Törlés/A kérelem okafogyottá válásának megállapítása	4	8	15	6	9
Összesen	88	124	129	160	158

19. Egyéb – Általános áttekintés (1989–2014)

Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek

	Érkezett ügyek ¹	Befejezett ügyek ²	December 31-én folyamatban maradt ügyek
1989	169	1	168
1990	59	82	145
1991	95	67	173
1992	123	125	171
1993	596	106	661
1994	409	442	628
1995	253	265	616
1996	229	186	659
1997	644	186	1 117
1998	238	348	1 007
1999	384	659	732
2000	398	343	787
2001	345	340	792
2002	411	331	872
2003	466	339	999
2004	536	361	1 174
2005	469	610	1 033
2006	432	436	1 029
2007	522	397	1 154
2008	629	605	1 178
2009	568	555	1 191
2010	636	527	1 300
2011	722	714	1 308
2012	617	688	1 237
2013	790	702	1 325
2014	912	814	1 423
Összesen	11 652	10 229	

¹ 1989: A Bíróság 153 ügyet tett át az akkor létrehozott Törvényszékhez.

1993: A Bíróság 451 ügyet tett át a Törvényszékhez ez utóbbi hatáskörének első kiterjesztése nyomán.

1994: A Bíróság 14 ügyet tett át a Törvényszékhez ez utóbbi hatáskörének második kiterjesztése nyomán.

2004–2005: A Bíróság 25 ügyet tett át a Törvényszékhez ez utóbbi hatáskörének harmadik kiterjesztése nyomán.

² 2005–2006: A Törvényszék 118 ügyet tett át az akkor létrehozott Községi Törvényszékhez.

III. fejezet

Közzolgálati Törvényszék

A – A Közszolgálati Törvényszék tevékenysége 2014-ben

Sean Van Raepenbusch elnök

1. A Közszolgálati Törvényszék 2014. évi igazságügyi statisztikái azt mutatják, hogy annak ellenére, hogy már nyilvántartásba vették az Európai Unió tisztviselői személyzeti szabályzatának (a továbbiakban: személyzeti szabályzat) 2014. január 1-jén hatályba lépő reformja következtében indított első ügyeket, az érkezett ügyek száma (157) a 2011. évi (159) és a 2013. évi (160) statisztikákhoz képest állandósulni látszik. Az igazságszolgáltatási fórum 2012-ben 178 új keresetlevelet vett nyilvántartásba, ám az az év jelenleg kivételesnek tűnik.

A 2014-ben befejezett ügyek száma (152) ugyan csökkent az előző évihez (184) képest, amelynek során a Közszolgálati Törvényszék megalapítása óta valóban a legjobb mennyiségi eredményt érte el. E csökkenést az magyarázza, hogy két bíró megbízatása lejárt 2014. szeptember 30-án, és a távozó bírónak jóval e határidő előtt azon ügyek befejezésére kell összpontosítaniuk, amelyek lezárása távozásuk előtt lehetséges, így folyamatban hagyják azokat, amelyek nem zárhatók le. Amikor 2014 szeptemberében nyilvánvalóvá vált, hogy az Európai Unió Tanácsában az esedékes kinevezésekkel kapcsolatban nem lehet elérni az egyhangúságot, a két érintett bíró – akik immár az Európai Unió Bírósága alapokmánya 5. cikkének harmadik bekezdése alapján látják el feladataikat – új ügyek vizsgálatába kezdett, ám azokat az év vége előtt nem lehetett befejezni.

A fentiekből következik, hogy a folyamatban maradt ügyek száma enyhén növekedett az előző évhez képest (2014-ben 216, szemben a 2013. december 31-i 211-gyel). Meg kell azonban jegyezni, hogy 2014-ben 99 ügy felfüggesztésére került sor a 2013-as 26-tal szemben, így a tárgyévi december 31-én fennálló aktív ügyhátralék 117-re emelkedett. Hangsúlyozni kell, hogy ezen ügyek többségét az Európai Unió Törvényszékének ítélethozatalára várva felfüggesztették fel. Ez a helyzet tehát 64, nyugdíjjogosultság átvitelére vonatkozó peres üggyel és 14 másik, a személyzeti szabályzat reformjából eredő üggyel kapcsolatban.

Maga az eljárás átlagos időtartama – ide nem számítva az esetleges felfüggesztés időtartamát – a 2013-as 14,7 hónapról 2014-ben 12,7 hónapra csökkent. Ezt az eredményt a felfüggesztett ügyek száma és a végzéssel befejezett ügyeknek a korábbiaknál nagyobb aránya magyarázza (2014-ben 55% a 2013-as 50%-kal szemben).

A vizsgált időszakban a Közszolgálati Törvényszék elnöke egyébként 5 ideiglenes intézkedést elrendelő végzést hozott a 2013-as 3-mal és a 2012-es 11-gyel szemben.

A 2014. évi igazságügyi statisztikákból kitűnik az is, hogy a Közszolgálati Törvényszék határozatai ellen 36 fellebbezést terjesztettek elő az Európai Unió Törvényszékén, ami a 2013-as évhez (56) képest a megtámadható határozatokhoz viszonyított százalékos arányt tekintve is (36,36% a 38,89%-kal szemben) csökkenést jelent. Ráadásul a 2014-ben elbírált 42 fellebbezés közül 33-at utasítottak el és 8-nak adtak helyt részben vagy egészben; 5 ügyet pedig – melyben a határozatot hatályon kívül helyezték – ezen túlmenően vissza is utaltak a Közszolgálati Törvényszékhez. Egyetlen fellebbezést töröltek.

Egyébiránt a Közszolgálati törvényszék 12 ügyet fejezett be az eljárási szabályzat szerinti egyezség útján az előző évi 9-cel szemben, ami a 2010. évvel együtt a Közszolgálati Törvényszék e szempontból elért legjobb eredményét jelenti.

2. Szintén fontos jelezni, hogy a Közzolgálati Törvényszék 2014. május 21-én elfogadta az új eljárási szabályzatát, valamint a hivatalvezetőnek szóló új szolgálati utasításokat és a felek részére szóló új gyakorlati útmutatót. E szabályok 2014. október 1-jén léptek hatályba.

3. Az alábbi ismertető a Közzolgálati Törvényszék legjelentősebb határozatait mutatja be.

I. Eljárási kérdések

Hatáskör

Az elmúlt év során a Közzolgálati Törvényszéknek tisztáznia kellett a személyzet képviseletével kapcsolatos perek eldöntésére vonatkozó hatáskörének terjedelmét.

Először is a Közzolgálati Törvényszék a *Colart és társai kontra Parlament* ügyben (F-31/14, EU:F:2014:264) emlékeztetett arra, hogy az uniós bíróságnak a személyzeti bizottság összetételére vonatkozó választási peres ügyekben a személyzeti szabályzat 90. és 91. cikke alapján csak az érintett intézménnyel szemben benyújtott és a kinevezésre jogosult hatóság azon kötelezettségével kapcsolatos cselekményeire vagy mulasztásaira vonatkozó keresetek elbírálására rendelkezik hatáskörrel, hogy az intézménnyel meg kell előznie vagy szankcionálnia kell a választások megtartásával megbízott szervek nyilvánvaló szabálytalanságait annak biztosítása érdekében, hogy a tisztviselők a felállított szabályok tiszteletben tartásával teljesen szabadon jelölhessék ki képviselőiket. Ennélfogva az uniós bíróság csak másodlagosan és a kinevezésre jogosult hatóság cselekményeinek és mulasztásainak – a választások szabályszerűségének biztosítására irányuló, e hatóságot terhelő kötelezettségére tekintettel elvégzett – bírósági felülvizsgálata keretében vizsgálhatja a szavazatszámoló bizottság által elfogadott aktusok esetleges jogszerűtlenségét.

Az Európai Unió Törvényszéke és a Közzolgálati Törvényszék közötti hatáskörmegosztást magát a *Colart és társai kontra Parlament* végzés (F-87/13, EU:F:2014:53) pontosította. A felperesek szakszervezet vagy szakmai szervezet képviseletében jogosan eljáróként léptek fel, és vitatták az e szervezet elektronikus postafiókjához hozzáféréssel rendelkező személyeknek a Parlament általi kijelölését. A Közzolgálati Törvényszék a keresetet mint elfogadhatatlant elutasította, és lényegében megállapította, hogy a szakszervezet vagy szakmai szervezet feladata, hogy az ilyen kereset megindítására megfelelően felhatalmazott képviselőin keresztül – és a felperesek éppen ilyen minőségekre hivatkoztak – saját maga nyújtson be megsemmisítés iránti keresetet az Európai Unió Törvényszéke előtt az EUMSZ 263. cikke alapján.

Elfogadhatósági feltételek

1. Sérelmet okozó aktus

A személyzeti szabályzat 90. cikkének (2) bekezdéséből és 91. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a tisztviselők panaszt nyújthatnak be, majd keresetet indíthatnak minden „általános jellegű”, a számukra sérelmet okozó „intézkedés” ellen. Ez alapján az ítélkezési gyakorlat azt mondja ki, hogy az érintetteknek joguk van keresetet indítani a kinevezésre jogosult hatóság általános jellegű, számukra sérelmet okozó intézkedése ellen, mivel egyrészt ezen intézkedés – ahhoz, hogy joghatásokat váltson ki – nem igényel végrehajtási rendelkezést, illetve alkalmazása tekintetében a végrehajtásáért felelős hatóságoknak egyáltalán nem hogy mérlegelési mozgásteret, másrészt pedig a tisztviselők érdekeit – jogi helyzetük lényeges megváltoztatásával – azonnal befolyásolja. A Közzolgálati Törvényszék ezen ítélkezési gyakorlatot a *Julien-Malvy és társai kontra EKSZ* ítéletben

(F-100/13, EU:F:2014:224), valamint az *Osorio és társai kontra EKSZ* ítéletben (F-101/13, EU:F:2014:223, az ítélettel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) a kinevezésre jogosult hatóság által a személyzeti szabályzat X. mellékletének 10. cikke alapján hozott azon határozatra alkalmazta, amely az Unió bizonyos küldöttségeire és irodáira harmadik országokban beosztott alkalmazottak tekintetében megszünteti az életkörülmények után nyújtott támogatást. A keresetet elfogadhatónak nyilvánította azzal az indokkal, hogy e határozat eléggé pontosnak és feltétlennek tűnik ahhoz, hogy semmilyen végrehajtási intézkedést se igényeljen. Kétségtelen, hogy ennek végrehajtása a támogatás érintett alkalmazottak javára történő nyújtásának megszüntetése érdekében egyedi hatályú közigazgatási intézkedések meghozatalát feltételezte. Az uniós bíróság mindenestre megállapította, hogy e közbenső intézkedések meghozatalát nem eredményezhette az irányító hatóságok akármilyen mérlegelési mozgástere, és természeténél fogva nem képezhette akadályát annak, hogy a felperesek jogi helyzetét azonnal érintse.

Egyébiránt az állandó ítélkezési gyakorlat alapján az a levél, amely arra szorítkozik, hogy az alkalmazottat szerződésében szereplő, annak lejáratú időpontjára vonatkozó rendelkezésekre emlékezteti, és amely az említett rendelkezésekhez képest semmilyen új elemet nem tartalmaz, nem minősül sérelmet okozó aktusnak. A Közzolgálati Törvényszék ugyanakkor a *Drakeford kontra EMA* ítéletében (F-29/13, EU:F:2014:10, az ítélettel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) emlékeztetett arra, hogy abban az esetben, ha a szerződés meghosszabbítható, az adminisztrációnak a szerződés meghosszabbítását megelőző, felülvizsgálatot követő határozata sérelmet okozó aktusnak minősül, amely elkülönül a szóban forgó szerződéstől, és amellyel szemben a személyzeti szabályzatban meghatározott határidőn belül panasz, sőt kereset is előterjeszthető. Különösen ez a helyzet az olyan levél esetében, amely formálisan csak a szerződés lejáratú időpontjára „emlékeztet”, olyan körülmények között azonban, amikor e szerződés meghosszabbítható, és az Európai Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek 8. cikkén alapuló belső eljárásból következik.

2. A pert megelőző eljárás tiszteletben tartása

Az ítélkezési gyakorlat a személyzeti szabályzat 91. cikkének (2) bekezdéséből az e rendelkezés értelmében vett panasz és az azt követő keresetlevél összhangjának szabályát vezeti le. E szabály elfogadhatatlanság terhe mellett megköveteli, hogy az uniós bíróság előtt felhozott jogalapot már a pert megelőző eljárásban felhozzák annak érdekében, hogy a kinevezésre jogosult hatóságnak lehetősége legyen megismerni az érintett által a vitatott határozattal szemben megfogalmazott kritikákat. A Közzolgálati Törvényszék két ítéletben, a *CR kontra Parlament* ítéletben (F-128/12, EU:F:2014:38) és a *Cerafogli kontra EKB* ítéletben (F-26/12, EU:F:2014:218, az ítélettel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) ugyanakkor megállapította, hogy ezen összhang szabálya nem alkalmazható, ha a jogellenességi kifogás első alkalommal a keresetben jelenik meg. E tekintetben a bíróság először is kiemelte, hogy az európai uniós intézmények aktusai jogszerűségének védelme magában foglalja azt, hogy a kinevezésre jogosult hatóság nem dönthet úgy, hogy nem alkalmaz egy hatályban lévő általános aktust, amely véleménye szerint magasabb szintű jogszabályt sért. Másodszor emlékeztetett arra, hogy a jogellenességi kifogás természeténél fogva egy általános elv kifejeződése, amely elv a jogszerűség és a jogbiztonság elvének összeegyeztetésére irányul. Harmadszor megjegyezte, hogy az EUMSZ 277. cikk az általános hatályú aktus jogorvoslati határidőn túli vitatását csak az uniós bíróság előtt zajló jogvita alkalmával engedi meg, így e kifogás közigazgatási panasz eljárás keretében nem tudja teljes mértékben kifejteni hatásait. Végül negyedszer megállapította, hogy az első alkalommal a keresetlevélben hivatkozott jogellenességi kifogás elfogadhatatlansága a hatékony bírói jogvédelem elvének olyan korlátozását jelenti, amely nem áll arányban az összhang szabálya által követett céllal, vagyis azzal, hogy lehetővé tegye az érintett tisztviselő és az adminisztráció közötti jogvita egyezség útján történő rendezését. Ugyanis a jogellenességi kifogás természeténél fogva olyan érvelést foglal

magában, amely a tisztviselőtől vagy alkalmazottól – aki nem feltétlenül rendelkezik megfelelő jogi ismeretekkel ahhoz, hogy azt a pert megelőző szakaszban előterjessze – különösen a későbbi elfogadhatatlanság terhe mellett nem elvárható.

A Közszolgálati Törvényszék ezzel szemben a személyzeti szabályzat 90. és 91. cikkének hagyományos alkalmazásával a *Colart és társai kontra Parlament* ítéletében (EU:F:2014:264) a már említett, személyzet képviselőjéhez kapcsolódó per keretében kimondta, hogy a személyzeti bizottság megválasztásának eredményét vitató kereset elfogadhatatlan volt olyan helyzetben, amelyben a kinevezésre jogosult hatósághoz semmilyen, a személyzeti szabályzat 90. cikke alapján előterjesztett kérelemmel vagy panasszal nem fordultak. A felperesek kétségtelenül nyújtottak be „panaszt” a szavazatszámoló bizottsághoz a tisztviselői általános ülés által elfogadott szabályozás alapján. E körülmény ugyanakkor nem mentesítette őket attól, hogy a kinevezésre jogosult hatóságtól a választási eljárásba való beavatkozását kérjék, mielőtt az EUMSZ 270. cikk és a személyzeti szabályzat 91. cikke alapján benyújtják a keresetüket. Noha az e szabályozás által használt kifejezések kétértelműek voltak, a Közszolgálati Törvényszék álláspontja szerint valamely intézmény tisztviselői általános ülése – hasonlóképpen a személyzeti bizottsághoz hasonló személyzeti szabályzat szerinti szervekhez – nem rendelkezik hatáskörrel arra, hogy eltérjen a személyzeti szabályzat 90. cikkétől a „személyzeti bizottság megválasztásának feltételei” keretében, amely feltételeket az említett személyzeti szabályzat II. mellékletének 1. cikke alapján kell meghatározni.

A Közszolgálati Törvényszék a *Klar és Fernandez Fernandez kontra Bizottság* végzéssel (F-114/13, EU:F:2014:192, a végzéssel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) ugyanebben az értelemben elfogadhatatlannak nyilvánította azt a keresetet, amely az alperes intézmény határozatának jogszerűségét vitatta, amely megtagadta a személyzeti bizottság helyi tagozata által hozott határozat jogszerűségének elismerését, mivel a felperesek nem nyújtottak be előzetes panaszt az intézmény első kifejezett és részletes állásfoglalását követő, személyzeti szabályzat szerinti három hónapos határidőn belül.

3. Az eljáráshoz fűződő érdek

A vizsgált időszak során a Közszolgálati Törvényszéknek arra alapított elfogadhatatlansági kifogással is kellett foglalkoznia, hogy a nyugdíjkorhatár elérése miatt nyugdíjazott volt tisztviselő felperesnek már nem fűződött érdeke ahhoz, hogy vitasson egy értékelő jelentést, noha e jelentés egy korábbi megsemmisítést kimondó ítélet végrehajtásaként készült. A Közszolgálati Törvényszék *Cwik kontra Bizottság* ítéletében (F-4/13, EU:F:2014:263) emlékeztetett arra, hogy a bírósághoz fordulás joga illuzórikus jellegű, ha a végső és kötelező bírósági határozat valamely fél számára hatástalan maradhat, és az ítélet végrehajtását az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény 6. cikke értelmében az eljárás szerves részének kell tekinteni. E körülmények között a bíróság megállapította, hogy az új jelentés megsemmisítésével kapcsolatos eljáráshoz fűződő érdek elismerésének a felperestől való bármilyen megtagadása az első ítélet megfelelő végrehajtásához való joga, és ezáltal az őt megillető, a hatékony bírói jogvédelemhez való jog megsértését jelentené.

4. Az ideiglenes intézkedés meghozatalának sürgős jellege

Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a végrehajtás felfüggesztése pusztán járulékos jellegű azon alapeljáráshoz képest, amelyhez kapcsolódik. Következésképpen az ideiglenes intézkedésről határozó bíró által hozott határozatnak ideiglenes jellegűnek kell lennie olyan értelemben, hogy nem dönthet előre a jövőbeli érdemi határozat tekintetében, illetve azt nem teheti illuzórikussá, megfosztva ezzel a határozatot hatékony érvényesülésétől. A Közszolgálati

Törvényszék elnöke a *DK kontra EKSZ* végzésében (F-27/14 R, EU:F:2014:67) mindenestre úgy ítélte meg, hogy ha a felperes által előadott érvek azon elvre tekintettel ébresztenek komoly kételyt a megtámadott határozat jogszerűségét illetően, amely elv szerint a büntetőeljárás eredményét átveszi a fegyelmi eljárás, az ideiglenes intézkedésről határozó bíró – anélkül, hogy az említett elv általa való megsértésének kifogásával szembesülne – sürgősség hiányában nem utasíthatja el a végrehajtás felfüggesztése iránti kérelmet. Más szóval, mivel első ránézésre megsértették azon elvet, amely szerint a büntetőeljárás eredményét átveszi a fegyelmi eljárás, az elv védelme – az érdemi ítéletre várva – még ideiglenesen sem halasztható el anélkül, hogy a felperesnek súlyos és helyrehozhatatlan kára keletkezne, mivel a büntetőeljárás eredményét feltételezhetően jelentősen befolyásolná a közigazgatási hatóságnak az ilyen per alapját képező tényállásról kialakított álláspontja.

II. Érdemi kérdések

Az aktusok érvényességének általános feltételei

1. A pártatlansági kötelezettség

Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a vizsgabizottság a szóbeli vizsgák során meghallgatott valamennyi pályázó értékelése során köteles az egyenlőség és a tárgyilagosság feltételeit biztosítani. A Közzolgálati Törvényszék a *CG kontra EBB* ítéletében (F-115/11, EU:F:2014:187) ezen ítélkezési gyakorlatot alkalmazta az olyan kiválasztó bizottságra, amelynek feladata, hogy a legjobbakat válassza ki az álláshirdetés közzétételét követően jelentkező pályázók közül. Ennek következtében a Közzolgálati Törvényszék megállapította, hogy a kiválasztó bizottság valamennyi tagjának rendelkeznie kell az ahhoz szükséges függetlenséggel, hogy tárgyilagosságukhoz ne férhessen kétség. Ezzel együtt egyedül az a körülmény, hogy a kiválasztó bizottság valamely tagja ellen valamely pályázó zaklatás miatt panaszt nyújtott be, önmagában nem eredményezheti azt, hogy az érintett tag köteles távol maradni a kiválasztó bizottságtól. Ugyanakkor mivel a jelen esetben a felperes megjegyezte, hogy e tag lesz a kinevezendő pályázó közvetlen felettese, továbbá objektív, releváns és egybehangzó bizonyítékokat szolgáltatott arra, hogy e tagnak személyes érdekében állt őt hátrányban részesíteni, a Közzolgálati Törvényszék úgy ítélte meg, hogy megsértette a pártatlanságára vonatkozó kötelezettségét. Ebből következően, mivel a kiválasztó bizottság minden egyes tagjának rendelkeznie kell az ahhoz szükséges függetlenséggel, hogy a kiválasztó bizottság egészének tárgyilagossága ne sérülhessen, a bíróság megállapította, hogy a pártatlansági kötelezettséget az egész kiválasztási bizottság tekintetében megsértették.

A Közzolgálati Törvényszéknek egy másik ügyben az egyik ügynökség ügyvezető igazgatója kiválasztási eljárásának érvényességéről kellett döntenie, amelynek során többek között a legképzettebbnek tekintett pályázókat tartalmazó listatervezet összeállításával megbízott előválogató bizottság is közreműködött, mivel a kinevezésre az ügynökség igazgatótanácsa volt jogosult. A Közzolgálati Törvényszék a *Hristov kontra Bizottság és EMA* ítéletében (F-2/12, EU:F:2014:245) kimondta, hogy noha a listatervezetnek nincs kötelező jellege, önmagában az a tény, hogy az igazgatótanács két tagja részt vett az előválogató bizottságban, megsértette a pártatlansági kötelezettséget.

2. A meghallgatáshoz való jog

A Közzolgálati Törvényszék az ideiglenes alkalmazott szerződése esetleges meghosszabbításával kapcsolatos meghallgatáshoz való jogára vonatkozó szabályok értékelése során a *Tzikas kontra ERA*

ítéletben (F-120/13, EU:F:2014:197) kiemelte annak szükségességét, hogy az érintettet egyértelműen tájékoztassák a felettesével folytatott párbeszéd tárgyáról, annak érdekében, hogy ténylegesen előadhassa álláspontját azt megelőzően, hogy őt kedvezőtlenül érintő határozatot fogadnának el. Így az érintett írásban való meghívása még megfelelőbbnek bizonyulhat még írásos formát előíró rendelkezés hiányában, illetve akkor is, ha a párbeszéd tárgyára vonatkozó tájékoztatás szóban is elhangozhat, és kiderülhet azon körülményekből, amelyek között le kell zajlania.

Ezenkívül a fegyelmi eljárásban az Európai Unió Alapjogi Chartájának értelmében vett meghallgatáshoz való jogot egyrészt többek között a személyzeti szabályzat IX. melléklete 16. cikkének (1) bekezdése, másrészt ugyanezen melléklet 4. cikke „biztosítja”. A Közszolgálati Törvényszék a *de Brito Sequeira Carvalho kontra Bizottság* ítéletében (F-107/13, EU:F:2014:232) kiemelte, hogy az olyan tisztviselő helyzete, aki nem volt jelen a fegyelmi tanács által lefolytatott meghallgatáson, és ott nem is képviselték, továbbá aki írásbeli észrevételeit sem tudta benyújtani, nem felel meg ezeknek a Charta 52. cikkének (1) bekezdése fényében értelmezett rendelkezéseknek, jóllehet, egyrészt megfelelően igazolta, hogy nem tudott részt venni a meghallgatáson a kijelölt időpontban, másrészt e meghallgatáson a kinevezésre jogosult hatóság által beidézett, a felperes ellen tanúskodó egyetlen tanút hallgatták meg.

A tisztviselők és alkalmazottak előmenetele

A Közszolgálati Törvényszék a *Montagut Viladot kontra Bizottság* ítéletében (F-160/12, EU:F:2014:190, az ítélettel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) kimondta, hogy a versenyvizsgákra alkalmazandó rendelet vagy irányelv, illetve a versenyvizsga-kiírás ellentétes rendelkezése hiányában az egyetemi oklevél birtoklására vonatkozó, a nyílt versenyvizsgán való részvétel feltételeként megfogalmazott követelményt szükségszerűen úgy kell értelmezni, amilyen értelmet annak a tagállamnak a jogi szabályozása tulajdonít e kifejezésnek, amelyben a pályázó az általa hivatkozott tanulmányokat végezte.

Egyebekben a Közszolgálati Törvényszék a *De Mendoza Asensi kontra Bizottság* ítéletében (F-127/11, EU:F:2014:14) emlékeztetett arra, hogy a vizsgabizottság által alkalmazott egyenlő bánásmód és tárgyilagos értékelés elvének tiszteletben tartása főszabály szerint feltételezi, hogy a vizsgabizottság összetétele a vizsgák során, amennyire lehetséges, végig állandó maradjon. Mindazonáltal a bíróság elismerte, hogy nem zárható ki, hogy az értékelés koherenciája más eszközökkel is biztosítható. A jelen ügyben a bíróság elfogadta a vizsgabizottság új munkaszervezési módszerét, amelyben e bizottság állandósága csak az eljárás bizonyos szakaszaiban biztosított. E tekintetben a Közszolgálati Törvényszék kimondta először is, hogy ezen állandóság csak a kulcsszakaszokban, azaz először is a vizsgák lefolytatásának módjára vonatkozó döntés, majd két- vagy háromnaponta a pályázóknak adott osztályzatoknak az adott időszak során meghallgatott pályázók készségei értékelésének céljából történő közzététele, végül az összes vizsgát követően az értékelések koherenciájának vizsgálata érdekében biztosított. A Közszolgálati Törvényszék másodszor kiemelte, hogy a pályázókkal szembeni egyenlő bánásmódot az – előre rendszerezett tesztek alkalmazó – azonos munkamódszerek és a pályázók teljesítményének értékelésére vonatkozó azonos szempontok alkalmazása is biztosítja. Harmadszor megállapította, hogy a vizsgabizottság elnöke jelen volt valamennyi vizsga első perceiben. Végül negyedszerre megjegyezte, hogy az értékelés koherenciájának ellenőrzése érdekében tanulmányokat és elemzéseket készítettek.

A tisztviselők és alkalmazottak jogai és kötelezettségei

A Közszolgálati Törvényszéknek a *CG kontra EBB* ítéletben (F-103/11, EU:F:2014:185) és a *De Nicola kontra EBB* ítéletben (F-52/11, EU:F:2014:243) pontosítania kellett az Európai Beruházási Bank

személyzeti magatartási kódexének a szintén a Bank által elfogadott munkahelyi méltóságról szóló politika 2.1. cikkével együttesen értelmezett 3.6.1. cikke értelmében vett lelki zaklatás fogalmát, és a személyzeti szabályzat 12a. cikke alapján kialakítottához hasonló értelmezést fogadott el, amelynek értelmében a sértett önbecsülését és önbizalmát sértő magatartásoknak és cselekményeknek nem kell szándékosnak lenniük. Ennek következtében a Közszolgálati Törvényszék megsemmisítette a Bank két határozatát, amely azon indokkal mellőzte az eljárás lefolytatását a lelki zaklatás miatt benyújtott panaszok nyomán, hogy a bejelentésben szereplő magatartások nem tűntek ilyen jellegűnek.

A tisztviselők díjazásának és szociális kedvezményeinek rendszere

1. Külföldi munkavégzési támogatás

A tisztviselők külföldi munkavégzési támogatásra való joga fennállásának megállapításával kapcsolatban a Közszolgálati Törvényszék az *Ohrgaard kontra Bizottság* ítéletében (F-151/12, EU:F:2014:8) emlékeztetett arra, hogy a személyzeti szabályzat VII. mellékletének 4. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontjából kitűnik, hogy az uniós jogalkotó az egyébként figyelembe veendő tartózkodási időszakok figyelmen kívül hagyása érdekében különbséget tett egyrészt azon tisztviselő, aki az alkalmazás helye szerinti államnak soha nem volt állampolgára, és azon tisztviselő között, aki ezen állam állampolgárságával rendelkezik vagy rendelkezett. Az első esetben az „egy másik állam, vagy egy nemzetközi szervezet részére végzett tevékenységből származó körülményekhez” kapcsolódó időszakokat hagyják figyelmen kívül. A második esetben a „valamely állam vagy nemzetközi szervezet szolgálatában végzett feladatok ellátásának” helyzeteihez kapcsolódó időszakokat hagyják figyelmen kívül. A Közszolgálati Törvényszék ezenkívül emlékeztetett arra, hogy az első kifejezés terjedelme sokkal szélesebb, mint a másodiké. Így tehát, noha kétségtelen, hogy az uniós bíróság kimondta, hogy a valamely uniós intézményben töltött szakmai gyakorlatot, mint „[...] egy nemzetközi szervezet részére végzett tevékenységből származó körülményt” figyelmen kívül kell hagyni, ha a tisztviselő nem rendelkezik és soha nem is rendelkezett az alkalmazás helye szerinti állam állampolgárságával, a Közszolgálati Törvényszék megállapította, hogy a Bizottság által elsődlegesen a kedvezményezettek képzéséhez való hozzájárulás céljából szervezett szakmai gyakorlat nem tekinthető az azon tisztviselőkre vonatkozó „feladatok ellátásának” fogalmába tartozónak, akik ezen állam állampolgárságával rendelkeznek vagy rendelkeztek. Az előzővel ellentétben ugyanis ez utóbbi fogalom megköveteli, hogy a tevékenység elsősorban a szóban forgó állam vagy nemzetközi szervezet céljai megvalósításához járuljon hozzá.

2. Családi támogatások

A Közszolgálati Törvényszéknek egy elé terjesztett fegyelmi szankció elleni kereset nyomán pontosítania kellett a tisztviselőt az Unió által folyósított családi támogatásoknak a – nemzeti ellátásokhoz képest – másodlagos jellegéből kifolyólag terhelő kötelezettségeket. A Közszolgálati Törvényszék az *EH kontra Bizottság* ítéletben (F-42/14, EU:F:2014:250) először is kimondta, hogy amennyiben a tisztviselő családi helyzetével kapcsolatban személyzeti szabályzat szerinti ellátást kér és azt nyújtják számára, a tisztviselő nem hivatkozhat arra, hogy állítólag nem ismeri házastársa helyzetét. A Közszolgálati Törvényszék – arra a sérelemre reagálva, hogy az adminisztráció nem ellenőrizte az ellátást nyújtó nemzeti szervnél, hogy az ténylegesen tartózkodik a családi támogatás folyósításától – kimondta továbbá, hogy noha a gondos adminisztrációtól kétségkívül elvárható lenne, hogy legalább évente frissítse a havi rendszerességgel folyósított, személyzeti szabályzat szerinti ellátások kedvezményezettjeinek személyes adatait, az adminisztráció helyzete, amelynek több ezer illetmény és különböző fajta támogatás kifizetését kell biztosítania, nem hasonlítható a tisztviselő helyzetéhez, akinek személyes érdeke fűződik ahhoz, hogy ellenőrizze a számára

folyósított összegeket és jelezzen mindent, ami az ő kárára vagy javára való tévedést jelenthet. Végül a Közzolgálati Törvényszék kimondta, hogy irreleváns az a tény, hogy az adminisztráció bizonyos információkhoz csak véletlenszerűen vagy közvetetten jutott hozzá, mivel a személyzeti szabályzat szerinti ellátás kedvezményezettjének feladata, hogy intézményének arra hatáskörrel rendelkező szervezeti egységével világosan és egyértelműen közöljön minden, egyenértékű nemzeti ellátás nyújtásáról szóló határozatot.

Egyebekben a személyzeti szabályzat VII. melléklete 2. cikke (1) bekezdése és ugyanezen melléklet 2. cikke (2) bekezdése első albekezdése rendelkezéseinek együttes olvasatából következik, hogy a tisztviselőnek akkor jár támogatás az eltartott gyermekük után, ha a gyermekeket „ténylegesen” ők „tartják el”. A Közzolgálati Törvényszéknek e tekintetben az *Armani kontra Bizottság* ítéletében (F-65/12, EU:F:2014:13) nyílt lehetősége arra emlékeztetni, hogy a tényleges eltartás ezen fogalma a gyermek alapszükségleteiről való – teljes vagy részleges – tényleges gondoskodást jelenti, különösen a lakhatás, ételmezés, ruházkodás, az oktatás, az orvosi ellátás és az orvosi költségek vonatkozásában. Ennek következtében, ha a tisztviselő teljesen vagy részben ténylegesen gondoskodik a házastársa gyermekének említett alapszükségleteiről, őt úgy kell tekinteni, mint aki ténylegesen eltartja e gyermeket, következésképpen mintha a gyermek az ő eltartottja lenne. E tekintetben – és bármilyen ellentétes rendelkezés hiányában – a tisztviselőt házastársának gyermeke tekintetében megillető, eltartott gyermek után járó támogatáshoz való jog nem függ attól a feltételtől, hogy az említett házastárs ne legyen az Unió tisztviselője vagy alkalmazottja. A Közzolgálati Törvényszék ezen ítéletben közbevetőlegesen kifejtette, hogy a családi támogatások célja – jóllehet azok az illetmény részét képezik – nem a tisztviselők, hanem kizárólag a gyermekek eltartása.

3. Jogalap nélküli kifizetések visszatérítése

A Közzolgálati Törvényszéknek a *CR kontra Parlament* ügyben (EU:F:2014:38) a személyzeti szabályzat 85. cikke második bekezdése második mondatának jogszerűségéről kellett döntenie, mivel az úgy rendelkezik, hogy az ötéves határidő, amelyen belül a jogalap nélküli kifizetés a tisztviselőktől és az alkalmazottaktól visszakövetelhető, nem köti az adminisztrációt, amennyiben az bizonyítani tudja, hogy az érintett az adott összeg megszerzése érdekében szándékosan tévesztette meg. A Közzolgálati Törvényszék, miután emlékeztetett arra, hogy az elévülést alkalmazó intézkedés a jogbiztonság és a jogszerűség követelményei közötti, egy adott korszak társadalmában uralkodó történelmi és szociális körülmények alapján történő mérlegelés eredménye és ezen intézkedés ez okból egyedül a jogalkotó választásától függ, megállapította, hogy az, hogy az adminisztrációt nem köti a fent említett ötéves elévülési idő, önmagában nem jogsértő a jogbiztonság elvének tiszteletben tartása tekintetében. Egyébként az állandó ítélkezési gyakorlatból kitűnik, hogy a jogbiztonság alapvető követelménye az uniós jogalkotó által megállapított elévülési idő hiányában kizárja, hogy az adminisztráció határozatlan ideig késlekedhessen jogkörei gyakorlásával, mivel az így köteles a tényekről való tudomásszerzést követő ésszerű határidőben eljárni.

A Közzolgálati Törvényszék ugyanezen ítéletben kimondta ezenkívül, hogy a jogalap nélkül felvett összegek visszatéríttetésére meghatározott ötéves elévülési idő adminisztrációval szembeni érvényesíthetlensége nem ellentétes az arányosság elvével sem. Ugyanis a személyzeti szabályzat 85. cikkének célja az Unió pénzügyi érdekeinek védelme azon különös viszony vonatkozásában, amely az Unió intézményei és alkalmazottaik, vagyis az ezen intézményekhez különös – a személyzeti szabályzat 11. cikke által előírt – lojalitási kötelezettséggel kötődő személyek között áll fenn.

A Közszolgálati Törvényszék a *López Cejudo kontra Bizottság* ítéletében (F-28/13, EU:F:2014:55) kifejtette végül, hogy a személyzeti szabályzat 85. cikke második bekezdésének második mondata olyan helyzetre vonatkozik, amikor az alkalmazott valamely kifizetésben való jogalap nélküli részesülésre irányuló magatartásával szándékosan téveszti meg a kinevezésre jogosult hatóságot, többek között azzal, hogy elmulasztja teljes körűen tájékoztatni személyes helyzetéről, vagy hogy elmulasztja tudomására hozni a személyes helyzetében bekövetkezett változásokat, illetve olyan cselekményeket hajt végre, amelyek megnehezítik azt, hogy a kinevezésre jogosult hatóság felfedje az általa megkapott kifizetések jogalap nélküli jellegét, ideértve a téves vagy pontatlan információk közlését is.

Fegyelmi felelősségi rendszer

A Közszolgálati Törvényszék az *EH kontra Bizottság* ítéletben (EU:F:2014:250) kimondta, hogy jöllehet, az adminisztráció dönthet úgy, hogy figyelembe veszi azt, hogy az érintett közelít a nyugdíjkorhatárhoz, a személyzeti szabályzat IX. mellékletének 10. cikkének szövegében semmi sem kötelezi a kinevezésre jogosult hatóságot arra, hogy e körülményt a fegyelmi szankció enyhítését igazoló körülménynek tekintse.

Szerződésekkel kapcsolatos perek

A Közszolgálati Törvényszék a két *Bodson és társai kontra EBB* ítéletben (F-73/12, EU:F:2014:16 és F-83/12, EU:F:2014:15, az ítéletekkel szemben fellebbezés van folyamatban az Unió Törvényszéke előtt) cáfolta a felperesek azon érvelését, amely szerint a munkaviszonyuk szerződéses jellegével és a szerződések kötelező hatályával ellentétes az, hogy a Bank egyoldalúan módosítsa az alkalmazottak alkalmazási feltételeinek lényeges elemeit. A bíróság e tekintetben megállapította, hogy amikor a munkaszerződéseket a közérdekű feladatot ellátó uniós szervezettel kötötték, amelynek rendeletalkotás útján jogában áll a személyi állományára vonatkozó rendelkezéseket előírni, az ilyen munkaszerződés megkötésénél a felek akaratnyilvánítási szabadságát szükségszerűen korlátozzák az e sajátos feladatból eredő kötelezettségek, amelyek mind e szervezet vezető szerveit, mind annak alkalmazottait kötik. Így a felek egybehangzó akarata az említett rendeletben rögzített jogok és kötelezettségek teljes elfogadására korlátozódik, és a köztük lévő jogviszonyok – jöllehet, szerződésből erednek – lényegében a rendelet hatálya alá tartoznak. Következésképpen a Közszolgálati Törvényszék kimondta, hogy a Banknak közérdekű feladatának ellátása érdekében jogában állt egyoldalúan módosítani személyi állományának díjazását, annak ellenére, hogy a munkaviszonyok alapját szerződéses jellegű jogi aktusok képezték.

Emlékeztetni kell még arra, hogy az Európai Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételek 8. cikkének első bekezdése értelmében az ideiglenes alkalmazott ugyanezen alkalmazási feltételek 2. cikkének a) pontja szerinti szerződése egyszer hosszabbítható meg határozott időre, „minden további meghosszabbításnak” határozatlan időre kell szólnia. A Közszolgálati Törvényszék *Drakeford kontra EMA* ítéletében (EU:F:2014:10) megállapította, hogy e rendelkezés nem értelmezhető úgy, hogy a feladatkör bármely, új szerződés formájában testet öltő változása olyan természetű lenne, amely a munkaviszony folytonosságát olyan módon szakítaná meg, hogy az határozatlan idejű szerződést eredményez. Az ilyen értelmezés azzal a hatással járna, hogy az egyéb alkalmazottakra vonatkozó alkalmazási feltételek 8. cikke első bekezdésének terjedelmét az annak alapját képező célra korlátozná, mivel az ahhoz vezetne, hogy bármely, már szolgálatban álló ideiglenes alkalmazottnak a formailag különálló szerződés útján magasabb beosztásba történő kinevezése minden esetben és valódi indok nélkül azzal a következménnyel járna, hogy ezen alkalmazott „alkalmazásának” időtartamát tekintve az újonnan felvett alkalmazott helyzetével azonos helyzetbe kerül. Ezen értelmezés hatására ráadásul hátrányos helyzetbe kerülnének azok

a különösen érdemes alkalmazottak, akik éppen a szakmai teljesítményüknek köszönhetően haladtak előre szakmai előmenetelükben. A Közzszolgálati Törvénysszék szerint az ilyen következmény komoly fenntartásokat váltana ki a Charta 20. cikkében foglalt egyenlő bánásmód elve tekintetében. Ez szintén ellentétes lenne a jogalkotónak az egyéb alkalmazottakra vonatkozó alkalmazási feltételek 12. cikke (1) bekezdésében kifejezett azon akaratával is, hogy az ideiglenes alkalmazottak az intézmények részére olyan személyek munkáját biztosítsák, akik megfelelnek az alkalmasság, a hatékonyság és a tisztesség legmagasabb követelményeinek.

B – A Közszolgálati Törvényszék összetétele

(2014. október 1-jei protokolláris sorrend)

Balról jobbra:

E. Perillo és H. Kreppel bírák; R. Barents tanácselnök; S. Van Raepenbusch elnök; K. Bradley tanácselnök; M. I. Rofes i Pujol és J. Svenningsen bírák; W. Hakenberg hivatalvezető.

1. A Közszolgálati Törvényszék tagjai

(hivatalba lépésük sorrendjében)

Sean Van Raepenbusch

Született 1956-ban; jogot végez (Brüsszeli Szabadegyetem, 1979); nemzetközi jogot végez (Brüsszel, 1980); a jogtudományok doktora (1989); a Société anonyme du canal et des installations maritimes de Bruxelles jogi szolgálatának vezetője (1979–1984); tisztviselő az Európai Közösségek Bizottságánál (Szociális Főigazgatóság, 1984–1988); az Európai Közösségek Bizottsága jogi szolgálatának tagja (1988–1994); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1994–2005); oktató a Charleroi-i Egyetemen (nemzetközi és európai szociális jog, 1989–1991), a Mons-Hainaut-i Egyetemen (európai jog, 1991–1997), a Liège-i Egyetemen (európai közszolgálati jog, 1989–1991; az Európai Unió intézményi joga, 1995–2005; európai szociális jog, 2004–2005) és 2006 óta a Brüsszeli Szabadegyetemen (az Európai Unió intézményi joga); számos európai szociális jogi és az Európai Unió intézményi jogával foglalkozó kiadvány szerzője; 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja; 2011. október 7-től a Közszolgálati Törvényszék elnöke.

Horstpeter Kreppel

Született 1945-ben; egyetemi tanulmányait Berlinben, Münchenben és Frankfurt am Mainban végezte (1966–1972), első államvizsga (1972); bírósági fogalmazó Frankfurt am Mainban (1972–1973 és 1974–1975); bruges-i Collège d'Europe (1973–1974); szakvizsga (Frankfurt am Main, 1976); a Szövetségi Munkaügyi Hivatal alkalmazottja és ügyvéd (1976); munkaügyi bíróságon bíró (Hessen tartomány, 1977–1993); a Frankfurt am Main-i Fachhochschule für Sozialarbeiten és a wiesbadeni Verwaltungsfachhochschulén tart előadásokat (1979–1990); nemzeti szakértő az Európai Közösségek Bizottsága jogi szolgálatánál (1993–1996 és 2001–2005); a Németországi Szövetségi Köztársaság nagykövetségén szociális ügyi attasé Madridban (1996–2001); bíró a Frankfurt am Main-i munkaügyi bíróságon (2005. február–szeptember); 2005. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Maria Isabel Rofes i Pujol

Született 1956-ban; jogi tanulmányok (licenciatura en derecho, Universidad de Barcelona, 1981); nemzetközi kereskedelemre való szakosodás (Mexikó, 1983); európai integrációs tanulmányok (Barcelonai Kereskedelmi Kamara, 1985) és közösségi jogi tanulmányok (Escola d'Administració Pública de Catalunya, 1986); a Generalitat de Catalunya tisztviselője (az Ipari és Energiaügyi Minisztérium Jogi Szolgálatának tagja, 1984. áprilistól 1986. augusztusig); a barcelonai ügyvédi kamara tagja (1985–1987); az Európai Közösségek Bírósága Kutatási és Dokumentációs Osztályának tanácsosa, később főtanácsosa (1986–1994); jogi referens a Bíróságon (D. Ruiz-Jarabo Colomer főtanácsnok kabinetjében 1995. januártól 2004. áprilisig, U. Löhmus bíró kabinetjében 2004. májustól 2009. augusztusig); előadásokat tart a közösségi perekről az Universitat Autònoma de Barcelona jogi karán (1993–2000); számos európai szociális jogi publikáció és előadás; a Községi Fajtaoltalmi Hivatal fellebbviteli tanácsának tagja (2006–2009); 2009. október 7-től a Közszolgálati Törvényszék bírása

Ezio Perillo

Született 1950-ben; jogi doktor és a padovai ügyvédi kamara tagja; a Padovai Egyetem jogi karán polgári és összehasonlító jogi segédkutató majd kutató (1977–1982); közösségi jogot oktat a pármai Collegio Europeon (1990–1998), a Padovai Egyetem (1985–1987), a Maceratai Egyetem (1991–1994) és a Nápolyi Egyetem (1995) jogi karán, valamint a Milánói Egyetemen (2000–2001); a Pádúai Egyetem „Master in European Integration” tudományos bizottságának tagja; az Európai Közösségek Bíróságának tisztviselője a Könyvtári Igazgatóságon, valamint a Kutatási és Dokumentációs Igazgatóságon (1982–1984); G. Federico Mancini főtanácsnok jogi referense (1984–1988); Enrico Vincinek, az Európai Parlament főtitkárának jogi tanácsadója (1988–1993); továbbá ugyanezen intézménynél: osztályvezető a jogi szolgálaton (1995–1999); igazgató a jogalkotási koordinációs és egyeztetési, intézményközi kapcsolatok és kapcsolatok a nemzeti parlamentekkel igazgatóságon (1999–2004); igazgató a külkapcsolati igazgatóságon (2004–2006); igazgató a jogi szolgálat jogalkotási ügyek igazgatóságán (2006–2011); számos olasz polgári jogi és európai uniós jogi publikáció szerzője; 2011. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírása.

René Barents

Született 1951-ben; jogot és közgazdaságtant végez (rotterdami Erasmus Egyetem, 1973); jogi doktor (Utrechti Egyetem, 1981); európai jogi és nemzetközi gazdasági jogi kutató (1973–1974), valamint európai jogi és gazdasági jogi docens az Utrechti Egyetem Európa Intézetében (1974–1979) és a Leideni Egyetemen (1979–1981); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1981–1986); majd az Európai Közösségek Bírósága személyzeti szabályzati jogok egységének vezetője (1986–1987); az Európai Közösségek Bizottsága jogi szolgálatának tagja (1987–1991); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1991–2000); az Európai Unió Bírósága Kutatási és Dokumentációs Igazgatóságán osztályvezető (2000–2009) és igazgató (2009–2011); európai jogi címzetes egyetemi tanár (1988–2003) és tiszteletbeli egyetemi tanár (2003 óta) a Maastrichti Egyetemen; tanácsadó a 's-hertogenboschi fellebbviteli bíróságon (1993–2011); a Holland Királyi Tudományos Akadémia tagja (1993 óta); számos európai jogi publikáció szerzője; 2011. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Kieran Bradley

Született 1957-ben; jogot végez (Trinity College, Dublin, 1975–1979); kutatási asszisztens Mary Robinson szenátor mellett (1978–1979 és 1980); „Pádraig Pearse” tanulmányi ösztöndíj a Collège d'Europe-ban (Bruges, 1979); posztgraduális uniós jogi tanulmányok a Collège d'Europe-ban (1979–1980); jogi L. L. M. a Cambridge-i Egyetemen (1980–1981); gyakornok az Európai Parlamentnél (Luxembourg, 1981); tanácsos az Európai Parlament jogi bizottságának titkárságán (Luxembourg, 1981–1988); az Európai Parlament jogi szolgálatának tagja (Brüsszel, 1988–1995); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (1995–2000); európai jogi docens a Harvard Law Schoolban (2000); az Európai Parlament jogi szolgálatának tagja (2000–2003), később e szolgálatnál egységvezető (2003–2011), majd igazgató (2011); számos publikáció szerzője; 2011. október 6-tól a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Jesper Svenningsen

Született 1966-ban; jogi tanulmányok (*Candidatus iuris*) az Aarhusi Egyetemen (1989); ügyvédjelölt a dán kormány jogtanácsosa mellett (1989–1991); jogi referens a Bíróságon (1991–1993); felvételt nyer a dán ügyvédi kamarába (1993); ügyvéd a dán kormány jogtanácsosa mellett (1993–1995); európai jogot oktat a Koppenhágai Egyetemen; docens, majd megbízott igazgató az Institut européen d'administration publique luxembourgi fiókintézetében (1995–1999); tanácsos az EFTA Felügyeleti Hatóság jogi szolgálatánál (1999–2000); tisztviselő a Bíróságon (2000–2013); jogi referens a Bíróságon (2003–2013); 2013. október 7-től a Közszolgálati Törvényszék bírāja.

Waltraud Hakenberg

Született 1955-ben; jogi tanulmányok Regensburgban és Genfben (1974–1979); első államvizsga (1979); közösségi jogi posztgraduális tanulmányok a bruges-i Collège d'Europe-ban (1979–1980); bírósági fogalmazó Regensburgban (1980–1983); jogi doktor (1982); szakvizsga (1983); ügyvéd Münchenben és Párizsban (1983–1989); az Európai Közösségek Bíróságának tisztviselője (1990–2005); jogi referens az Európai Közösségek Bíróságán (P. Jann bíró kabinetje, 1995–2005); több egyetemen tart előadásokat Németországban, Ausztriában, Svájcban és Oroszországban; a Saar-vidéki Egyetem tiszteletbeli professzora (1999 óta); több jogi bizottság, egyesület és tanács tagja; számos közösségi jogi és perjogi kiadvány szerzője; 2005. november 30-tól az Európai Közzszolgálati Törvénysszék hivatalvezetője.

2. A Közzszolgálati Törvénysszék összetételének változásai 2014-ben

2014-ben a Közzszolgálati Törvénysszék összetételében nem történt változás.

3. Protokolláris sorrend

2014. január 1-jétől 2014. szeptember 30-ig

S. VAN RAEPENBUSCH, a Közzszolgálati
Törvényszék elnöke
H. KREPPEL, tanácselnök
M. I. ROFES i PUJOL, tanácselnök
E. PERILLO, bíró
R. BARENTS, bíró
K. BRADLEY, bíró
J. SVENNINGSEN, bíró

W. HAKENBERG, hivatalvezető

2014. október 1-jétől 2014. december 31-ig

S. VAN RAEPENBUSCH, a Közzszolgálati
Törvényszék elnöke
R. BARENTS, tanácselnök
K. BRADLEY, tanácselnök
H. KREPPEL, bíró
M. I. ROFES i PUJOL, bíró
E. PERILLO, bíró
J. SVENNINGSEN, bíró

W. HAKENBERG, hivatalvezető

4. A Közzszolgálati Törvényssék korábbi tagjai

Heikki Kanninen (2005–2009)

Haris Tagaras (2005–2011)

Stéphane Gervasoni (2005–2011)

Irena Boruta (2005–2013)

Elnök

Paul J. Mahoney (2005–2011)

C – A Közszolgálati Törvényszék igazságügyi statisztikái

A Közszolgálati Törvényszék tevékenysége általában

1. Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)

Érkezett ügyek

2. Az ügyeknek a főbb alperes intézmények szerinti százalékos megoszlása (2010–2014)
3. Az eljárás nyelve (2010–2014)

Befejezett ügyek

4. Ítéletek és végzések – ítélkező testületek (2014)
5. A határozat tartalma (2014)
6. Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2010–2014)
7. Az eljárások időtartama hónapokban (2014)

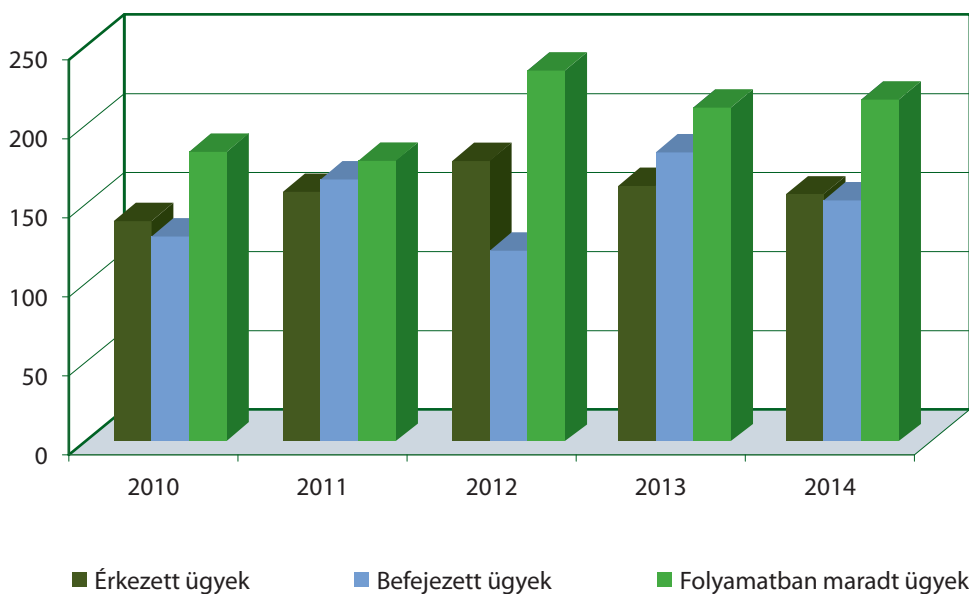
December 31-én folyamatban maradt ügyek

8. Ítélkező testület (2010–2014)
9. A felperesek száma (2014)

Egyéb

10. A Közszolgálati Törvényszéknek a Törvényszék előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (2010–2014)
11. A Törvényszék előtti fellebbezések eredménye (2010–2014)

1. A Közzszolgálati Törvényszék tevékenysége általában – Érkezett, befejezett és folyamatban maradt ügyek (2010–2014)

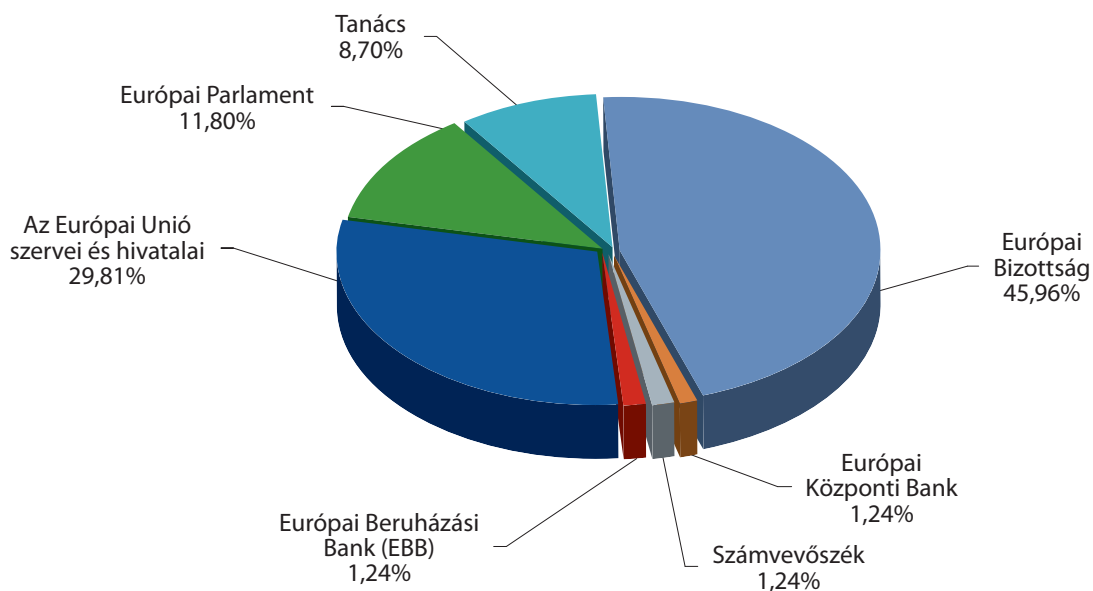
	2010	2011	2012	2013	2014
Érkezett ügyek	139	159	178	160	157
Befejezett ügyek	129	166	121	184	152
Folyamatban maradt ügyek	185	178	235	211	216 ¹

A számok (összesítő számok) az összes ügy számát jelölik, figyelmen kívül hagyva az összefüggés miatti egyesítéseket (egy ügyszám = egy ügy).

¹ Amelyből 99 ügyben felfüggesztették az eljárást.

2. Értkezett üggek – Az üggeknek a főbb alperes intézmények szerinti százalékos megoszslása (2010–2014)

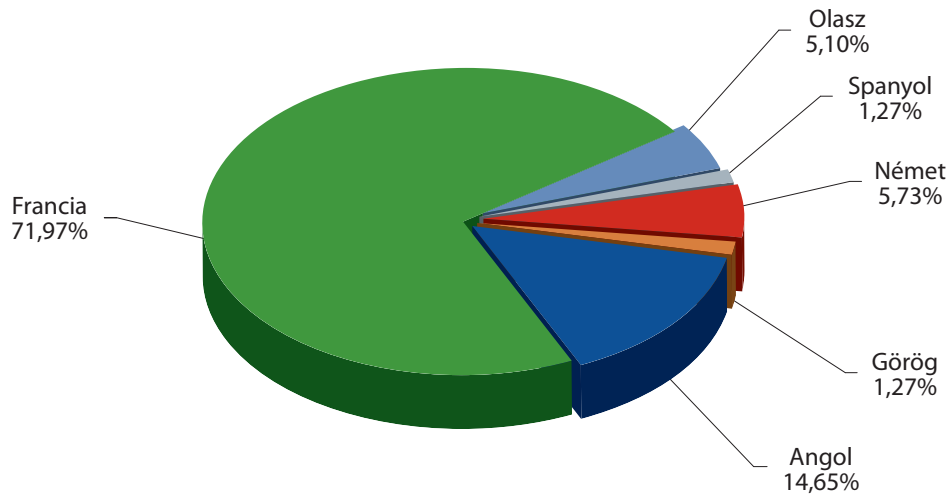
A 2014-ben értkezett üggek százalékos megoszslása

	2010	2011	2012	2013	2014
Európai Parlament	9,35%	6,29%	6,11%	5,66%	11,80%
Tanács	6,47%	6,92%	3,89%	3,77%	8,70%
Európai Bizottság	58,99%	66,67%	58,33%	49,69%	45,96%
Az Európai Unió Bírósága	5,04%	1,26%		0,63%	
Európai Központi Bank	2,88%	2,52%	1,11%	1,89%	1,24%
Számvevősszék		0,63%	2,22%	0,63%	1,24%
Európai Beruházási Bank (EBB)	5,76%	4,32%	4,44%	5,03%	1,24%
Az Európai Unió szervei és hivatalai	11,51%	11,40%	23,89%	32,70%	29,81%
Összesen	100%	100%	100%	100%	100%

3. Érkezett ügyek – Az eljárás nyelve (2010–2014)

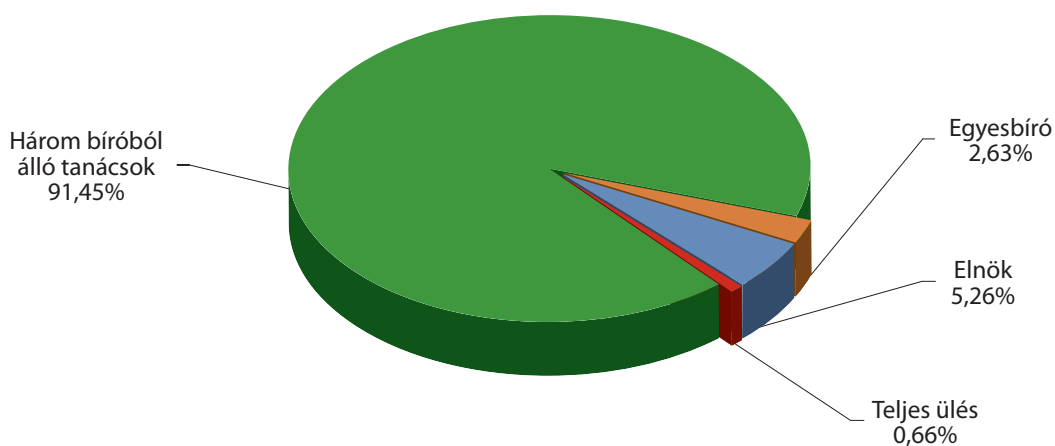
Megoszlás 2014-ben

Az eljárás nyelve	2010	2011	2012	2013	2014
Bolgár			2		
Spanyol	2	2	3		2
Német	6	10	5	2	9
Görög	2	4	1	4	2
Angol	9	23	14	26	23
Francia	105	87	108	95	113
Olasz	13	29	35	21	8
Magyar		1			
Holland	2	1	6	12	
Lengyel		1	2		
Román			2		
Szlovák		1			
Összesen	139	159	178	160	157

Az eljárás nyelve azt a nyelvet jelöli, amelyen a keresetet benyújtották, nem pedig a felperes anyanyelvét vagy állampolgárságát.

4. *Befejezett ügyek – Ítéletek és végzések – ítélkező testületek (2014)*

	Ítéletek	Egyezség nyomán az ügy törléséről rendelkező végzések ¹	Az eljárást befejező egyéb végzések	Összesen
Teljes ülés	1			1
Három bíróból álló tanácsok	64	11	64	139
Egyesbíró	3	1		4
Elnök			8	8
Összesen	68	12	72	152

¹ 2014 során 14 további olyan ügygel foglalkozott a Közzszolgálati Törvényszék, amelyben a jogvitának az általa kezdeményezett, egyezség útján történő rendezése nem vezetett eredményre.

5. Befejezett ügyek – A határozat tartalma (2014)

	Ítéletek		Végzések				Összesen
	Teljes egészében vagy részben elfogadhatónak nyilvánított keresetek	Teljes egészében elutasított keresetek, valamint okafogyottá vált keresetek	[Nyilvánvalóan] elfogadhatatlan vagy megalapozatlan keresetek/kérelmek	Az ítélező testület fellelépése nyomán létrejött egyezségek	Törlés egyéb okból, okafogyottá válás vagy áttétel	Egészben vagy részben elfogadhatónak nyilvánított kérelmek (különleges eljárások)	
Alkalmazotti szerződés megszüntetése vagy meghosszabbításának mellőzése	3	11	3	4	2		23
Beosztás/Átsorolás	1	2		1			4
Díjazás és támogatások	4	7	3	2	3		19
Értékelés/Előléptetés	5	6	2	1	2		16
Fegyelmi eljárások	1	1					2
Felvétel/Kinevezés/Besorolási fokozatba sorolás	4	5	1		1		11
Munkafeltételek/Szabadságok			2				2
Nyugdíjak és rokkantsági ellátások	1	1	4				6
Szociális biztonság/Foglalkozási megbetegedés/Balesetek		1	1	1	3		6
Versenyzvizsga	1	2	2				5
Egyéb	3	9	15	3	4	24	58
Összesen	23	45	33	12	15	24	152

6. Ideiglenes intézkedés iránti eljárások (2010–2014)

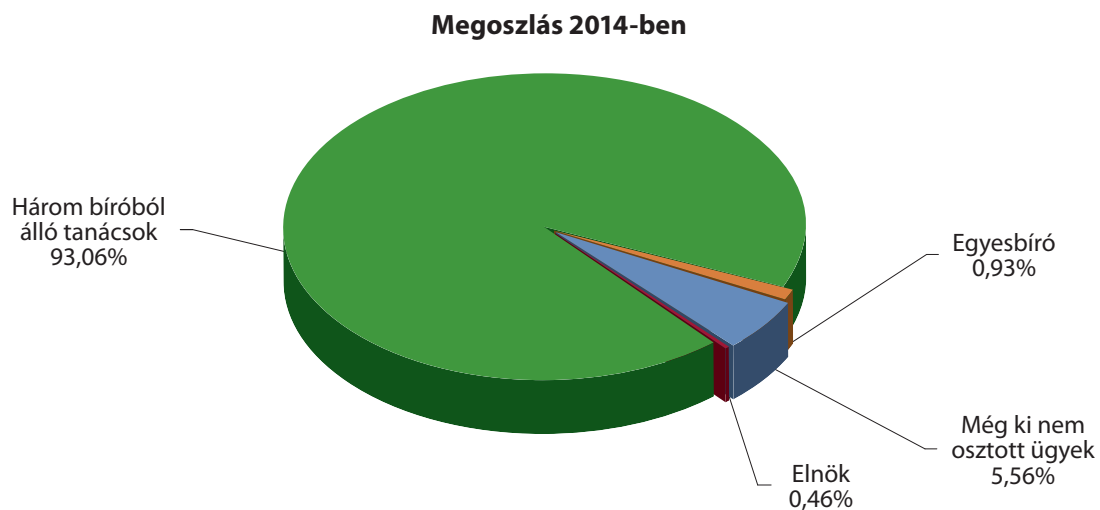
Ideiglenes intézkedés iránti befejezett ügyek		A határozat tartalma		
		Teljes vagy részleges elfogadás	Elutasítás	Törlés
2010	6		4	2
2011	7		4	3
2012	11		10	1
2013	3		3	
2014	5	1	4	
Összesen	32	1	25	6

7. Befejezett ügyek – Az eljárások időtartama hónapokban (2014)

Befejezett ügyek		Átlagos időtartam	
		Az eljárás teljes időtartama	Az eljárás időtartama, az esetleges felfüggesztés tartamát nem beleértve
Ítéletek	68	17,3	17,1
Végzések	84	10,7	9,1
Összesen	152	13,7	12,7

Az időtartam hónapokban és hónaptizedekben van megadva.

8. *December 31-én folyamatban maradt ügyek – Ítélező testület (2010–2014)*

	2010	2011	2012	2013	2014
Teljes ülés	1		1	1	
Elnök	1	1		2	1
Három bíróból álló tanácsok	179	156	205	172	201
Egyesbíró		2	8	3	2
Még ki nem osztott ügyek	4	19	21	33	12
Összesen	185	178	235	211	216

9. December 31-én folyamatban maradt ügyek – A felperesek száma

A 2014-ben folyamatban maradt azon ügyek, amelyekben ügyenként a legnagyobb számú felperes vesz részt

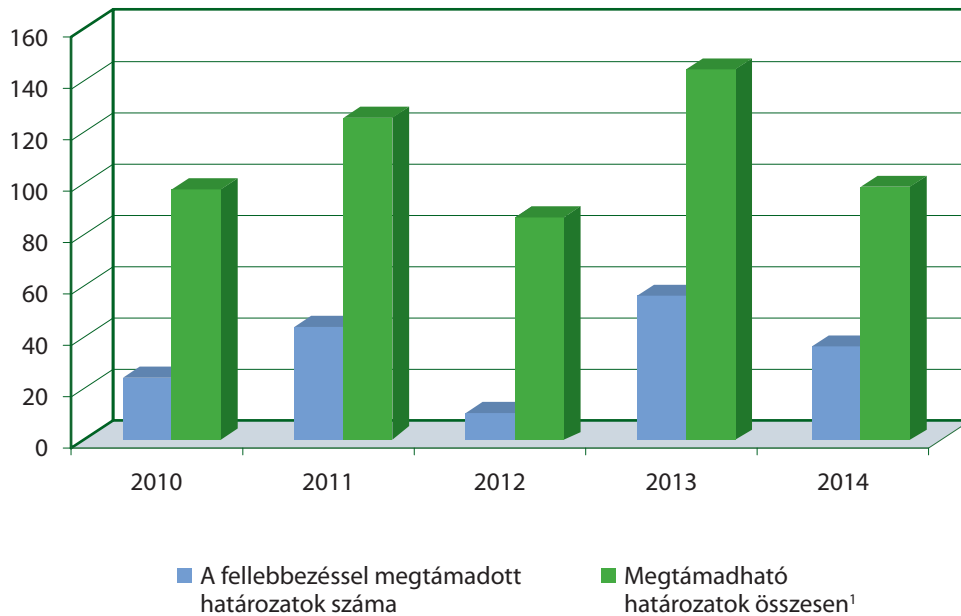
A felperesek száma	Területek
486	Személyzeti szabályzat – EBB – Díjazás – Éves illetménykiigazítás
484	Személyzeti szabályzat – EBB – Díjazás – Az EBB díjazási és bérelőmeneteli rendszerének reformja
451	Személyzeti szabályzat – EBB – Díjazás – Új teljesítményrendszer – Jutalmak kiosztása
35	Személyzeti szabályzat – A Törvényszék ítéletének felülvizsgálatát követő visszautalás – EBB – Nyugdíjak – 2008. évi reform
33	Személyzeti szabályzat – EBB – Nyugdíjak – A nyugdíjrendszer reformja
30	Személyzeti szabályzat – Európai Beruházási Alap (EBA) – Díjazás – Éves illetménykiigazítás
29	Személyzeti szabályzat – Európai Beruházási Alap (EBA) – Díjazás – Az EBA díjazási és bérelőmeneteli rendszerének reformja
26 (4 ügy)	Személyzeti szabályzat – Tisztviselők személyzeti szabályzata – A személyzeti szabályzat 2014. január 1-jei reformja – Az alkalmazási hely és a származási hely közötti utazás költségeinek kiszámítására vonatkozó új szabályok – Ezen jogosultság nyújtása és a külföldön munkát végző vagy külföldön tartózkodó tisztviselő jogállása közötti kapcsolat – Az utazási idő alapján járó szabadság megvonása
25	Személyzeti szabályzat – Előléptetés – A 2010. és 2011. évi előléptetési időszak – Előléptetési küszöbök meghatározása
20	Személyzeti szabályzat – Tisztviselők személyzeti szabályzata – A személyzeti szabályzat 2014. január 1-jei reformja – Új előmeneteli és előléptetési szabályok – „Átmeneti kategóriájú főtanácsosként” történő besorolás – Az azonos besorolási fokozatba (AD 13) tartozó jogászok közötti eltérő bánásmód az Európai Bizottság Jogi Szolgálatánál – Az egyenlő bánásmód elve

A „személyzeti szabályzat” kifejezés alatt az Európai Unió tisztviselőinek személyzeti szabályzatát és az Európai Unió egyéb alkalmazottaira vonatkozó alkalmazási feltételeket kell érteni.

A felperesek teljes száma az összes folyamatban maradt ügy viszonylatában (2010–2014)

	Felperesek összesen	Folyamatban maradt ügyek összesen
2010	812	185
2011	1006	178
2012	1086	235
2013	1867	211
2014	1902	216

10. Egyéb – A Közzszolgálati Törvényszéknek a Törvényszék előtt fellebbezéssel megtámadott határozatai (2010–2014)

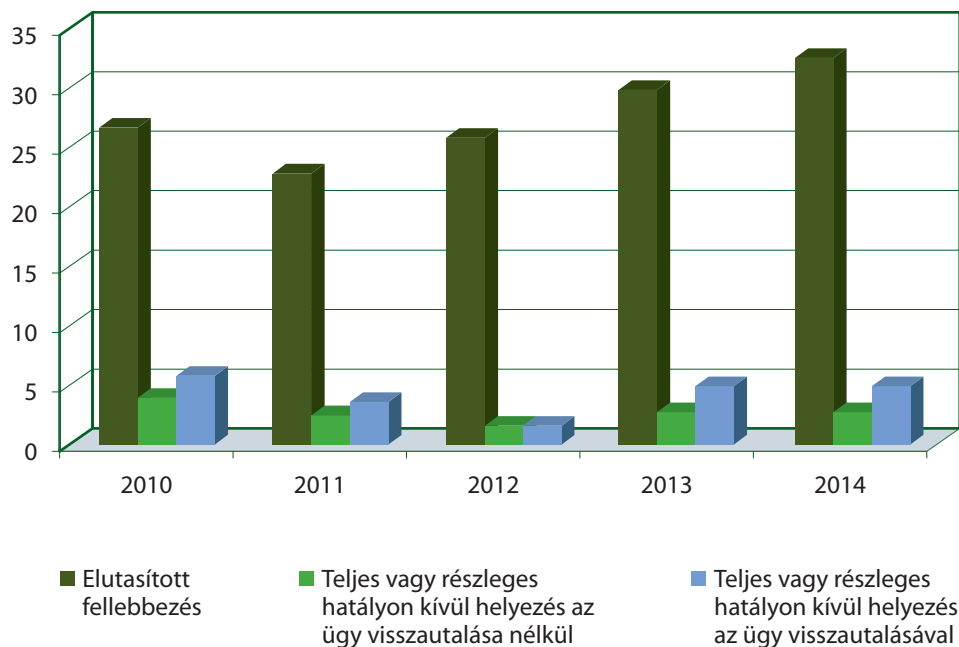

	A fellebbezéssel megtámadott határozatok száma	Megtámadható határozatok összesen¹	A fellebbezéssel megtámadott határozatok százalékos aránya²
2010	24	99	24,24%
2011	44	126	34,92%
2012	11	87	12,64%
2013	56	144	38,89%
2014	36	99	36,36%

¹ A tárgyév során kihirdetett, illetve meghozott, a keresetet elfogadhatatlannak, nyilvánvalóan elfogadhatatlannak vagy nyilvánvalóan megalapozatlannak nyilvánító ítéletek, illetve végzések, valamint ideiglenes intézkedés tárgyában hozott, okafogyottságot megállapító és beavatkozás engedélyezése iránti kérelmet elutasító végzések.

² E százalékos megoszlás az adott év vonatkozásában eltérhet a tárgyévben hozott, fellebbezéssel megtámadható határozatok számától, mivel a fellebbezési határidő egyik naptári évből átnyúlhat a másik naptári évbe.

11. Egyéb – A Törvényszék előtti fellebbezések eredménye (2010–2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Elutasított fellebbezés	27	23	26	30	33
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalása nélkül	4	3	2	3	3
Teljes vagy részleges hatályon kívül helyezés az ügy visszautalásával	6	4	2	5	5
Törlés/A kérelem okafogyottá válásának megállapítása			3		1
Összesen	37	30	33	38	42

HOGYAN JUTHAT HOZZÁ AZ EURÓPAI UNIÓ KIADVÁNYAIHOZ?

Ingyenes kiadványok:

- egy példány:
az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>),
- több példány, valamint plakátok, térképek rendelése:
az Európai Unió képviselőin keresztül (http://ec.europa.eu/represent_hu.htm),
nem uniós országokban a küldöttségektől (http://eeas.europa.eu/delegations/index_hu.htm),
a Europe Direct szolgáltatáson keresztül (http://europa.eu/europedirect/index_hu.htm)
vagy a 00 800 6 7 8 9 10 11 telefonszám tárcsázásával (ingyenesen hívható az EU egész területéről) (*).

(*) A legtöbb hívás és a megadott információk ingyenesek (noha egyes mobiltelefon-szolgáltatókon keresztül, telefonfülkéből és hotelekből a számot csak díjfizetés ellenében lehet hívni).

Megvásárolható kiadványok:

- az EU Bookshopból (<http://bookshop.europa.eu>).

Kiadóhivatal

